הארץ

1.35 ש"ח יום ו' י"ד בשבט תשמ"ז, 13 בפברואר 1987 VOL. 68/20610 FEBRUARY 13 1987

הפתרון – חופשת דת לכל

שינוי מפלגת המרכז

רבין נזף באלוף דרורי

– בעקבות דברי דרורי כי "השלכות בחירת הרמטכ"ל מסוכנות יותר מסוריה, ירדן ועיראק ביחד" ● גורמים צבאיים בכירים: "זו התבטאות חסרת תקדים"

מאת ראובן פדהצור, סופר ופרשן צבאי של "הארץ"

שר הבטחון, יצחק רבין, זימן אליו אתמול בבוקר את סגן הרמטכ"ל, האלוף אמיר דרורי, והדגיש בפניו כי הוא רואה בחומרה רבה את הדברים שהשמיע שלשום במסיבת כתבים צבאיים, בעניין תהליך מינוי הרמטכ"ל הבא.

כזכור, אמר דרורי כי תהליך בחירת הרמטכ"ל היה "ארוך, קשה ומיותר וגרם נזק לצה"ל".

(סוף בעמוד 11)

בלב מוסקווה: אנשי ק"ג"ב מסתערים על מפגינים יהודים ומובילים אותם למעצר

צילומים נדירים אלה נתקבלו בלילה ממוסקווה. נראים בהם מפגינים יהודים, שהפגינו אתמול בלב הבירה הסובייטית, ואנשי ק"ג"ב המובילים אותם למעצר. המפגינים הם בני משפחתו של אסיר ציון יוסף ביגון, המרצה שבע שנות מאסר. (כתב: אליהו זהבי. צילומים: אי־פי).

שמיר מציע לפרס: הצבעה בממשלה על ועידה בינ"ל

שמיר: ההובי של פרס זה ועידה בינלאומית ● פרס: ההובי של שמיר זה להתנגד לוועידה בינ"ל

מאת אילן שחורי ועקיבא אלדר, סופרי "הארץ"

(סוף בעמוד 11)

הליכוד לחץ להפסיק השבתת הטלוויזיה כדי להבטיח סיקור מלא לביקור שמיר בארה"ב:

רשות השידור דחתה את בקשת קיסר לבטל השעיית סווירי

מאת לילי גלילי, סופרת "הארץ"

(סוף בעמוד 11)

ז'אק נאסר ניסה למנוע בחירתו של צדיק בינו למנכ"ל בנק לאומי

בינו התחייב לא להעביר סודות בנקאיים מהבינלאומי לבנק לאומי ● בכירי הבינלאומי לא יוכלו להתקבל לעבודה בבל"ל ● השכר שיקבל בינו יהיה נמוך מהשכר של אינהורן לאחר הקיצוץ ● יגאל ארנון נבחר ליו"ר הבינלאומי; אינהורן מוזכר כמועמד למנכ"ל

מאת נחמיה שטרסלר ואריה לביא, סופרי "הארץ"

(סוף בעמוד 11)

חריש מבקש מהמר לנקוט צעדים נגד דיינים שקראו לא לכבד החלטת בג"ץ

בעניין גיורה של שושנה מילר ● היועץ המשפטי: "לכאורה דומה כי 52 חותמיה של העצומה סיבכו עצמם בפלילים" ● וירשובסקי: חריש מתחמק ממילוי תפקידו וכבר נכשל עד כה בכל תחומי פעילותו

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

(סוף בעמוד 11)

משאל פור"י – מיוחד ל"הארץ"

42.3% היו מצביעים היום למערך; 23.7% לליכוד, 10.9% לדתיים

המערך בצירוף המפלגות הקטנות הנוטות לו מגיע ל־48.9%; הליכוד והנוטות לו – 31.3%

	משאל	כנסת 11	שיעור השינוי
מערך	42.3	37.1	+5.2
נוטים למערך	6.6	5.1	+1.5
ליכוד	23.7	31.9	−8.2
נוטים לליכוד	7.6	5.2	+2.4
דתיים	10.9	11.4	−0.5
אחרים	5.9	6.4	−0.5

שוק ההון

ביקוש לאג"ח

מאת יהודה שרוני

בנק ישראל גייס אתמול 40 מיליון שקל באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב. לאגרות אלה נרשם ביקוש כולל של 200 מיליון שקל, והם נמכרו מעל למחירי המינימום.

ערך את העמוד: בועז שמירא

אלרם

מיסודה של החברה לישראל ואשטרום

בית טוב מביא טוב!

נוה הדרים
ראשון לציון

דירות 5 חדרים 132 מ"ר בסטנדרט בניה גבוה. החל מ־.118,000 ש"ח כולל מע"מ ופיתוח וכן קוטג'ים ופנטהאוזים. פרטים ומכירה במשרדי אלרם בתל־אביב.

גני הרצליה
הרצליה הצעירה

דירות 4, 5 חדרים, פנטהאוזים בגדלים שונים וקוטג'ים. בואו לבקר באתר הבניה בימים א', ג', ה', ו', 10.00-13.00 ב', ד', 14.00-17.00 ובשבת 11.00-14.00 טלפון באתר: 052-574517

נוה אלרם
רמת השרון

נפתחה ההרשמה!

דירות 4, 3½, 3 חדרים ודירות גג בבניינים בני 7, 6, 5 קומות עם מעליות. הבניינים מצופים באבן. הפרוייקט נמצא בפינת רח' המלכים - בית שמאי בהמשך לשכונה היוקרתית נוה־מגן.

משרד ראשי: "אלרם" – שד' רוטשילד 133 ת"א (ליד כיכר הבימה)
טלפון: 03-203341 פתוח בימים א'־ה' 08.30-18.00; יום ו' 08.30-13.00

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

אין עילה לבחירות – יואל מרקוס

אומר אינטגרציה, חושב סיפוח – א. שוייצר

תקציב במצור – אברהם טל

הסוציולוגיה של המסך האפל – גדעון סאמט

למה קפה – נחמיה שטרסלר

עמ' ב'2:

מקורות מדיניים – עקיבא אלדר

מסדרונות מפלגתיים – אילן שחורי

שיחת השבוע עם דן שביט ואורי אליצור – לילי גלילי

עמ' ב'3:

רגע לפני התקף לב – רומן פריסטר

משגב עם בקו העימות הכפול – דן כסלו

הרב שך נגד הרבי מלובביץ' – דב שוראי

מי שולט בבנקים – אריה לביא

עמ' ב'4:

מבחר תרגומים מהניוזוויק והשפיגל

עמ' ב'5:

מגזין – דן מרגלית

ט"ו בשבט הגיע – הרב שלמה גורן

עמ' ב'6–7:

תרבות וספרות

עמ' ב'8:

הטלוויזיה של השבוע – הדה בושס

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: עליה בטמפ' רטורות.

הטמפרטורות:
- ירושלים: 7–19
- תל־אביב: 10–22
- חיפה: 10–22
- באר־שבע: 7–23

הגולן 8–19, צפת 6–16, טבריה 10–25, שומרון 7–20, נתב"ג 8–22, עזה 10–20, אילת 12–27.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6079	−0.0012
נוסעים	1.9111	−0.0015
שחור	1.5900	−

שער הסל

יציג	1.6693	−0.0026

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

הכותרות הראשיות – חדשות הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 8–11
חלק ב' 1–12

صكنا من الاحمل

שיחת היום / גדעון אלון

עם: אריה (ליובה) אליאב, שהוסמך בעבר ע"י הממשלה לטפל בחילופי שבויים

על: "עסקות חבילה" בחילופי שבויים

זה התחיל לאחר יום הכיפורים

אתמול פורסמו ידיעות שי ישראל איננה רוחה על הפקה עסקה, שבמסגרתה ישוחררו 400 מחבלים פלשתינאים ת' שיקם תמורת ארבעת הנוטרים האמריקאים ונוטה הל' העיר. אתה תומך בכך?

אינני רוצה להתייחס לכך. יש לי סיבות טובות שלא להגיב על כך.

אתה סבור, שחילופי הי שבויים שבהם היית מעורב יצרו תקדים מסוכן?

לדעתי, התקדים הראשון לא היה בשלושת המקרים בהם אני טיפלתי, החל מספטמבר 1982 עפ"י בקשת ראש הממשלה דאז מנחם בגין, אלא בימי גולדה מאיר, כשלאחר מלחמת יום הכי־פורים ביצעו חילופי שבויים עם סוריה ושילמו לא רק במחבלים ששוחררו, אלא גם בטריטוריה. כל פרשת החזרת קונייטרה לידי הסורים, נעשתה רק תמורת קבלת רשימות של שבויים. הייתי אז חבר ועדת החוץ והביט־חון של הכנסת, וזכור לי מה היינו מוכנים לעשות רק תמורת קבלת רשימות שבויים. כך שבוא לא נעשה לעצמנו חיים קלים. אחר־כך במבצע ליטני שוחררו 80 מחבלים תמורת שבוי אחד בלבד.

אבל העסקה שעוררה את עיקר הזעם, בציבור היתה זו שנעשתה עם ג'יבריל, שבה שוחררו 1,150 מחבלים, ואתה היית מעורב בה.

נכון שזה המקרה שיצר את הביקורת החמורה ביותר. אבל תרשה לי לצייר תשריט. אילו בא שר הביטחון לכנסת, אחרי שג'בריל פרסם את תנאיו לחי־לופי שבויים האומר שהגענו להסכם עקרוני שתמורת 1,150 מחבלים נקבל חזרה את שלושת השבויים שלנו מדמשק, וללא אישורה של הכנסת לא תתבצע העסקה, אני משוכנע שמרבית הח"כים היו תומכים בכך. אולי אחד או שניים היו נמנעים. שלא יהיו גיבורים לאחר מעשה. רק אחרי ששלושת השבויים שלנו חזרו, התחילה להתעורר זעקת אימים. אני שלם לגמרי עם מה שעשיתי. בהשלמה אבל לא בשמחה.

אתה סבור שגם בעתיד כל איפה שחייל צה"ל יפול בשבי, לא יוזהה מנוס מניהול מו"מ עם ארגוני מחבלים על חילופי שבויים?

יש לדון כל מקרה לגופו. כל מקרה שונה ממשנהו. אין מכנה משותף לכל המקרים. עלינו להבין שכל הערכים למרה, בעיקר מאז מלחמת יום הכי־פורים, איזה ערך יש בעם ישראל לחיי חיילי צה"ל. הם מנצלים את השוהים בכל כוחם. הר מאבקים שממשלות ישראל עשו בנושא הזה, הם בריס־פרוטוציה לנהוג בצבאות אחרים. כשנפ־גשתי בשנים האחרונות עם ראשי מדינות, במסגרת המגעים לשחרור שבויים שלנו, הם הסתכלו עלי בעיניים בוהות ואמרו: על מה אתם מדברים, בכל מלחמה יש שבויים, נעדרים והרוגים וזה חלק ממחיר הי מלחמה. האמת היא שאצלנו יש רגישות יהודית מיוחדת לנושא הזה, הנובעת מכך שמצוות פדיון שבויים תופסת מקום גבוה בסולם הערכים שלנו. במקום כלשהו נאמר כבר שאם אין לך כסף לפדות שבויים, לך למכור ספר תורה בשוק.

להסכם עקרוני שתמורת 1,150 ...

אתמול הגישו כמה משפחות ששכלו את ביהם בפיגועי מחבלים עתירה לבג"ץ נגד שחרור 400 מחבלים. האם אין להתחשב ברגישותיהם?

אין להיכנע ללחצים של אף גורם. הממשלה צריכה להחליט עלפי מגוון השיקולים ולפעול בקור רוח. כפי שהלחצים של משפחות השבויים והנעדרים אי־נם צריכים להוות שיקול יחיד בהחלטה, באותה מידה אסור שהתפרצות לביהמ"ש העליון של כמה משפחות, ששכלו את ביתן בפיגועי מחבלים, תהווה שיקול בכיוון שלהן. אגב, הם לא יהוד־דים במשפחות השכול. לצערנו, זו משפחה גדולה ועצומה, שחלקה מורכבת מאנשים מתונים ש' חושבים כמוני, שחייבים לעלות על דרך השלום ולכן לא ייתכן שחודים ששכלו בצורה אכזרית את בניהם, יכפו או יכתיבו לממשלה קו מדיני מסוים.

מטוסים ישראליים ירו אתמול לפנות בוקר יותר מתריסר טילים לעבר בסיס של מחבלים פלשתינאים באזור מיהמיה בדרום לבנון. בתקיפה נהרגו לפחות שני אזרחים ונפצעו 5, כולל 3 מחבלים. 10 בתים נהרסו. דובר צה"ל מסר, כי המטוסים תקפו עמדות של מחבלים ששימשו אותם כדי לצאת לפיגועים נגד ישראל. כל המטוסים חזרו בשלום לבסיסם. בצילום: מחבלים בוחנים את הנזק שנגרם בהפצצה. (תצלום אי־פי)

שמיר: לא הייתי מודע לכל פרטי העיסקה האיראנית; פרס: הוא ידע

מאת עקיבא אלדר ואילן שחורי כתבי "הארץ"

ראש הממשלה יצחק שמיר טוען כי לא היה מודע לכל הפרטים של פרשת עיסקת הנשק לאיראן בעת התרחשותה ואף אינו בטוח שראש הממשלה דאז שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין היו מעורים בפרטי הפרטים של אותה פרשה. שמיר אמר אתמול כי עתה מצוייה בידו מלוא התמונה, אך למרות שהוא מבין מכך כי חלק מהדברים נעלמו מעיניו, אין הוא מתחמק מאחריות. שמיר אמר לקראת יצי־אתו לארה"ב כי אין לישראל מה להסתיר ואין לה סיבה להצטדק על התנהגותה בפרשה.

ממשלה אליקים רובינשטיין מתבדר כי הוא מאשים את יועץ ראש הממשלה לטרור עמירם ניר בהי כשלת הקשר עם האיראנים וכתוסר אמינות ביחסיו עם גורמים שנים שהיו מעורבים בפרשה.

בשבוע הבא ימסור איש העסקים יעקב נמרודי את גרסתו לוועדת המשנה המיוחדת של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. מסמכים שה' גיש נמרודי השבוע למזכיר ה' מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס סתר אמש בתוקפו' בלשכת מפלגת העבודה את דברי ראש הממשלה יצחק שמיר בר' אין שהעניק ל"וושינגטון פוסט" בו התייחס למעורבותה של ישראל בפרשת הנשק לאירן.

בהתייחסו לטענת שמיר כי לא ידע על המעורבות בפרשת הנשק, הודבר נודע לו רק מאוחר יותר כפי שהדבר נודע רק לאחר מעשה לשר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, אמר פרס, כי ברור הוא שהמבצע הרישמי הראשון בנושא אספקת הנשק לאירן נעשה על ידי מנכ"ל משרד החוץ קמחי, והוא דיווח על כך לממונה עליו – שר החוץ.

500 עזבו את הגולן

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בצפון

כחמש מאות תושבים עזבו בתקופה האחרונה את הישובים, הקיבוצים ואת העיר קצרין ברמת הגולן. על כך מסר אתמול ראש המועצה האזורית בגולן איתן ליס. הוא אמר כי עוד משפחות רבות אמורות לעזוב את הגולן לקראת סוף שנת הלי־מודים הבאה.

אלויס מוק יגיש תלונה נגד מפיצי המכתב שפורסם ב"ג'רוסלם פוסט"

ולדהיים מכין "ספר לבן" בגיבוי אוסטרי רשמי שיזים את כל האשמות נגדו

וינה (ע"ת). סגן קאנצלר אוסטריה אלויס מוק יפתח בצעדים משפטיים בקשר עם מכתב, שכתב כביכול לראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר, ובו הודיע כי יש לשכנע את נשיא אוסטריה קורט ולדהיים להתפטר מתפקידו – אמר אתמול עוזר הבכיר.

הרברט שטיינבאור, העומד בראש משרדו של מוק, אמר כי סגן הקאנצלר יגיש תלונה משפטית על זיוף של מסמכים למשרד התובע של וינה היום או מחר.

העיתון "ג'רוסלם פוסט" פרסם את המכתב ביום שלישי וציין, כי הוא נכתב ע"י מוק לראש ממשלת ברי־טניה. מוק מכחיש כי כתב מכתב מעין זה.

נשיא אוסטריה קורט ולדהיים אמר בראיון שיפורסם היום על־ידי העיתון השבועי "די פרסה", כי משרדו מכין ספר לבן, שיכלול עוב־דות המזימות את כל האשמות שהועלו נגדו. עוד אמר, כי הוא מקיים מגעים עם קנצלר אוסטריה פראנץ וראניצקי, כדי להבטיח שהספר יזכה לגיבוי רשמי.

השמצות אנטישמיות

(עש"ת). הקונגרס היהודי העולמי דוחה מכל וכל את ניסיונם של פר ליטיקאים וכלי התקשורת באוסטריה להאשימו בזיוף מכתבים על ולדהיים. הדובר בהשמצות והצתות פרועות שיש בהן גילויי אנטישמיות מובהקים.

ד"ר אבי בקר, מנכ"ל הקונגרס בישראל, הזהיר, כי "שוב מנסים פר ליטיקאים אוסטריים להרג במים עכורים של האנטישמיות ושוב עולה מן האוב תעמולה בנוסח גבלס על מאפיה וקונספירציה יהודית בין לאומית".

מאבקו של הקונגרס נגד קורט ולדהיים היה עינייני ביותר ומעוגן במסמכים וראיות רבים אשר חשפו לכל את עברו הנאצי המפליל של האיש אשר אותו ניסה להעלים ואף רותיו שיקר.

"לא סברנו אז ואיננו סוברים כיום, כי אדם עם עבר נאצי כמותו ראוי לשמש כנשיא במדינה דמוקר־טית, והבענו זעזוע מן העובדה כי כיום כעשר שנים כמנכ"ל האו"ם היה מופקד על זכויות האדם ברחבי תבל.

גם במערכת הבחירות האוסטרית היו שעשו שימוש נואל בהאשימם את הקורבן היהודי כגורם לאנטיש־מיות.

נהגי משאיות מחברון הבריחו אמצעי חבלה דרך גשרי הגדה

למרות שבמשאיות הוכנסו שינויים לייעול הבדיקה בתחנות הפיקוח ● הנהגים פעלו בשנה האחרונה בשירות ה"פתח"

מאת אורי ניר סופר "הארץ"

קבוצה של נהגי משאיות המוע־סקים בקו שבין הגדה המזרחית לגדה המערבית של הירדן עסקו במשך השנה האחרונה בהברחת אמצעי לחימה במשאיותיהם מירדן לתחומי הגדה המערבית דרך גשרי הירדן. נהגי המשאיות, כולם מאיזור חברון, גויסו לשורותיו של ארגון "אל־פתח", ובשליחותו נהגו להבריח אמצעי לחימה שנים מירדן לגדה.

שלטונות הביטחון בודקים בימים אלה כיצד הצליחו הנהגים להתגבר על אמצעי הפיקוח הקפדניים הקיי־מים בגשרים, ולהבריח את אמצעי החבלה.

שיפורים בסידורי הביטחון בגשרי הירדן ייעשו כבר בהיום, ולצורך כך ייסגרו גשר אלנבי וגשר אדם לתנועת משאיות מהיום עד יום ראשון הקרוב.

מקורות ערביים בעיר חברון מסרו כי ידוע על נהגי משאיות שנעצרו בימים האחרונים, ככל הנראה עקב הפרשה הזו.

בקו שבין שתי גדות הירדן פוע־לות 420 משאיות, כ־300 בתוכן מהגדה, והיתר מרצועת עזה. מעל 50 משאיות כאלה פועלות באיזור חברון.

במשאיות, המייצאות לירדן תוצרת חקלאית וגושי אבן מהמחצבות שבהרים הגדה, נעשו שורה של שינויים מיכאניים והנד־סיים מיוחדים, במטרה להקל על בדיקתן בתחנות הפיקוח בגשרי הירדן. חלקים רבים פורקו מהן, וחלקים אחרים מורכבים באופן שי־הייה נגיש בעת הבדיקה הבטחונית. בגשרי הירדן נוהגים להעלות את המשאיות על משטחי בדיקה מיוח־דים ולערוך בהן חיפוש מדוקדק.

שלטונות הביטחון השתבחו בעת האחרונה בכך שאפיקי ההחדרה של נשק תם לשטחים נוסמו כמעט להלוטין. כעדות לכך שהמחבלים בשטחים מתקשים בהשגת נשק חם, הצביעו גורמי הביטחון על תופעת ה"סכינאות", שגברה מאוד בחודשים האחרונים.

ציפיה למדד עד 3.5% לינואר

משרד התעשיה עשוי להחזיר מוצרים ושירותים לפיקוח בשל עליות מחירים חריגות ● משרד האנרגיה תובע להעלות את מחירי הדלק ב־30%; האוצר מתנגד

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

במשרדים הכלכליים בירושלים שוררת דריכות לקראת פרסום מדד ינואר, ביום א' הקרוב. על פי הערכות במשרדים הכלכליים, ינוע המדד בין 2.5 ל־3.5 אחוזים. מדד ינואר יהיה גבוה בהשוואה לחודשים האחרונים, עקב הפיחות וייקור המצרכים המסובסדים שבוצעו עקב הפעלת התוכנית הכלכלית, באמצע החודש שעבר. על פי תחזיות באוצר הרי שגם המדדים בפברואר ובמרץ יהיו גבוהים יחסית וינועו בסביבות 2 אחוזים.

משרד האנרגיה מבקש להעלות בשבוע הבא את מחירי הדלק למכוניות. משרדי האוצר והאנרגיה מקיימים זה זמן רב דיונים בנושא, אולם עד כה טרם התקבלה הכרעה בעניין. ההערכות הן שהשעור ה' מדוייק של ההעלאה יקבע לאחר פרסום מדד ינואר. משרד האנרגיה תובע להעלות את המחירים ב־30 אחוזים ואילו משרד האוצר מסרב לפי שעה לאשר העלאה העולה על 20 אחוזים ממחיר הדלק לצרכן היום. דובר משרד האוצר פרסם אתמול הודעה מיוחדת לפיה סבור האוצר כי לפי שעה אין כל צורך להעלות את מחירי הדלקים. הדובר ציין כי מחירי הדלקים באירופה אינם רלוונטים למחירי הדלקים בארץ.

בחזרה לפיקוח המינהלי

במשרד התעשיה והמסחר, בוחנים החזרה לפיקוח המינהלי של ענפים ושירותים שבהם נרשמו באחרונה עליות מחירים חריגות. שר התעשיה והמסחר אריאל שרון, אמר אתמול כי לא יהסס מלהחזיר את הפיקוח המינהלי על מחירי מוצרים ושירו־תים, אם יתברר כי ירשמו בהם עליות חריגות. לדבריו, בידי משרדו הכלים להחזיר את הפיקוח, או להתיר יבוא מתחרה, באופן חופשי, בכל מקרה שבו יתברר כי נרשמו עליות חריגות במחירי מוצרים ושירותים שהוצאו מהפיקוח.

במסגרת זו, עורכים אנשי משרד התעשיה והמסחר, מאז בוצע הפיחות לפני כחודש, מבצע ארצי של ביקורות מחירים. במסגרת המבצע, מבקשים אנשי תמ"ס לגלות מקרים של הפקעות מחירים של מוצרים שבפיקוח ובמקביל לכך, בוחנים ענ־פים ושירותים שהוצאו מהפיקוח כדי לגלות מקרים של העלאות מחירים חריגות.

בדיון שהיה אצל השר שרון, העלו אנשי משרד התעשיה השגות נגד כמה ענפים, שבהם נרשמו לאחרונה עליות מחירים חריגות. זאת, לאחר שהסקרים הארציים שנערכו, הצביעו על מקרים של עליות מחירים חריגות, שבכמה מקרים קיצוניים הסתכמו בעשרות אחוזים.

ראיתי שמעתי

משבר שנות ה־50 בתזמורת הפילהרמונית

התזמורת הפילהרמונית, הי מציינת השנה את יובל ה־50 שלה, נקלעה למצב מביך בגלל קרן התזמורת, הממונה על גיוס הכספים לתזמורת. כמה מחבלי־סים מבין 11 חבריה נקלעו לפרשיות חוב בנסיבות שלא יקלו עליהם את מלאכת גיוס התרומות.

בראש הנהלה הפעילה של הקרן עומד עו"ד ד"ר אמנון גולדנברג, שפרש מדירקטוריון בנק לאומי. החברים האחרים בקרן הם ארנסט יפת, יו"ר בל"ל לשעבר, המעדיף כעת להיות בניו יורק, וספק אם הוא מקדיש עתה את זמנו לקרן. חבר אחר בקרן הוא ידידו הטוב של יפת, יוסף פקר, מ"פקר פלדה", שהתפטר גם כן מדירק־טוריון בנק לאומי. עוד נציג מבל"ל הוא יעקב מאכמן, שפרש מתפקיד מנכ"ל משותף בבנק. רפאל רקנאטי, מי שנאלץ לפרוש מראשות בנק דיסקונט מרבה לשהות בניו יורק; איש העסקים לואי הריים שוהה רוב הזמן בלונדון; בני גיטר מרבה אף הוא לשהות בחו"ל מאז נפטרה רעייתו; יונה אטינגר שוהה גם בן זמן רב בחו"ל, כך שבארץ נותר רק דוד בלאס, העסוק כידוע בעיקר בענייני משפטו.

בהנהלת התזמורת שוקלים את האפשרות לערוך בחירות חדשות לקרן בניסיון להיחלץ מהמשבר.

אריה לביא

שסרבה לבקר את שריד כש־אושפז בבית החולים, והודיעה נחרצות "לעולם לא". גלי צה"ל, שעקבו בנשימה עצורה אחר אירועים אלה, החליטו לנקוט צעד נועז. ביום שלישי, יום הולדתה של הכנסת, יזליפו חברי כנסת את המגישים הי קבועים של כל משדרי הי אקטואליה של גל"צ. ואת מי זי־מנו להגיש את "בוקר טוב ישראל", אם לא את הצמד בעל הניסיון הרדיופוני (היא – כדיין המתחרת, הוא ב"קול ישראל"), שריד – כהן.

לילי גליל

כהן שריד

תרבות עולה כסף

עיריית תל אביב עומדת לאחרונה בפני לחצים גוברים הולכים מצד מוסדות התרבות בעיר. ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, נאלץ להיענות פעם אחר פעם לפניות לסיוע. הפעם מבקש סיוע מוזיאון תל אביב, המתלונן על הירידה במספר המבקרים אצלו, בטענה שמספרים יורד עקב הקטנת המשאבים. גם התיאטרון הי קאמרי ובית התפוצות פונים לעירייה.

גורמים בכירים בעירייה טוע־נים כי מן הראוי היה לקמץ יותר ולא להטיל את כל המעמסה על העירייה, אולם בפועל נראה כי הקצבות הללו – בסך כולל של 1.7 מיליון ש"ח – יאושרו.

חיים הנדוורקר

יום ירוק במדרחוב ירושלים

במסגרת אירועי ט"ו בשבט הול היום, יתקשט המדרחוב של ירושלים (ברחוב בן־יהודה) במי־הצלות של ירק, פרחים ושתי־לים, אשר יקשטו את הרחוב. הקרן הקיימת לישראל, שי ביוזמתה (יחד עם עיריית י־רושלים) ייערך המבצע הססגוני, גם תציג את מיתקני הישר הפיקניק שלה, ואנשיה יחלקו לעוברים ושבים חומר הסברה על אתרים ויערות בארץ. כמו כן תוצג תערוכת צילומים ניידת. כדי להשלים את אווירת הי הפגינג, תשמיע תזמורת הי משטרה מנעימות החג ולהקות מחול ירקדו את הנוכחים. צוות אנשי קרקס שנזאי מסין יופיעו בהתנדבות בפני החוגגים.

ג.ארם

קצב נגד ביילין

שר העבודה והרווחה, משה קצב, שיגר מכתב חריף למנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, בו הביע התנגדות חריפה לכוונת משרד החוץ לצ־מצם את פעילותה של נציגות משרד העבודה והרווחה בארה"ב, המטפלת בהחזרת יורדים ארצה, מתוך מגמה להעביר את הטיפול ביורדים המבקשים לשוב הביתה לקונסוליות הישראליות. השר קצב הדגיש כי "נציגות משרד העבודה והרווחה בניו־יורק תמ־שיך לפעול להחזרת ישראלים מרחבי ארה"ב וקנדה, גם ללא סיוע של משרד החוץ. אין הצדקה לגרום לישראלים בי ארה"ב טירחה מיותרת ולפנות לירושלים, כאשר ישנה נציגות מיוחדת המטפלת בעניינם בניו יורק, וכאשר ממילא בעניינים מסויימים הם פונים לנציגותנו".

ג.ארם

פיוס רדיופוני

אם הכל ילך כשורה, נהיה ביום שלישי הקרוב עדי שמיעה ממש לפיוס לאומי מעל גלי האתר. כזכור, נעלב ח"כ יוסי שריד מהתבטאויותיה של ח"כ גאולה כהן בעניין קבלת השמ־אלנים לשורות השב"כ. בתגובה על העלבון הקולקטיבי, הטיח שריד בכהן מילים קשות, ואף הטיל עליה מיני חרמות. כהן נעלבה אישית, עד כדי כך

בעריכת עירית רוזנבלום

ההערכה האמריקאית המתבססת על נתוני בנק ישראל:

מצבה הכלכלי של ישראל אינו שונה מזה שלפני תכנית החרום

מאת צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). תי־מונה קודרת של מצבה הכלכלי של ישראל ואפשרות כי מצב זה יתדרדר עוד יותר, תוצג בפני ראש הממשלה בעת ביקורו בוואשינגטון. ההערכה האמריקאית, הנשענת על נתוני בנק ישראל היא שהצריכה בישראל לא קטנה אלא להפך, חזרה למימדי 1985. טרם יישום תכנית החרום.

לדעת מומחים בממשל ומחוצה לו עלולה ישראל להגיע תוך שני־תיים למצב בו תיאלץ לבקש תוספת חירום נוספת לסיוע השוטף אותו היא מקבלת. "אלא שאז תעמוד ישראל מול ארנק אמריקאי ריק". המומחים מציינים, כי שכר העבודה לא ירד, וכי כושר הקניה של הצרכן הישראלי עלה ועלול לעלות עוד יותר. הם ביקרו את החלוקות בה בוצעה ומבוצעת התכנית הכלכלית ובמיוחד את העובדה שהפתחה במס הכנסה לא לוותה בקיצוץ תקציב הממשלה. לאלה מוסיפים גורמים אמריקאיים את העובדה, שלא חל כל גידול בהשקעות, ובכמה תחומים אף חלה ירידה משמעותית, וכי האווירה הפוליטית בארץ איננה מעודדת השקעות.

ראש הממשלה ישמע ממארחיו תחזית קשה על אפשרויות "שי פוצה" של כלכלת ישראל, אך גור־מים אמריקאיים מעריכים, כי המצב הפוליטי בישראל והיעדר מנהיגות דומיננטית ירחקו את הנושא הי כלכלי לשוליים, עד שיפרוץ משבר חדש.

יקי ערך העמק יורד
וערך הזיכרון עולה
אין כורעים מעוני
וכניה אינם מורדים

יגאל מינצר

אחד מנופי העמק היפים הלך לעולמו
והותיר את חבריו אוהבים וכואבים
חולם ולוחם מקיבוץ מזרע
אדם שיצא עם אייבי נתן וקרובי לבו
לשליחויות מצווה לאתיופיה ולקולומביה
כדי להציל מחרפת רעב בני־חיים

מוקיריו מרימים כוסית לזכרו

אביגדור סטימצקי (קטמנדו)

צה"ל שיפר מהירות זיהוי מטוסי האויב

מאת ראובן פדהצור

סוללות טילי ההגנה האווירית של ישראל מצויידות לאחרונה בשני סוגים חדשים של מצלמות טלוויזיה לטווח ארוך. מצלמות אלו מסייעות לצוות סוללת הטילים לזהות את מטוסי האויב במהירות רבה יותר. על כך מדווח שבועון התעופה "אי ויאשון וויק" בגליונו האחרון.

בארה"ב אותרו 74 חשודים בפשעי מלחמה נאציים

מאת סופר "הארץ"

בזכות פעולת בילוש מי תוחכמת שהתנהלה ברומנית כ־4 יבשות ומרכזה בישראל, נחשפה זהותם של 74 חשודים נוספים בפשעי מלחמה נאציים במלחה"ע השניה שמצאו מקלט בארה"ב לאחר שהצליחו להסתיר את עברם בפני השל־טונות שם.

מדובר ב"פליטים" מארצות הבלטיות, ליטאים לרוב, שהיו מעורבים בפועל קלגסים בשירות הכובש הנאצי או משתפי פעולה עמם, ברצח יהו־דים ואחרים. יש להניח שחלק מן השמות אף אינו ידוע לשל־טונות האמריקאים הנוגעים בדבר.

בראש פעולת החשיפה עמד היסטוריון השואה אפרים זורוף, המנהל "הישראלי" של המרכז ע"ש שמעון ויזנטל.

אתמול הציג דיקן מרכז וי־זנטל בלוס אנג'לס, הרב מרווין הייר, את הרשימה עם 74 השי מות. זו הרשימה הראשונה של פושעים נאציים בארה"ב השכיחים במספר מבין הרשי־מות שנמסרו עד כה לממשלות שונות במערב. רשימות אלו כוללות למעלה מ־200 שמות חשודים שקיים יסוד מבוסס לאיתורם והבאתם לדין.

המעלות של אל על

	מכסי' מינימום	מכסי' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	4	6	גשם	3	6
אתונה	11	16	מעונן	7	18
בוקרשט	-2	6	אביך	–	–
בריסל	3	5	גשם	2	5
וינה	1	8	ב"ה	-3	8
ז'נבה	0	4	גשם	-3	6
לונדון	4	7	גשם	5	7
ליסבון	6	12	גשום	11	12
מדריד	2	6	מעונן	3	9
ניו־יורק	0	5	מעונן	-1	5
פאריס	4	6	גשם	-3	-1
פרנקפורט	1	4	גשם	6	7
ציריך	2	5	גשם	–	–
קהיר	10	22	אביך	10	25
קופנהגן	0	2	ערפילים	-2	3
רומא	10	13	גשם	9	16
שטוקהולם	2	4	מעונן	2	4

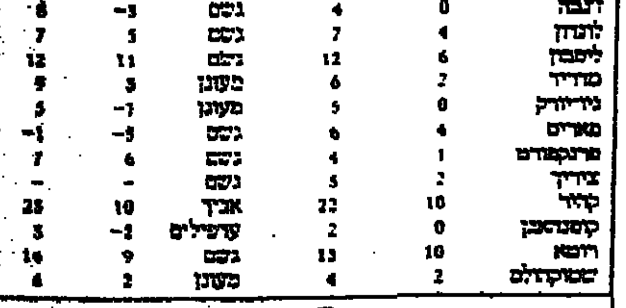

הנוסע הנאמן

אל על

זכו בפיס

בהגרלת הבייס מצטבר של מפעל הפיס מס. 07/87 שהתקיימה ביום 12/02/78 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך ‎081,000.00‎ ש"ח זכה המספר 639330

הפרס המצטבר בסך 100,000.00 ש"ח עובר לשבוע הבא. מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 380,000.00 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 12,000.00 ש"ח זכה המספר: 681245.

בסך 6,000.00 ש"ח זכו המספרים: 193494 275372.

בסך 300.00 ש"ח זכו המספרים:

:013353 :016798 :019778
:024225 :033705 :053511
:079065 :082230 :088517
:137838 :189053 :195852
:235870 :247682 :250742
:258580 :329157 :344852
:450769 :473270 :582509
:609478 :644545 :661219
:685440 :732852 :773325
:809604 :875032 :892842
:893758 :898048.

בסך 150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 8202, 8345.

בסך 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 278, 429.

בסך 16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 109, 563, 984.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיי־מים בספרה 3 או 5 או 6 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:

:025 :105 :115 :121 :149 :240 :275 :280 :353 :401 :472 :540 :665 :677 :600 :688 :697 :722 :760 :767 :843 :854 :888 :936 :971 :996.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:

:02 :04 :08 :12 :14 :15 :17 :18 :20 :23 :27 :35 :37 :43 :50 :53 :58 :60 :61 :62 :63 :65 :69 :81 :88.

לדן וורדינון ומשפחתו

משתתפים בצערכם
במות האב

אלעזר וורדינון ז"ל

אוברסיז אקספורט אימפורט בע"מ
ההנהלה והעובדים

איגוד התותחנים בישראל

אבל

על מות חברו

דן חירם ז"ל

שהיה קצין תותחנים ראשי
ויו"ר איגוד התותחנים בישראל

יקירתנו

לאה (לֵנקה) מרדור

איננה

המשפחה

הלוויה תתקיים ביום ראשון ט"ו בשבט תשמ"ז 15.2.87 בשעה 16.00 בבית העלמין בכפר־שמריהו.
השבעה – ברחוב שרת 43 ת"א

שוטר מוביל בעדינות את אמו של החייל שאלתיאל שנרצח לאחר השמעת ההחלטה בבג"ץ לדחות את שמיעת העתירה בעניין שחרור מחבלים (צילום: בריאן הנדלר)

לפי בקשת בג"ץ החלה המשטרה לחקור מי השתתף בהתפרעות בביהמ"ש העליון

בית המשפט לא ידון בעתירת המשפחות השכולות אם יתברר שהשתתפו בהפרת הסדר: "לא נשלים עם כל מעשה אשר מטרתו הפעלת לחץ על בית המשפט"

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

בג"ץ החליט שלא לדון בעתירתן של המשפחות השכולות נגד שחרור אפשרי של מחבלים עד שלא תברר המשטרה האם העותרים, משפחות פולק ועמרי, היו בין המתפרעים. משטרת ירושלים החלה לחקור בעניין וזימנה לחקירה רבים מבני המשפחות שהשתתפו בהפגנה וכן עיתונאים שנכחו באירוע.

"לא נשלים עם כל מעשה אשר מטרתו הפעלת לחץ על בית המשפט ונסיון לשבש את תקינותו של ההליך השיפוטי. התפרעות יום שלשום היא חמורה. היא משבשת את פעולתו של בית המשפט, החייב לדון על פי חומר שבפניו ולא על רקע התפרעויות במסדרונותיו", כתבו השופטים אהרן ברק, אליעזר גולדברג ואברהם חלימה.

"כואבים אנו את כאבן של המשפחות השכולות, שנתנו את היקר מכל על מזבח תקומתה של המדינה. אך אם רצונם, כי קורבן זה לא יהא לשווא, יש לעמוד על משמר שלטונו של החוק. הגורל במדינתנו אינו יכול להיות ביזוק להפרת חוק. דברים אלה נכונים הם במיוחד באשר לתקינות פעולתו של בית המשפט, אשר חייב להיות משוחרר מכל פעילות שאינה עשיית משפט."

בג"ץ דחה פעמיים

התפרעות המשפחות השכולות בפתח לשכתו של נשיא בית המשפט העליון מהווה אולי אירוע חסר תקדים, אך לעתירה שהגישו, היו כבר שני תקדימים. שחרור מחבלים כלואים בתמורה לשבויים ישראליים נידון והוכרע כבר בבג"ץ.

במאי 1984 דחו השופטים אהרן ברק, משה בייסקי ושלמה לוין עתירה שהגיש עוזיאל ברק, שבנו וכלתו נרצחו על ידי המחבל מחמוד עבדול רחמן סלאח אל-שובאקי. שובאקי נידון בגין הרצח למאסר עולם. ברק ביקש לאסור על המדינה לשחרר את שובאקי במסגרת הסכם עם סוריה על החלפת שבויים. כמו בעתירה האחרונה שהוגשה לפני מספר ימים, התמקד ברק על פרסומים בעיתונות.

שנה אחר כך, במאי 1985 שב עוזיאל ברק לבג"ץ וחזר על בקשתו שלא לשחרר את רוצח בנו, במסגרת עסקת החילופים שנעשתה עם ג'יבריל. גם הפעם נדחתה. בשני המקרים, קבע בית המשפט "כי אין לו אפשרות להתערב בשיקוליה המדיניים של הממשלה."

נקיון בפנים

"העותר לבית משפט זה חייב להגן מכל אמצעי בלתי חוקי הקשור לעתירתו, ועליו לבוא לבית המשפט ולנהוג כלפיו בנקיון כפיים. מכאן שארגון התפרעות במסדרונות בית המשפט, יזומה או השתתפות בה, אינה עולה בקנה אחד עם הרשות סעד על ידי בית משפט זה. המבקש דין — יעשה דין. השואף למשפט — ינהג כמשפט."

קודם למתן ההחלטה לדחות את הדיון עד שיתברר האם העותרים היו בין המתפרעים, הבהיר עו"ד נפתלי רוצנברג בשמם של העותרים כי לא היו שותפים להתפרעות. אך השופטים הורו כאמור למשטרה לבדוק טענה זו "במהירות האפשרית".

הפרקליטות: הממשלה מודעת

תשובת המדינה עו"ד תמר הקר, מנהלת מחלקת הבג"צים שהופיעה בדיון בשם המדינה, הגישה לבית המשפט הודעה מטעם פרקליטות המדינה שבה נאמר בין השאר: "על דעת ראש הממשלה אנו מצהירים בזה כי בכל טיפול בנושא השבויים פועלים ממשלת ישראל והאחראים על הבטחון תוך מודעות עמוקה לכאבן של המשפחות שאיבדו את יקיריהן בפעולות טרור, ותוך ערנות לכל ההשלכות הבטחוניות, המדיניות והאחרות של כל צעד בנושא זה. עם זאת, עומדת נגד עיני הממשלה חובתה כלפי חיילי צה"ל הנמצאים בשבי אויב אכזר, וכלפי בני משפחותיהם של שבויים אלה. מטבע הדברים, אין אנו יכולים להתייחס בהודעה זו לפרטיהם של המאמצים הנעשים לפדיון השבויים והצלחתם."

הפרקליטות מציינת, כי "הנושא עצמו אינו מתאים לפסיקתו של בית המשפט", וכי שתי עתירות בעלות אופי דומה נדחו.

תתגבר השמירה

בתום הדיון יצאו בני המשפחות את האולם כשהם נסערים. המשטרה ריכזה במסדרונות בית המשפט כוח מתוגבר שנועד למנוע כל הפרות סדר. ומפקד המרחב תנ"ץ יוסף יהודאי נכח במקום. אחד מבני משפחת עמרי נעצר בחשד שניסה לפגוע בצלם העתון "חדשות".

הרצל עמרי, אביו של אליהו עמרי שנרצח בדקירות סכין בעיר העתיקה, אושפז אתמול לאחר שחש בליבו.

אתמול דנו נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, מנהל בתי המשפט, ומפקד משטרת מחוז ירושלים בהתפרעות. מפקד המחוז הבטיח לבדוק אפשרות לתגבר את השמירה במקום.

התפרעויות בשכם, רמאללה, ביר-זית והאן-יונס; אחד נפצע קל מאש צה"ל

מאת אורי ניר ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

בגדה המערבית וברצועת עזה נמשכו אתמול הפרות הסדר וההתפרעויות בכמה מקומות.

האירוע החמור ביותר בגדה התרחש בקרבת קבר יוסף בפאתי שכם, סמוך למחנה הפליטים בלאטה.

בעידודם של כמה צעירים רעולי פנים, יצאו בבוקר כמה עשרות תלמידים מבתי הספר הסמוכים "קדרי טוקאן" ו"תג'י מעזוז אל-מצרי", והמטירו אבנים על תלמידי הישיבה "עוד יוסף חי", ועל החיילים השומרים על הקבר. רכב צבאי שחנה סמוך למקום, ניזוק מהאבנים.

החיילים ותלמידי הישיבה ירו באוויר ושיגרו רימוני גז מדמיע אל התלמידים, אך אלה המשיכו ביידוי האבנים שעה ארוכה. ראש המינהל האזרחי ביו"ש, תא"ל אפרים סנה, בא למקום והצליח לשים קץ להתפרעות לאחר שנפגש עם מנהלי בתי הספר. כוחות הביטחון עצרו חמישה עשר מזורקי האבנים והצעירים החשודים בהסתתם.

הפגנה ברמאללה

כוחות הביטחון נזקקו לגז מדמיע ולירויות באוויר גם לפיזור מפגינים ברמאללה. במרכז העיר נרגם באבנים רכב ישראלי, ונוסעיו ירו באוויר. פרצה מהומה במקום, וחיילי צה"ל השתמשו בגז מדמיע ובירויות באוויר לפזר את המתקהלים.

למען פליטי ביירות

באוניברסיטת ביר-זית, שליד רמאללה, היתה אתמול תהלוכה, בהשתתפות כמה מאות סטודנטים, ושביתת-שבת, לאות הזדהות עם תושבי מחנות הפליטים הנצורים בביירות.

המפגינים הניפו כרזות התומכות באש"ף ותמונות של יאסר ערפאת, וכן דגלי פלשתין.

הם הביעו הזדהות גם עם תושבי מחנה בלאטה, שבו מתקיים בימים אלה מבצע מעצרים וחיפושים, ועם עמיתיהם באוניברסיטת "א-נג'אח" שנסגרה לחודש.

התלמידים לא יצאו מתחומי הקמפוס, וכוחות הביטחון לא התערבו בעשה. ערב אמנותי לאות הזדהות עם הפלשתינים בביירות התקיים אמש בתיאטרון אל-חכוואתי במזרח-ירושלים.

הפגנות גם ברצועה

צעיר מהאן-יונס נפצע אתמול קל מירייה של חיילי צה"ל, בעת הפגנה של צעירים מקומיים. הצעיר קיבל טיפול ושוחרר לביתו.

אתמול בבוקר נרגם רכב ישראלי באבנים ונופצו שמשותיו. לא היו נפגעים.

המתנחלים חסמו כביש

בתגובה על כך חסמו מתנחלים את הכביש הראשי ברצועה, אך התפנו לאחר שהגיע למקום כוח צה"ל.

אבנים נזרקו גם אל כוחות צה"ל, בעת שפיזרו הפגנה בחאן-יונס. לא היו נפגעים.

צעירים מקומיים חסמו אף הם ציר תנועה, אך פונו בידי צה"ל.

בחאן-יונס שרפו אלמונים את בית הדאר המרכזי. משטרת נפת עזה עצרה כמה חשודים.

תלונה לרבין וחריש

עו"ד פליציה לנגר הגישה אתמול תלונה לשר הביטחון וליועץ המשפטי לממשלה על נסיבות פציעתם של ארבעה תלמידים מאוניברסיטת "א-נג'אח" ביום שני השבוע מירי חיילי צה"ל. עו"ד לנגר טוענת כי ארבעת הסטודנטים, שהיא מייצגת, כלל לא השתתפו בהפגנה שהתקיימה בקרבת הקמפוס, אלא ניסו לגשת לבית החולים המקומי כדי לתרום דם לפצועים ממחנה בלאטה. לדבריה, הירי על הסטודנטים היה בלתי-חוקי. היא דורשת להעמיד לדין את האחראים לפציעת הארבעה.

שריד: להצניח מזון לנצורים במחנות הפליטים

מאת ראובן פדהצור
סופרו הצבאי של "הארץ"

חבר הכנסת יוסי שריד, חבר ועדת חוץ ובטחון, פנה במברקים לראש הממשלה ולשר הבטחון להורות לחיל האוויר להצניח בדחיפות תרופות ומזון אל תוך מחנות הפליטים הפלשתינאיים, סברה, שתילה וברג' אל ברג'נה.

הנהלה חדשה נבחרה בעתי"ם

(ע). האסיפה הכללית השנתית של עתי"ם, סוכנות הידיעות הישראלית, בחרה אתמול בהנהלה חדשה: אמיר ורדימון, שבתאי הימלפרב, אלתר ולנר, דב יודקובסקי, יהודה כספי, ארמין פרנקל, יוחנן צנגן, אהרן קראוס ועמוס שוקן.

הנהלת עתי"ם שהתכנסה לישיבה ראשונה שבה ובחרה בשבתאי הימלפרב ליושב ראש מועצת המנהלים. לועדת הסגל נבחרו: אמיר ורדימון ועמוס שוקן, וליו"ר הועדה המייעצת לענייני עריכה נבחר ארמין פרנקל.

ערך את העמוד: עזריאל ויינפלד

קק"ל: לא דובים ולא יער (בנגב)

למישהו בקק"ל היה דמיון פורה ובעקבות כך נזעקו אנשי שמירת הטבע נגד תוכנית יעור שלמעשה אינה קיימת

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

"לא דובים ולא יער" — הגיב אתמול איש הקק"ל על קריאת רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע "לעצור את הקק"ל" ועל עצומת המדענים ואנשי השטח, שהתפרסמה אתמול ב"הארץ" נגד התוכנית לייעור הר הנגב.

המחלוקת הגלויה בין גופי הטבע לבין הקק"ל התפרצה בעקבות חוזר שהפיצה הקק"ל לבתי הספר, ובעקבות פעולות נוספות שנקטה, על תר בנית גרעיניות לנטיעת 50 אלף דונם ברמת הנגב, בלי שתוכנית כזו של "הפרחת השממה ושינוי סדרי בראשית" נדונה עקרונית ונבחנה מהיבטיה השונים, בגופים מקצועיים וממלכתיים.

דוד נחמיאס, מנהל חבל הדרום באגף הייעור בקק"ל, אישר כי אמנם בקק"ל היה מי שדמיונו עבר בכיוון הזה. לדבריו, המדובר בפרויקט מחקר הנמשך כבר 12 שנים באזור רמת הנגב, בשטח המרעה של קיבוץ שדה בוקר. בראש המחקר עומד פרופ' אהרון יאיר מהחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטה העברית. המחקר בשטח העלה, כי ניתן לאסוף את מי הנגר העילי, באזור זה שבו יורדים כ-90 מ"מ גשם בשנה, כך שיתאפשר לגדל מעט עצים, שיחים ועשבונים.

בשטח המחקר נטועים כיום כ-500 עצים מסוגים שונים. ההצעה של פרופ' יאיר שאושרה היא להמשיך את המחקר בשטח עוד חמש שנים. במסגרת זו הוכנו עוד 500–600 גומות לתפיסת מי הנגר ובהן יוטעו בשנה הבאה 1,000–1,500 עצים. בסך הכל, אמר נחמיאס, מדובר על נטיעת שני עצים לדונם. "זה לא יער של 100–150 עצים לדונם, כפי שהוא מוכר לנו מצפון הארץ. לכך אין כל סיכוי".

"בשלב הזה", הוסיף, "מדובר בתוכנית לחמש שנים לנטיעת כ-5,000 דונם — כעשרת אלפים עצים. בין זה לבין יער - המרחק גדול. טרם הוחלט איזה עצים לטעת".

רשם-תושבים הואשם שפעל להשיג אזרחות ישראלית לשני מסתננים

הרשם מטעם שבטי הבדואים הצהיר כי השניים, בדואים תושבי מצרים, נולדו בישראל ולא עזבוה מעולם

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

פרקליטות מחוז הדרום הגישה לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע כתב אישום נגד נופל אל-עביה, רשם תושבים במשרד הפנים בבאר-שבע מטעם שבטי הבדואים. הוא נאשם בפגיעה ומרמה בסדרי השלטון והמשפט ובניצול מעמדו לרעה.

מכתב האישום עולה כי אורחים מצריים שהסתננו לישראל קיבלו, באמצעות הרשם, תעודות זהות ישראליות. בין השאר נאמר כי הנאשם קשר קשר עם ג'ידמי תאראבין, מצרי שהסתנן ב-1982 לישראל, ועם מסתנן נוסף, כדי להשיג בשבילם אזרחות ישראלית ותעודות זהות.

לשם כך, הגישו שני המסתננים תביעה לבית המשפט המחוזי בבאר-שבע וביקשו להצהיר כי נולדו בישראל. הנאשם אף נתן תצהיר המחזק את טענות השניים, ולפיו הוא מכיר אותם מלידה. הוא טען עוד בתצהירו כי הם לא עזבו מעולם את שטח המדינה.

בכתב האישום נאמר, כי מכוח התצהירים, ועדותו של הנאשם, נתן שופט בית המשפט המחוזי, יצחק שבתאי, פסק דין הצהרתי המאשר כי הם אזרחים ישראליים, ולפיכך קיבלו תעודות ישראליות.

משפטו של הרשם יתחיל בקרוב.

ח"כ לין: להסיר את "קיר המציאות" באוני' חיפה

מאת [illegible]
סופר "הארץ" בחיפה

ח"כ אוריאל לין (ליכוד) תובע משר החינוך להפסיק לאלתר את הקצבות המדינה לאוניברסיטת חיפה עד אשר תסיר הנהלת האוניברסיטה מקיר הכניסה לבנין הראשי בקאמפוס "ציור תועבה", כדבריו, של אברהם אופק המתאר את השחיתות בחברה הישראלית.

ב"קיר המציאות" צייר האמן בליל של דמויות מפלצתיות, מעוותות שבאות לבטא את השחיתות בחברה הישראלית, וכן חיילים חמושים וטנקים מסתערים, גפיים ואברי מין גבריים קטועים ועוד.

אתמול ביקר ח"כ לין באוניברסיטת חיפה והתרשם בעצמו מהציור. כן נפגש עם רקטור האוניברסיטה, פרופ' גבריאל בר-דור, ראש החוג לאמנות, פרופ' אברהם קמפף והצייר אברהם אופק.

ביום שני בשבוע הבא תדון נשיאות הכנסת אם לעלות לסדר היום הצעה דחופה למליאה שהגיש ח"כ לין בענין זה.

נשיא אוניברסיטת חיפה, אפרים עברון, אליו פנה ח"כ לין, הודיע, כי יבדוק את הנושא וישיב לתלונה עם שובו בעוד שבועיים מחו"ל.

לפי שעה ממשיך האמן בהשלמת ציור הקיר, ומטעם הנהלת האוניברסיטה לא ניתנה לו כל הוראה להפסיק את הפרויקט, אשר מתוכנן להסתיים בסוף שנה זו.

נכסים אינטרנשיונל
ASSETS INTERNATIONAL

ברשותך דירה או נכס בגוש דן?

יש לנו לקוח בשבילך...
...וזה לא עולה לך כסף!!!

צלצל אלינו - השירות מיידי

03-288418
בן-יהודה 36 תל-אביב.

קיסר: החוק שמציע קצב ירע את מצב הגימלאים

הגימלאים תובעים משר האוצר לכבד החלטת ועדת הכספים לפצותם על שחיקה וכן תובעים פיצוי שחיקה מקרנות הסתדרותיות

מאת יהודית וינקלר
סופרת "הארץ"

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, צופה הרעה במצבם של הגימלאים, אם יתקבל חוק הפנסיה הממלכתית במתכונת המוצעת על ידי שר העבודה והרווחה משה קצב. הסתדרות הגימלאים החליטה אתמול להתנגד להצעת קצב ובמקביל היא תובעת מההסתדרות פיצוי על שחיקת הגימלאות בקרנות פנסיה ההסתדרותיות "מבטחים" ו"מקפת".

קיסר אמר בכנס חרום של הסתדרות הגימלאים, כי במדינה מתחולל מאבק על דמות החברה ההסתדרותית, וכי "המאבק עם ראשי הממשלה ושרי הליכוד הוא אידאולוגי מובהק, והוא יימשך".

הגימלאים החליטו לתבוע משר האוצר לכבד את החלטת ועדת הכספים של הכנסת לפצות את הגימלאים בפנסיה התקציבית ב-26.7% עקב השחיקה שחלה בהכנסותיהם. כן החליטו להתנגד להפחתת ההפרשות של המעסיקים לביטוח הלאומי, מחשש שהביטוח הלאומי לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו.

החלטה אחרת מתייחסת להצעת חוק פנסיה ממלכתית. הגימלאים מתנגדים בתוקף לחוק המוצע משום שהוא יביא לצמצום שעורי הפנסיה הקיימים על ידי שילוב הפנסיה מעבודה עם הביטוח הלאומי והמקורות של חסכון פרטי. בכנס החרום הובעה תמיכה בתביעתם של גימלאי קרן "נתיב" ההסתדרותית לעבור לחישוב הפנסיה על פי עלית המדד, ולא על פי השכר הממוצע במשק והודגש, כי יש לשלם לגימלאי "נתיב" פיצוי על שחיקת הגימלאות. הם הטעימו, כי בכל הקרנות ההסתדרותיות הגימלאות צמודות למדד המחירים לצרכן.

הפרוייקט שהפך לשיחת העיר

לב הצפון

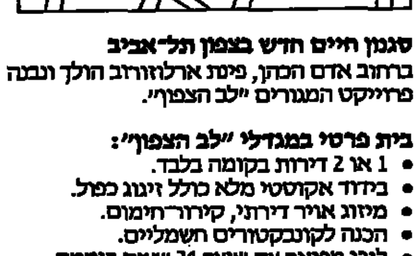

סגנון חיים חדש בצפון תל-אביב
ברחוב אדם הכהן, פינת ארלוזורוב הולך ונבנה פרוייקט המגורים "לב הצפון".

בית פרטי במגדלי "לב הצפון":
- 1 או 2 דירות בקומה בלבד.
- בידוד אקוסטי מלא כולל זיגוג כפול.
- מיזוג אויר דירתי, קירור-חימום.
- הכנה לקונבקטורים חשמליים.
- לובי מפואר עם שוער 24 שעות ביממה.
- טלוויזיה במעגל סגור, לזיהוי מבקרים ולקשר מתמיד בין הדיירים והשוער.
- תכנון פנים גמיש.
- תריסים עם פתיחה חשמלית בסלון.
- מרצפות שיש איטלקי בסלון ובפינת האוכל.
- וידאו מרכזי.
- ציפוי שיש חיצוני.
- חברת אחזקה.
- ארונות מטבח באיכות מעולה.

לבחירתך דירות בנות 2½, 3, 4, 5 חדרים,
דירות 7 חדרים בקומה שלמה ודירות פנטהאוז.

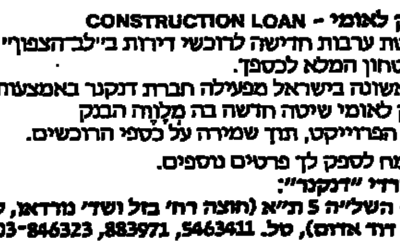

בנק לאומי - CONSTRUCTION LOAN
שיטת ערבות חדישה לרוכשי דירות ב"לב הצפון" - הבטחון המלא לכספך.
לראשונה בישראל מפעילה חברת דנקנר באמצעות בנק לאומי שיטה חדשה בה מלווה הבנק את הפרוייקט, תוך שמירה על כספי הרוכשים.
נשמח לספק לך פרטים נוספים.
משרדי "דנקנר":
רח' השל"ה 5 ת"א (חוצה רח' בזל ושד' נורדאו, ליד מגן דוד אדום), טל. 5463411, 883971, 03-846323.

המקום הקלאסי של תל-אביב

דנקנר
בניה ופתוח בע"מ
קבוצת דנקנר

صورة عن الاصل

صكنا من الاهل

שערי המניות 12.2.87

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
א.ה.ב. ש	26300		30	−301	−1.1	−28
הספנות 0.1	1565	תב	6393	−90	−5.4	−6494
הספנות א 0.5	870	תב	3667	−64	−6.9	−4886
הספנות אפ 2	1190		3661	−40	−3.3	−1024
כללי לא בהסדר	28400		322			−15
בנק צאמבי 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צאמבי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	5025		1791	−50	−1	−1983
פ.ב.ה. 0.5	6155		1704			+529

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אידיבי רג 100.0	89050		2393			−2390
אידיבי ב 100.0	89000		8			−8
אידיבי כב א	544000			−1000	−0.2	−2
אגוד 0.1	66200		124			−116
דיסקונט ב	113900		24	−500	−0.4	−24
דיסקונט א	113500		1298			−1298
דיסקונט שה ב	13400		112			−112
המזרחי ש	36600		4218			−3906
המזרחי מ	36600		57			−41
המזרחי שה 9	16500		40			−40
הפועלים מבב	101000		4	−850	−0.8	3
הפועלים ש	60500		8030	−50	−0.1	−8080
הפועלים מ	60500		515	−50	−0.1	−515
כללי א 1.0	154650		53	−150	−0.1	−49
כללי שה 7	7600		30	+190	+2.6	+30
בלל 0.1	38400		10903			−10523
בלל שה 11	14400		195			−49
מימון ומסחר 1.0	51000		8	−200	−0.4	−8
מימון ומסחר 5.0	26000	קצ				

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אדנים 0.1	38500		48	+385	+1	+31
לאומימשכ ש	11200		257			+341
לאומימשכ מ	11120		96			−96
כרמל ש	6420		177	−80	−1.2	−33
כרמל שה 1	3800		249			+811
בנין ב' 5.0	11700	תב	36.8	−1300	−10	−209.8
פת משכ ש	4050		1190	+150	+3.9	+1290
משכן ב ש	4300		1761	+50	+1.2	+549
עצמאות 0.1	16180		98	−70	−0.4	−110
טפחות מבכ ש	22018		16	+215	+1	+6
טפחות רג ש	21200		287	+520	+2.5	+117
טפחות שה 1	9450					
טפחות שה 2	4929		29	−20	−0.4	−29
יעסור 1.0	1919		33			
יעסור 5.0	1050		500	−21	−2	−607
מירב 1.0	9000	תב	406	−680	−7	−594

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
שילמון אש			—	הפסקת	מסחר	—
החקלאות מבכ א	205700	לג				+2
החקלאות מבכ ג	150500	לג				
לאומי תעש א ש	12600		404	+100	+0.8	+590
פתוח תעש מבב	119900	לג				
פת תעש בב ג	306000	לג				
פת תעש בב גג	195000	לג				+3
פת תעש בב גגג	202500	לג				
פת תעש בב ד	205000	לג				
פת תעש בב דד	68892	לג				
מרכז קבלנים 5.0	1397		3608	−2	−0.1	−4540
תיירות בב	153000	לג				
כלל ליסינג 0.1א	23550		61			+1
כלל ליסינג 0.5ב	18200		62			+91
כלל ליסינג אגוח	14800		45	−300	−2	−153

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אורון	270		12295	−10	−3.6	−19931
אררט 0.1	1700	תב	410	−140	−7.6	−292
אררט א 0.5	974		960	−9	−0.9	−894
בטוח משנה 0.1	592		780	+22	+3.9	+4242
בטוח משנה 0.5	212	תב	14846	−17	−7.4	−28625
הדר 1.0	386		5434	+7	+1.9	+10929
הדר 5.0	233		5072			−882
הדר אפ סר 2	198		30840			−12690
הסנה ש	420		51655	−17	−3.9	−103468
הפניקס 0.1	1008	תב	25096	+55	+5.8	+58678
הפניקס 0.5	955		3708	+25	+2.7	+5179
המשמר-הראל 1.0	7700		65	+150	[illegible]	+526
המשמר-הראל 5.0	4473		830	+170	+4	+854
מנורה 1.0	2650		285	+100	+3.9	+530
מנורה 5.0	1290		640	−10	−0.8	−60
סהר ג 1.0	7130		1079			−76
סקוריטס 0.1	1240		2029			−170
צור ש	409		6720	−6	−1.5	−1974
ציון החזקות 1.0	10290	קצ				
ציון החזקות 5.0	3550		711	+50	+1.4	+512

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אינטר גאמא 1 ש	7640		829	−105	−1.4	−711
אינטר גאמא 5 ש	4900		1226			−260
מאיר עזרא 1.0	1398		3435			
כלל סחר	355		27590	−6	−1.7	−40746
אפ 4	265		25879	−10	−3.6	−20597
אגח 2	125		61222			−12555
קריסטל 1.0	769		2370	−26	−3.3	−3559
רפק 0.1	30000	תב	3	−2500	−7.7	−3
רפק 0.5	11900		40			−4
שופרסל א 2.0	10950		813			
שופרסל ב 10.0	9020		745	+170	+1.9	+696

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
דלק ג ש	4760		5381	+100	+2.2	+5272
הראל 1.0	2810		136	+110	+4.1	+204
הראל 5.0	2074		187	+20	+1	+213
סוכנות הספקה 0.1	19000		20			
סוכנות הספקה 0.5	9270		1394	+260	+2.9	+1698
קידר 0.1	1115		3001	−25	−2.2	−5404
קידר 1.0	234		49211	+4	+1.7	+86944
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מוס' עיונה 0.1	3474		853			+253
מוס' עיונה 0.5	1400		5304			+1254
קונסורטיום 0.1	3240	תב	475	−260	−7.4	−882
קונסורטיום 0.5	2550		634			+896

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
קספל 1.0	4000		287	+40	+1	+259
קספל אפ 1	2360		193	−110	−4.5	−114
גלי זהר 1.0	6850		20.7	−50	−0.7	−16
גלי זהר 5.0	4500	תב	58.5	+270	+6.4	+164.5
מלונות דן 1.0	2030		654	−30	−1.5	−336
מלונות דן 5.0	1675		1217	+65	+4	+316
חוף האלמוג 1.0	6520	תב	354	+400	+6.5	+557
כנס מר 1 ש	2221		68	−79	−3.4	−118
מלונות הירדן	2839		197	+89	+3.2	+1169

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
איכות מחשבים	1698		2175	−2	−0.1	−239
דטה מימון 1.0	8908	תב	899	+430	+5.1	+746
תדלג. 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
יעצא 1.0	12650		81	−600	−4.5	−134
כלל מחשבים 1.0	14400		87	+262	+1.9	+54
מ.ל.ל. 1.0	11655		148	+405	+3.6	+119
מ.ל.ל. 5.0	4980		943	+40	+0.8	+588
מטב מחשבים 1.0	676		2050			−900
מטב אפ	510		230	−1	−0.2	−30
ניקוב מחשבים 1	14728	תב	221	+1339	+10	+152
ניקוב מחש' 5	7364	קב		+350	+5	+2844
ניקוב אפ סר 2	6100	תב	429	+695	+12.9	+759
תים מחשבים 1.0	1095		27327	+10	+0.9	+11361

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אבדום בינוי 1פ			—	הפסקת	מסחר	—
אבדום בינוי 5פ			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 1.0	750		500	−2	−0.3	−1673
אורן 5.0	350		3097	+6	+1.7	+161
אזורים 1.0	1143		8969	−12	−1	−17829
אזורים אפ	763		10945	−55	−4.4	−13432
אזורים אגח	140		82642			+112663
אילון 1.0	532		24824			−8260
אל-רוב 1.0	1708		3349	+50	+3	+3946
אמנוים 1.0	3460	בה	37	−41	−1.2	−65
אפריקה 0.1	54200		194	+300	+0.6	+156
אפריקה 1.0	46778		586	+598	+1.3	+382
אפריקה אפ	27880		122			+84
ארזים	2399		260	−1		−344
אילון 0.1	2700		904			
אילון 0.5	1731		1472			−1133
בן-יקר גת 1.0	7370	בה	517	+670	+10	+1609
בנטרין 1.0	3327		282	+82	+2.5	+347
בנטרין 5.0	2930		1087	+128	+4.5	+726
דנקנר 1.0	5700		335	−180	−3.1	−504
דוזקר 1.0	561		660			
דוזקר 5.0	587	תב	1680	−65	−10	−1600
דרעד 0.1	14200		345			
דרעד 0.5	11700	תב	414	+1000	+9.4	+569
המשלול 1.0	1578		691	−2	−0.1	−115
המשלול 5.0	1200	תב	1096	−70	−5.5	−1240
תלב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	5100		1744			+590
גבים 0.1	6370		1201			−34
גבים 0.5	5130		603	+30	+0.6	+997
הכשרת הישוב ש	84900		126			−109
ישפרו 0.1	3720		1523	−30	−0.8	−1668
ישראלום 1.0	1800		813	+10	+0.6	+212
ישרס 10.0	15300	תב	295	−850	−5.3	−651
כנען פיתוח 1.0	11660		66	+160	+1.4	+76
כלל בנין	750		17755			−13825
לומיר 1.0	5305		102	−100	−1.9	−42
לומיר 5.0	2635		1049	+65	+2.5	+375
מ.ת.ב. 1.0	455		10768			
מ.ת.ב. אפ 2	266		4762	−11	−4	−8123
מ.ת.ב. אגח	114		78982	−1.5	−1.3	−98252
מגורי בניה 1.0	822		7867	−14	−1.7	−9813
מישכאל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מרב 5.0	2355		1256			
מרלו 1.0	1100	בה	6201	+100	+10	+5620
לוינשטין 1.0	521		2191			
לוינשטין 5.0	168.5		19378	−1.5	−0.9	−27714
ליפשיץ 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
ליפשיץ 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
נאות אביב 0.5	11400		254	−240	−2.1	−215
נכסי אזורים	1360		4680	−10	−0.7	−1727
סהר החזקות 1.0	19600		11	+800	+4.3	+117
סהר החזקות 5.0	13550		37	+400	+3	+78
סוף 1.0	7900		188			
סוף 5.0	3876		37			
עמר ובלע מר 1 ש	6880		2859	−10	−1.5	−7654
עיד 3.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	3700		300	+60	+1.7	+448
קיסריה 0.5	1908	תב	1630	+108	+6	+2592
רוגובין 1.0	399		8231	−21	−5	−10808
רוגובין 5.0	216		8791	−8	−3.6	−10149
רוגובין אפ	1065		1845			+115
רוגובין אג"ח	116.5		51800	−1	−0.9	−49774
רסקו מבכ	6450		494			+56
רסקו רג	5700		500			

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
מטעי הדר 0.1	3950		1107	+100	+2.6	+1382
מטעי הדר 0.5	3623		741			−385
מהדרין 0.1	11400		480	−70	−0.6	−217
נכסי הדרים 1.0	2237		7019			
פרי אור 0.5	2860		495			+40
שגיר 5.0	11200		78	−300	−2.6	−836

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אסום	1650		1053			−371
גולדפרוסט 1.0	3330		50	−30	−0.9	−26
גולדפרוסט 5.0	2313		175	+30	+1.3	+53
גולדפרוסט אפ 1	1280			+10	+0.8	+686
דובק מב ש	6500		3833	+250	+4	+4467
דובק מב מ	6510		2888	+300	+4.8	+4422
זגלכל 1.0	1270		853	+40	+3.3	+414
זגלכל 5.0	903		459			−108
פרי-זה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-זה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	10500		83			−14
טמפו בירה 5.0	14010		188	+510	+2.2	+286
יצהר 1.0	1601		913	−19	−1.2	−1057
יצהר א 5.0	864		2673	−16	−1.8	−2567
יצהר אפ 2	640		5610	+10	+1.6	+1680
מן 1.0	780		2858			+2783
מן 5.0	385		1030	+7	+1.9	+1860
מגפרוסט 1.0	17000		125	+800	+4.9	+83
עלית	22500		488			−186
עסיס ב 0.5	380		10600	−3	−0.8	−5213
אגבל שקל 1	3587		936			+139
שמן מבב א	5910		1211	+30	+0.5	+1261

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אתא מר 1 ש	843		11099	+32	+4	+15580
אתים 1.0	1455	תב	1932	−80	−5.2	−2252
אופנת בגד 1.0	724		3848	+4	+0.6	+6318
אופנת בגד 5.0	463		2468			+4505
אפ א	452		7613			+5665
ארגמן רג ש	16550		64	−450	−2.7	−106
דלתא-גליל 1.0	4380	תב	1523	+220	+5.3	+2583
דלתא-גליל א 5.0	3440		891	+130	+3.9	+1339
מטוית מאוחד 1			—	הפסקת	מסחר	—
מטוית מאוחד 5			—	הפסקת	מסחר	—
ויטלגו 1.0	1700		987	+50	+3	+1125
ויטלגו 5.0	1109		1707	+49	+4.6	+1668
חרמון 1.0	9001		79			−81
דיקה 1.0	2970		883			−361
דיקה 5.0	2050		1129	+100	+5.1	+1157
לודזיה 0.1	3300		214	+50	+1.5	+99
לודזיה 0.4	2225		2406	+60	+2.8	+1398
ליבת 1.0	952		5719	+2	+0.2	+5827
מיש גליקו	731	תב	1314	−81	−10	−3503
מקסו 0.1	4970		286	−81	−1.6	−517
מקסו 0.5	2915		476			−439
עים 1.0	28400		300	−545	−1.9	−307
עים 5.0	13500		873	+350	+2.7	+510
עמק סריגה 1 ש	431	תב	16175	−24	−5.3	−24806
פולגת א 0.1	4900		1174	−75	−1.5	−1549
פולגת ב 0.4	3530		5785	−100	−2.8	−7003
פליגן א 0.5	9300		148	−200	−2.1	−217
פרינד	4770		291	−150	−3.1	−481
ביגוד סריגה	15540		225	−160	−1	−397
תעש רוגוזין 1.0	3010	תב	1889	+160	+5.6	+3666

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אקסמן 5.0	2915		391	−105	−3.5	−679
אורדן 0.1	8100		355	−100	−1.2	−320
אורדן 0.5	6975	תב	275	−775	−10	−396

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אלומית 1.0	7130		60	−20	−0.3	−10
אלומית 5.0	4800	תב	29	−348	−6.8	−109
בכלים ש	28200	תב	95	+1500	+5.6	+94
התכוף 1.0	7400		80	−28	−0.4	−31
התכוף 5.0	4970	תב	286	−328	−6.1	−359
התכוף אפ	3908	בה	594	−680	−13.5	−439
דיקה 1.0	6502		54	−73	−1.1	−9.8
דיקה 5.0	2700	תב	1281.9	−160	−5.6	−1295.7
קופסאות פח 1.0	3670		2898	+100	+2.8	+4046
קופסאות פח 5.0	3531		545	+70	+2	+1023
מתכת מרום 1.0	3160		2191			+494
כבלי ציון 1.0	2498	תב	1179	−200	−7.4	−1253
כבלי ציון 5.0	1620		3235	−30	−1.8	−5515
כבלי ציון אפ	652		1052	−50	−7.1	−1070
מודן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מודן אפ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרמני 1.0	399	תב	8812	+22	+5.8	+7562
קרמני 5.0	220	תב	31472	+20	+10	+15189
נחושתן 0.1	42800		10			
נחושתן 0.5	14849		81	−150	−1	−125
מפר פלדה 1.0	20740		79	+740	+3.7	+250
קינג 1.0	1218	בה		−64	−5	−3387
קינג 5.0	594	תב	2737	−66	−10	−2986
קליל 1.0	8030		287	−420	−5	−746
קליל 5.0	5800		336			+115
שלוות 5.0	8470		460			+240
תעשיות לכיש 1.0	1140	תב	389	−106	−8.5	−861
תעשיות לכיש 5.0	690		1252	−5	−0.7	−1102

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אלביט 3.0	560500		77	+1500	+0.3	+65
אלקו 0.1	8038		82	−10	−0.1	−9
אלקו 0.25 ש	4595		1547	−55	−1.2	−1496
אלקו 0.25 מ	4440		57	−210	−4.5	−90
אלקטרה 0.1	2280		1137	−43	−1.9	−1156
אלקטרה א 0.5	1410		3227			+1005
אפ 5	1272		7674			+4295
אגח 5	130		88785	−0.5	−0.4	−101658
אלרון 3.0	494000		38			−22
אורית 1.0	36999		421	+699	+1.9	+254
כלל תעש אלק	3143		15048	+150	+5	+28269
ספקטרוניקס 1.0	3085		1708	+70	+2.3	+2248
ספקטרוניקס 5.0	2249		3723	+60	+2.7	+14674
פיכטנגר 1.0	750		9976	+22	+3	+11870
פיכטנגר 5.0	572		6957	+12	+2.1	+1374
ציקלון 1.0	2160	תב	668	−240	−10	−619
ציקלון 5.0	1120	תב	1521	+70	+6.7	+1558
קבשטין אזלד 1.	5550		117	−1		−62
קבשטין אזלד 5.	4280		1267	+20	+0.5	+765
ת.א.ת. 1.0	1834		726	−55	−2.9	−1726
ת.א.ת. 5.0	732		9147	−24	−3.2	−13812
ת.א.ת. אפ 1	19260		72	−700	−3.5	−125
תדאה	9062		546	+310	+3.5	+1330

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
א.ב. תעשיות 1.	1308		4754	+38	+3	+5048
א.ב. אפ	733		9380	+28	+4	+9530
א.ב. אגח	128		51000			+12272
אלקל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אקרשטין 1.0	1210		6401	+44	+3.8	+8888
אקרשטין 5.0	880		4130	+30	+3.5	+4133
אקרשטין אפ	517		9178	+22	+4.4	+5615
אקרשטין אגח	124		121878			−42393
בטון תדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בי-סון 1.0	1438	קצ		+68	+5	+2618
בי-סון 5.0	700		5642	+27	+4	+9230
פרומוכסכס 1.0	11000	תב	33	+825	+8.1	+53.2
פרומוכסכס 5.0	4450		353	+50	+1.1	+1111
מ.ל.ג. 1.0	901		239			−228
מ.ל.ג. 5.0	670	בה	685	+42	+6.7	+1531
מדל השק בתעש	800		3544	+23	+3	+2620
מוזאיקה ולפמן 1	19940	לג				
מוזאיקה ולפמן 5	14200		3	+200	+1.4	+25

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אגן 5.0	18880		182	−200	−1.1	−27
אליאנס ב	2250		377	−100	−4.3	−768
גל תעשיות 1.0	17500		65			−40
גל תעשיות 5.0	11970		139	+300	+2.6	+174
דקסטר 1.0	3280		235	+9	+0.3	+126
רשגים 0.1	5100		36	+60	+1	+36
רשגים 0.5	1650		10092	+75	+4.8	+10417
חיפה כימי 10.0	771		13168	+26	+3.5	+37214
טבע ש	12000		2425	+1		+1561
ליפסקי 1.0	3200		1371			−768
ים המלח	3612		10238	−70	−1.9	−7788
פטרוכימים 10.0	602	תב	26376	−33	−5.2	−44422
מקסימה 1.0	8000		136	+111	+1.4	+75
מקסימה 5.0	4900		481			−100
מקה כימיקל 1.0	7290		491			−5
סנו 1.0	23900		252			−111
סנו 5.0	19700		382	+800	+4.2	+251
פריקלאס	725		45108			+13077
פריקלאס אפ	297		56162			+8282
קרס כימיקל 1.0	6400		432	+100	+1.6	+176
ת.ג.ל. 1.0	4080		251	−20	−0.5	−71
ת.ג.ל. 5.0	3280	בה	239	−160	−4.7	−233
תיא 5.0	12110		54	−890	−5.1	−27
פרוטארום 10.0	16001		102			+134
תור א 5.0	10685		14	−5	−0.1	−49

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
כתר	247		43292	−1	−0.4	−53151
רפורן 1.0	7940		16	−100	−1.2	−78
רפורן 5.0	5150		2			−2
תמג. 1.0	6800	תב	173	−400	−5.6	−189
יאה 1.0	7350	תב	578	+666	+10	+756
לבידי אשקלון 1	689		5775	−6	−0.9	−5340
לביאשקלון אפו	1221		100			+402
מולט ב 0.5	55000	בה	56	−4580	−7.6	−88
מפעלי ניר 10.0	464000	תב	148	+25000	+5.7	+355
סקאנדיה 1.0	4100		704			+301
רים 0.1	2620		864	−130	−4.7	−681
רים 0.4	1999		699	−81	−3.9	−1551
תעל ב 0.2	17800	תב	611	−1100	−5.8	−918
אבירן 1.0	10700		118	+450	+4.4	+354
אבירן 5.0	5150	תב	615	+350	+7.5	+665
חמישה יוד	11040		153	+38	+0.4	+1
הנפלק 1.0	2229		527	−93	−4	−1101
הנפלק 5.0	1360		1230			+902

כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
מרכזות ב 0.1	11682		720			−412
כד כבי ש	9000000		.3	00000	−2.2	.3
כלל תעש' 1.0	2825		15157	+10	+0.4	+8777
מאגרי טכנולוגיה	592		9426	+26	+4.6	+10949

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
אמיק ש	8500		546	−140	−1.6	−1286
אידיבי פתוח 2.0	7840		1791			+885
אקובה 0.1	111.5		50404	−2	−1.8	−92498
אלגר ש	17750		496	+535	+3.1	+547
אלגר מ	17215		40			+110
אלרן ש	4810		2248			+2063
אלרן מ	5056		352	+208	+4.5	+855
אמיסר כב'	31500	בה	98.1	−3500	−10	−262.8
אפיק 1.0	336		14428	+7	+2.1	+36673
אפיק 5.0	295	תב	11405	+32	+12.2	+51914
גחלת 1.0	1470	תב	515	−100	−6.4	−515
חברה לישראל 1.0	18150		3705	+450	+2.5	+3950
חברה לישראל 5.0	16200		2421			−2229
הלפמן 0.1	133000		1.6	+3000	+2.3	+1.6
הלפמן 1.0 ש	29000		194	+400	+1.4	+231
אבמא א 0.5	21778		114	+428	+2	+258
פועלים השק ש	11770	תב	1965	+1070	+10	+3505
דיסקונט השק ש	4830		3648			+431
מזרחי השק ש	31209		31	+309	+1	+14
מגר השקע.ח124	12700	תב	10	−1100	−8	−10
חירון 1.0	5010		1081	+64	+1.3	+748
חירון 5.0	1947		2827			−822
ישום החזקות	291		40564			−24625
יצוא ש	15640		176	+540	+4.1	+172
ירדן א 0.1	3400		284	−100	−2.9	−486
כלל 10.0	1365		16827	+30	+2	+13381
כלל 50.0	1520		2374	+55	+3.8	+2204
לנדוק 0.1	2765		567			+67
לנדוק 0.1	945	בה	664	−105	−10	−1527
מגור 0.1	720		2574	−5	−0.7	−2945
מגור א 0.5	430	תב	2292	−26	−5.7	−3772
אגח 1	119		5123	+5.5	+4.9	+26654
עוז השק ב 0.1	3700		407			−209
עוז השק ג 0.5	2080	תב	740	−120	−5.5	−847
פז השק ש	3120		827	−80	−2.5	−864
פמה א 0.1	13199		115	−1		−270
פמה 0.5	8436		553			−242
פרזין ב 2.5	8001		1740	+331	+4.5	+1672
צפאמריקנס 1.0	500		3114			−1554
צפאמריקנס 5.0	400		2371			−128
קרדן 1.0	188	תב	38939	−21	−18.1	−76311
קרדן 5.0	160		21019	−8	−4.8	−19056
גליל טכנולוגיות			—	הפסקת	מסחר	—

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
דלק חיפושים 1.0	3850		473			−350
דלק חיפושים 5.0	2710		201			−90
דלק חיפ' אפ 2	1840		362	−10	−0.5	−462
פז חיפושי נפט	27650		169			+337
יונאל 5.0	4775		1062	−24	−0.5	−311
מ.ג.נ. 1.0	10990		175	−510	−4.4	−282
מ.ג.נ. 5.0	3150		2012	−152	−4	−1123
פרזיל ב 0.3	7910		74	+80	+1	+12
נפטא ש	2150000		1			

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול		המחזור אלף ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש אלף ש"ח
בית מ	226		200			

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

שוק סלקטיבי

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול במגמה מעורבת, עם נטיה קלה לירידות שערים. מדד המניות הכללי ללא בנקים עלה ב־0.57 אחוז, הגם שמספרן של המניות שירדו היה גדול ממספרן של המניות שעלו, בגלל משקלן הגבוה יחסית של המניות "הכבדות" במדד. השבוע בכללו היה עצבני, ועמד בסימן של העלאת שער הריבית בשיעור של 1 אחוז לחודש (ההעלאה תיכנס לתוקפה היום), וב־סימן של אי ודאות פוליטית. מה שאיפשר בסופו של דבר לסיים שבוע נוסף בסימן של עליות השערים, היה ההתאוששות המפ־תיעה מהתגובה על העלאת שער הריבית. כמויות הכסף הגבוהות בשוק ממשיכות לתת את הטון.

וקרנות הנאמנות צברו השבוע סכום של 20 מיליון דולר. המניות החו־פשיות מתחילות אט אט לאבד את הקשר בין ערכן הכלכלי, לבין שווי השוק שלהן, ומה שמחזיק את רמת המחירים הגבוהה, היא רצונו של הציבור הרחב להשקיע במניות הח־פשיות. מתוך רצון להימנע מריכול נוסף, נאלצים מנהלי קרנות הנ־אמנות לשוב ולרכוש ניירות ערך, שרק אתמול נמכרו על ידם. מחזור המסחר במניות החפשיות הסתכם אתמול ב־19 מיליון שקל. אם לא תחול התפתחות מקרו כלכלית יוצאת דופן, אזי המגמה שאפיינה את שוק המניות השבוע, תימשך גם בשבוע הבא.

מדד	יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	117.83	+0.20
כללי ללא בנקים	136.46	+0.57
מדד אג"ח כללי	110.45	+0.24
אג"ח צמוד מדד	111.35	+0.50
אג"ח צמוד מט"ח	104.41	−0.70

בנק ישראל

ממשיך לקלוט בנקאיות

בנק ישראל קלט אתמול מניות הסדר בהיקף של 8 מיליון דולר, במחזור מסחר דומה. במהלך השבוע האחרון כולו, קלט בנקאיות בהיקף של כ־60 מיליון דולר. רכישת ההיצעים בבנקאיות, נעשית מתוך מדיניות מחושבת של האוצר, המו־ריד את הבנק המרכזי, לרכוש את הבנקאיות ברמות מסוימות של תשואה לפדיון. יש לזכור כי הבנקאיות יתייצבו ברמת תשואה לפדיון של 17 אחוז במשך תקופת מה, התשואה עשויה להשתנות, רק אם התשואה באפיקי ההשקעה האלטרנטיביים תשתנה באורח מהו־תי.

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	16.98
הפועלים ש	16.89
אי.די.בי. רג	16.91
דיסקונט א	17.00
המזרחי ש	17.00

שוק סלקטיווי

שוק המניות אופיין אתמול בסל־קטיוויות רבה. במניות הכבדות לא ניכרה פעילות חריגה למעט במספר בודד של מניות, כדוגמת נייר וחדרה. ביקושים קטנים או היצעים בהיקף דומה לאותו סוג של המניות, סופקו או נקלטו ללא שינוי שער. מאידך, בניירות העדר דלי הסחירות היתה פעילות ערה, ומטבע הדברים, גם תנודות השערים בהם היו חריגות.

עמק ממשיכה לרדת

מניית עמק, שהיתה עד לפני מספר שבועות מוקד לפעילות ערה ביותר, סופגת בעת האחרונה היצ־עים כבדים. אתמול ירדה ב־5.3 אחו־זים במחזור גדול יחסית. המצב במניית המפעלים הפטרוכימיים הינו גרוע מכך, מכיוון שמניה זו לא נהנתה מעליות השערים האחרונות, שאפיינו את שאר מגזרי השוק. למרות שהמניה נרכשת באחרונה על ידי קרנות בנק הפועלים, היא ספגה אתמול היצע גדול, שנקלט בירידה של 5.2 אחוזים.

פעילות חריגה ברוגוזין

מניית תעשיות רוגוזין מתחילה להתעורר. ביקוש גדול יחסית למניה, סופק בעליה של 5.6 אחוזים ובמחזור שהיווה כמחצית מהיקף הביקוש הראשוני. ההערכה שהפעי־לות במניות נעשית על ידי חברת הברוקרים אי.בי.איי. הפעילה במק־רה ספציפי זה באמצעות בנק המזרחי. אגב, חברת אי.בי.איי. הפגינה השבוע פעילות ערה למדי. כך למשל, הורגשה פעילותה (בכ־שותף עם חברת הברוקרים יונ־טרסט) במניות פכטונגר. וכך סיפקה ביקושים למניות דרעד.

מרלו ממשיכה לעלות

הפעילות החריגה במניות מרלו, שעליה דווח במדור זה בתחילת השבוע, נמשכה גם אתמול, כש־מניית החברה עלתה ב־10 אחוז. יש לציין כי פרויקט התחנה המרכזית אמור להתבצע באמצעות החברה, ונראה כי הפעילות במניות נעשית על רקע כלכלי. בין המניות הבולטות שנהנו השבוע מעליות חריגות היו ספקטרוניקס, כלל אלקטרוניקה, תוראה, אפיק וקרמני.

התיכנות יותר להנפקה חמישה יוד

איגרות החוב של חמישה יוד תכשיטים, בהיקף של 4.4 מיליון שקל, זכו אתמול לביקוש כולל של 6.6 מיליון שקל (התחתות יתר של פי 1.7). האיגרות נמכרו במחיר של 102 נק' (לעומת מחיר מינימום של 100 נק'), ובמחיר זה היתה הקצאה חלקית של 41.56 אחוז.

ביקוש של 200 מיליון לאג"ח ישראל

לשתי סדרות איגרות חוב של בנק ישראל, בהיקף של 40 מיליון שקל, נרשם ביקוש כולל של 200 מיליון שקל. איגרות החוב מסוג גליל נמכרה במחיר של 96 נק', לעומת מחיר מינימום של 90 נק', האיגרות השניא נמכרה במחיר של 96.5 נק', לעומת מחיר מינימום של 94 נק'. היצעים קטנים בשוק האג"ח, נקלטו בתנודות שערים מתונות, ובמחזור מסחר מצומצם.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
237	5	99.63	2.28
247	12	90.35	1.67
317	19	98.53	2.40
327	26	98.04	2.54
337	35	98.00	1.68
417	47	96.68	2.21
427	54	96.09	2.27
447	68	95.28	2.21
517	82	94.62	2.07

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יצירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5965.59	5884.17	—	—
אבוקה	512.41	502.32	5.85	1.18
אבן	230.65	226.23	0.58	0.26
אייר	1554.87	1524.25	5.20	0.34
אורם	2621.35	2571.05	6.44	0.25
אופיר	1803.66	1790.81	2.08	0.12
אור	410.50	401.93	−0.36	−0.09
אוריון	154.74	151.69	0.10	0.07
אורלי	251.84	249.97	0.53	0.21
אורן	757.22	742.74	4.17	0.56
אייל	3699.64	3628.22	3.44	0.09
אירים	5138.96	5026.80	0.45	0.01
איתן	703.98	689.81	3.00	0.44
אלון	562.99	551.44	0.89	0.16
אלמוג	679.23	665.99	3.72	0.56
ארז	701.99	688.48	3.22	0.47
אש	175.75	171.90	−0.01	−0.01
אשל	180.29	176.84	0.34	0.19
אתרת	223.23	221.12	−0.01	−0.00
בדולח	2566.25	2518.11	10.27	0.41
ברוש	519.16	509.50	2.38	0.47
ברק	530.20	520.04	2.12	0.41
ברקת	830.15	813.97	−0.74	−0.09
גביש	1415.29	1405.56	3.30	0.24
גבע	1019.76	1004.77	1.25	0.12
גדרון	726.83	713.01	3.49	0.49
גיא	9225.96	9089.20	−19.36	−0.21
גיל	3100.70	3043.15	16.47	0.54
גלית	588.24	581.71	1.06	0.18
הוכבן	399.97	396.31	2.61	0.66
הכנסת	708.29	694.63	2.53	0.37
הלל	214.05	209.61	0.18	0.09
זורן	1430.09	1403.84	0.09	0.01
זוהר	245.07	240.32	−0.10	−0.04

הקרן	מחיר יצירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
דליה	522.96	513.38	0.62	0.12
דרור	436.55	428.54	18.69	4.56
דקל	428.62	420.51	2.26	0.54
הדס	412.57	408.66	3.96	0.98
ורד	499.24	490.10	−0.18	−0.04
זהבית	2764.57	2708.57	−1.17	−0.04
זוהר	19386.52	19100.73	−29.69	−0.16
זיו	17803.89	17540.34	−34.52	−0.20
זמיר	1062.12	1042.16	5.25	0.51
חוחית	141.63	138.52	−0.04	−0.03
חליפין	128.15	127.60	0.07	0.05
חלמיש	643.06	630.52	1.56	0.25
חן	134.22	133.69	0.65	0.49
טופז	1301.62	1272.00	0.10	0.01
טל	5311.87	5240.62	−0.94	−0.02
יובל	825.10	809.45	5.78	0.72
יהלום	2377.77	2333.12	1.90	0.08
ימורות	415.20	411.12	2.45	0.60
יערה	664.37	649.99	2.37	0.37
כוכב	1215.06	1191.70	5.88	0.50
כחל	129.99	127.47	0.11	0.09
כלנית	577.42	566.67	0.91	0.16
כספית	699.45	692.52	1.15	0.17
כרמל	144.27	141.45	0.35	0.25
כתר	1105.43	1084.10	5.11	0.47
להב	4438.00	4355.01	19.37	0.45
למשקיע	110833.31	108935.31	−31.34	−0.03
לפיד	420.93	412.87	3.97	0.97
לגם	1718.20	1683.56	6.82	0.41
לשם	992.75	974.06	3.00	0.31
מבחר	1211.72	1188.62	2.98	0.25
מגמה	3491.27	3460.02	5.72	0.17
מגן	228.83	221.74	0.94	0.43
מגוון	3414.60	3382.55	10.34	0.31
מגל	746.72	732.78	1.81	0.25
מור	1942.50	1915.54	14.96	0.79
מורן	936.80	928.83	5.48	0.59
מפח	26825.38	26354.87	81.09	0.31
מיתר	909.87	892.04	2.60	0.29
משוב	4320.71	4239.16	15.97	0.38
מעיין	755.63	741.28	1.45	0.20
מקבת	1018.78	999.77	3.50	0.35
מרגלית	1394.42	1367.81	0.26	0.02
מרווה	112.51	112.09	0.45	0.40

הקרן	מחיר יצירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
מרום	1186.02	1163.12	2.08	0.18
נגה	26723.45	26331.64	5.09	0.02
נטיף	1009.33	990.84	6.92	0.70
נסס	501.92	496.45	1.20	0.24
נילי	6559.54	6465.93	−0.22	−0.00
סביון	610.54	598.94	0.16	0.03
סגולה	131.20	128.64	0.24	0.19
סלע	990.72	971.84	2.48	0.26
סנונית	708.77	695.14	1.47	0.21
סער	814.85	799.58	2.31	0.29
ספיר	528.53	525.91	0.35	0.07
עדיף	902.94	886.17	3.94	0.45
עידית	2554.55	2507.44	22.29	0.90
עידן	7272.03	7166.94	22.97	0.32
עינבר	1177.45	1152.41	−1.10	−0.10
ענת	2493.48	2471.16	1.57	0.06
עפרוני	661.51	647.15	2.24	0.35
ערמון	142.63	139.92	0.39	0.28
פאר	1565.89	1554.56	1.45	0.09
צבר	543.31	532.61	0.50	0.09
צופית	692.67	679.13	2.57	0.38
צוק	118.02	117.55	0.24	0.20
צמיד	993.25	972.61	1.22	0.13
צבירה	8163.54	8045.35	35.71	0.45
צמרת	1703.24	1669.84	1.14	0.07
קלע	2192.27	2181.32	1.86	0.09
רונית	17819.93	17657.12	118.28	0.67
רימון	117.39	117.15	0.17	0.15
רקפת	703.61	691.19	0.93	0.13
רשף	727.55	712.12	0.15	0.02
שביט	801.31	785.95	3.29	0.42
שוהם	901.52	879.73	−1.56	−0.18
שירה	419.64	416.95	0.63	0.15
שמיר	359.11	356.63	0.88	0.25
שנהב	925.37	912.71	5.50	0.61
שקד	890.42	869.68	9.94	1.16
שני	180.19	176.68	0.21	0.12
תאנה	243.33	241.58	0.68	0.28
תדהר	560.77	557.98	3.36	0.61
תירוש	504.03	498.23	3.33	0.67
תפוח	217.61	213.57	0.96	0.45
תמר	198.99	197.75	1.61	0.82
תרשיש	1450.26	1440.45	−10.33	0.72
תשרי	479.93	473.22	0.01	0.00

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סידרה	שער	שינוי
3601	43273	+1193
3602	36022	−1049
3603	33736	−445
3604	31597	−927
3605	26977	−176
3606	25696	+15
3607	24576	+288
3608	22546	+183
3609	21083	−5
3610	19506	−94
3611	19095	+26
3612	18372	−517
3613	17414	+10
3614	16745	−132
3615	15470	−124
3616	14169	−116
3617	13484	−83
3618	12805	−80
3619	11791	−76
3620	11111	−285
3621	10562	−198
3622	9715	−182
3623	9109	+31
3624	8584	+31
3625	7955	+4
3626	7366	+5
3627	6837	+5
3628	6545	+5
3629	5958	+3
3630	5631	+5
3631	5102	+59
3632	4809	+57
3633	4546	+54
3634	4099	−115
3635	3879	−111
3636	3740	−108
3637	3517	+35
3638	3278	+34
3639	3003	+31
3640	2456	−71
3641	2151	−62
3642	1903	+25
3643	1655	+22
3644	1501	−42
3645	1354	−40
3701	1157	+34
3702	940.8	+28
3703	806	+23.7
3704	691.3	+20.5
3751	352.1	+10

סידרה	שער	שינוי
3752	139.6	−0.9
3753	134.2	−0.9
3901	132.9	+3.5
3902	126.7	+3.4
3903	125.9	+3.4
3904	124	+3.4
3754	124.2	+3.1
3755	125	+3
3756	118.8	+2.9
3757	116.6	+2.9
3758	113.8	+1.6
3759	113.5	+1.6
3760	112.1	+1.6
3761	109.7	+1.6
3762	106.9	+1.5
3826	121.7	+1.9
3827	122.7	+1.9
3828	118.6	+2
3829	116.4	+1.9
3830	114.7	+2.3
3831	114.4	+2.3
3832	115	+2.3
3833	110.6	+2.2
3834	107.8	+2.2
4.25% שג"א		
4101	366.6	+5.2
4102	148.4	+2
4103	142.9	+2
4104	138.6	+1.9
4301	138.6	+1.9
4302	128.6	+0.1
4303	127.6	— —
4304	126	+0.1
4105	110.8	+0.6
4106	108	+0.5
4201	124.1	+0.1
4204	118.8	+0.1
4205	116.6	— —
4206	114.2	+0.5
4207	113.9	+0.3
4208	112.5	+0.3
4209	110.1	+0.2
4210	107.4	+0.3
3204	212000	— —
3205	210700	— —
3206	209250	+500
3210	207500	— —
3211	205815	−6365
3212	196500	— —
3213	196600	+1200
3214	185000	−1000
3501	180000	— —
3502	182000	— —

סידרה	שער	שינוי
8503	181416	— —
3504	156575	— —
3505	153000	+2000
3521	155005	— —
3522	144800	+800
3523	143680	+600
3524	143700	+1000
3525	141470	+190
3526	141060	+2800
3527	138700	— —
3528	133700	+1100
3529	137160	— —
3530	132000	+1000
3551	131000	— —
3532	128900	— —
3533	126690	+1100
3534	120480	+900
3535	120101	+1501
3536	120300	+1100
3537	120150	+1200
3538	113300	+1000
3539	112500	+200
3540	112500	+700
3541	108901	+1401
3542	108000	— —
3543	103300	— —
3544	104600	+700
3545	101424	+250
3549	96030	+243
3552	92053	+234
3554	92102	+241
3555	92102	+241
3546	102159	+216
3547	101942	+216
3548	101833	+217
3550	100760	+209
3551	100585	+210
3553	91188	−158
3556	87590	+46
3558	87677	+44
3559	84587	+45
3560	80249	+43
3557	88491	+46
3572	80867	+42
3561	79724	+42
3571	79508	+42
3573	80475	+42
3574	74212	+39
3577	74332	+39
3578	68681	+36
3575	73956	+21
3576	73757	+20
3579	68259	+18
3580	63699	+195
3581	58081	+181
3582	53700	+172
3583	49775	+26

סידרה	שער	שינוי
3584	47455	+26
3585	45892	+24
3586	42447	−286
3588	42482	−244
3589	38788	−233
3587	42707	+22
3591	39007	+21
3592	38965	+21
3593	38901	+21
3590	38998	+196
3595	37249	+193
3594	36984	−95
רבון		
7001	234.7	+2.1
7002	227.3	+2
7003	214.1	−1.8
7004	196.6	−1.8
7005	185.9	+5.3
7006	172.6	−5.4
7007	171.8	+4.7
7008	163.1	+4.6
7009	152.7	−4
7010	145	— —
7011	137.7	+1
7012	132.7	+1
7013	125	+0.5
7014	108.5	−0.1
7015	89.2	−0.7
7016	91.1	−0.7
7017	90	−0.8
7018	89.8	−0.7
7019	90.2	−0.7
7020	90	−0.7
7021	89.1	−0.7
7201	88.1	+1.5
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	148750	— —
2002	150700	+500
2003	145000	+100
2004	153100	— —
2005	141700	−200
2006	138500	— —
2007	141500	−500
2008	134900	— —
2009	137200	+100
2010	136000	+200
2011	133800	— —
2012	132800	— —
2013	135600	— —
2014	130000	— —
2015	130000	— —
2016	131800	— —
2017	129100	— —
2018	126300	+300

סידרה	שער	שינוי
2019	126200	+100
2020	123500	−1000
2021	122600	−1200
2022	115800	— —
2023	117000	— —
2024	108200	−1800
2025	109900	+100
2026	109250	+150
2027	104450	+150
2028	109798	— —
2029	100000	+100
2030	104200	— —
2031	99295	— —
2032	99030	−952
2034	96609	−918
2033	97258	+51
2035	92256	+44
2036	88319	+48
2038	84256	+46
2040	81281	+45
2037	87879	−2452
2039	84995	−2468
2041	76805	+42
2052	70858	+39
2051	77034	+42
2053	76429	+36
2055	78910	+33
2054	67650	+34
2056	62785	+31
2057	61312	+33
2059	55832	+30
2058	61433	+27
2060	56965	+24
2061	40361	−684
2062	36897	−641
2063	35234	−630
גלבוע		
6101	12637	−14
6102	7558	−8
6103	6674	−17
6104	6102	−5
6105	5778	−4
6106	5588	+24
6107	5582	+24
6108	3787	−4
6109	3598	−4
6110	3528	−2
6111	2911	−15
6112	2820	−15
6113	1923	+18
6151	732.7	−0.8
6152	701.4	−0.8
6153	611.4	+6
6154	600	+5.9
6155	583.1	+0.6
6156	512.7	— —

סידרה	שער	שינוי
6157	232.2	−0.3
6158	219.9	−0.2
6159	184.3	−2.8
6160	175.1	−0.1
6161	167.1	−0.1
6162	151.1	+0.2
6163	140.2	−0.6
6164	135.9	−0.6
6165	128.1	−0.5
6166	120.9	−1.8
6167	118.2	−1.2
6168	116.4	−1.1
6169	109.9	+1.1
6170	108.4	+0.4
6171	73.5	+0.8
6172	72.5	+0.8
6801	82	−0.7
ארמון		
2501	164.5	−1.6
2502	144	−1
2503	158.8	+0.5
2504	157	+0.3
2505	150.9	+0.2
2506	144.8	— —
2507	159	−4
2508	107.3	+0.6
100% מט"ח		
אל אש	1050	−1
אלביט	187.3	−0.4
אלתא	1065	−17
אלסינט	55.9	— —
טאיסקס	727	+5
תדד 84	113.4	−1.5
תדד 85	436	−1
רב היים	233.5	+7
ריש הש	140	— —
סונר	137	— —
כלל	459	— —
כצמ ד	205.2	— —
כצמ ב	280.7	— —
כצמ י	345	— —
רן	181.8	−1.3
סל מב	147.5	— —
תיקום	215.5	— —
מדד/מט"ח		
ב.ל.ת.	140	— —
דיס הנ	146.8	+4.5
סונר	136.9	−0.3
כלל	177.1	— —
לאומי	152.8	−0.4
בנ דיס	150.1	— —
מטו 80	187.9	+0.3
מטו 81	134.4	+0.2
סקו 82	129.1	+0.4

שערי מטבע חוץ 12.2.1987

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5980	1.6180	1.56	1.64	1.5975	1.6175	1.56	1.63	1.5985	1.6186	1.6079	−0.0012
1 לי"ש	2.37	2.47	2.4314	2.4618	2.38	2.50	2.4267	2.4569	2.38	2.50	2.4273	2.4578	2.4448	−0.0099
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8804	0.8915	0.87	0.91	0.8809	0.8919	0.86	0.91	0.8821	0.8932	0.8858	−0.0015
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2642	0.2675	0.25	0.27	0.2645	0.2678	0.25	0.27	0.2642	0.2675	0.2659	−0.0005
1 גולדן הולנדי	0.76	0.80	0.7807	0.7904	0.76	0.80	0.7808	0.7906	0.76	0.80	0.7799	0.7897	0.7846	−0.0019
1 פרנק שויצרי	1.02	1.06	1.0397	1.0527	1.02	1.07	1.0397	1.0527	1.02	1.07	1.0407	1.0537	1.0463	−0.0038
1 כתר שודי	0.24	0.25	0.2460	0.2491	0.24	0.25	0.2460	0.2490	0.24	0.25	0.2461	0.2492	0.2476	−0.0003
1 כתר נורבגי	0.22	0.23	0.2285	0.2314	0.22	0.24	0.2284	0.2313	0.22	0.23	0.2283	0.2312	0.2299	−0.0003
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2330	0.2360	0.23	0.24	0.2329	0.2358	0.22	0.24	0.2330	0.2359	0.2344	−0.0006
1 מרק פיני	0.34	0.36	0.3516	0.3560	0.34	0.36	0.3515	0.3559	0.34	0.36	0.3515	0.3509	0.3536	−0.0011
1 דולר קנדי	1.16	1.21	1.1885	1.2034	1.17	1.22	1.1882	1.2030	1.16	1.22	1.1876	1.2025	1.1959	−0.0089
1 דולר אוסטרלי	0.98	1.08	1.0651	1.0784	1.03	1.10	1.0647	1.0780	1.03	1.11	1.0642	1.0776	1.0713	−0.0041
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.7710	0.7807	0.52	0.78	0.7694	0.7794	0.49	0.68	0.7704	0.7801	0.7744	−0.0003
10 פרנק בלגיים	—	—	0.4255	0.4308	—	—	0.4260	0.4313	—	—	0.4261	0.4315	0.4281	−0.0006
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.28	1.2514	1.2670	1.23	1.29	1.2508	1.2664	1.23	1.29	1.2522	1.2680	1.2591	−0.0020
1000 לירות איטלקיות	1.20	1.27	1.2378	1.2533	1.21	1.29	1.2364	1.2518	1.21	1.29	1.2386	1.2542	1.2465	−0.0021
100 יינים יפאניים	1.02	1.06	1.0400	1.0530	1.02	1.07	1.0411	1.0541	1.02	1.07	1.0393	1.0524	1.0453	−0.0040

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 12.2.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.5185/1.5195	לי"ש שטרלינג
מרקים גרמניים	1.8120/1.8130	לי$1 ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.0485/2.0495	"
פרנקים שווייצריים	1.5350/1.5360	"
פרנקים בלגיים	37.51/37.54	"
פרנקים צרפתיים	6.0460/6.0500	"
לירות איטלקיות	1290.50/1291.50	"
יינים יפאניים	153.65/153.80	"
$ ארצות הברית	1.2450/1.2455	לי.ס.ד.ר.

שער הזהב $ 402.00 ארה"ב אונקיה לזהב פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	מר"ש/$	פר"ש/$
1 ח'	1.5132/1.5144	1.5312/1.5326	1.8085/1.8098
3 ח'	1.5023/1.5036	1.5236/1.5250	1.8013/1.8026
6 ח'	1.4883/1.4898	1.5132/1.5150	1.7913/1.7928

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

לוחמים שיעיים מלווים אם וילדיה שנמלטו ממחנה הפליטים הנצור והמורעב ברג' אל ברג'נה (צילום: איפי)

אנשי חיזבאללה עצרו חיילים ושוטרים סוריים ולבנוניים

העצורים היו בסיור סורי־לבנוני משותף במסגרת ניסיונות להשליט סדר בביירות

אנשי מיליציה של חיזבאללה הפרו־איראנית עצרו אתמול סיור של 12 חיילים סוריים ו־13 שוטרים לבנוניים אחרי התנגשות במערב ביירות המוסלמית — מסרו מקורות מיליציה מוסלמיים.

הם אמרו, כי התקרית התלקחה כאשר הסיור הסורי־הלבנוני ניסה לעצור חבר של המיליציה חיזבאללה, על שנשא נשק בקרבת המאחז של חיזבאללה באזור באסטה. איש המיליציה נהרג במאבק שהתפתח.

התקרית אירעה ליד הבסיס העיקרי של חיזבאללה בבאסטה, הידוע בכינוי "פאתאללה" (ניצחון אללה), וסבורים כי זהו אחד ממרכזי המעצר של הפרו־איראנים. "ארגון הצדק המהפכני", הפרו־איראני מסר ביום שלישי הודעה בה נאמר כי אנשי ביון אמריקאיים וישראליים תכננו התקפה על הבסיס של חיזבאללה בבאסטה. בידי "ארגון הצדק המהפכני" שלושה מבין 26 האורחים הזרים שנחטפו בלבנון.

לשים קץ להשתוללות

הסיור היה אחד מכמה יחידות סיור, שארגנו הצבא הסורי והמשטרה הלבנונית, כדי לשים קץ להשתוללות המיליציות במערב ביירות. "כאשר אנשי הסיור ניסו לעצור את האיש החמוש, הקיפה קבוצה של אנשי חיזבאללה המזוינים את הסיור ועצרה את אנשיו. הם העלו באש ג'יפ תג"ש", מסר דובר של אחת המיליציות. "הועלו באש גם שלוש מכוניות של הסיור, שהיו שייכות למודיעין הסורי, ואנשי חיזבאללה תקפו פיזית את הסורים ואת הלבנונים".

הדובר הוסיף כי מתנהלים מגעים כדי לשחרר את אנשי הסיור ולהפיג את המתיחות.

זו ההתנגשות הראשונה שעליה נמסר בין חיזבאללה לבין הכוחות הסוריים מאז שיגרה דמשק ביולי אשתקד מאות אנשי קומנדו למערב ביירות, בניסיון להשיב את המשמעת. חיילים סוריים ושוטרים לבנונים שבועיים את הסיורים המשותפים, בניסיון מחודש לשים קץ לאנרכיה של המיליציות.

"ויים בריא"

אבו־דאבי (ע"מ). הכומר הבריטי טרי וייט מוחזק בידי ארגון צבאי פרו־לובי הנמצא בבקעת הלבנון — מסר העיתון אל־איתיחאד, המסתמך על מקור שהעיתון אינו מוסר את זהותו.

עוד מתברר, כי לפחות שלושה ארגונים פועלים לשם "הג'יהאד האיסלמי".

לדברי העיתון, המקור הזה, המשתתף במגעים בעניינו של טרי וייט, טען כי לא ברור אם אמנם הארגון שזיהה עצמו כ"ג'יהאד האיסלמי" הוא אמנם אותו ארגון שעימו נשא־ונתן בעבר בעניין הכומר החטוף.

דובר אלמוני בשמו של הארגון טען אתמול בשיחה טלפונית עם אחת מסוכנויות הידיעות בביירות, שטרי וייט נמצא בקו הבריאות.

יועץ לשעבר של ג'מייל נחטף

ביירות (ע"ר). אנשים חמושים בלתי מזוהים חטפו אתמול יועץ לשעבר של נשיא לבנון אמין ג'מאייל, במערב־ביירות המוסלמית. המשטרה מסרה, כי החוטפים ירו את מכוניתו של ז'אן עובייד, נוצרי, בשכונת אונסקו. "הם ירו באוויר, גררו אותו והסתלקו במהירות", מסר מקור משטרתי.

שמועות בדמשק: מורגשת מתיחות בקרב הקצינים הבכירים בסוריה

פאריס (ע"מ). בדמשק רווחות שמועות, כי בעקבות חילוקי דעות מדיניים קיימת עתה מתיחות בצבא, ובפרט בין שורות הקצינים הבכירים, ולמחלוקת יש השלכות על יחידות הצבא.

העיתון אלטליעה אל־ערביה, המוסר על כך, יודע לספר, כי כמה קצינים בכירים, אשר דבר העברתם מתפקידיהם פורסם בצו הנשיא, סירבו להישמע לצו.

באווירה מתוחה זו נמסר מדמשק, כי במעונו של הקצינים בדמשק אירע, זמן קצר לפני חג המולד, סכסוך מזוין בין שתי קבוצות קצינים. כתוצאה מכך היו שמונה הרוגים ומספר פצועים.

חילוקי הדעות בין הקבוצות אינם מצטמצמים בנושא הירושה בלבד, אלא כוללים בעיות מדיניות רבות, ביניהן נושא המגעים המתנהלים כעת עם מצרים. דבר זה גרם למשטר להכחיש רשמית את הידיעות על המגעים למרות שכל המקורות הערביים מאשרים זאת.

כן מוסרות הידיעות על ביקור סודי של סורי בכיר בבירה המצרית.

מדינות קומוניסטיות נבוכות מהרפורמות שמנהיג גורבאצ'וב

וינה (ע"ר). הרפורמות המתבצעות עתה בבריה"מ מביכות את בעלות הברית של בריה"מ וגרמו לפולמוס רציני בקרב בעלות הברית הקומוניסטיות, אשר למדו מתוך ניסיון כי התרת הרסן הכלכלי והפוליטי עלולה להוביל לשואה.

עוד לפני שגורבאצ'וב עלה לשלטון בקרמלין, לפני כמעט שנתיים, הנהיגו רוב המדינות בגוש המזרחי מדיניות כלכלית, המבוססת על הענקת יתר אחריות למפעלים פרטיים ודרישה מהם להגדיל רווחיות.

המערכה המוצהרת למען תמורה כלכלית במוסקווה נתנה יתר עידוד לתומכי הרפורמות, שמאמציהם בעבר סוכלו על־ידי יריבים במפלגות, או על ידי מוסקווה עצמה.

אולם דיפלומטים ומשקיפים בגוש הסובייטי סבורים, כי הרפורמות הפוליטיות של גורבאצ'וב, העשויות לשנות את מנגנוני השלטון בתוך המפלגות הקומוניסטיות השלטות, גורמות מבוכה במדינות הגרורות.

שגריר בריה"מ בבון, יולי קוויצינסקי, אמר אתמול במסיבת עיתונאים, כי המערכה "המהפכנית" של גורבאצ'וב למען רפורמות, כדי להגדיל את כוח המשיכה של הסוציאליזם — היא משימה עבור כל המדינות הקומוניסטיות באירופה.

אך הוא הוסיף "איננו אחד מאלה שהיו אומרים כי על האחרים פשוט להעתיק מה שאנו עושים". הוא הודה כי עשויים להיות חילוקי דעות במדינות של הגוש המזרחי.

ניסוי גרעיני תת־קרקעי נוסף בארה"ב

וושינגטון (ע"נ). ארצות הברית ערכה שלשום במדבר נוואדה את הניסוי הגרעיני התת־קרקעי השני שלה מראשית השנה, הודיע דובר של משרד האנרגיה.

הוא אמר כי הניסוי "הכתר" בוצע בנבדה רבה. עוצמת הפיצוץ היתה פחות מ־20 קילוטון.

בשלושה בפברואר ערכה ארה"ב את הניסוי הגרעיני הראשון שלה מראשית השנה, ואז מחתה על כך בריה"מ בתקיפות. בריה"מ הפסיקה חד־צדדית מאז אוגוסט 1985 את הניסויים הגרעיניים, והודיעה כי תחזור לערוך אותם ברגע שארה"ב תערוך ניסוי גרעיני.

סבורים כי ארה"ב מתכוונת לערוך ארבעה ניסויים תת־קרקעיים נוספים עד אחד באפריל.

אישור הכניסה לברית המועצות הגיע באיחור

(ע). חמש דקות לאחר שהמריאה במטוס חברת התעופה האוסטרית מווינה לישראל התקבלה ידיעה טלפונית מלשכת ראש ממשלת אוסטריה פרנץ ורניצקי אצל המועצה הציבורית למען יהדות בריה"מ בתל־אביב, ששלטונות בריה"מ אישרו את כניסת סופיה לברוך.

גברת לברוך חזרה אתמול מווינה יחד עם חיים צ'סלה, מנכ"ל המועצה הציבורית למען יהדות בריה"מ, לאחר שכל מאמציהם להשיג אשרת כניסה לבריה"מ מהשגרירות הסובייטית בווינה עלו בתוהו.

לפני שבועיים ביקשה סופיה לברוך, באמצעות שגריר הולנד במוסקווה, אשרת כניסה כדי להספיק להיפרד עם אביה הגוסס במוסקווה. למרות כל מאמציה, כולל שביתת רעב, להשיג בווינה אשרת כניסה, נענתה בשלילה.

סופיה לברוך עשתה את כל המאמצים והסידורים הדרושים כדי לבוא בזמן המוקדם האפשרי לבריה"מ ולמינסק כדי להספיק להיפרד עם אביה.

בארישניקוב מוכן לרקוד בבריה"מ רק יחד עם הבלט האמריקאי שהוא מנהלו

ניו־יורק (ע"ר). מיכאיל בארישניקוב דחה אמש הצעה סובייטית לשוב למולדתו כדי לרקוד. אך אמר כי הוא עשוי לשקול מחדש את ההזמנה, אם ייעשו סידורים להופעת תיאטרון הבלט האמריקאי ברוסיה.

בארישניקוב, שערק ב־1974 והוא כיום המנהל האמנותי של תיאטרון הבלט האמריקאי, הוזמן להופיע בתיאטרון בולשוי במוסקווה על ידי המנהל האמנותי של גוף זה, יורי גריגורוביץ', שביקר בחודש שעבר בניו־יורק.

בארישניקוב, 38, הודיע לגריגורוביץ', כי הוא עשוי לשקול הופעה בבולשוי החודש, אם להקת הבלט שלו תוכל להופיע משך שבועיים בבריה"מ בחודש אוקטובר, אך לבארישניקוב נמסר כי שלטונות בריה"מ דחו את ההצעה, בנימוק כי תיאטרון בולשוי יהיה סגור באוקטובר לצרכי שיפוצים.

בארישניקוב היה בעבר כוכב להקת הבלט קירוב בלנינגראד.

השוד השני בגודלו בעולם

מארסיי (ע"ר). אנשי כנופיה ששדדו בנק צרפתי ושהבריחו נעלמו במנהרה שהוכנה בקפדנות עם תכולת מאות כספות, שכללו כ־200 מיליון פראנק (33.3 מיליון דולר).

זהו שוד הבנק הגדול ביותר בצרפת. בין מעשי השוד של בנקים בעולם תופס המבצע הזה מקום שני אחר השוד של למעלה מ־26 מיליון ליש"ט בבריטניה בשנת 1983. השודדים הצליחו להימלט יחד עם השלל שאספו ביום שני, כאשר שוטרים חמושים הקיפו את בנק המסכנות של מארסיי במרכז עיר זו.

שבעה שודדים לקחו בני ערובה — 10 עובדים ו־15 לקוחות — בשעות הבוקר ומנעו הורדת המשטרה למקום במשך כל שעות היום. הם דרשו כופר נפש ומכוניות כדי להימלט. אך לבסוף התברר כי כל זה לא היה אלא תעלול וחברי הכנופיה נעלמו בשעות הערב במערכת הביוב של העיר דרך מנהרה שאורכה 50 מטר, שאותה חפרו וכיסו בשטיחים.

החיילים השוודיים ביוניפי"ל רוצים תוספת שכר

מאת אליהו הובי
סופר "הארץ"
בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). משרד ההגנה השוודי גילה אתמול, כי לפחות 500 מבין 630 חיילי היחידה השוודית ביוניפי"ל איימו לפרוש מן השירות אם לא יקבלו העלאת שכר.

חייל יוניפי"ל מקבל כיום 7,000 כתרים (אלף דולר), בהתאם להסכם מיוחד משלם החייל מס הכנסה מופחת, 30 אחוזים משכרו. השאר מהווה למעשה הכנסה נקיה.

החל מראשית השנה הונהגו בשוודיה הסכמים המשולמים למס הכנסה, הדבר הביא לקיצוץ של כ־30 דולר לחודש משכרו של החייל. לטענת חיילי שוודיה, הם מקופחים לעומת חיילי פינלנד ונורווגיה. 130 האיש שלא איימו לפרוש הם קצינים ובעלי דרגות אחרות, ששכרם גבוה משכרו של טוראי.

במקום דגים ברשת ניצודים כלבי ים

מאת אליהו הובי
סופר "הארץ"
בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). עדרים של כלבי־ים המוערכים במאה וחמישים אלף, פלשו בשבועות האחרונים לחופי צפון נורווגיה, ומסכנים את שרות הדיג של המדינה.

זו תופעה ללא תקדים ומסבירים אותה בהפסקת ציד כלבי־ים בגרינלנד עקב פעולות חובבי טבע בעולם שמנעו מכירת פרוות כלביים. כלבי הים זקוקים לחמישה ק"ג דגים מדי יום, ודייגי צפון נורווגיה טוענים להרס כלכלתם: ברשתות הדייגים ניצודים כלבי ים במקום דגים. תוך מספר שבועות ניצודו ברשתות הדיג 18,000 כלבי־ים. לכלבי־הים אין כיום שימוש מסחרי.

ממשלת נורווגיה עומדת בפני לחצים להתיר הריגתם של כלבי־הים, אם לא תימצא דרך לסלקם מאזורי הדיג של צפון נורווגיה.

עורך את העמוד: אוריאל ריינהולד

מיליון פועלים שבתו ביוון נגד הצנע

אתונה (ע"ר). יותר ממיליון פועלים יווניים, הדורשים העלאת שכר ויתר תעסוקה, קיימו אתמול שביתה של 24 שעות נגד תוכנית הצנע הקשוחה, שהנהיגה הממשלה הסוציאליסטית.

שביתה זו, הראשונה בשביתות האמורות להימשך שבוע ימים, שיתקה את רוב הטיסות של חברת התעופה "אולימפיק" ושיבשה בצורה קשה את התחבורה ברכבות ובאוטובוסים. בתי־חולים פעלו עם צוותים מצומצמים, בתי־קולנוע נסגרו ובאזורים רבים במדינה היתה הפסקת חשמל.

גם עובדי הבנקים הצטרפו לשביתה והודיעו, כי יפסיקו את עבודתם משך שבוע ימים, ולכן הסתערו שלשום התושבים על הבנקים כדי להוציא כספים.

יקירנו
האדריכל **ישראל קומט**
איננו
ההלויה תתקיים היום יום שישי י"ד בשבט תשמ"ז 13/2/87 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין כפר סמיר חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי
המשפחה
יושבים שבעה בבית המנוח רח' בר גיורא 19 חיפה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
חיים חביב
בן אסתר ועודי חביב ז"ל
ההלוויה תתקיים היום יום שישי י"ד בשבט תשמ"ז 13.2.87 בשעה 11.00
ההלוויה תצא מבית המנוח ברחוב האירוס 44 מתנה תנים? לבית העלמין באר יעקב
המשפחה המתאבלת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו
משה זיסאפל
בר' יהודה ז"ל
ההלוויה תתקיים היום יום שישי י"ד בשבט תשמ"ז 13.2.87
בשעה 11.00 לפני הצהרים בבית העלמין בנחלת יצחק
אוטובוס יצא בשעה 10.30 לפני הצהרים מבית המנוח
רחוב בלוך 7 תל אביב. יושבים שבעה בבית המנוח.

אבלים:
אשתו: שרה
בנו וכלתו: יהודה ונאוה זיסאפל וב"ב
בנו וכלתו: זהר והילה זיסאפל וב"ב
אחותו: חיה שומכר
וכל בני המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של יקירתנו
לאה שלגי ז"ל
(לבית קפלן)
נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון ט"ו שבט תשמ"ז 15.2.87 בשעה 4.00 אחר הצהרים בבית העלמין הישן בראשל"צ
נפגשים ליד השער האחרון (הצפוני)
המשפחה

נשיא בית המשפט העליון
שופטי ישראל והנהלת בתי המשפט
אבלים על פטירתו של
דוד ולך
שופט בית המשפט המחוזי תל־אביב
ומביעים תנחומים למשפחה

יקירנו האהוב
השופט **דוד ולך**
נלקח מאיתנו בטרם עת
ההלויה תצא היום יום ו' 13.2.87 י"ד בשבט תשמ"ז בשעה 12.00
מהיכל המשפט רחוב ויצמן 1 לבית העלמין בחולון
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים
אשתו: נינה
בתו: שלי
וכל בני המשפחה

שר המשפטים, המנהל הכללי,
רשם הפטנטים ועובדי המשרד
מודיעים בצער על פטירת
יעקב רייס ז"ל
ומשתתפים באבל המשפחה

בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר
אהרן כהן ז"ל
"אבשלום"
לוחם חרות ישראל
נפטר אור ליום ה', י"ג בשבט תשמ"ז, 12.2.87 והובא לקבורה בחלקת לוחמי חרות ישראל, בבית הקברות בחולון

אבלים:	אשתו:	ציונה
	בניו:	בניהו וטובה כהן
		יחיאל ודורית כהן
	בתו:	יהודית ודב קלמי
	אחיו ואחיותיו:	מרים, יונה, רחמים ודשל
		נכדיו וכל בני המשפחה

לסמי רוזנברג
משתתפים בצערך במות
אמך ז"ל
מוריס נחתומי ומשפחתו
א. טיאנו ומשפחתו

רשות הנמלים
יו"ר הרשות, המנהל הכללי, מנהלי הנמלים
וציבור העובדים
אבלים וכואבים על מותו של
דן חירם
לשעבר המנהל הכללי של משרד התחבורה
וחבר מליאת רשות הנמלים
ומביעים תנחומים למשפחה

לסמי רוזנברג
אתך באבלך במות אמך
רוזה רוזנברג ז"ל
שרלוט, דוד
אמנון ודורי מטלון

אבלים על מותו של
מהנדס **יהונתן** (ג'ון) **ווייט**
מנהלו המסור של איגוד למחקר צבעים
ומשתתפים בצער המשפחה
טמבור בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמי וסבתנו היקרה
רוזה רוזנברג
אלמנת קופל רוזנברג ז"ל
ההלויה תתקיים היום יום ששי יד' בשבט תשמ"ז (13.2.87)
בשעה 12.00 בקרית שאול
המתאבלים: בנה וכלתה: סמי ומירי רוזנברג
נכדיה ונינֶיה
נא להמנע מבקורי תנחומים

לסמי למירי
ולמשפחת רוזנברג
אבלים עמכם על מות האם
רוזה רוזנברג
יוסף בס
רפי בס
בית פ.ב.ס

صكنا من الامل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

אחרי ניצחון על ווילקיסון עמוס נגד השוודי פרנפורש

טניס

ממפיס, טנסי (איי־פי). עמוס מנסדורף ממשיך להציג יכולת מרשימה ולנצח בתחרויות באולמות בארצות הברית. הוא העפיל לסיבוב השלישי של הטורניר כאן, על פרסים כספיים בסך 31,5 אלף דולאר, בניצחון 4–6, 4–6 על המדורג 13 בתחרות ו־27 בדירוג העולמי, האמריקאי טים ווילקיסון.

יריבו הבא של מנסדורף יהיה המדורג שלישי בתחרות, מיכאל פרנפורש משוודיה, שגבר על בן ארצו תומאס הגושטט 6–3, 6–2.

עוד שני מדורגים הודחו אתמול: אמיליו סאנצ'ס (מס. 6) מספרד שנוצח ע"י בן־ארצו סרחיו קאסאל 6–4, 6–3 והצ'כי מילאן שרייבר (15), שנכנע לאמריקאי אליוט טלצ'ר 6–2, 5–7, 7–5.

תוצאות אחרות: קונורס (מדורג 2) — צ'סנוקוב (ברה"מ) 6–1, 6–3, מקנרו (5) — אנאקון (ארה"ב) 6–3, 6–4, מאיוט (7) — מארטי דייוויס (ארה"ב) 6–4, 6–3, 6–4, סונגסון (9) — ויסר (דרא"פ) 7–6, 6–4, קריקשטיין (11) — מור (ארה"ב) 6–2, 6–3.

● מישחקי חצי הגמר בסבב ישראל בטניס לבוגרים, יתקיימו היום אחר הצהריים ביפו. חיים צין יתמודד מול יובל קרוצי ויורם בראון מול אורן מוטוואסל. בין הנשים תפגוש אילנה ברגר את יעל שביט ועצת ורון את דליה קוריאט. מישחקי הגמר יוכלו ביום שבת ב־11 בבוקר ביפו.

ליגה אנגלית

ארסנל בלחץ — תשחק מחר בשפילד

לונדון (שירות "ספורט הארץ"). האם ארסנל מועדת? זו שאלה המטרידה רבים באנגליה וכצפוי לונדון במיוחד. שני הפסדים בשלושת המישחקים האחרונים, השעייתם של אנדרסון ורוקאסל, והחלפת מהלומות בין וויליאמס ואורלירי במישחק ההפסד ביום א' נגד טוטנהאם, מעידים על מתחים גדולים בקבוצה.

מחר יוצאת ארסנל (52 נק') למישחק קשה בשפילד נגד ונסדיי, בעוד שהמובילה אוורטון (53 ומישחק עודף) תשחק באוכספורד. ליוורפול (48 נק') מארחת את קבוצת התחתית לסטר סיטי.

יתר המישחקים: קובנטרי — צ'לסי, לוטון — אסטון־וילה, מנצ'סטר יונייטד — ווטפורד, נוריץ' — מנצ'סטר סיטי, נוטינגהאם — ווסטהאם, ק. פ. ריינג'רס — ניוקאסל, טוטנהאם — סאותהמפטון.

המישחק הדו"ו בין ווימבלדון וצ'רלטון יהיה ביום א'.

אתלטיקה

אליפות מירוצי שדה השבת בפארק השרון

טובי האתלטים של ישראל יטלו חלק באליפות השנתית במירוצי שדה, שתהיה כשבת בפארק השרון. המשתתפים שיקבעו תוצאות מעולות עשויים לייצג את ישראל באליפות העולם שתהיה בעוד כחודש בפולין.

בין הגברים יתמקד המאבק בין אלוף אשתקד אריה גמליאל, מבצה המורתון יאיר קרני, עמית נאמן, דורון זמן ושלמה אוזלאי, ואילו בקרב הנשים בולטות זהבה שמואלי, מול שלום ועדנה לנקרי.

● ברצלונה הודחה ממישחקי הגביע הספרדי בשלב שמינית הגמר ע"י אוסאסונה. זאת אחרי שנוצחה 5–4 בבעיטות 11 מ'. ברצלונה ניצחה במישחק 0–1 משער של לינקר אבל אוסאסונה ניצחה באותה תוצאה במישחק הראשון.

● מייק טייסון, אלוף העולם באיגרוף במשקל כבד, נבחר מתאגרף השנה ל־1986 ע"י הירחון "רינג".

במישחק הגמר ב־9 באפריל: מכבי תל־אביב — גליל עליון

זיסמן: מתוק מכל הגמר

גביע

מאת מיכאל קרנון

ווילי סימס, הקפטן של אליצור נתניה, יכול היה לעשות אמש היסטוריה ולהעלות לראשונה את קבוצתו לגמר גביע המדינה. קארל נורסון זכה בכדור־בינים 18 שניות לסיום כאשר הפועל גליל־עליון הוביל 84–82. שחקני אליצור הביאו את הכדור שהגיע לסימס. כשנותרה שניה לסיום, הימר סימס על זריקה של שלוש נקודות, אבל החטיא. ארז חזן השתלט על הכדור החוזר ואז נשמעה שריקת הסיום.

טרי וייט, השחקן הטוב במיגרש, פתח בריצת ניצחון סביב המיגרש וחבריו התחבקו כאשר שמואל זיסמן הקטן נבלע בין חבריו גבוהי הקומה. ספק אם היה משחק לו היה זה מישחק ליגה רגיל. אבל "זיס" לא מוכן היה לוותר על ההזדמנות להוביל את קבוצתו לגמר. למרות הפציעה ברגלו, שיחק 40 דקות והיה לו חלק מכריע בניצחון החשוב ביותר בתולדות הקבוצה הגלילית.

אילו קלע סימס את הנסיון האחרון שלו, היה נגרם עוול גדול לקבוצה מהגליל שהיתה עדיפה כמעט בכל שלבי המישחק ושנקלעה למצב מביך בשלבי הסיום, בעיקר בגלל מישחק אגרסיווי מאוד של שחקני אליצור שנהנו מכך שהשופטים התעלמו מהמכות ההדדיות שלהם.

הגליל הוביל בדקה ה־30 ביתרון של 12 נקודות (64–76). אליצור הקטין ל־78–74 אבל נדב הנפלד הצעיר, בסל של שלוש נקודות קבע 74–81, חמש וחצי דקות לסיום.

כאן נכנסה הגנה התוקפנית מאוד של אליצור לתמונה. שחקניה שיחקו לעתים בפראות ללא תגובה מתאימה של השופטים שאיפשרו להם לחטוף כמה כדורים, לצאת להתקפות מתפרצות ולעלות ליתרון 81–82, כשנותרו שתי דקות ו־19 שניות לסיום. טרי וייט ניצל כדור עונשין אחד והשווה ל־82–82 וקרטיס ברי העלה את הגליל ל־84–82, כשנותרו 27 שניות. תוצאה זו נותרה כאמור עד לסיום.

תמונה דומה ראינו במחצית הראשונה כאשר לגליל־עליון היה כבר יתרון של 35–28 אבל קארל נורסון, בקליעת המשך, השווה ל־42–42 בשניה האחרונה. אליצור אף הוביל 45–42 ו־50–49 בפתיחת המחצית השניה אבל כמה דקות של פיזור ומישחק חסר אחריות, איפשרו לשחקני הגליל לעלות ליתרון של 12 הנקודות.

הפועל גליל עליון היתה הקבוצה הטובה יותר בראש ובראשונה משום שניסה לשחק כדורסל קבוצתי בניצוחו של שמואל זיסמן. עם רגל חבושה שהגבילה את תנועתו, ניהל הרכז הפיקח את המישחק בתבונה רבה, הפעיל היטב את חבריו ובעצמו קלע כמה סלים אופייניים. לאליצור לא היה שחקן קדרוח כזה שידע להרגיע את המישחק. שחקני החוץ שלו, שהם נותני הטון בדרך כלל, שיחקו מרבית הזמן בחוסר אחריות תוך התבססות על מישחק סולני. הראיה שהשחקן הבולט שלהם היה ג'ים ג'ונסטון גבה הקומה עם 22 נקודות ו־8 כדורים חוזרים. הוא סיים את המחצית הראשונה עם 16 נקודות ואילו הפועל יותר אחרי ההפסקה. יתכן שאליצור היה משחק בגמר. גם הושבתו במשך דקות רבות של סטיב מאלוביץ על הספסל, לא היתה מובנת.

טרי וייט, היה השחקן הטוב במיגרש בגלל רוח הלחימה שלו, יכולתו בכדורים חוזרים ו־20 הנקודות שקלע, זאת למרות שסיים את המישחק בארבע עבירות. הוא חיפה על חולשה של קרטיס ברי, בדרך כלל המוציא לפועל מספר אחד בקבוצה, שקלע הפעם רק סל יחיד של 3 נקודות. בראד ליף פתח חלש אבל השתפר בהמשך בעוד שארז חזן פתח היטב, נחלש, הוחלף כמה פעמים אבל בסיום היה במיגרש לחגוג עם חבריו את ההישג הגדול ביותר שידעה קבוצת גליל־עליון עד היום.

● ליוורפול סיימה בתיקו אפס את מישחק חצי הגמר הראשון בגביע הליגה בסאותהמפטון. זאת למרות ששיחקה כל המחצית השניה ללא פול וולש שהורחק.

הפועל גליל־עליון — אליצור נתניה 84–82 (42–42)

* המצטיין: טרי וייט

● לגליל קלעו: וייט 20, ליף 19, ברי 16, חזן 12, זיסמן 12, הנפלד 5.

● לנתניה קלעו: ג'ונסטון 22, נורסון 16, סימס 11, פייר 10, ברכה 10, מאלוביץ 8, גיתנס 5.

● אחוזי קליעה: גליל־עליון: 34 מ־68 מהשדה, 11 מ־15 בעונשין. אליצור: 34 מ־70 מהשדה, 13 מ־15 בעונשין.

● כדורים חוזרים: גליל־עליון: 17 הגנה, 12 התקפה (וייט 10, ליף 8). אליצור: 17 הגנה, 8 התקפה (ג'ונסטון 8, פייר 6).

● שופטים: דוד רגן וראובן וירזובניק. 5,000 צופים בהיכל הספורט.

שמואל זיסמן מוחה דמעה אחרי שהוביל את הפועל גליל־עליון לגמר גביע המדינה. מימין מדריך המאמן אריה מליניאק ובמרכז הקפטן ארז חזן (צילום: עדי קרן)

מיקי ומגי הבטיחו הגמר ה־25

מאת שמואל קליבר, כתב "ספורט הארץ"

מחזיקי הגביע עשו זאת אמש בדרך הקשה. המכבים מתל־אביב הבטיחו את הופעתם ה־25 בגמר לאחר מאבק מורט עצבים עם מכבי חיפה שהוכרע רק בסיום בפער של 7 נקודות.

הניצחון (72–79) יש בו כדי להטעות כל מי שלא נכח במישחק. פער זה, לא שיקף את יחסי הכוחות שהיו שקולים במרבית הזמן, כאשר שום קבוצה לא הצליחה להוליך בפערים משמעותיים. דווקא החיפאים, במיפגן לחימה יוצא מן הכלל בפרט במחצית הראשונה, הוליכו לעיתים בהפרשים קטנים ואף עלו לשיא בדקה העשירית שרשמה לזכותם פער בן 7 נקודות (26–19).

עדי גורדון בריכוז נבון והיצ'י ג'ונסון בקליעות לסל (קלע 14 נקודות מתוך 18 הנקודות שלו עד ההפסקה), מוטי ארואסטי, שהוליך קודם לכן את חן ליפין, דאג להעלות את קבוצתו ל־2 נקודות יתרון ממש לפני ההפסקה, אבל ארואסטי, כמו יתר חבריו היו בוודאי מעדיפים לשכוח את המחצית הזו.

דורון ג'מצ'י, דומה, לא היה במיגרש. לא צריך שום נתונים נוספים על שחקן מחונן זה שקלע עד להפסקה 5 נקודות בלבד וסיים את המישחק עם 8. קווין מגי עם 8 נקודות עד להפסקה היה שחקן אחר מזה שאנו מכירים. גם לי ג'ונסון, חרף העבודה הטובה בהגנה (קלט 10 ריבאונדים), ידע ערבים טובים מזה.

אבל, אמש היה שוב מיקי ברקוביץ', שכמו חידש את ימיו כקדם. מיקי הקלע, מיקי עם אסיסטים ששיתף כל הזמן היה נייד, דינאמי ומוציא לפועל. לא תמיד שמר על יציבות, לעיתים הוציא החטאות מרגיזות, איבד כדור אחד או שניים אבל בהתלהבותו סחף את חבריו לניצחון.

במחצית השניה לא נתנו החיפאים, קרי עדי גורדון וג'ון פלאנארס לדיריבם לנשום. צריך היה באמת להיות בעלי עצבים חזקים. וכאן הופיע קווין מגי שלמרות שצבר עוד לפני ההפסקה שלוש עבירות, חזר לעצמו במחצית השניה והמעט גנב לברקוביץ' את ההצגה. מכל מקום הוא אחראי למיפנה ולוא רק בגלל העובדה של 8 הנקודות האחרונות של מכבי היו כולן מידיו. הוא היה האיש שחיסל בסיום את חיפה, שנקלעה לאובדן עשתונות, לאיבודי כדורים ולזריקות תמוהות לסל ובעיקר מצד אלה שכה הצטיינו במחצית: גורדון ור.ג'ונסון (קלט 13 כדורים חוזרים). גם יציאתו של ג'ון פלאנארס בחמש עבירות, שתי דקות ו־20 שניות לסיום (68–71 לתל־אביב) סייעה לתל־אביבים.

מכבי תל־אביב — מכבי חיפה 72–79 (40–42)

* המצטיין: מיקי ברקוביץ'

● לתל־אביב קלעו: מגי 24, ברקוביץ' 22, ל. ג'ונסון 16, ג'מצ'י 8, ליפין 5, ארואסטי 4.

● לחיפה קלעו: ר.ג'ונסון 18, פלאנארס 15, גורדון 15, רד ונברג 12, שפע 12.

● שופטים: רמי מישר ואמנון קמינר. 7000 צופים בהיכל הספורט.

לא נשכח להסיר את הכובע בפני כדורסלני חיפה על הופעתם המכובדת, שטרפה את הקלפים של כל מי שטען לפני המישחק כי אין לו ערך ספורטיבי מפני שתוצאתו ידועה, כאילו מראש.

אן.בי.אי

דטרויט ניצחה בפילדלפיה

ניו־יורק (אי־פי). כל חמשת המישחקים שנערכו אתמול הסתיימו בניצחונות חוץ.

דטרויט ניצחה בפילדלפיה 113–123 אחרי הארכה עם 30 נקודות של ביל לייבביר ומילווקי גברה בניו־יורק על הניקס 104–127 עם 28 נקודות של ג'ק סיקמה.

תוצאות אחרות: אינדיאנה (טרנון 42 נק') — פיניקס 121–105, אטלנטה (ווילקינס 35 נק') — לוס אנג'לס קליפרס 82–109, ושינגטון (מוזס מאלון 32 נק') — סקראמנטו 108–133.

דורון שמע מכדרר מול לי ג'ונסון במישחק בו הבטיחה מכבי ת"א את השתתפותה ה־25 בגמר הגביע (צילום: עדי קרן)

אליפות אירופה

מחר בליסבון: פורטוגל — איטליה

ליסבון (שרות "ספורט הארץ"). פורטוגל תארח כאן מחר את איטליה בבית 2 של מוקדמות אליפות אירופה בכדורגל. איטליה מובילה בבית זה עם 6 נקודות מ־3 מישחקים.

מאמן נבחרת איטליה, אצגיו ויצ'יני, אמר אתמול שנבחרתו תופיע באותו הרכב ששיחק לפני שלושה שבועות נגד מאלטה בברגאמו.

במישחק המוקדם של המחזור בבלומפילד

בית"ר ירושלים יוכיח לחיפה מי טוב יותר

שמשון עשוי להנחיל הפסד ראשון לבני־יהודה

התחזית שלי

מאת משה הר־געש

ההצגה המרכזית של המחזור ה־17 שוב תהיה באיצטדיון בלומפילד, כאשר המוליך בית"ר ירושלים והסגנית בני־יהודה יתמודדו מחר במישחקים נפרדים. שני מישחקים יהיו כבר היום, ביפו ולוד. השעה הראשית למישחקים 15.00.

בית"ר ירושלים — מכבי חיפה
(בסיבוב הראשון: 2–1)

בשלוש השנים האחרונות כינו מיפגש זה בצדק מישחק־העונה. הפעם אין יחסי הכוחות שווים, הבית"רים בהחלט מסוגלים להזכיר זאת פעם נוספת.

● התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

שמשון תל־אביב — בני־יהודה
(בסיבוב הראשון: 1–1)

מצבם של ההובים טוב יותר. הם גם לא נוצחו עדיין העונה. אך אני מהמר על הפתעה רק על סמך תחושה, ואולי משום שלשמשונים כמעט ואין מה להפסיד במישחק המוקדם בבלומפילד (13.00).

● התחזית שלי: ניצחון לשמשון.

הפועל באר־שבע — הפועל תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 0–0)

המיקום של שחקני באר־שבע אינו משנה את העובדה שקשה ללקט נקודות במגרשם הביתי, אך גם הפועל תל־אביב אינו קוטל קנים.

● התחזית שלי: תיקו.

מכבי יפו — מכבי תל־אביב
(בסיבוב הראשון: 0–3)

מכבי תל־אביב ספג קיתונות של ביקורת בעת האחרונה, ומישחקו עם מכבי יפו — היום בשעה 15.00 — עשוי לשמש הזדמנות לתיקון הרושם, למרות הביתיות של היפואים.

● התחזית שלי: ניצחון לתל־אביב.

טבלת הליגה הלאומית

1.	בית"ר ים	16	18–37	35
2.	בני־יהודה	16	13–20	6
3.	מכבי ת"א	16	13–26	4
4.	שמשון ת"א	16	10–16	4
5.	כפר־סבא	16	17–21	4
6.	מכבי חיפה	16	11–14	4
7.	הפועל לוד	16	9–16	3
8.	הפועל ת"א	16	12–15	3
9.	הפועל פ"ת	16	16–20	2
10.	מכבי נתניה	16	21–16	0
11.	מכבי פ"ת	16	13–14	9
12.	באר־שבע	16	11–9	9
13.	בית"ר ת"א	16	23–16	7
14.	מכבי יבנה	16	18–13	6
15.	מכבי יפו	16	25–12	2
16.	ב.נתניה	16	43–8	7

בית"ר נתניה — הפועל פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: 0–3)

כל קבוצה בליגה מצפה למישחק עם בית"ר נתניה. אך האורחים מפתח־תקוה עלולים להיווכח כי מארחיהם אינם מוותרים בקלות.

● התחזית שלי: תיקו.

הפועל כפר־סבא — מכבי יבנה
(בסיבוב הראשון: 1–2)

הכפר־סבאים יבקשו לגמול לאורחים על ניצחונם בסיבוב הראשון. הם בהחלט מסוגלים לכך, במיוחד בתנאי הביתיות.

● התחזית שלי: ניצחון לכפר־סבא.

בית"ר תל־אביב — מכבי פתח־תקוה
(בסיבוב הראשון: 2–1)

הפער ביחסי הכוחות בין שתי הקבוצות אינו משמעותי, אם בכלל, ואני מהמר על הבית"רים רק בגלל הביתיות.

● התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

הפועל לוד — מכבי נתניה
(בסיבוב הראשון: 0–1)

שינוי משמעותי חל במעמד של שתי הקבוצות מאז הסיבוב הראשון, אך הלודאים עלולים להיווכח (היום בשעה 14.30) כי מיקומה של נתניה אינו מעיד על יכולתה האמיתית.

● התחזית שלי: ניצחון לנתניה.

ליגה ארצית

המוליך החיפאי מול קבוצת התחתית של בית"ר נהריה

גם חולון וחדרה נגד יריבות תחתית

מאת אילן פיש, כתב "ספורט הארץ"

מחזור המישחקים ה־17 יעמיד למוליך הפועל חיפה מישחק ביתי נגד בית"ר נהריה המדורג במקום שלפני האחרון. נהריה אמנם זקוקה לנקודות הצלה, אך סביר להניח ששחקני חיפה לא יבזבזו הזדמנות נוחה לצבירת שלוש נקודות. בסיבוב הראשון ניצחה חיפה 1–0.

לשלוש קבוצות (הפועל חולון, הפועל חדרה, הפועל יהוד) יש מספר נקודות זהה (27) שלוש פחות מאשר לחיפה. הפועל חולון והפועל חדרה יקיימו את מישחקיהם היום במגרשם הביתי, בעוד שהפועל יהוד יצא למישחק חוץ. הפועל חולון המצוי בכושר טוב יפגוש את בית"ר רמלה שנכונו לו עוד מאבקים רבים בתחתית. בסיבוב הראשון חולקו הקבוצות את הנקודות (0–0) הפעם נראה, שחולון תזכה בניצחון. גם הפועל חדרה יפגוש יריב מהתחתית — הפועל מרמורק. בחדרה מקווים שהבכורה של עודד מכבס תוליך את הקבוצה לניצחון (2–1 לחדרה בסיבוב הראשון).

בבית־שאן יאלץ הפועל יהוד לעמול קשה נגד הפועל המקומי. בסיבוב הראשון נפרדו הקבוצות בתיקו 2–2. הפעם סיכויים סבירים ליהוד להתרחק מתחתית הצמרת.

מאבק עיקש בין שתי קבוצות הנכונות לצמרת הגבוהה יהיה בעכו. הפועל עכו (מקום 6) יארח את הפועל ירושלים המצוי שלב אחד לפניו. כמו בסיבוב הראשון (1–1) תשקף תוצאת תיקו את יחסי הכוחות.

מכבי שעריים (7) אינו יכול לחוש ביטחון. הוא מצוי מרחק שלוש נקודות בלבד מהמקום בו הולכים למישחקי המיבחן. המישחק ברחובות (היום) נגד הכוח רמת־גן (14) ישמש לו הזדמנות נוחה לבריחה מהאיזור העויין. לאחר שנוצחו 1–0 בסיבוב הראשון ירצו שחקני הכוח לגמול ליריביהם אך גם מתיקו לא יתאכזבו.

המישחק בטבריה שיפגיש את הקבוצה המקומית הפועל עם רמת עמידר נושא אופי דומה לזה שבין שעריים והכוח. הביתיות תשפר את מצבו של הפועל טבריה (12) ותכניס קצת מתח ברמת עמידר (בסיבוב הראשון 2–4 לטבריה). להפועל רמת־גן (11) תיתן הביתיות הזדמנות מצויינת לשיפור מצבו זאת על גב הפועל דימונה המצוי במקום האחרון בטבלה עם 12 נקודות בלבד. בסיבוב הראשון היה 0–0.

השעה הראשית למישחקים 15.00.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל חיפה	16	9–21	30
2.	הפועל חולון	16	8–16	27
3.	הפועל חדרה	16	16–23	27
4.	הפועל יהוד	16	16–21	27
5.	הפועל ים	16	18–20	26
6.	הפועל עכו	16	14–19	25
7.	מכ. שעריים	16	8–13	22
8.	רמת עמידר	16	15–12	22
9.	הפ. בית שאן	16	20–17	20
10.	בית"ר רמלה	16	17–14	19
11.	הפועל ר"ג	16	11–7	19
12.	הפ. טבריה	16	23–21	18
13.	הפ. מרמורק	16	24–18	16
14.	הכוח רמת־גן	16	17–9	16
15.	ב. נהריה	16	17–11	14
16.	הפ. דימונה	16	21–12	12

מסך הטלוויזיה יום כבה, יום נכבה

נראה שהמצב הזה ימשיך עד תם השידורים, או עד שיקום ערוץ שני. אם גם אתה לחוץ על עוד ערוץ, שלח את כתובתך לפרסום פלד, קבל מדבקה והדבק אותה על פגוש מכוניתך. ככל שינועו יותר מכוניות הנושאות מדבקות אלו בכבישי הארץ, כן יגבר הלחץ הציבורי על מקבלי ההחלטות.

פרסום פלד שניאור 21 תל־אביב 63326

אני לחוץ על עוד ערוץ

מלון "מצפה הימים"

דיאטות יופי והרזיה

התאריך הקרוב 13.3.87 — 8.3.87

תאריך נוסף 27.3.87 — 22.3.87

עדיין במחיר הישן

בפיקוח רפואי צמוד

קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג', רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור התעמלות, חדר כושר

פרטים: טלפון: 4–37013–069

מלון "מצפה־הימים" בכביש ראש־פינה צפת

משלטים על תל אביב

משלטים על רמת גן

משלטים על הנשים

משלטים על הגברים

משלטים בסוף על תחנת הרכבת

מלח משלטים?

איפה הכי כדאי להשתלט?

קול המפרסם כיוון לשיווק

בתי זיקוק לנפט בע"מ

ת.ד. 4, חיפה 31000

מכרז למכירת מכוניות מס' 1/87

רכב משומש	שנת ייצור	רשיון בתוקף עד
סובארו 1800 אוטומטי	1981	28.08.87
סובארו 1600 אוטומטי	1982	28.09.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	28.05.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	28.05.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	28.05.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	28.05.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	09.05.87
סובארו 1300 אוטומטי	1983	11.10.87
סובארו 1300	1981	22.08.87
סובארו 1300	1982	21.04.87
סובארו 1300	1982	06.10.87
טנדר סובארו 1800	1979	17.11.87
טנדר דודג' 31	1977	04.04.87
ג'יפ 3803 סמ"ק	1978	04.04.87
משאית דודג' D-400	1968	08.07.87

את הרכב ניתן לראות וגם לקבל את טפסי המכרז ופרטים נוספים, בבתי הזיקוק בחיפה, אגף האפסנאות בין התאריכים: 16.2.87 עד 19.2.87.

● המועד האחרון להגשת ההצעות: עד 23.2.87.

● על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשעור של 10% מערך הצעתו למכרז.

● פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים: 04-746378 ; 04-746267

לשכות המסחר עתרו לבג"ץ נגד ההחלטה להעלות הריבית במשק

העתירה תידון בהרכב של שלושה שופטים "בשל חשיבותה התקדימית" ★ טענת העותרים: החלטת בנק ישראל נוגדת את מדיניות הממשלה

מאת אבינועם [illegible]
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בית המשפט הגבוה לצדק, בהרכב של שלושה שופטים, ידון בעתירת איגוד לשכות המסחר נגד הממשלה ונגד בנק ישראל בעניין החלטת בנק ישראל להעלות מהיום את הריבית הבסיסית ("פריים") במשק.

השופטת שושנה נתניהו החליטה אתמול להעביר את העתירה לדיון בהרכב של שלושה שופטים, בשל חשיבותה התקדימית.

בעתירה שהוגשה לבג"ץ, איגוד לשכות המסחר טוען כי החלטת בנק ישראל להעלות את הריבית מנוגדת למדיניות הממשלה. כיוון שבסעיף 7 בהסכם עיסקת החבילה, התחייבה "לפעול להורדת הריבית במשק". על פי סעיף 3 בחוק בנק ישראל, הבנק חייב לפעול לפי מדיניות הממשלה. לפיכך, האיגוד טוען כי ההחלטה על העלאת הרבית אינה חוקית.

העותרים גם דוחים את הטענה כי העלאת הריבית היא מחוייבת המציאות, עקב השינויים שחלו באחרונה במשק, ובכלל זה — פיחות השקל לעומת הדולר והעליה הצפויה עקב זאת במדד יוקר המחיה. לטענת לשכות המסחר, הפיחות, שבוצע בסוף ינואר, קודם לחתימה על הסכם החבילה, ועל כן כאשר הודיעה הממשלה באותו הסכם על כוונתה לפעול דווקא להורדת הריבית, כבר ידעה על "ה־התפתחויות הצפויות" עקב הפיחות.

חוגים משפטיים אמרו אתמול כי לעתירה יש חשיבות קונסטיטוציונית ממדרגה ראשונה. פסק דינו של בית המשפט הגבוה לצדק יקבע אם התחייבות חוזית של הממשלה עם הסקטורים השונים, מחייבת גם את הממשלה עצמה ולא רק את האחרים.

הריבית הגרילה תובות המשכים

(ט). תביעה מבנק ישראל כי ישקול מחדש את החלטתו להעלות את הריבית, כלולה במברק ששיגר אתמול גרליה גל, מזכיר תנועת המושבים.

גל טוען במברקו, כי "שוב פרצים במשק הישראלי, הזקוק יותר מכל גורם אחר להון זול".

"מדיניות הריבית הרצחנית גמר שכת", קובל גל. הוא מציין במברקו, כי המושבים יאלצו להמשיך לשלם, לא פעם, ריבית כפולה מההלוואה עצמה. לדבריו, ריבית זו כבר הכפילה את חובות המושבים מ־500 מיליון דולר ל־800 מיליון.

גל שואל את נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו: "כיצד עולה החלטה זו בקנה אחד עם מדיניות הצמיחה של הממשלה?".

הצעה להקל במיסי ארנונה רק על בעלי וילות בחיפה

שינוי מציעה להחיל את הפחתות הארנונה על כל התושבים

מאת [illegible]
כתבת "הארץ" בחיפה

הצעת מיסי הארנונה לשנת 1987־88, אשר תידון בשבוע הבא בישיבה מיוחדת של עיריית חיפה, פוטרת את בעלי הבתים המשובחים (וילות) בעיר, מעליית המדד, ומותירה אותם באותו ערך כמו בשנה שעברה. לבניינים אחרים הועלתה הארנונה ב־22%. חבר מועצת העיר מטעם "שינוי", ד"ר משה בקר, טוען בפניה לראש העיר, אריה גוראל, כי כנראה גילה את העוול שנעשה לתושבים בהעלאת הארנונות באופן דרסטי, בשנה שעברה, ועקב כך החליט לתקן את המעוות; אולם נשאלת השאלה לדבריו, למה רק לעשירים בעלי הווילות.

כדי לתקן את המעוות מציע נציג "שינוי", כי ראש העיר יחיל את הפחתות הארנונה המוצעת על כל התושבים. לטענתו, גם לאחר תיקון זה ישלמו תושבי חיפה ארנונה גבוהה יותר ביחס לערים האחרות במדינת ישראל.

המדובר לדבריו בכ־800 בתי מגורים ברחבי העיר המסווגים כבניינים משובחים לצורכי מיסוי, ש־65% מהם נמצאים בשכונות הר הכרמל. הדובר אישר כי משמעות ההחלטה היא שבעלי בתים אלה, יזכו להנחה ראלית של כ־22%.

אריה גוראל

פניית תושבי דניה להכריז על תחום מוניציפאלי נפרד מעוררת סערת רוח

בינתיים עוררה פנייתם של תושבי שכונת הר הכרמל־דניה בחיפה למשרד הפנים, בבקשה להיבדל מן התחום המוניציפלי של חיפה בשל חוסר שירותים, סערת רוח בעירייה. דובר עיריית חיפה טען כי הפניה היא בגדר נסיון להפעיל לחץ לקראת החלטת המועצה בדבר צו המיסים לשנת הכספים 1987.

הבורסה תפנה לביהמ"ש בעקבות הקצאת 2.9% מזכויות ההצבעה למנהל "חילן"

הנהלת הבורסה: הצעד מהווה הפרת התחייבויות מפורשות של החברה לא להקצות מניות בהקצאה פרטית בלי לפנות תחילה לבורסה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בצעד חסר תקדים החליטה הנהלת הבורסה לפנות היום לבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בתביעה להורות על ביטול צעדים שנקטה חברת המחשבים חילן, שמניותיה רשומות למסחר בבורסה.

מדובר בהחלטת מנהלי חילן להקצות 2.9 אחוזים מזכויות ה־הצבעה בחברה למנהלה, יוסף שגב, על רקע מאבק שליטה בחברה.

הנהלת הבורסה טוענת כי בצעד זה יש משום הפרת התחייבויות מפורשות של החברה לבורסה שלא להקצות מניות בהקצאה פרטית, בלא לפנות תחילה לבורסה.

הבורסה טוענת כי אינה נוקטת עמדה במאבק השליטה, אך אין היא יכולה להשלים עם הקצאות פרטיות בניגוד לכללי הבורסה, שנועדו להגן על ציבור המשקיעים, ולהבטיח את המסחר התקין במניות.

הקצאת המניות אפשרה לבעלי השליטה הקיימים להשיג רוב של יותר מ־50 אחוז מזכויות ההצבעה, ולהבטיח בכך את המשך שליטתם בחברה. ההקצאה הפרטית, שבוצעה בשבוע שעבר, נעשתה על רקע קביעת בית המשפט העליון כי יהושע אגסי, מנהלה הקודם של חילן, רשאי למכור את מניותיו לבעלי מניות זרים, חרף הסכמים שנחתמו בין בעלי השליטה בחברה בדבר הגבלת מכירת המניות.

בתגובה על הקצאת המניות הפרטית החליט נציג הציבור, שבתאי אנגל, להתפטר מתפקידו, בנימוק שאינו רוצה להיות מעורב במאבק השליטה בחברה. נציג הציבור השני, פלג גריש, נמנע מהצבעה על ההקצאה הפרטית.

נגד חברת חילן כבר תלויה ועומדת תביעה של יהושע אגסי לבטל את ההקצאה הפרטית. בית המשפט ידון בתביעות למיניהן ביום ב' הבא.

נסים הורה לפעול לביטול אפליית חברות ממשלתיות הרשומות בבורסה

הכוונה היא לסעיף 4 לחוק הרשות המאפשר לממשלה להורות לדירקטורים בחברות ממשלתיות לפעול גם על פי שיקולים לא ריווחיים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האוצר, משה נסים, פנה אתמול לזאב רפאה, מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות, והורה לו לפעול לביטול אפליית החברות הממשלתיות, שניירות הערך שלהן רשומות למסחר בבורסה. סעיף 4 א' לחוק הרשות, איפשר לממשלה להורות לדירקטורים בחברות ממשלתיות לפעול, גם שלא על פי שיקולי פעולה עסקיים.

דירקטוריון הבורסה דן אתמול בבקשת "החברה הכלכלית לירושלים" לגייס הון. הדירקטוריון אישר עקרונית את ההנפקה, אך התנה את האישור במתן התחייבות של שר האוצר לבטל את אפליית החברות הממשלתיות. הסכמת שר האוצר לביטול האפליה סוללת את הדרך לפני חברות ממשלתיות לגייס הון בבורסה.

מליאת הרשות לניירות ערך תדון בשבוע הבא בבקשת גיוס ההון של "החברה הכלכלית לירושלים". הרשות ביקשה לקבל נתונים נוספים על שוויה הכלכלי של החברה, על סמך היוון זרמי התקבולים העתידיים שלה.

נסים: המאבק על התקציב לא היה פרלמנטרי

מאת יהודה שרוני

"במאבק האחרון על תקציב המדינה ראינו תופעות שאינן דוגמה טובה למשטר פרלמנטרי תקין, ושלא עלו בקנה אחד עם מה שנדרש מאחריות משותפת של הממשלה" — אמר אתמול שר האוצר, משה נסים, בכינוס השנתי של הדירקטורים בחברות ממשלתיות, שנערך מטעם המרכז הישראלי לניהול. השר נסים הדגיש כי הממשלה קיבלה החלטות ואף על פי כן — לא כל השרים ראו החלטות אלה כסופיות.

שר האוצר אמר: "שמעתי כי אחת מחברי הממשלה אמרה כי היא מתכוונת לערער על החלטות הממשלה בעניין התקציב בפני הכנסת. מצוות שמירת התקציב אינה מוטלת רק על הממשלה, אלא גם על הכנסת".

"יש הרבה דברים צודקים שצריך לשאוף אליהם, כגון תביעות משרדי הביטחון, החינוך והבריאות, אך אם נענה להן, נשוב לימי הקיפאון והמשבר. ולמשרדים אלה לא יוחזר", אמר שר האוצר.

הפסדי ארקיע 400 אלף ד' בשל הפעלת טיסות שכר בינלאומיות

מאת זהר בלומנקרנץ

הפסדיה של חברת התעופה "ארקיע" הסתכמו ב־400 אלף דולר על הפעלת טיסות השכר הבינלאומיות בשנה התקציבית האחרונה. לעומת הפסדים ניכרים אלה הסתכמו רווחיה של חברת התעופה ב־35 אלף דולר בלבד מהפעלת הטיסות הפנים־ארציות בשנה התקציבית החולפת. למרות ההפסדים בהפעלת טיסות השכר הבינלאומיות לאירופה עומדת חברת התעופה בשיתוף עם חברת "סאן דור", חברת בת של "אל על", להפעיל בעונת תיירות האביב והקיץ הקרובה, טיסות שכר לשני יעדים חדשים באירופה: ניצה שבצרפת ובאזל שבשוויץ. זאת בנוסף ליעדי הטיסה שקיימו שני חברות תעופת השכר בעונת תיירות הקיץ האחרונה לגרמניה המערבית, לאנגליה וליעדים אחרים בצרפת.

טיסות השכר לחו"ל תבוצענה במטוסי חברות תעופת השכר של ישראל מסוג "בואינג 707". מנכ"ל חברת "ארקיע", יוסי ריזן, אמר אתמול בתגובה, כי הפסדי החברה על ביצוע טיסות השכר לחו"ל נבעו מהקפאה שהיתה בשער החליפין של הדולר.

טעות שלנו

בידיעה שפורסמה אתמול על מדיניות הריבית של נגיד בנק ישראל, כפי שדווחה לוועדת הכספים, השמטה בטעות מילת הסבר. הדרך שהציע הנגיד להורדת הריבית לטווח קצר היא על ידי העלאת הריבית על מגזר האשראי שעליו הריבית כיום היא שלילית (אשראי מכוון), באמצעות הטלת היטל של 3% לשנה על אשראי במט"ח.

ערכה את העמוד: [illegible]

I.T.T - יש לה תוף
תוף מיוחד מבטיח כביסה מעולה ויסודית ומונע בלאי ונזק מן הכבסים - אפילו העדינים ביותר.
התוף מסתובב לשני הכיוונים, ומחדיר את מי־הכביסה והדטרגנטים לעומק הכבסים התוצאה - כביסה נקיה להפליא כל פעם מחדש!

I.T.T - חסכונית להפליא
צורכת 13 ליטרים מים ו־50 גרם אבקת כביסה בלבד לכל כביסה.
המנוע צורך חשמל כמו נורה של 100 וואט כן, קראי זאת שוב - נורה של 100 וואט בלבד!

I.T.T - קלה להפעלה
חבר את 2 הצנורות (כניסה ויציאה) והכנס התקע לשקע... I.T.T כבר מכבסת!

I.T.T - בטוחה ועמידה לאורך זמן
המנוע של ה I.T.T כבה אוטומטית, אם המכסה העליון נפתח תוך כדי ההפעלה או אם התוף עמוס מדי. ה I.T.T לא רק בטוחה מאוד, היא עמידה ביותר - בנויה מפוליפרופילן, חומר קשיח שאינו מחליד לעולם.

I.T.T - הקטנה הזו מכילה הרבה כביסה
עד 2 ק"ג בגדים ניתן לכבס במהירות הבזק... את מכוונת את קוצב הזמן האוטומטי (Timer) ובתוך 2 עד 10 דקות הבגדים כבר נקיים!

I.T.T - קטנה. שימי אותה בפינה של הפינה
מידותיה - גובה: 52 ס"מ
רוחב: 45 ס"מ
אורך: 43 ס"מ
משקלה - 8 ק"ג בלבד (ניתן לשאתה ולאחסנה בקלות רבה).

I.T.T - עם השרות המצויין של "מיני ליין"
פשטות העצוב והתכנון הטכני של ה I.T.T מבטיחים לך "פעולה חלקה", ללא תקלות... ובכל מקרה את נהנית מן השרות המצויין של "מיני ליין".

יבוא ושיווק - "מיני ליין" בע"מ, רח' הרוא"ה 6 ר"ג, טל. 03-728115-6

רשימת החנויות המורשות של מיני ליין בע"מ
[illegible]

שבוע ראול ולנברג

החל מיום ב' 16.2.87 ועד יום ה' 19.2.87 אתם מוזמנים לבוא לחנות ברחבת המשביר לצרכן, רחוב המלך ג'ורג', ירושלים, כדי לחתום על עצומה למען שחרורו של הגיבור השוודי ראול ולנברג, היושב זה 42 שנה בכלא הסובייטי.
הספר החדש, הקובע בוודאות כי ולנברג חי וקיים, נמצא בימים אלה בחנויות הספרים.
זה הזמן לתבוע את שחרורו של הגיבור שהציל עשרות אלפי יהודים במלחמת העולם השניה.

המארגנים: Rescue publishing company, P.O.B 3576. Jerusalem 02–525353

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה לקירוי חלק ממרפסת הגג הפתוחה בגג רעפים וסגירתה בחלונות ברח' קריש לוז 9 קרית מוצקין גוש 10426 חלקה 191.
מהות הסטיה:
סגירת המרפסת בסטיה מאחורי הבניה המותרים.
כל המעונין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פירסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבנית קריות

משרד החינוך והתרבות / המחלקה לחינוך מבוגרים — בית המדרש הפתוח — המרכז הקהילתי ע"ש אבא חושי

"אלוהים והשטן" על הקבלה היהודית

בית המדרש הפתוח שמח להודיע לתושבי:

חיפה והצפון

על פתיחת פעילותו בבית אבא חושי בנוה שאנן

הקורס יעסוק בתולדות הקבלה והפולמוס שעוררה מתנגדיה. המיסטיקה היהודית והשפעותיה על התרבות הסביבתית והשלכותיה ההיסטוריות והפוליטיות על ישראל 1987.

אלוהים... סטרא אחרא...יעוד האומה...לילית..

את הקורס ינחו וילוו:
פרופ' משה אידל — החוג למחשבת ישראל, האוניברסיטה העברית
ד"ר מרדכי פכטר — החוג למחשבת ישראל, אוניברסיטת חיפה.
הקורס יתקיים בכל יום א', בשעה 19.30, וימשך סמסטר אחד. (8 פגישות)

תאריך פתיחה: 8.3.1987, ט' שבט תשמ"ז.

פרטים והרשמה: "בית המדרש הפתוח", טל' 02–286749, 02–280873.

הקורס נערך בשיתוף: "שרשים" – מרכז לימודים יהודיים.
"מועדון מטיילי מעריב".
עיריית חיפה — מנהל החינוך.

תודתנו המיוחדת למר אריה גוראל, על פתיחותו ועזרתו בנושא.

קול הפרסום כיוון לשיווק

هكذا من الاصل

صكتا من الاهل

דרושים

למפעל מחשבים גדול באזור חיפה
דרושים/ות

1. סגן ומ"מ למנהל הייצור

דרישות המשרה:
* תכנון פיקוח ייצור
* טיפול בכוח אדם
* עיתוד ומעקב חומר
* מחסנים

לבעלי השכלה בתחום הנדסת תעשייה וניהול – יתרון

2. מחסנאי חומר אלקטרוני

דרישות המשרה:
* אחריות על מספר מחסנים
* מערכת מלאי ממוחשבת
* קיטו לייצור

למועמדים עם רקע של מפ"ט – יתרון
לפנות בכתב לת.ד. 106 הדר הכרמל, חיפה לידי מנהל כוח אדם

לעיתון צומת השרון ברעננה
דרושה

מנהלת חשבונות

עם ניסיון במחשב פי.סי.
נא לפנות ליגאל 03-651131

סטימצקי
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עם נסיון, דובר/ת אנגלית
למישרה מלאה
6 ימי עבודה בשבוע
לטלפן למנהם 03-622536/7
03-612207

ל"פרימה"
ביזור לביסקוויטים
דרושים/ות
פועלים/ות לאריזה
לפנות למפעל: הרצליה, אזור התעשיה ב' (ליד מוסך סובארו המרכזי)
טל' 052-558748

למשרד עו"ד ותיק
דרושה מיד
מתמחה
בשטח האזרחי
03-625039

דרוש דחוף
מורה למטמטיקה ריאלית
להכנה לבגרות מבוגרים
דרושה מזכירה
לבית ספר ערב
לפנות לשמעון
052-541262

לויטקו יצרני קלין
ד ר ו ש

סוכן / מפיץ עצמאי

★ בעל מערכת הפצה הכוללת:
מחסנים ● רכבים ● אנשי מכירות

להפצת מוצרי ניקוי וחיטוי לתעשיה המוצרים מיועדים למוסדות, מפעלים ותעשיה זעירה

★ **איזור ההפצה:**
מרכז (לא כולל ת"א וחולון)
ודרום (לא כולל העיר אילת)

נא להתקשר טלפונית
אל מחלקת שיווק לתעשיה 04-725071
- סודיות מובטחת -

למוסך פלאס אשדוד
דרוש

מחסנאי
חלקי חילוף לרכב

רצוי בעל ניסיון
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות במקום רח' העמל 18 אשדוד
055-24558

"אני לומדת חינם – בקורס הטוב ביותר בארץ לעיבוד תמלילים"

חברת מנפאואר מקיימת את הקורסים המקצועיים והיסודיים ביותר בארץ למקצועות המשרד הממוחשב.
הקורסים של מנפאואר נערכים לפי תכניות לימוד אשר פותחו במיוחד ע"י מנפאואר בארה"ב, בהדרכת הטובים שבאנשי המקצוע בארץ ועל פי שיטות המשלבות עבודה מעשית על סוגי הציוד המצויים והמתקדמים ביותר יחד עם הנסיון המצטבר של דרישות המקצוע בחיי היומיום במשרד המודרני.
אין כיום אף קורס אחר המתקרב ברמתו לקורסים של מנפאואר
אם את כתבנית אנו מציעים לך לרכוש את מקצועות העתיד בקורסים של מנפאואר. על חשבוננו יתר על כן. לאחר סיום הקורס נאפשר לך לרכוש נסיון מעשי תוך כדי עבודה בשכר גבוה בשרותנו.
כמובן שכעובדת מנפאואר תהני גם מכל ההטבות המיוחדות השמורות לעובדי מנפאואר.
אם ברצונך לרכוש מקצוע מבוקש יחד עם מקום עבודה מבטיח פני אל מנפאואר בהקדם. כדאי לך

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

ירושלים — רח' החבצלת 5, טל. 233436(02)
תל-אביב — רח' בן יהודה 12, טל. 298877(03)
חיפה — רח' העצמאות 104, טל. 530051(04)
באר שבע — רח' רמב"ם 31, טל. 79523(057)
רחובות — רח' הרצל 190, טל. 461717(08)

יותר טוב מנפאואר

חייג מנפאואר — וקבל יותר

לסניף רחובות דרושים

★ **טכנאי/הנדסאי כימיה** מוסמך. לעבודה במיתקן אלקטרוליט הפעלה כולל אחזקה. עבודה במשמרות.

★ **מפעיל מתקן כימי** בוגר בי"ס מקצועי או בוגר קורס כימי במפעל תעשייתי. לעבודה במשמרות.

★ **רתך ארגון** מנוסה. 2 שנות ניסיון בריתוך נירוסטה בואקום.

★ **מבקר איכות אלקטרוניקה** 3 שנות ניסיון לפחות. שליטה בתקני איכות.

★ **נגר** מנוסה. יכולת עבודה באופן עצמאי בתחום ריהוט בית/משרדי.

★ **דפסים** מנוסים. למפעל נייר רציף

שכר גבוה למתאימים
כולל תנאים וסציאליים, כחוק

רח' הרצל 190, א'-ה'. 14:00 — 08:00
ו' 12:00 — 08:00
טל: 461717, 08-473734

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

לחברה מסחרית
בענף הפרסום
דרוש

חשב

לניהול מערכות החשבונאות והגביה הממוחשבות והצוות המונה כעשרה איש.

מועמד מתאים יהיה רואה חשבון או מנהל חשבונות מדופלם, בעל ניסיון מקצועי רלבנטי של שלוש שנים לפחות, בעל ידע ונסיון נרחבים במערכות ממוחשבות, בעל יכולת אדמיניסטרטיבית מעולה, יכולת להנהיג צוות והרבה אנרגיה.

נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה וניסיון בעבודה, לפילת בע"מ, דרך פ"ת 114, ת"א, 67012.

נא לציין על המעטפה "חשב" מס' משרה 1980.

המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

סודיות תישמר בקפידה.

עמידר החברה הלאומית
לשיכון עולים בישראל בע"מ
מחוז הצפון
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

כישורים:
סוג 1, 2, 3 בהנה"ח
שליטה טובה בעברית
עדיפות לבעלי ניסיון
למקומות עבודה בחיפה ובנשר

המעוניינים יפנו בכתב למזכירות מחוז הצפון רח' מאיר 2 חיפה

רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה נמל תעופה בן־גוריון
דרושים

בחורים / בחורות לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לתקופה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים)

תנאי הקבלה:
★ לאחר שירות צבאי.
★ 12 שנות לימוד לפחות.
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית)
★ מצב בריאותי תקין.
★ מגוריםבאיזור גוש דן - חובה לתקופת ההווה.

- למועמדים שימצאו מתאימים יוצעו תנאי עבודה נאותים.
- למעונינים בעלי הכישורים המתאימים תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל תעופה בן גוריון. בבניין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס). בתאריך 16.2.87 ביום ב'.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 06.00 ועד השעה 08.00. מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה. על המועמדים להצטייד בתעודת זהות. פנקס מילואים. תעודת שחרור מצה"ל. ושתי תמונות.

נציבות שירות המדינה
מודיעה על

מכרז קיבוצי מק/3/87

למשרות חוקרים באגף המכס ומע"מ

מקום העבודה
תל־אביב 10 משרות
ירושלים 2 משרות
באר־שבע 2 משרות
יהודה ושומרון 2 משרות

המשרות הן בדרגות טר"ז של הדירוג האחיד בעלי השכלה אקדמאית (תואר ראשון) ידורגו בדרגות 3-5 מח"ר לפי הכללים. כן משולמת תוספת שכר בשיעור 30%.

תיאור עיקרי התפקידים
עורך חקירות של חשודים ועבריינים על חוקי המסים שבתחום טיפול אגף המכס ומע"מ, יוזם דרכי איסוף מידע על חשודים, מעשיהם ומקורות הכנסתם. מכין תזכירים ודיווחים על ממצאי החקירה ומגבש הצעות לדרכי הלחימה בשיטות ההברחה.

דרישות המשרה
1. השכלה תיכונית מלאה 12 שנות לימוד.
2. ידיעת שפות מהמדוברות בארץ.
3. כושר לקיים מגע נאות עם קהל וכושר לנהל מרמ.
4. נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה הרגילות והכרוכה במאמץ.
5. רצוי נסיון בחקירות.
6. רצויה ידיעה ברמה של סוג 1 בהנהלת חשבונות.
7. רצויים מועמדים יוצאי יחידות קרביות בעלי נסיון פיקודי בחמש השנים האחרונות.
8. יועדפו מועמדים מעיר המגורים שצויין.

הערות
א. המועמדים שיבחרו יועסקו עפ"י חוזה עם אפשרות העברה למעמד קבוע עפ"י הוראות התקשי"ר.
ב. מועמדים שיבחרו וישתתפו בקורס תשולם משכורתם לפי דרגה טר אחיד.
ג. המועמדים ידרשו לעמוד בבחינות בכתב ובע"פ, אשר יחלו מתאריך 22.3.87 (הזמנות בציון המועד המדויק לבחינה תשלחנה בדואר).
ד. המועמדים שיבחרו ידרשו לעבור בהצלחה קורס חוקרים בתנאי פנימיה לתקופה של כ־2 חודשים ולאחר מכן תקופת נסיון של כ־6 חודשים.
ה. מועד משוער לפתיחת הקורס יוני 87.
ו. מועמדים שישתתפו בקורס יתחייבו לשרת באגף המכס ומע"מ בהתאם להוראות התקשי"ר.
ז. בהתאם לחוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981, כל מקום במכרז זה שצויינו המילים מועמד או מועמדים הכוונה גם למועמדת או מועמדות.
ח. את פרטי המכרז המלא והמחייב וכן טפסי בקשה ומידע נוסף ניתן להשיג באחת מלשכות של נציבות שירות המדינה כדלקמן:

באיזור ת"א־יפו – הקריה רח' קלמן מגן מס' 10
באיזור ירושלים – הקריה רח' קפלן 3 ירושלים
באיזור באר־שבע – בנין לשכת הבריאות המחוזית שכונה ד' רח' שמעון הצדיק ב"ש

בקשות למילוי המשרה יש להגיש בצרוף מסמכים המעידים על השכלה ונסיון כנדרש לאחת הלשכות הנ"ל.

המועד האחרון להגשת הבקשות כ"ח בשבט תשמ"ז (27.2.87)

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה דרושים

מראיינות ומראיינים לביצוע סקרי משפחות בבאר שבע ובערד

★ העבודה כוללת ראיון אוכלוסיה מגוונת ביותר. את האנשים מראיינים בדירותיהם בעזרת שאלונים בנושאים חשובים למשק ולחברה בישראל.
★ העבודה מתבצעת בשעות היום השונות (שעות הבוקר, אחה"צ הערב)
★ העבודה מתאימה בעיקר לעקרות בית.
★ ההעסקה היא על פי חוזה בהיקף של כחצי משרה, לפי צרכי העבודה.
★ השכר ישולם לפי שעות העבודה, ישולמו גם ההוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי העבודה.

דרישות מיוחדות
★ הכרחית ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת שפות נוספות.
★ השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
★ גיל 22 עד 55.

מועמדים מתאימים תושבי באר־שבע וערד מתבקשים לפנות בכתב אל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 365 באר שבע מיקוד 84103
במכתב יש לציין: שם מלא, כתובת, מספר טלפון, שנת לידה, מצב משפחתי, השכלה, ידיעת שפות, עיסוק טכני וניסיון עבודה קודם.

חברת החשמל לישראל בע"מ

לתחנת הכח "רוטנברג" באשקלון דרושים/דרושות:
הנדסאים/ות –
טכנאים/ות חשמל

המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת כח־אדם תפעול דרום, רח' החשמל 14 תל־אביב 66189 ת.ד. 25 ת"א.

למשרדינו בתל־אביב דרושה:
מזכירה/כתבנית אנגלית - עברית
בעלת נסיון בכתבנות בשפות אנגלית ועברית.
שפת אם אנגלית.
המעוניינות יפנו טלפונית למח' כח־אדם בצוע דרום
טלפון 03-612910.

פריקלאס ים־המלח בע"מ

למפעלנו במישור רותם דרוש/ה

עובד/ת שיווק בכיר/ה

* תואר בכימיה/הנדסה כימית * רקע קרמי - יתרון * שליטה בשפה העברית
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה (רצוי שפת אם) - שפות נוספות יתרון
* נסיון בשיווק מוצרים טכניים כולל שרות ללקוחות * נסיון מסחרי וכושר ניהול מו"מ עם לקוחות.

5 ימי עבודה בשבוע - תנאי השכר יקבעו עפ"י כישורי המועמדים
למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה בדיור
כתובת לפניות: פריקלאס ים המלח בע"מ, מישור רותם
ד.נ. ערבה 86800 טל. 057-53031
בקבוצת כימיקלים לישראל

לבית הספר הימי מבואות־ים

דרושים

מדריך חברתי לנוער בגיל תיכון

מגורים במקום הכרחי
שכר בדרוג הוראה

מורה לאנגלית במשרה חלקית

המעוניינים יפנו להנהלת ביה"ס מבואות־ים מכמורת 40297
טלפון 053-93242

להברת סחר בינלאומית
דרוש

מרכז פעילות עם תורכיה

מקום העבודה: תל־אביב

הכישורים הדרושים:
★ יוצא תורכיה
★ ידע הכרחי בשפה האנגלית
★ גיל 35 ומעלה
★ השכלה אקדמאית, רקע בחקלאות - יתרון
★ ניסיון מוכח במסחר בינלאומי

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 6609 תל־אביב מיקוד 61066
רק מועמדים מתאימים יענו

פידליטי מדיקל בע"מ
דרוש
מחסנאי
להקמת מחסן אלקטרוניקה
* נדרש ניסיון עבודה של מספר שנים במחסן אלקטרוניקה
לפנות בכתב למנהל הייצור פידליטי מדיקל – סוכנות דואר מת"מ חיפה 31905

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לע- בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הכרוכה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

הלוח הארצי הארץ חדשות

למשרד פרסום דרושה
פושרית
שמסוגלת לנהל משרד
* ניסיון בעבודת מזכירות
* ניסיון כתקציבאית או עוזרת
* פיקוח על שני מנהלים שהולכים לאיבוד
תנאים טובים לאחת עם מרפקים
לפנות לברקן מיום א' 03-200069, 03-200071

ע. תקציבאי/ת
צעיר/ה ונמרץ/ת
בעל נסיון מוכח בפרסום
1. בטיפול חלקי בלקוחות.
2. רכש לקוחות + רכש מודעות.
3. הקמה וניהול פרוייקטים פירסומיים.
עבודה על בסיס משכורת, תנאים ואחוזים.
לפנות עוד היום לדפי ריזעד 03-221990/220533

לאחזקת מטוסים דרושים לעבודה במרכז הארץ
מכונאי מטוסים יוצאי חיל האויר
מכונאי ציוד קרקע בעלי ניסיון של 5 שנים עבודה על ציוד קרקע וציוד עזר למטוסים. ידע במכונאות חשמל חובה
מסגר כללי בעל ניסיון של 3 שנים ידע בריתוך חשמל ואוטוגן
לקביעת ראיונות אישיים נא להתקשר ביום א' 15.2.87 לסלמון: 03-425556

למפעל מזון גדול בשרון
דרוש
חשמלאי אחזקה
נסיון בפיקוד ואוטומציה
03-471322

זוהר שווק ניהול ופירסום בע"מ
ל"דפי זוהר"
מדריך העסקים המרכזי
דרושים נציגי/ות מכירות
*האמורים להצטרף לצוות המכירות שלנו באזורים תל אביב וגוש דן * חיפה * ירושלים*
* עדיפות
ל: רוצים לעבוד בחברה צעירה ויוצרת ובמסגרת מגובשת מעונינים להרויח הרבה כתמורה למאמץ * רכב חובה
* מעל גיל 25 (רצוי נשואים)
* יוזמה וחריצות *
העבודה במשכורת+בונוסים+הוצ' רכב
המעונינים יפנו החל מיום א' לקביעת מועד לראיון אישי
תל-אביב 03-7522214-5-6-7-8
חיפה 04-382384,384354
ירושלים 02-536320
סודיות מובטחת

פילת

למפעל תעשייתי הפותח קו ייצור חדש
דרושים
מפעילי חדר בקרה
לאיוש חדר בקרה ותפעול ציוד אוטומטי
כישורים נדרשים:
• השכלה טכנית - רצוי ברמת טכנאות/הנדסאות כימיה.
• נסיון קודם בהפעלת ציוד אוטומטי וחדר בקרה - עדיף בתחום התהליכי - לאחר שירות צבאי.
• עד גיל 35, כושר פיזי תקין.
מקום העבודה באזור מפרץ חיפה.
נא לפנות בכתב יד בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה 33131.
נא לציין על המעטפה: "מפעיל חדר בקרה".
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.
סודיות תישמר בקפידה

דרוש שותף פעיל לחברה ותיקה בעלת מוניטין בתחום הציוד הטכני ושרותים
★ תושב האזור (רצוי אשדוד)
★ בעל רכב מסחרי
★ ניסיון מוכח מסחרי + טכני
השקעה הדרושה עד $25.000
תנאי עבודה / שכר מעולים
עדיפות לקצינים יוצאי צבא
נא לפנות בכתב יד (ע"ג נייר חלק) לתמר, רח' זבוטינסקי 76 רמת-גן (עבור שותף) מיקוד 52442. סודיות מובטחת

רשות הנמלים ישראל
רשות הנמלים ללשכה המשפטית במשרד הראשי בתל-אביב
דרוש/ה עורך/ת-דין
כישורים נדרשים:
ותק של 3 שנים
ניסיון בחוזים, מכרזים ורכישות.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
מועמדים יפנו בצרוף קורות חיים בכתב יד לכח-אדם ברשות הנמלים, דרך פתח תקוה 74, טל. 03-338911, לא יאוחר מיום 24.2.87

למעבדות רפא בע"מ
דרושים
תעמלנים רפואיים
לאזור הדרום
הכישורים:
★ ניסיון בתעמלנות רפואית או בעל תואר ברוקחות או במדעי הטבע.
★ רישיון נהיגה.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.
נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 405 ירושלים 91003

מגדלי הים התיכון
רח' הים 2, בת-ים
להשכרה
מספרה עם לקוחות
בשכר חודשי
טל' 03-580161 לפנות למר גולדשטיין

טעמון
מסעדת יובל גד
איזור התעשיה אשקלון
דרושים
★ **טבח/ית** בעל/ת נסיון
עובדי/ות לחדר האוכל
טל. בבית 051-38728
טל. במסעדה 051-21602

אופטרוטק
פיתוח, יצור ויצוא של מערכות מתקדמות לאוטומציה של התעשיה האלקטרונית.

איש רכש אלקטרוניקה בכיר (2 משרות)
יצירת קשר עם ספקים בארץ ובחו"ל, ניהול מר"מ ואיתור חלקים חלופיים. נדרש נסיון בתחום הרכש האלקטרוני ושליטה באנגלית.
למשרה אחת - עדיפות לטכנאי אלקטרוניקה.
בפנייתך נא ציין 131WP027

טכנאי אלקטרוניקה לבקורת איכות
בקורת מכלולים ותתי מערכות אלקטרוניות משולבות בקו היצור ובקבלת ציוד וחומרים.
המשרה מיועדת לטכנאי אלקטרוניקה בעל 2 שנות נסיון בבקורת איכות.
בפנייתך נא ציין 125TE027

מחסנאי
ביצוע עבודות הקשורות במחסן חלקים אלקטרוניים: אחסנת פריטים, רישום ומעקב תנועות, ניפוק פריטים והכנת קיטים ואריזות.
המשרה מיועדת לבוגר קורס מחסנאים טכניים, בעל השכלה תיכונית, רקע באלקטרוניקה ונסיון של שלוש שנים לפחות בתפקיד דומה.
בפנייתך נא ציין 132WA027

תנאים הולמים למועמדים המתאימים
הסעה אישית...
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ובציון מס. טלפון להודעות אל - אופטרוטק בע"מ, ת.ד. 69, נס ציונה 70450
- סודיות מובטחת -
כל המשרות מיועדות לנשים וגברים.
אופטרוטק. בית לאנשים יוצרים

ש. שבח שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש
דרושים
מאבטחים
למתקן בטחוני
הכישורים הנדרשים:
★ **יוצאי יחידות קרביות**
★ **עד גיל 35** ★ **פרופיל 72**
נא להצטייד בפנקס מילואים, ת.ז., תעודת שבוי ותמונה.
יום ראיונות יתקיים במשרדנו ברח' העצמאות 25 חיפה ביום א' 15.2.87 בין השעות 9.00-11.00
שכר מצויין !!!

עירית כפר-סבא
מכרז בדבר משרת מנהל בית-ספר תיכון עיוני
הננו מודיעים בזה על מכרז למשרת מנהל בית ספר תיכון עיוני - חטיבה עליונה שתפתח בשנת הלימודים תשמ"ח.
המדובר בבית ספר חדש, אשר במתכונתו הסופית ימנה 21 כתות.
הכישורים הדרושים:
בעל תואר מ.א.;
בעל הכשרה ונסיון במינהל חינוכי; בעל נסיון של 3 שנים לפחות בניהול בית-ספר תיכון עיוני.
על המועמדים, בעלי הכישורים הנדרשים, להגיש את מועמדותם בכתב, למזכיר העיר, תוך ציון קורות חיים ופירוט הנסיון בתפקידים קודמים בצרוף העתקי תעודות והמלצות עד יום כ"ה בשבט התשמ"ז (24.2.87).
פרטים נוספים אצל מנהלת המחלקה לחינוך בעיריית כפר-סבא.
יצחק ולד ראש העיריה

מכון דור
שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
תל-אביב, רח' יהודה הלוי 108, טל. 295445
עבור לקוחנו עיתון יומי גדול
דרושים
1. **נציג/ה מכירות** לאיזור תל-אביב
2. **נציג/ה מכירות** לאיזור ראשל"צ, נס-ציונה, רחובות.
שכר בסיסי + עמלות
נסיון קודם לא הכרחי
לפנות למכון דור 295445, 383875

לחברה מסחרית בתחום הפרסום והעיתונות
דרושים
אנשי מכירות
לאיזורים:
★ ת"א ★ רחובות
★ גוש דן ★ אשדוד והדרום
★ ראשל"צ ★ נס ציונה
נסיון קודם לא הכרחי
לפרטים נא לפנות טלפון 03-371261 לבקש את אהרון רוזנברג

Maquette Leather Fashions **מקן**
SENIOR SECRETARY
אנגלית שפת אם
עם ידיעת השפה העברית על בוריה
★ **עצמאית**
★ **ניסיון של 5 שנים לפחות**
★ **טלקס**
★ **משרה מלאה**
תנאים טובים למועמדת מתאימה
טל: 04-919321 לנורית ● סודיות מובטחת

תגבור
חברה ארצית לשרות כח-אדם
לתגבור חיפה דרושים
1. מרכיבות/מלחימות ומתווטות לעבודה מיידית וקבועה.
2. **מזכירה עב'/אנ'** ברמת שפת אם + עבוד תמלילים I.B.M תכתובת וניהול משרד בשתי השפות.
3. **מנהל/ת חשבונות** סוג 2 ומעלה מנוסות לעבודה ממושכת/קבועה.
4. **קלדניות ומעבדות תמלילים** מנוסות עב'/אנ'
5. **מכשירנים** מנוסים בתעשייה הפטרוכימית ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה.
6. **חרטי C.N.C** ורגילים מאיזור כרמיאל
7. **בלתי מקצועיים** (סביב גיל 50) וצעירים בעלי רקע טכני לעבודה מיידית
8. **מפעילים יוצאי צבא** ובלתי מקצועיים מעכו/נהריה למפעל גדול. הסעות + ארוחות.
9. **לבורנטים כימיה/מזון** מנוסים מאיזור עכו/נהריה למפעל מסודר הסעות + ארוחות.
10. **מכונאי אחזקה** וחשמלאי מוסמך - רקע בתעשייה הפטרוכימית.
11. **נגרי רהיטים** מנוסים מאיזור הקריות, הגליל המערבי וטבעון.
תיגבור. פבזנר 18 חיפה
04-641282; 04-670352

לרגל חידוש צי הרכב בחברה למכירה
★ פולקסווגן '82 סגור.
★ טנדר פגו 404 .75
★ פיאט 124 סטיישן .74
★ סוסיתא רום כרמל .74
★ מרצדס 72 אוטומטי...
★ משאית שיפטן .63
כל הרכבים הנ"ל 15% פחות מהמחירון.
★ קדילק למוזינה 73. $30.000
טלפונים: 051-23140; 051-29169; 051-35111-4-5; 051-38048

דרושות
בי"ק. נת
1. **עוזרת בית**
2. **מטפלת בנכה**
5-4 שעות ביום
לפרטים נא להתקשר לטלפון 055-22894 יואל

לחב' הפח ברחובות דרושים/ות
1. מזכירה ידע בהפעלת מעבד תמלילים/טלקס טדקס ★ שפה-אנגלית-חובה ★ שישה ימי עבודה
2. מלגזן
3. עוזר מחסנאי רצוי ידע בהפעלת מחשב
לתאום פגישה, טלפונים 08-461668; 08-468254 לפנות לנחום

קריירה
שרותי כח אדם
דרושים/ות
למחלקה הטכנית
מהנדס אלקטרוניקה - למפעל מתכת
לאחזקת קווי יצור המופעלים על-ידי פיקוד אלקטרוני שנתיים ניסיון לפחות, הכרת בקרים אלקטרוניים. 5 ימים בשבוע, תנאים מצוינים.
הנדסאי אלקטרוניקה
לבדיקות כרטיסים אוטומטיות FLUKE
עדיפות לבעלי ניסיון על מערכת FLUKE, רצוי ניסיון על מערכת 3050.
עבודה ממושכת - 5 ימים בשבוע.
הנדסאי כימיה
ניסיון של שנתיים לפחות - רצוי בשמנים.
ניסיון בניהול צוות עובדים
5 ימים בשבוע
טכנולוג מזון - (הנדסאי/טכנאי)
ניסיון של שנתיים לפחות לעבודה במו"ע בתל-אביב.
הנדסאי/טכנאי בניין
רצוי ניסיון באינסטלציה סניטרית.
התפקיד כרוך בנסיעות.
מכונאים
בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי יוצאי צה"ל.
תדמנים (מודליסטים)
מקצועיים ומנוסים לעבודה במפעל גדול.
למפעל יש הסעות, ארוחות ותנאים מצוינים.
למחלקה המשרדית
מזכירות כתבניות
אנגלית עברית, שליטה באנגלית ברמה גבוהה.
מעבדות תמלילים
אנגלית, עברית, אנגלית ברמה גבוהה.
רצויה ידיעת תוכנת א/ב.
כל המודעות מיועדות לגברים ונשים כאחת
נא לפנות ל"קריירה" בע"מ
דיזנגוף 155 ת"א, טל: 03-240291/2

שופר-סל
לסניפי ירושלים דרושים
★ **קצבים** ★ **עובדי מחלקת בשר**
- להיפרכל תלפיות, רח' פייר קניג 35 ליד בי"ח הדר.
★ **מחסנאי** ★ **עובדי מאפית**
לשופרסל רח' אגרון 1
★ **קופאיות** לשופרסל רמת-אשכול, רח' פארן
המעונינים מתבקשים לפנות למנהלי הסניפים

ארגמן תעשיות בע"מ, א. התעשייה יבנה ת.ד. 172 מיקוד 70600
ארגמן תעשיות
למפעלנו דרושים
1. חשמלאי ראשי
- הכרת מערכות פיקוד - ידע וניסיון בקריאת תכניות - רישיון מוסמך לפחות
- כושר לניהול צוות עובדים
2. מסגר
ידע וניסיון בעבודות מסגרות שולחן
3. מכונאי תעשייתי לאחזקה
- ניסיון בעבודות אחזקה בתעשיה (עדיפות בתעשית הטכסטיל)
- נכונות לעבודה במשמרות
4. עובדות ייצור לביקורת בדים
ראיה תקינה ★ שעות עבודה 07:00-16:30 ★ עדיפות לבעלות ניסיון בתחום ביקורת בדים
חמישה ימי עבודה בשבוע ★ הסעה מובטחת לתושבי האזור
בדבר פרטים נא להתקשר 08-437811 לכ"א

עתון יומי דינאמי
מחפש
מנהל מכירות
סופר-דינאמי
לתפקיד סופרוייזר בכיר
במח' המודעות
★ עדיפות לבעלי רקע ונסיון קודם בעולם הפרסום.
★ כושר ארגון והנהגת אנשי מכירות.
★ כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ.
★ עד גיל 35.
★ בעלי רכב - תושבי ת"א והסביבה.
תנאים טובים במיוחד למועמד המתאים
המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 32330 ת"א (עבור מנהל השיווק)
- סודיות מובטחת -

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות
אנו מציעים:
* עבודה מעניינת בצוות צעיר ומגובש
* תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים
* קביעות בעבודה
* אפשרויות לקידום
כישורים נדרשים:
* גילאי 21—28
* השכלה תיכונית מושלמת (עיונית או מקצועית)
* בריאות תקינה
* רשיון נהיגה
● המעוניינים העונים בכל הדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד — 61392) עבור ס.ן, ויציינו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מס' ת"ז וטלפון.
— פניות מתאימים יענו —

לעיתון הארץ
דרושים
מחלקי עיתונים
לבתי מנויים
רצוי בעלי קטנוע
באזור ת"א, ר"ג רמת-השרון
להתקשר 5121331-6

סהר
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
מחשבה אחת קדימה
לסניפנו בירושלים
דרושים
1. רכז תביעות עם נסיון
2. פקידה קלדנית עם נסיון
3. פנסיונר לעבודות ארכיב
לפנות לטל: 02-227244 לאלי

למפעל "רם תעשיות אשדוד"
דרושים:
1. הנדסאי חשמל
עם ניסיון ותעודות בתעשייה, עדיפות לבעלי רשיון במתח גבוה (העבודה במשמרות).
2. אחראי משמרת
(העבודה במשמרות)
3. מונפאי
בעל רשיון עד 30 טון
למתאימים תנאים טובים!
לפנות ל"רם" טלפון: 055-32435 ליהודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
למי חוק זה אוסר למעביד להפלות את לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מחייבים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לדניה סיבוס
חברה לבניה בע"מ
דרושים
מנופאים
מעל 6 טון
נא לפנות למנהל כ"א
דרור 03-357191/5

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

טלדתא תקשורת בע"מ הרצליה פיתוח
דרושות
מחווטות
יכולת נדרשת:
★ ידע בחיווט והרכבות מעגלים
★ קריאת שירטוט חשמלי
★ נסיון קודם הכרחי
להתקשר לדוד סוויסה מיום א' 052-556941

לשבועון גדול שחור-לבן
דרושים/ות
★ **צלם/ת** ניסיון הכרחי
★ **עורך/ת**
גראפי/ת
סודיות מובטחת
פרטים בטל' 654793 (תמר)

דרוש **פסיכולוג**
מוסמך בפסיכולוגיה קלינית
לתפקיד ניהול פרוייקטים
פסיכומטריים וייעוציים
במשרה מלאה
נא לפנות בכתב בפרוט ניסיון וידע מקצועי לת.ד. 30062, ת"א
עבור "פסיכולוג"

דרושים
לאו.אר.אס - חיפה
דרושים
מבלטן תבניות מתכת
לעבודה קבועה • מאזור הקריות בלבד
שכר גבוה למתאים
מסגר מבנים קורא שרטוט
בעל ניסיון לעבודה קבועה
רח' הרב הרצוג 2 04-665703, 04-664002

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה
דרושים
מראיינות ומראיינים
לביצוע סקרי משפחות
בישובים:
תל-אביב, רמת-גן, גבעתיים ובני ברק
★ העבודה כוללת ראיון אוכלוסיה מגוונת ביותר. את האנשים מראיינים בדירותיהם בעזרת שאלונים בנושאים חשובים למשק ולחברה בישראל.
★ העבודה מתבצעת בשעות היום השונות (שעות הבוקר, אחה"צ והערב).
★ העבודה מתאימה בעיקר לעקרות בית.
★ ההעסקה היא על פי חוזה בהיקף של כחצי משרה, לפי צרכי העבודה.
★ השכר ישולם לפי שעות העבודה, ישולמו גם התוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי העבודה.
דרישות מיוחדות:
★ הכרחית ידיעת השפה העברית, רצויה ידיעת שפות נוספות.
★ השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.
★ גיל 22 עד 55.
מועמדים מתאימים הגרים בישובים המצויינים לעיל, מתבקשים לפנות בכתב אל: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, תיבת דואר 7010 תל אביב, מיקוד 61070.
במכתב יש לציין: שם מלא, כתובת, מס' טלפון, שנת לידה, מצב משפחתי, השכלה, ידיעת שפות, עיסוק נוכחי וניסיון קודם בעבודה.

רשות
שמורות הטבע
דרושים
1. מנהל שמורת עין אפק
דרישות: רקע וניסיון מעשי בהדרכה בתחומי טבע וידיעת הארץ, ניסיון קודם בעבודה ארגונית בתחומי הדרכה. רצוי רקע טכני, רישיון נהיגה, בריאות תקינה, עבודה בשעות לא מקובלות. מגורים באזור השמורה.
2. רכז הדרכה
ב-1/2 משרה
דרישות: ניסיון בהכנת תכניות הדרכה בשדה, ניסיון קודם בהדרכה. רקע בחינוך. מגורים באזור שמורת עין אפק.
המעוניינים יפנו למשרדי רשות שמורות הטבע עד לתאריך 20.2.87
ירושלים — ירמיהו 78
צפת — בית הסוכנות

מיידי
דרושות למכירה
באמצעות הטלפון
בשעות 17:00-21:00
משכורת בסיס + אחוזים
נסיון - יתרון
טלפון: 03-254227

ליצרן מוצרי עור
עדינים
דרושות
תופרות
(אין צורך בנסיון מוקדם בתפירת עור)
5 ימי עבודה
(משרה חלקית אפשרית)
שכר גבוה
למתאימות
טלפון: 08-467303

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לממתקי מוטי - אשקלון דרוש/ה
חשב/ת שכר
★ ניסיון במחלקת שכר.
★ סוג 2 לפחות בהנהלת חשבונות ועבודה על מחשב.
★ ניסיון של 5 שנים.
לבעל ניסיון יתרון !!
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב + קורות חיים וניסיון קודם בעבודה ובציון מס' הטלפון להתקשרות לת.ד. 529 אשקלון או לפנות ישירות למנהל כ"א וארגון במקום בימי שישי בלבד

לחברה ירושלמית
העוסקת בפרסום
דרושים
★ **רוכשי מודעות**
מעולים
★ **פקידות**
למחלקת קבלת מודעות +
טיפול שוטף בלקוחות
בדבר פרטים נא לפנות
לטלפון: 03-371261 לשושי

למפעל מתפתח
באיזור הצפון
דרוש
מנהל תיפעול
הכישורים:
★ הנדסאי ייצור ★ נסיון בניהול
★ נמרץ, סמכותי ומסור
תחומי אחריות:
■ תפ"י ■ מחסנים ומלאים
■ הזמנות ומשלוחים
— מגורים: כרמיאל והסביבה. —
נא לפנות בכתב-יד, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 582 תל-אביב 61004, עבור "מנהל תיפעול".
סודיות מובטחת

שופר-סל
דרושות **קצינות ביטחון**
לאזור חיפה
מועמדות בעלות רכב פרטי ובוגרות תיכון מתבקשות לפנות אישית למר כהן מיכאל בהיפרכל צומת הצ'ק פוסט, ביום ראשון 15.2.87 בין השעות 10.00-16.00.

לאלמוג תעשיות תכנה בע"מ
דרושים
מדריך למערכות עסקיות
(הנהח"ש ומלאי) MULTIUSER
בעל ידע בהנהלת חשבונות
שליח
בעל רשיון לקטנוע ורכב
לתאום פגישה נא לפנות 03-335862-5

למגדלי הים התיכון בבת-ים
דרושות
1. עוזרת למנהלת משק
2. עובדות משק בית
שעות נוחות
תנאים טובים למתאימות
טל' 03-580161
לפנות לחנה בין השעות 1-3 אחר הצהריים

לעיתון הארץ
דרוש
סייד/צבעי
בדבר פרטים נא לפנות
לישראלי יעקב 03-838300

לחברת שרות ארצית
למוצרי חשמל ואלקטרוניקה
דרושים
למעבדות השרות בחיפה
טכנאי טלוויזיה/וידאו
לשרות פנים/חוץ (רצוי בעלי רכב)
למעבדות השרות בתל-אביב
טכנאי טלוויזיה
רק בעלי ניסיון יפנו בכתב יד לת.ד. 4627, חיפה 31046 עבור "שרות" תנאים טובים למתאימים.
סודיות מובטחת

לחברה קבלנית
לאינסטלציה וצנרת
דרושים
• **הנדסאי**
• **מהנדס ביצוע**
בעלי ניסיון שנתיים לפחות 03-990486

דרושה
מזכירה
★ בעלת ידע בגרמנית!!
ליום עבודה מלא
03-659728, 03-659155/6 (לפנות לחיים)

כפריס
תכשיטים שעושים באהבה
דרושה
קלדנית P.C
מקצועית בעלת ניסיון מוכח
ידע על חשבשבת - יתרון
טל' 04-723211-7 לפנות לגב' אורנה

לעיתון יומי
דרוש
סוכן לחלוקת
עיתוני בוקר
באזור גוש תל-מונד
וצפון השרון
להתקשר 5121331-6

המשביר המרכזי
מוסך איווקו
דרושים
1. מכונאי דיזל
2. מכונאי סיכאי
בעלי ניסיון
על המעוניינים לפנות טלפונית
לקביעת ראיון לטל. 03-802441

גלית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
במפעלנו תחנת כח ומתקני שרותים המייצרים אנרגיה ומספקים את צרכי הייצור בחשמל, שמן טרמי, חנקן, קיטור ומים מטוהרים.
ברצוננו לצרף לצוות המקצועי
סגן מנהל
לתחנת הכח
נדרש נסיון מעשי בנהול
תפעולי ובאחזקת תחנת כח
או מתקן דומה.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים למחלקת כח אדם ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת.

לעבודה מעניינת
סיוע למפגרים - פיגור קל
דרושים
מדריכים ומטפלים
לכל הגילים
אפשרות לעבודה במשמרות
המתאימים יעברו הכשרה
לפרטים נוספים: בשעות הערב
052-85724 מוטי
052-556295 ברכה

פטרולגז PETROLGAS
דרושים
1. פקידת יבוא מקצועית
בעלת ניסיון + הדפסה עברית אנגלית ליום עבודה מלא.
2. עובד לבית מלאכה
★ לאחר שרות צבאי
★ בוגר בי"ס מקצועי (עדיפות)
★ רצוי רקע קודם בחשמל
עדיפות לתושב ראשל"צ והסביבה
לפנות טלפונית לאריק
טלפון: 03-9640246
ת.ד. 714 ראשון לציון 75106

ד.א.ל. - פיתוח והנדסה בע"מ
דרוש למשרדינו בתל-אביב
מהנדס אזרחי
בעל ניסיון
לעבודות תכנון דרכים ופתוח
טלפון: 03-443804

למפעל יפרמור באשדוד
דרושים
1. **חשמלאי מוסמך**
בעל נסיון בעבודה בתעשיה
2. **מלגזן/טרקטוריסט**
בעל נסיון לתקופת עבודה בעונת ההדרים
3. **עובדי ייצור**
לעבודה במשמרות
בפרטים נא לפנות למח' כ"א
טל' 055-21611

לגוף ציבורי ולגופים כלכלים
הקשורים אליו
דרוש
גזבר -
מנהל/ת חשבונות
★ סוג 3 לפחות
★ בעל ניסיון רב
בריכוז מערכת
לפרטים נוספים ותנאי המכרז
יש להתקשר ליפעת
טל' 03-420591; 03-423004

לחברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרושים
תמחירן
★ מנהל חשבונות בעל סוג 3
★ ניסיון של 5 שנים לפחות בתשבונאות ובתמחיר
איש מכירות
★ ניסיון במכירות לפחות 3 שנים
★ בעל רישיון נהיגה ★ הופעה נאה
★ ידיעת השפה האנגלית ו/או צרפתית
נא לפנות לטל. 7550233

למיכלי כרמל תעשיות
קרטון בע"מ - חיפה
דרוש
איש אחזקה
הכישורים הדרושים:
★ מכונאי
★ ניסיון כאיש אחזקת מכונות תעשיה
★ רשיון לעסוק בעבודות חשמל - יתרון
★ מגורים באזור חיפה
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית אל מדור המגנון טל. 04-538261 לשם קביעת מועד לראיון.

להיפרשוק "תנובה"
פתח-תקוה
דרושים:
עובד
למחלקת מכולת
עובד
למחלקת ירקות
העבודה במשמרות
לחילופין
מועמדים מתאימים תושבי פ"ת וסביבתה הקרובה ביותר מתבקשים לפנות אישית למנהל היפרשוק פתח-תקוה מר סולו קונן.
ניתן לתאם פגישה טלפונית בטלפון מס' 03-918660, או 03-902285.
- סודיות מובטחת -

לצ'מפיון מוטורס
(ישראל) בע"מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי
דרושים **מכונאים**
בוגרי בית-ספר מקצועי
עם ניסיון של 5 שנים לפחות.
למוסך מע"פ:
לפנות למר עמי ענבר ביום א'.
למוסך מרכזי:
לפנות למר מאיר דאי ביום א'.
טלפון: 03-785111

הצטרף לענף המלונאות

למלון גני חמת בטבריה
דרושים
★ **מנהל מזון ומשקאות**
בעל ניסיון במלונות 4 ו-5 כוכבים.
★ **מנהל חדר אוכל**
בעל ניסיון במלונות 4 ו-5 כוכבים.
בעל כושר אירגון ויכולת הפעלת צוות עובדים.
★ **מנהלת יחסי ציבור ובידור**
★ **טבחים** בוגרי תדמור או דביר
★ **מלצריות לובי**
תנאים טובים למתאימים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד אל מחלקת כוח אדם. מלון גני חמת. ת.ד. 22, טבריה. 14100 או בטלפון 06-792890

מלון השרון
דרושים
★ **טכנאי קירור**
★ **חשמלאי טכני**
בעלי ניסיון
★ **מעסה**
★ **מציל/ה**
רצוי יוצא/ת קיבוץ
טלפון 052-575777
לשולי

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

סטודנט/ית
יש לנו עבודה בשבילך!
*מלון **דן אכדיה** מחפש צוות צעיר של סטודנטים.*
וסטודנטיות לעבודת מלצרות במלון בין החודשים 4/87-10/87
המעוניינים יוכשרו לעבודה במלון במהלך חודש מרץ בקורס אשר ישולם לאלו שיקלטו במלון.
$350 סמנחים לכם במשכורת האחרונה כבונוס לאלו אשר יעבדו במשך כל התקופה 15 משמרות בחודש כולל ימי שישי שבת וחגים.
למעוניינים בעבודה ולפרטים נוספים נא לפנות למחלקת כוח אדם במלון בימים א'-ה' בין השעות 8.00-15.00 מלון דן אכדיה - חוף הים הרצליה

מחפש עובדים?
ב מכון דור
ב אמצעות מודעפון
ב לוח הארצי
תקבל:
מיון ראשוני חינם
• בחינה פסיכוטכנית מלאה
ראיון אישי עם פסיכולוג.
• חוות דעת פסיכולוגית עפי ממצאי הבחינות והראיון.
פנה למכון דור
תל-אביב רח' יהודה הלוי 105
טל' 622442

מפעלי
תובלה בע"מ
דרושים
לסניפינו באשדוד, חיפה ואזור הדרום
טכנאים/הנדסאים
לתפקיד בעל אתגר בתחום
סידור העבודה
בעלי ניסיון - עד גיל 35
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים וניסיון קודם לת.ד. 72 באר-שבע. מיקוד 84100 ולציין עבור מנהל כ"א
בקבוצת כיתרלים לישראל

המרכזים הקהילתיים ברמת השרון
דרוש/ה
מנהל/ת מרכז קהילתי
הכרחי: נסיון והכשרה בחינוך הלא פורמלי ובעבודה קהילתית.
כושר אירגון וביצוע
נכונות לעבוד בשעות לא שגרתיות
משרה: מלאה
שכר: כמקובל בחינוך המשלים
המעוניינים יפנו למילוי שאלונים לאילנה כהן במרכז הקהילתי ע"ש י. לוי רח' ארלוזורוב 20 רמת השרון (ליד בריכת שרונית) עד יום ו' 20.2.98

גלית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
דרוש
מנתח מערכות
לפיתוח מערכות מידע ניהוליות
בסביבה רבת-משתמשים
כשורים:
★ נסיון מעשי של 3 שנים לפחות
★ נסיון במחשבי דיגיטל והכרת מערכת הפעלה VMS — רצוי.
★ נסיון במחשבים אישיים — רצוי
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים למחלקת כח אדם ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת

השחל בע"מ
בית מסחר סיטונאי לכלי היתוך לתעשיה ציוד טכני וכלי עבודה
דרושים/ות בתל-אביב
1. איש מכירות בחנות
★ רקע טכני
★ ניסיון עבודה בבית-מסחר
2. פקיד טכני
★ רקע טכני (אפשרי גם פנסיונר)
3. פקידה כללית
בעלת רשיון לקטנוע
לפנות בשעות העבודה טל' 03-320640

הצלחת הרווחת
• חריצות
• חוש מסחרי
• ידע בפרסום
היובים להיות חלק מכישוריך
משכורת יסוד - עמלות
רוכש/ת מודעות
התקשר לטלפון 03-5121115

למל"ל מערכות מחשבים
דרוש
איש תמיכה מעולה
תאור התפקיד:
תמיכה בלקוחות, בצוותי פיתוח ובצוות טכני במערכות הפעלה XENIX
דרישות:
נסיון במערכת XENIX -
UNIX נסיון בשפת "C" רצוי
ידע במערכות הפעלה MS-DOS
וברשתות תקשורת מקומית.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לטלפון: 03-7515511
ליוסי ברסקו או לקובי מגר

לכל-בו באר-שבע
של
המשביר לצרכן
דרושים/ות
1. מועמדות לניהול מחלקה
ניסיון או רקע מתאים
גיל 35 בערך, השכלה תיכונית
2. קצין ביטחון
רקע ו/או ניסיון מתאים
השכלה תיכונית
3. פקידה טלפנית
עם נסיון
גיל 25-30, השכלה תיכונית
נא לפנות לכל בו באר-שבע

דרוש קופירייטר
מחפש
עם נסיון קודם
שרוצה להשתלב בצוות ובפרויקטים חדשים. סודיות מובטחת.
לפנות לאילנה
622547

מינהלת פרויקט הלביא תובעת עוד 200 מיליון ש"ח ל־1987

התעשיה האווירית טוענת כי מינהלת הפרויקט מגזימה בהערכותיה לגבי עלות הפיתוח והייצור וכי אפשר לייעל התהליך ולהקטין העלויות

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

מינהלת תוכנית הלביא (מנ"ל) דורשת תוספת של כ־200 מיליון שקלים לשנת 1987, כדי שתוכל לעמוד בתוכניות הפיתוח המינימליות. כמו כן דורשת מנ"ל סכומים נוספים רומים בכל אחת מהשנים הבאות. כל זאת, מעבר לסכום של 250 מיליון דולר, מכספי הסיוע האמריקאי, המופנים להמרה לשקלים.

בעקבות דרישה זו של מנ"ל הביעו גורמים במערכת הבטחון דאגה מהאפשרות, שאם הממשלה תחליט בסופו של דבר להמשיך בפרויקט הלביא, יפול הנטל הנוסף הדרוש להשלמת הפרויקט על תקציב הבטחון. לדבריהם, אין תקציב הבטחון יכול לעמוד בצורך להשקיע אפילו את 550 מיליון הדולרים ללביא, עליהם החליט שר הבטחון, שלא לדבר על השקעה נוספת כפי שדורשת מנ"ל. כל זאת מבלי שצה"ל יקבל כל תמורה מבצעית, לפחות בחמש השנים הבאות.

בנוסף לכך, נודע כי על פי ההערכה המעודכנת של מנ"ל, יעלו לישראל פיתוח וייצור 300 מטוסי לביא כ־12 מיליארד דולר, שהם כ־40 מיליון דולר למטוס. תכנית זו של מנ"ל איננה עוסקת בהחלטות של שר הבטחון, הן מבחינת היקפה הכולל, והן מבחינת התקציבים השוטפים שתידרש.

בעקבות ההערכות המעודכנות האלו של מינהלת תכנית הלביא התגלעו חילוקי דעות בין התעשיה האווירית לבין מנ"ל, העומד בראשה — תא"ל (מיל') מנחם עיני. התעשיה האווירית, בתמיכת מנכ"ל משרד הבטחון, דוד עברי, טוענת כי מנ"ל מגזימה בהערכותיה לגבי עלות הפיתוח והייצור, וכי באפשרותה לייעל את התהליך ולהקטין את העלויות לשעת עבודה, ולכלל הפרויקט.

ז'ק אמיר נפגש עם מובארק

במסגרת תת הוועדה המדינית של מועצת אירופה שביקרה בקהיר

(ע). הסכם השלום בין מצרים לישראל עוגן בחוקה המיצרית ומחייב את העם המצרי, שהוא מוסמך להחליט על עתידו של תהליך השלום ואין מדינה אחרת יכולה לערער עליו. כך הצהיר נשיא מצרים חוסני מובאראק בפני חברי תת הוועדה המדינית של מועצת אירופה, שסיימה השבוע את ביקורה בקהיר. ח"כ ז'אק אמיר, שנטל חלק בדיוני הוועדה, דיווח על כך ליו"ר הכנסת שלמה הלל וביום ד' הוא ימסור דו"ח מלא בכנסת על דיוני הוועדה במצרים. ח"כ אמיר מנע ניסיון לזמן את מזכיר הליגה הערבית לדיוני המועצה.

נציגים מ־13 מדינות, החברות במועצת אירופה, קיימו השבוע את ישיבת תת הוועדה המדינית של המועצה בקהיר. ראשי המדינה במצרים נפגשו עם חברי הוועדה וקיימו איתם דיונים. נשיא מצרים הצהיר באוזני חברי הוועדה, שהוא מבקש להמשיך את המומנטום, שנוצר מאז תחילת תהליך השלום ולהחיל אותו על כל האזור. מובארק ציין, שנעשים מאמצים לכינון זה והוא ביקש מחברי מועצת אירופה לסייע ולשכנע את ישראל, ארהב וירדן להסכים לקיומה של ועידה בינלאומית על השלום באזור, בהשתתפות שתי המעצמות הגדולות.

מובארק הטעים, שאי שיתוף ברה"מ בוועידה הבינלאומית, עלול להכשיל את הוועידה כולה.

בתגובה לדברי מובארק, הבהיר ח"כ אמיר, שבוועידה יהיו מלחים, אך אלה לא יחליטו דבר על העתיד באזור, בשמן של מדינות האזור עצמן או עבורן. במקום זה, הוא הציע למובארק להקים ועדה בילטראלית של ישראל ומצרים, שתבנין את הוועידה הבינלאומית כך, שיעדיה יהיו ברורים ומוגדרים ובסמכותה ישמשו יעדים אלה. ח"כ אמיר ציין לכך, שאין בעצם תהליך לפו"מ ישיר בין שתי המדינות ולכן גם עליהן בלבד לקבל את סמכויות ההכרעה בעניין עתיד השלום ולא לאפשר למדינות אחרות להחליט על כך במקומן.

ריאליסטאן המכיר הקשיים

על דבריו של שר המדינה המצרי, ד"ר בוטרוס גאלי, הגיב ח"כ אמיר באוזנו, שהוא חש נימה פסימית בדבריו על עתיד השלום. "לא אימצתי את האופטימיות שלי, אלא שאני ריאליסטאן ומכיר את הקשיים", הגיב גאלי. הוא הטעים, שאין תחליף לתהליך השלום עם ישראל ולדבריו, הוא מכין תוכניות להגברת והרחבת התהליך, הכוללות את כל תחומי החיים בין שני העמים — המיצרי והישראלי.

במהלך דיוני הוועדה הוצע להזמין לדיוניה את מזכיר הליגה הערבית.

ח"כ אמיר התנגד להצעה וטען, שהזמנה לדיוני ועידה של מדינות, לאדם שאיננו ראש מדינה, יש בה משום פגיעה בכבודה של מועצת אירופה. בתמיכת חברי ועדה נוספים נדחתה קבלת ההחלטה בעניין זה למועד אחר.

פניית משפחות הנעדרים בלבנון: אל תשכחו את ילדינו בחילופים

הורי סמ"ר צבי פלדמן, סמל זכריה באומל ורב"ט יהודה כץ מבקשים לכלול אותם בכל הסדר

(ע). בקריאה דחופה לממשלה לדאוג לכך שבכל הסדר חליפין שי־סוכם ישירות או באמצעות הצלב האדום על החלפת מחבלים בשבוי הישראלי שנפל בשבי בלבנון ואזרחים אמריקאים שנחטפו שם, ייכלל תנאי יסוד שלפיו יתחייבו הסורים והלבנונים גם יחד לדווח על מקום הימצאם של שלושת החיילים הישראלים שנשבו בידי הסורים בעת מלחמת שלום לגליל — יצאו אתמול בני משפחות הנעדרים.

הורי החיילים הנעדרים, סמל ראשון צבי פלדמן, סמל זכריה באומל ורב"ט יהודה כץ, שנפלו בשבי ב־11 ביוני 1982 בקרב סולטן יעקב, שהתחולל בבקעה שבצפון מזרח לבנון בין טנקים ישראלים לבין יחידות שריון סוריות, שיגרו פניה דחופה לראש הממשלה יצחק שמיר ושר הבטחון יצחק רבין ולממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס. בפנייתם הם טוענים, כי האפשרות שבניהם מוחזקים על ידי ארגון שונה מזה המחזיק את הטייס הישראלי והחטופים האמריקאים, [illegible] לים קושרים את ישראל בכל מקרה בבריכה אחת ומזהים אותם עם האמריקאים.

בני משפחות כץ, פלדמן ובאומל הגיעו בהודעת 4 וחצי השנים, שחלפו מאז נעלמו עקבות בניהם, עדויות, רמזים ומידע ישיר ועקיף על כך שבניהם נמצאים בחיים. ההורים אמרו, כי לסורים, המסתייגים עתה קבל עם ועדה מהטיפות ומעשי התאכזרות, ניתנת ההזדמנות להוכיח את הסתייגותם ולגלות את מקום המצאם של [illegible]

שידורי הטלוויזיה

(סוף מעמוד 1)

התפתחות זו, דחה השופט את הדיון בבקשת ההנהלה להוציא צוו מניעה נגד הטכנאים.

בבית הדין האזורי לעבודה התמקד הוויכוח בין ההנהלה לטכנאים על גורלו של סוריר. נציגי ההסתדרות טענו בבית הדין כי הושגה הסכמה עם ההנהלה לפיה תושעה ההשעייה, וסוריר יצא לחופשה למשך ימי המו"מ הצפוי שתוגבל ל־60 יום. ההנהלה טענה בבית הדין כי לא נתקבלה כל החלטה לדחות את השעייתו של סוריר כתנאי לחידוש השידורים והבטחת תקינותם עד ליום ו' הקרוב לפחות. עם זאת ההחלטה הלילית שקיבל הוועד המנהל היא בניגוד לעמדתו העקרונית של היו"ר מיכה ינון שתמך בפשרה. ההחלטה גם מתעלמת מן הלחצים שהפעילו נציגי הליכוד להבטיח את תפקוד הטלוויזיה לסיקור ביקורו של שמיר בארה"ב.

מלכתחילה סוכם כי שידורי הטלוויזיה ימשכו ללא הפרעות עד ליום רביעי לאחר שהטכנאים הצהירו בבית־הדין הארצי לעבודה על נכונותם לחזור לעבודה תקינה במענה לבקשתו של מנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. עתה יתגבשו שיבושים בכל זאת.

"קומדיה של טעויות"

לסיכום שהושג בבית הדין לעבודה לאחר 8 בערב, קדם יום סוער שהלקו הפגנות קשות של הטכנאים, שפרצו שוב ללשכתו של המנכ"ל, אורי פורת, ו"קומדיה של טעויות" במגעים בין ההנהלה להסתדרות. לאחר שבשעות הבוקר דחה פורת הסדר שהציע ראש האיגוד המקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד (שתבע כתנאי להחזרה לעבודה לבטל את השעייתו של צוין סוריר), התקיימה שיחת טלפון בין יו"ר הרשות, מיכה ינון, למנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

בשיחה, הבהיר קיסר כי גם אם אין ההסתדרות עומדת מאחורי המעשה של ראש הוועד, יפריע בתוקף הליך משפטי נגד לקיים משא־ומתן, והציע להוציאו לחופשה לפרק הזמן שבו יתקיים המשא־ומתן. ינון הביע נכונות עקרונית להמליץ בפני חברי הוועד המנהל לקבל את ההצעה, גם מתוך הנחה שהסירוב לה יגרום גם להשבתת הרדיו ולהפרעות קשות של ועדים אחרים במשק. נציג ההסתדרות בחר לקבל עמדה זו כהחלטה סופית, והודיע לטכנאים כי חוזרים לעבודה, שעה קלה לפני השעה היעודה לדיון בבית הדין לעבודה. דקות ספורות מאוחר יותר, הופתע פורת לראות במכשיר הטלוויזיה המוצב בחדרו שקופית המודיעה על חידוש השידורים. השקופית הוסרה, אך בינתיים הוציאה כבר ההסתדרות הודעה רשמית למערכות העיתונים על חזרת השידורים.

ינון פעל מאחורי פורת

ברשות השידור אמרו אתמול, כי ינון פעל מאחורי גבו של פורת להשגת הסדר עם ההסתדרות. שעה קלה אחר כך, התייצבו שני הצדדים בפני השופט, שהופתע גם הוא לשמוע מהטכנאים, כי בינתיים הוחלט כבר לחזור לעבודה, לאחר הסדר בין ינון לקיסר. ההנהלה טענה, שאכן היתה הצעה כזו, אך טרם הוחלט לקבלה. לאור המצב שנוצר, קיבל השופט את הודעת העובדים על נכונותם לשוב לעבודה, אולם לקראת הדיון הצפוי ביום שלישי רשם בפניו את הודעות פרקליטי שני הצדדים. בשם ההסתדרות והעובדים, הודיע עו"ד כהן: "מנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ומזכיר הסתדרות הטכנאים, זלמן שנקמן, ביקשו מהעובדים לחזור לעבודה. לאור זה, חוזרים העובדים לעבוד, ולא יחדשו את העיצומים לפני יום רביעי, אם בכלל. מהמידע שיש לי, הושג הסדר בין קיסר לינון בעניין סוריר". מנגד, הצהיר בא־כוח ההנהלה, עו"ד אלי ברקובסקי: "מהמידע שיש לי, לא הוסכם לבטל את השעיית סוריר, ומבחינת ההנהלה, השעייתו עדיין בתוקף".

שמיר מציע לפרס

(סוף מעמוד 1)

שני הנושים הפוליטיים: התקציב והוועידה הבינלאומית.

למרות שבנימת דבריו של מ"מ ראש הממשלה השתמע, כי למפלגת העבודה אין כיום כבר כל עניין לשבת בממשלה בראשותו של שמיר, הבהיר פרס, כי הוא נגד פירוקה של הממשלה ואמר כי אינו מציע לחבריו "לשאת כיום באומץ גלוי את דגל פירוק הממשלה". פרס האשים את ראשי הליכוד בניסיונות להביא לפירוקה של הממשלה. "אנו רוצים לקיים את התחייבות שלנו לשבת בממשלה, יכול להיות שהליכוד רוצה לפרק או שיפרק", הדגיש שר החוץ.

"אין סיבה לפרק את הממשלה ונעשה הכל כדי למנוע זאת" — התבטא אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר. מקורביו מסרו כי בשיחותיו עם ראשי הממשל בארה"ב יציג שמיר את עמדתו בנושא הוועידה הבינלאומית, אך יבהיר כי בממשלה שוררים חילוקי־דעות באותו נושא.

נמסר, כי שמיר מוכן להביא להצבעה בממשלה הצעת החלטה בעניין הוועידה הבינלאומית, אף שמעון פרס אינו דורש זאת. עם זאת, מוכן שמיר לדון ביום ראשון, שעות אחדות לפני צאתו לארה"ב, בנושא זה בישיבת הממשלה — אם יבקשו זאת שרים בממשלה. שמיר מאמין, כי רוב השרים מתנגדים לוועידה, ולכן אין הוא חושש מדיון אף מהצבעה.

נראה עם זאת כי שמיר ימנע מלהביא את סוגיית הוועידה הבינלאומית להצבעה בישיבת הממשלה ביום ראשון למרות שלדברי מקורביו הוא משוכנע, שבאפשרותו להשיג בקלות רוב נגד הצעה זו. גם בדיון בקבינט מובטח לשמיר רוב מוסמך נגד ההצעה לפורום בינלאומי. מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס יקלע במקרה שהממשלה תפסול את רעיון הוועידה למצב שלא יאפשר לו להישאר בממשלה. שמיר יעדיף איפוא לקיים ביום ראשון דיון בנושא מבלי להעלות את ההצעה להצבעה ואף לזכות ברוב. סופר "הארץ" מציין כי בדיון קודם שהיה בממשלה בחודש שעבר דיברו שרי הליכוד והשרים הדתיים נגד הוועידה ונראה היה בעליל כי לוא התקיימה הצבעה היו רוב השרים מצביעים נגדה.

מקורביו של פרס אמרו אתמול, כי אף הוא מוכן לתרום למאמץ ליישב את ההדורים בין המערך לליכוד, אף כי אין הוא מאמין שניתן לגשר על פני חילוקי הדעות בעניין הוועידה הבינלאומית.

הופעתו של פרס בלשכת המפלגה היתה אגרסיווית ביותר ומספר פעמים הרים את קולו ודבריו נשמעו בכל הקומה בבניין מפלגת העבודה בתל־אביב, שבו התקיים דיון הלשכה. פרס אמר בראשית דבריו לחברי הלשכה כי ברור שהשאלה העומדת כיום על הפרק היא אם מפלגת העבודה עוזבת את ממשלת האחדות הלאומית. פרס מיהר להתייחס לסוגיית הוועידה הבינלאומית ואמר: "אם שמיר אומר שוועידה בינלאומית היא חזרה לגבולות 1967 אזי מי שמתנגד למו"מ ולוועידה בינלאומית הוא נגד תהליך השלום. אותם אנשים ממש, ששללו את קמפ דייויד — מה הבסיס שלהם כיום להטיל עלינו פחדים. אני לא מפחד ממו"מ, גם אם בחוץ ישנם רוסים ואמריקאים".

פרס התייחס גם למשבר בין הליכוד למערך בנושא אישור תקציב המדינה, ובתשובה לטענות אנשים מחברי הלשכה כי מפלגת העבודה לא עשתה די להסביר את עמדתה הדגיש מ"מ ראש הממשלה: "אני יודע מה קורה ברחוב לא פחות מכל חבר שנמצא כאן. אין מה לפחד ולהיות מדוכאים. אם יש קושי בהסברה צריך לתקן זאת. איזה פחד יש כאן אינו ברור. האם קיים תור לקיבוצים ולמושבים כפי שקיים ליד השגרירות האמריקאית בתל־אביב. מספיק עם הבהלה. הציבור קובע את דעתו שבועיים לפני הבחירות. עד אז הסקרים לא קובעים. מה הציבור רוצה אינפלציה" — ציין פרס.

בהמשך דבריו אמר שר החוץ כי אם לממשלה יש כסף להעניק סיוע להתנחלויות, קודם כל יש למנוע את הקיצוץ הצפוי בבריאות, בחינוך ובחקלאות. "על מה קיצבנו, על מנת לתת מענקים ליש"ע?" — שאל פרס.

שמיר: התובי של פרס

צבי בראל, שליח "הארץ" בארה"ב, מוסר כי שבוע אחד לפני ביקורו בוושינגטון, ויומיים לאחר ששר החוץ שולץ ביקש מראש הממשלה לחשוב על רעיונות חדשים בנושא הוועידה הבינלאומית, הבריז יצחק שמיר מעל דפי "וואשינגטון פוסט", כי "ועידה בינלאומית היא ההובי של פרס" וכי הוא עומד להודיע לממשל האמריקאי כי בנושא זה חלוקות הדעות בממשלה. בהמשך הראיון שפורסם אתמול, תוקף שמיר באופן בלתי ישיר את פרס ואומר כי רק מי שמעוניין בנסיגה כוללת של ישראל מן השטחים ותומך בהקמת מדינה פלשתינאית יכול לתמוך ברעיון הוועידה הבינלאומית.

נזיפה

(סוף מעמוד 1)

בכך שיפרשו מספר אלופים מהצבא. "אני מקווה כי מי שיש לו מוח אליטיסטי וצורת מחשבה על צבאות קטנים וחכמים — בהנחה שהוא חושב שהאויבים רוצים צבאות גדולים וטפשים — יהיו לו גם הפתרונות לבעיית האלופים שיפרשו מצה"ל, בעקבות ההחלטה על מינוי הרמטכ"ל הבא".

גורמים צבאיים בכירים הביעו תדהמה על דבריו של האלוף אמיר דרורי בנושא תהליך בחירת הרמטכ"ל. לדבריהם, היתה זו התבטאות ללא תקדים בתולדות המאבקים על תפקידים בכירים בצה"ל.

הנזק של התבטאות דרורי אינו רק בביקורת הבוטה על שר הבטחון והרמטכ"ל הבא, טענו, אלא בהשפעה ההרסנית על דור שלם של קצינים צעירים. הפגיעה בקצינים אלה, הרואים בפיקוד העליון מודל לחיקוי, היא קשה מאוד. "מה צריך לחשוב עתה קצין צעיר כאשר סגן הרמטכ"ל רואה במינוי מפקדו העליון של הצבא תהליך שיש בו סכנה רבה יותר מאשר זו הנובעת מהאיומים של מדינות האויב", אמרו קצינים.

קצינים בכירים רבים סרבו להאמין לדיווח על דברי דרורי בכלי התקשורת, וביקשו לקבל לעיון את הנוסח המדוייק של דבריו. האלוף אהוד ברק, שנבחר למלא את תפקיד סגן הרמטכ"ל, אמר ל"הארץ" כי החליט להישאר בצה"ל ולקבל עליו את התפקיד, לאחר שהתלבט זמן ניכר. "לבסוף הוחלט להיענות לבקשת שר הבטחון, קציני צה"ל וקצינים במילואים".

ז'אק נאסר ניסה למנוע

(סוף מעמוד 1)

הדרישת עו"ד יגאל ארנון שמחזיק במניה אחת של הבנק הבינלאומי כנאמן מטעם בנק ישראל בבנק הבינלאומי, כפי שפורסם לראשונה שלשום ב"הארץ".

אתמול נבחר יגאל ארנון ליו"ר החדש של הבנק הבינלאומי במקומו של צדיק בינו.

נאסר חזר בו מהסכמתו

במהלך ישיבת מועצת המנהלים של בנק לאומי התקשר איש העסקים ז'אק נאסר בעל השליטה בבנק הבינלאומי והודיע כי הוא חוזר בו מהסכמתו למינויו של בינו למנכ"ל בנק לאומי. ז'אק נאסר ונציגי בנק דיסקונט דרשו להבטיח את האינטרסים של הבנק הבינלאומי ושמירת סודיות בבקשות הוועדה.

בעקבות תביעות אלה התארכה אתמול, מעבר לצפוי, ישיבת מועצת המנהלים של בנק לאומי שבחרה בבינו למנכ"ל הבנק. כל אותו זמן המתין בינו בבניין הנהלת הבנק הבינלאומי הנמצא לא הרחק מבניין בל"ל. כאשר הגיע לבל"ל נכנס לשיחה קצרה לחדרו של ד"ר חת ומשם לפגישה עם העיתונאים.

ד"ר חת מסר שבינו נבחר על ידי הדירקטוריון פה אחד והוא יכנס לתפקידו ביום שני הקרוב. ועדה בראשותו ובהשתתפות פרופ' צבי זוסמן ואלישע שחמון תקבע את תנאי העסקתו בבנק. השכר שיקבל מנכ"ל בינו יהיה נמוך משכרו של מרדכי איינהורן לאחר הקיצוץ.

עדיין לא התנהל מו"מ

מבדיקה נוספת של "הארץ" מתברר שלמרדכי איינהורן מגיעים לפי החוזה שנחתם איתו פיצויי פיטורין בסך 1.7 מיליון דולר ו־17,500 דולר פנסיה חודשית. בינתיים לא התנהל מו"מ עם איינהורן אך מסתמן הסדר לפיו יוותר איינהורן על חלק מהפיצויים תמורת קיצור תקופת הצינון על פי החוזה.

מקורות בבנקאים העלו את האפשרות שאיינהורן יעבור לנהל את הבנק הבינלאומי.

ד"ר חת גילה אתמול שעד כה לא קיבל בנק לאומי כל תגובה מהיו"ר לשעבר ארנסט יפת בעניין החלטת מועצת המנהלים להחזרת כספים. בל"ל פנה ליפת באמצעות היועץ המשפטי של הבנק זאב שר.

בהמשך אמר ד"ר חת שאיינהורן יחזיר לבנק את הסך של 180 אלף דולר כפי שהתחייב. הוא יציע שהוועדה בראשותו גם תקבע את תנאי הפרישה של מרדכי איינהורן ואלה יובאו לפני מועצת המנהלים של הבנק. איינהורן ישאר בבנק כל עוד ידרש כדי להכניס את בינו לעבודה.

איינהורן יתפטר מתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בנק לאומי באירופה אך ימשיך לכהן כחבר במועצות אלה לבקשת בנק לאומי. ד"ר חת יבחר ליו"ר במקומו. עוד אמר ד"ר חת כי בעתיד הקרוב ימשיך אלי הורביץ לכהן כיו"ר בל"ל בניו יורק. לסופר "הארץ" נודע כי הורביץ יוחלף על ידי ד"ר חת תוך כמה חודשים.

לא הביע אף אחד מבכירי בל"ל רצון להתפטר וכעת גם מנסים לשכנע את פנחסוב להמנע מצעד זה.

מאבק חריף

ועד עובדי בנק לאומי החליט בינתיים לצאת למאבק חריף. הפעם נגד תשלום פיצויים מופרזים לאיינהורן ולבכירים אחרים בבנק שיבקשו לפרוש. ביום שני יפגשו ראשי הוועד עם היו"ר והמנכ"ל החדש כאשר בכוונתם לדרוש לא לרוקן את הבנק בתשלום פיצויים לבכירים.

גם בבנק ישראל הובעה מורת רוח מסכום הפיצויים הגבוה של איינהורן ושל בכירים אחרים.

בשבוע הבא אמורה מועצת אוצר התישבות היהודים לבחור בגיזבר חדש למועצה במקומו של אריה דולצ'ין שהתפטר. נראה שיבחרו שניים: עקיבא לויינסקי איש מפלגת העבודה ונציג הליכוד מתתיהו דרובלס או דוד שטרן. חבר המועצה צבי קלמנטינובסקי מהליברלים העצמאים הביע מורת רוח מכך שהבחירה נעשית על בסיס מפלגתי בניגוד להבטחות מפורשות לפיהן שיקולי הבחירה לא יהיו מפלגתיים.

במכתב פרידה ששלח בינו לעובדי הבנק הבינלאומי הוא כתב "אני ניפרד מכם ברגשות מעורבים לאחר 22 שנות עבודה יחדיו, בעזרתכם בנינו בנק לתפארת. עצוב לי לעזוב בית חם אך בטוחני כי גם משם, (בנק לאומי) אוכל לראות אתכם ואת הנהלת הבנק ממשיכים בהישגים שיהיו מנת חלקכם בעתיד".

חריש מציע להמר

(סוף מעמוד 1)

של המעשה דנן שכבר נעשה".

במקביל שקל חריש להורות למשטרה לפתוח בחקירה פלילית נגד הרבנים. אולם הוא החליט להורות נקיטת צעדים אלה עד שיובהר לו באילו צעדים מתכוון השר הפר לנקוט בעצמו.

במכתבו מדגיש חריש כי "לדעתי אין עדוף לחומרתם של הדברים הכלולים בעצומה ואין שיעור לחומרתו של המעשה של הפצת אותה עצומה". לדבריו מי שהרע לעשות יותר מכולם הוא הרב גרליה אקסלרוד, שיזם פרסום העצומה.

היועץ המשפטי מוסיף כי "לכאורה דומה כי חותמיה של העצומה וביחוד מי שטרחו להפיץ אותה ברבים, סיבכו עצמם בפליליים. לדעתו יש לשקול אם אין במעשיהם עבירה על סעיף 244 לחוק העונשין, הדן במי שעושה דבר בכוונה להכשיל הליך שיפוטי [illegible] (ועבי סעיף 255 לחוק העונשין).

לדברי חריש יש חומרה מיוחדת בהתנהגותם של הדיינים ולפיכך יש לשקול אם לא נהגו באופן שאינו הולם מעמדו של דיין בישראל (עבירה לפי סעיף 21 (א) לחוק הדיינים). הוא מוסיף כי "אין להתיר בשום פנים ואופן לשום אדם ויהא נושא כתר של כהונה איזו שהיא, הפגנת מרי כזו כלפי סמכותם ומרותם של בתיהמ"ש כולם וביחוד בית־המ"ש העליון שאין מוסד רם ממנו במערכות המשפט בישראל".

חריש מציין כי "לדידי כמעט אין עתה בין כתבי העצומה ומפיציה לבין חקירה פלילית על כל השתלשלויותיה". לדבריו הוא החליט לפנות לשר הדתות, "משום רזה לעניינו של הציבור שאני מופקד עליו, אשר מן הסתם לא יהיה ניכבה מהעמדתם הסיטונית של למעלה מחמישים מבניינים של רבנים ודיינים לדין ומכל אשר יעלה במשפטם".

בתשובה לשאלה אם אין בפנייה לשר הדתות ובנסיבות העובדות הכלולה בה, משום שני בעמדתו הקודמת שלא לנקוט הליכים פליליים נגד הרבנים (שנתקבלה לפני 10 ימים כתום התייעצות עם צמרת משרד המשפטים) אמר אמש חריש ל"הארץ": "לא חל שום שנוי בעמדתי. החלטתי לפנות לשר הדתות ורק אחרי שאקבל את תשובתו, אחליט כיצד לפעול בעניין זה".

וירשובסקי: חריש מתחמק

ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) אמר אמש בתגובה להחלטת היועץ המשפטי לפנות לשר הדתות על מנת שינקוט צעדים נגד הדיינים, כי חריש מתחמק ממילוי תפקידו. ח"כ וירשובסקי הוסיף כי על היועץ המשפטי להורות על פתיחת חקירה פלילית נגד הרבנים והדיינים או לתבוע משר הדתות להעמיד את הדיינים לדין משמעתי. ח"כ וירשובסקי מתכוון להעלות בשבוע הבא במליאת הכנסת הצעה לסדר היום בנושא תיפקודו של היועץ המשפטי לממשלה. [illegible] נכנס לתפקידו.

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133, תל־אביב 460111, חיפה 512233, גוש דן 781111, הרצליה 052־81333, רחובות 08־451333.
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 20.00־8.00, בימי ו' 15.00־8.00, טלפונים: 03־433300, 03־433500.
"שקמי" — שירות רופאי לקט: שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19—24, טל' 03־7549111.
שר"ן — שירות רופאי צייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רופאת שיניים.
מוקד יום 02־669531, 660585. מוקד לילה, שבת וחג 226191.
מוקד שינים לעזרה ראשונה תל־אביב: בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00.
[illegible]

תורנות בתי־חולים

תל אביב — איכילוב (כירורגיה), רוקח (ילדים).
ירושלים — שערי צדק (ילדים, נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים), הדסה עין כרם, בקור חולים.

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב: בן יהודה 66 — 237326; דיזנגוף 52 — 378403.
ירושלים: הלני המלכה 28 — 638084.
חולון: אגודת מרקחת — 5058197.
בת ים: 5515671.
רמת גן: הרואה 151 — 722271.
פתח תקוה: קופ"ח כללית, חיים עוזר — 905271.
נתניה: קופ"ח כללית, ברודצקי 31 — 91123.
הקריות: מרכז מסחרי, קרית מוצקין — 715136.
חדרה: קופ"ח מאוחדת, שד' רוטשילד 66 — 22204.

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבצעי מניעה. תל־אביב: ימים ב' ג' ד' ה' 19.00—16.00; יום ו' 11.00—8.30. רחוב 9, טל' 5101511/2. חיפה: ימים א', ד' — 19.00־16.00, רח' הסעדיה 14 טל' 81520.

יום שבת

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133, תל־אביב 460111, חיפה 512233, גוש דן 781111, הרצליה 052־81333, נתניה 923535, רחובות 08־451333, בת ים 585555, חולון 803135, לוד־רמלה 08־221022.

תורנות בתי־חולים

תל אביב — רוקח (ילדים), איכילוב (פנימית, כירורגיה).
ירושלים — שערי צדק (ילדים, נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים), בקור חולים (פנימית, אא.ג).

תורנות בתי־מרקחות

תל־אביב: בן יהודה 66 — 237326; דיזנגוף 52 — 378403.
ירושלים: 523191; 222788.
חולון: קופ"ח עין יהב 2 — 864654.
בת ים: 583360.
פתח תקוה: קופ"ח כללית חיים עוזר — 905271.
רמת גן: הרצל 52 — 722372.
נתניה: 28656.
הקריות: מרכז מסחרי, קרית מוצקין — 715136.
חדרה: קופ"ח מאוחדת, שד' רוטשילד 66 — 22204.

מרכזי מידע — אגד
02־528231־2, 03־432777, 04־549121

מוגש כשירות לציבור על ידי **הסנה** חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	כ"ש	מ"ש
ירושלים	4.46	6.01
תל אביב	5.04	6.03
חיפה	4.54	6.01
באר־שבע	5.05	6.02

הלוח הארצי — הארץ חדשות

למשרד עו"ד בכפר־סבא דרוש/ה **עו"ד** 5 ימים בשבוע. 052־20265 מיום א'

לחברה מסחרית בענף הפרסום דרוש **פקיד גבייה**. לפרטים נא לפנות טלפון: 03־371261 לבן ציון

דרושים — פי־נר אגודה שיתופית בע"מ ליישוב קהילתי בהקמה דרוש/ה **מהנדס / הנדסאי אזרחי** שישמש כעוזר למנהל הפרויקט. נא לפנות לת.ד. 1009 קרית־מוצקין מיקוד 26102

גרבי דלתא — DELTA Socks בע"מ. דרוש/ה **מעצב/ת טקסטיל** (פרילנס) לעבודה לפי שעות. נא להתקשר החל מיום שני לדרורה, 03־663633

קופ"ח לעובדים לאומיים ירושלים דרוש/ה **מנהלת חשבונות** לעבודה קבועה. נסיון וידע בעבודה במערכת ממוחשבת. לפנות טל' 224173, 02־234644

למסעדה חדשה ברמת השרון דרושים **מלצרים/ות** 475562 (קטי), 03־493730 (בערב)

להברה ארצית בשרון העוסקת ביחסי ציבור הפקה והוצאה לאור דרושה **מזכירה מעולה**. כישורים דרושים: ניסיון של 3 שנים לפחות, ניסיון באירגון וביחסי ציבור, כושר ניהול משא ומתן, ניהול משרד, הופעה נאה. נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 316 כ"ס טל. 052־450857 בין השעות 8.00־9.00

למכירה / השכרה בבאר־שבע מבנה תעשיה 800 מ"ר משרדים (מיזוג אויר, טלפונים) כח חשמל, עגורן 10 טון, שטח כולל 5200 מ"ר. להתקשר בין 20.00־22.00 04־245210, 057־690972, מ־08.00־16.00 057־76869

למוסד ציבורי גדול בת"א דרושה **מזכירה מנוסה** ללשכת המנהל לשעות אחה"צ והערב. הכרחית ידיעת כתבנות ואנגלית ברמה טובה. נא לפנות בצירוף קורות חיים ושמות ממליצים לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 421

אאספא לסניף תל־אביב דרוש **מחסנאי טכני**. עדיפות ליוצאי צבא. מועמדים מתאימים יפנו: למר י. יוסיפון טל. 379350 (03) רח' המסגר 9, תל־אביב

למשרד תכנון אדריכלי דרושים: 1. אדריכל/ית 2. הנדסאי/ת אדריכלות. כישורים: 4 שנות נסיון בבניה למגורים ועיצוב. טל: 337561

דרוש ● מודד מוסמך ● טכנאי מדידות. טל: 08־440655

חברת תמרוקים טבעיים צרפתית —לוסיטן— מחפשת סוכן/ת מנוסה ואינטליגנטי נסיע/ת עם רכב. 03־241340

לחברה תעשייתית דרוש **סגן מנהל סניף** ◻ גיל 35 — 30. ◻ תואר בכלכלה ומנהל עסקים או לימודי שיווק. ◻ 3 שנות נסיון בשיווק. 04־667170

לת.מ.א. דרושים **מסגרים** לייצור יחידות מיזוג־אויר + עוזרים. להתקשר: 03־5052171, 03־5516377 לאבי

בחורות בעלות שליטה טובה באנגלית לעבודת מגון זמנית בעלת עניין במוחשב באזור התעשיה חולון 03־804473

לנגריה לריהוט משרדי דרושים **עובדים** לקו ייצור רצוף 711115, 04־710949

למוסד לביטוח לאומי דרושה **עובדת שיקום** (בוגרת ביס לעבודה סוציאלית) לטיפול בנכים ואלמנות. נא לפנות 08־457681 מזכירות שיקום 08־492254

בית הספר המקיף הכללי יקנעם עילית ת.ד. 98 דרוש/ה **מורה** עבור מנהל ומזכירות. לפרטים נא לפנות טל. 893030 או אחה"צ טל' 894417

למרפאת שיניים בקרית־מלאכי דרושים **רופא/ה שיניים** טלפון: 055־87484 לבקש את חיים בין השעות 15.00־10.00

למסעדה ידועה במרכז ירושלים דרוש **טבח הזמנות** עבודה במשמרות 02־222492

בס"ד ל"אמונה" בהרצליה דרושה **מזכירה דתית לאומית** לעבודה ציבורית בעלת אתגר. אישה בעלת השכלה ונתונים מתאימים תפנה לטלפון: 03־444151 ללידיה זוהר בין השעות 08.30־13.00 פרט ליום שישי.

למפעל רהיטים דרושים: נגרים מקצועיים, נגרים מתחילים. טל' 04־722117/8

לחברת שיווק דרושים: **איש מכירות** בעל רקע בניהול מרים השכלה תיכונית ומעלה גיל עד 30. התפקיד מיועד לאדם רציני בעל נכונות לעבודה קשה. רצוי דובר ערבית. לראיון נא להתקשר לעדה 02־533974

הסינמטק הישראלי — THE ISRAEL CINEMATHEQUE, MUNICIPALITY OF TEL—AVIV—YAFO, TEL—AVIV UNIVERSITY ISRAEL FILM ARCHIVE

14.2	17.30	חייה של אוהרו
	19.45	מציצים
	21.30	בית החיות
15.2	19.00	שודדי התיבה האבודה
	21.30	אגדת בודהה הגדול
16.2	19.00	היהודי והראינוע בארה"ב
	21.30	סוף הקיץ
17.2	19.00	ערב לרגל שבוע שמירת הטבע: טורפים במדבר יהודה
	21.30	נהר הלילה
18.2	17.00	בני עמו
	19.00	על קופים ואנשים
	21.30	העשב הצף
19.2	22.30	סיפור הכריאסמות האחרונות

כרטיסים למנויים בקופת הסינמטק. לחברים - הנחה + 3 תשלומים ● ת.ד. 23070 תל־אביב

מכון אדם — ייעוץ למשאבי אנוש. לאחד מלקוחותינו דרוש **מנהל חשבונות בכיר** – סוג 3 לפחות – הפעלת מחשב. נא לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים וניסיון קודם למכון אדם פינסקר 12 ת"א 63421

هكذا عن الأصل

صكنا من الاهل

מזכירת רפי לוי הכחישה עדותה במשטרה והוכרזה כעדה עויינת

"להצו אותי נורא בחקירה, לא ידעתי מה אני אומרת" ★ עדים אחרים העידו שקיבלו תעודות אר"מ מלוי תמורת תשורות שונות

(ע). מזכירתו של הממונה לשעבר על מחוז ירושלים במשרד הפנים, רפי לוי, הוכרזה אתמול כעדה עויינת. המזכירה, שושנה חיזמי, העידה, כי את עדותה במשטרה מסרה מתוך לחץ ופחד והיא חזרה בה מחלקים מרכזיים מדבריה ב־משטרה.

עדותה של חיזמי עמדה במרכז היום השלישי במשפטו של רפי לוי בבית־המשפט המחוזי בירושלים. היא סיפרה, כי שימשה כמזכירתו חמש שנים. התביעה התמקדה בנושא הנפקת תעודה אר"מ (אשרת רמת מעלה), שהנפיק לוי עבור אישים מן השטחים, כדי שיוכלו לעבור בגשרי הירדן ללא הבדיקות הביטחוניות וקיבל תמורת זאת — לטענת התביעה — טובות הנאה.

התפנית בעדותה של חיזמי חלה כאשר שאל אותה התובע, עו"ד ערן שנדר, אם ראתה את אחת ממקבלות התעודה, אשת העסקים נוהה זנגידי, כאשר באה למשרדו של לוי "עם משהו", כהגדרתו. חיזמי השיבה, כי אינה זוכרת וכך גם השיבה כאשר נשאלה אם הגיע חליל ג'נתן עם דבר מה בידו לרפי לוי.

כאשר הציג התובע בפניה את הודעתה במשטרה, בה היא סיפרה כי השניים נכנסו למשרדו של לוי עם חבילות ויצאו בלעדיהן, הגיבה חיזמי: להצו אותי נורא בחקירה. לא ידעתי מה אני אומרת, מה שרשמו אמרתי תחת לחץ.

בשלב זה קיבלה השופטת, דליה דורנר, את בקשתו של עו"ד שנדר והכריזה על שושנה חיזמי כעדה עויינת.

חיזמי: אמרתי "חבילות", התכוונתי "מעטפות"

חיזמי המשיכה היו שני חוקרים, נחום ובן שטרית. הם אמרו שאם לא תגידי — נעצור אותך תיקח אותך לתל־אביב. יש לי תינוקת בבית, חשבתי עליה, ממש לחצו אותי נורא.

עו"ד שנדר לחץ את העדה וביקש ממנה לקרוא את עדותה, בה נאמר בין היתר, כי היא ראתה אנשים שונים באים למשרדו של לוי וב־ידיהם חבילות בגדלים שונים ו יוצאים ללא החבילות. חיזמי אמרה, כי היא רק זוכרת מקרה אחד שבו קיבל לוי שני בקבוקי יין. השאר המצאתי, משום שלחצו אותי נורא.

במשך החקירה הנגדית בין העדה לתובע סיפרה חיזמי, כי כאשר אמרה בעדותה במשטרה "חבילות", התכוונה למעשה ל"מעטפות". בה־משך, היא הסבירה, כי היא לא שמה לב האם מישהו ניכנס למשרדו של לוי עם מעטפות או חבילות ויצא בלעדיהן.

רפי לוי

היא אמרה כי הדבר שעניין את החוקרים במיוחד היה כל מה שקשור למתנות שקיבל רפי לוי. הפתעה היתה גדולה עוד יותר, כאשר עו"ד שנדר שאל את חיזמי על דברים שהשיבה דקות ספורות קודם לכן לסנגור. חיזמי אמרה: אני לא זוכרת שאמרתי דבר כזה.

עדים אחרים שהעידו אתמול סיפרו, כי קיבלו מרפי לוי תעודות אר"מ ועל תשורות שונות שהעניקו לו, לדברי התביעה, בתמורה לאותם תעודות.

נוהה זנגידי, סוכנת ובעלת חנות למוצרי תינוקות, סיפרה בהתרגשות רבה על היכרותה רבת השנים עם רפי לוי. היא העריכה, כי קיבלה ממנו כ־15 תעודות אר"מ רב־פעמיות לצורך נסיעותיה העסקיות לרבת עמון. היא סיפרה, כי נתנה לרפי לוי מתנות שונות, כמו מפת שולחן, שאותה העריכה בשווי של 50 ש"ח, אגרטל מזרסינה, מגש כסף, סדינים ועוד.

באסר אדיז, בעל מוסך במזרח־ירושלים, סיפר, כי לוי נהג לקנות שם מידי שבת. הוא סיפר, כי פנה אליו כדי שיסדיר שתי תעודות אר"מ, לו ולאחיו, ובתמורה נתן ללוי שלושה תריסרי כוסות ואולם, אך הוא הדגיש, כי היו אלו דברים שהוא קיבל אותם במסגרת מבצעי פרסום של החברות המייצרות אותם.

כמו כן העידה הגב' מעלוף מראמללה, המכונה בכתב האישום, אום אינסקנה, על מאמציה למכור חלקת אדמה בבעלותה.

קצין בכיר בפתח שנלכד על ספינה — לשבע שנות מאסר

בעל הספינה "אנטון" נדון לחמש שנות מאסר ו־3 טרוריסטים מלבנון שנתפסו על הספינה נדונו לשש שנים עד שנתיים וחצי

(ע) קצין בכיר בפתח שנתפס בקיץ שעבר על ספינה, בעת שהיתה בדרכה מקפריסין ללבנון, נדון ביום ה' בבית־המשפט הצבאי בלוד למאסר בפועל של 7 שנים.

בעל הספינה "אנטון" שנתפס על ידי חיל הים ב־15 ביולי, כשעל סי־פונה קבוצה של אנשי אש"ף נדון לחמש שנות מאסר.

בספינה נתפסו עוד 3 טרוריסטים מלבנון, אחד מהם בן 67, ואלה נדונו למאסר בין שש שנים לשנתיים וחצי.

סליבאן מחמוד סלימן חילו, בעל דרגת אלוף משנה בפתח, הידוע בשם "אבו וליד", בן 45, מילא תפקידים בכירים בפיקוד ההדרכה של אש"ף והיה בדרכו חזרה למחנה עין חילווה בלבנון. את אימונו הצבאי קיבל בבריה"מ ובעיראק.

הוא טען במהלך המשפט, שב־היותו יליד מצרים, גוייס לפתח ברצועת עזה עוד לפני מלחמת ששת הימים, בתקופת השלטון המצרי שם, ומשפחתו שבמצרים ממשיכה לקבל משכורת מממשלת מצרים עבור שירותו.

בגזר דינם קבעו השופטים, נשיא בית־המשפט אלוף משנה אהרן אלפרין, רס"ן שלמה נקר ורס"ן אהרן ברזה, שהאיש לא השתתף בפועל בהתקפות על מטרות ישראליות והתחשבו בכך שהוא הודה באשמה ושיתף פעולה עם חוקריו.

"יחד עם זאת, מדיניות בית־המשפט היא להחמיר עם כל המסייעים לארגוני הטרור בפעי־לותם" נאמר בגזר הדין. השופטים ציינו, כי האיש נמנה עם התופסים משרות רמות בפתח, משרות הדור־שות רמה אחראיות, ולכן הוטל עליו 7 שנות מאסר בפועל.

עו"ד מחמד אל מוגרבי, בן 55, לבנוני, השותף ב־50 אחוז בבעלות על הספינה "אנטון" נדון לחמש שנות מאסר בפועל, מאחר שהתברר במשפט שזו הפעם השניה שהוא מוביל טרוריסטים מקפריסין ל־לבנון.

לבית־המשפט הגיעו עשרות מבני משפחותיהם של הנאשמים, רובם מרצועת עזה וחלקם מהגדה.

בן 17 הורשע בשני מעשי הריגה

(ע). נער בן 17 וחצי הורשע אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב בשני מעשי הריגה, של אשה ושל קטין, שותפו לפשע. בית־המשפט המיר את אישומי הרצח הבפעל שיוחסו לנער, והרשיע אותו בעבירות הריגה. מתן גזר הדין נדחה.

נדחתה בקשת סניגורי בלאס ואהרוני לזכותם מכל אשמה

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

שופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שושנה ברמן, דחתה אתמול את בקשת סניגוריהם של דוד בלאס ועוזרו, צבי אהרוני, לזכותם מכל אשמה, וחייבה אותם להשיב על האשמה.

התביעה מאשימה אותם בהוצאת 29 מיליון דולר במרמה מחברת "אשת כספים" של התק"ם.

הסניגורים, ד"ר עו"ד יעקב ויינרוט, יהודה וינשטיין וגיורא ארדה, טענו כי יש לזכות את שני הנאשמים לאחר שמיעת ראיות התביעה, האיל והתביעה לא הו־כיחה, ואפילו לא לכאורה, את העבירה המיוחסת לנאשמים. עם חי־דוש המשפט, ב־23 בחודש זה, יעלה לדוכן העדים דוד בלאס.

אתמול ביקשה התובעת, עו"ד פנינה דבורין, מעו"ד ויינרוט, לקיים את הצו שנתנה בשעתה השופטת בנוגע למסמך של בנקאי שוויצי "כביכול", כדברי התובעת. המסמך הוצג למנהל "אשת כספים" לשעבר, חיים יולש, כאשר נחקר על דוכן העדים בידי ויינרוט, שאמר לו כי ראה אותו (את יולש) מבקר בבנק בשווייץ ביוני 1982.

יולש הכחיש את הדברים והציג את דרכונו, כדי להראות שכלל לא היה בשווייץ בתקופה ההיא ולא ב־15 השנים האחרונות.

התובעת גם בדקה במשטרת הגבולות והתברר לה, כי ויינרוט כלל לא יצא במועד ההוא מגבולות הארץ.

הצו שנתנה השופטת נגד ויינרוט הוא הצגת המסמך הבנקאי או הסבר מויינרוט מדוע אי־אפשר להציגו בבית־המשפט. התובעת הדגישה, כי היא מבקשת שויינרוט ישיב לצו לפני חקירתו של בלאס.

השופטת תחליט על המועד האחרון שבו יצווה ויינרוט להשיב לצו בשלב מאוחר יותר של המשפט.

בג"צ אסר גירוש אזרח הונגרי מהארץ שנישא בכלא לישראלית

ראוז' רץ, שערק לאוסטריה ב־1976, נדון לארבע שנות מאסר באשמת הברחת מכונית לישראל ונישא במהלך מאסרו לבת נהלל ★ לאחר שריצה שליש ממאסרו הוציא נגדו משרד הפנים צו גירוש בטענה: האיש מסוכן לציבור

(ע). בג"צ אסר בצו ביניים על שר הפנים לגרש מהארץ את ראוז' רץ, אזרח הונגרי שנכנס לארץ במסמכים מזויפים לפני ארבע שנים, נדון ל־4 שנות מאסר באשמת הברחת מכונית לישראל, ונשא במהלך מאסרו אזרחית ישראלית מנהלל.

בעתירה שהוגשה לבג"צ, ב־אמצעות המרכז להתדיינות מש־פטית של האגודה לזכויות האזרח בישראל, מתוארים קורות חייו העגומים של ראוז' רץ.

רץ הוא אזרח הונגרי, שערק ב־1976 מצבא הונגריה ל־אוסטריה. שלטונות אוסטריה סירבו להעניק לו מקלט ואי־פשרו לו לחצות את הגבול באופן בלתי חוקי לאיטליה.

במשך שנים נדד באירופה. כשהגיע לצרפת אילצו אותו הצרפתים להתגייס ללגיון הזרים, והוא השתתף עם הלגיון במלחמה בצ'אד. במהלך צ... הוא השתתף בכליאת המורדים במבצע קשה, נלכד בידי המורדים וה... ליה להימלט.

רץ שב לאירופה ומשם, בעזרת מסמכים מזויפים, הגיע ארצה בשנת 1983. שנה לאחר מכן הורשע בהברחת מכונית ל־ישראל ונדון לארבע שנות מאסר, אותן הוא מרצה בכלא אשקלון. בהיותו בכלא הכיר את נגה רודוני מנהלל. השניים ניסאו ואשתו בחודשי הריון מתקדמים.

כעת, לאחר שריצה שליש ממאסרו הוציא נגדו שר הפנים צו גירוש מהארץ, למרות שלפי החוק, כך נטען בעתירה, רשאי רץ לקבל אזרחות ישראלית, מאחר שהוא נשוי לישראלית. צו הגירוש הוצא בטענה שהאיש "אדם מסוכן לציבור".

בעתירה נאמר, כי ישראל מבאה ארץ יעד אליה מתכוונים לגרשו, אך משרד הפנים אינו מוכן לגלות מהי ארץ היעד ומה העיתוי הצפוי של הגרוש. עוד נטען בעתירה, כי עצם הכוונה לגרשו אינה חוקית מאחר שהוא מועמד לאזרחות ישראלית, וכי אין להתיר את גירושו שבועות מספר לפני לידת ילדו הראשון. בנסיבות אלה המעשה הוא בלתי אנושי ואינו מתיישב עם ערכי הצדק הטבעי, נטען בעתירה.

כאמור, ציווה בג"צ בצו ביניים להימנע מגירושו מהארץ ול־העביר את הדיון בפני הרכב של שלושה שופטים.

ביהמ"ש סרב לשחרר בערבות הנחת האמריקאי החשוד באונס

למרות התחייבות פרקליט נושאת המטוסים קנדי להביא את החשוד לארץ כל אימת שיידרש ★ השופט: הבקשה נדחתה נוכח חומרת העבירה

(ע). בית־משפט השלום בחיפה דחה אתמול הצעה של תובע בצבא ארה"ב לשחרר בערבות את חייל המארינס החשוד בנסיון לאנוס מלצרית בבר חיפאי. סניגורו של החשוד הגיש לאחר מכן ערר לבית־המשפט המחוזי בחיפה על החלטת בית־משפט השלום להאריך את מעצרו של הנחת, ג'ימי קנדי (21), המשרת בנושאת המטוסים "ג'ון קנדי", בשבעה ימים לחקירה. הדיון בערר יישמע היום לפני סגן נשיא בית־המשפט המחוזי בחיפה, השופט אליעזר דוד בר.

שופט בית־משפט השלום, רפאל חרסטנסקי, שמע כלשום, עד שעת לילה מאוחרת, עדויות של כמה מלחים אמריקאים, בזמן שעמדו להפליג אתמול בנושאת המטוסים מחיפה.

בא כוח המשטרה, רס"ר בכיר ניסן ציגלר, טען אתמול בבית־המשפט, כי ג'ימי קנדי, תקף ביום ב' לפנות ערב בפאב "פנג'ויה" את המלצרית, בת 22, תיירת מאנגליה, שבר צלחת חרס על ראשה, השחית את פניה בשריטות וגרם לה חבלות בבטנה, ברגליה ובירכיה. כמו כן נטען שהנחת ניסה לגרור את הצעירה לעבירה בסכין, תוך ניסיון לאנוס אותה. ניסיון זה סוכל לאחר שהאשה הקימה צעקה לעזרה, ולאחר מכן חמקה תמלכה מהמקום.

בא כוח המשטרה אמר, כי החוקרים ממתינים לתוצאות ב־דיקות דם השוואתיות, לצורך זיהוי התאמה כתמי דם שנמצאו על בגדי החשוד, שכפי הנראה, נפגע בעת שהצעירה נשכה אותו בידו, במאבק ביניהם.

סניגורו של החשוד, עו"ד ירון בר דיין, טען בבית־המשפט, כי ה־מתלוננת הועסקה בעבר כחשפנית במועדון לילה במרכז חיפה. בא כח המשטרה הגיב, כי אין בידי המשטרה כל מידע על כך, והדבר אינו רלוואנטי לחשד האונס.

בא כח המשטרה גילה, כי בידי החוקרים עדויות של שניים מאנשי הצי שנזעקו למקום באקראי, וראו את הימאי האמריקאי בשעת מעשה.

כגן סקוט פרינג, הפרקליט של נושאת המטוסים קנדי, הבהיר בבית־המשפט כי אין לצי ה־6 כל מטרה להסתיר את הימאי וביקש לשחררו בערבות, תוך הבטחה כי יובא לארץ בידי צבא ארה"ב, כל אימת שהדבר יידרש. בא כח המשטרה דחה את ההצעה.

השופט ציין בהחלטתו, כי הצעתו של התובע האמריקאי להביא את החשוד בכל עת "נראית לו מוע־ילה". אולם לנוכח חומרת העבירה המיוחסת לנאשם, אין לקבלה בשלב זה, שבו עדיין החקירה בעיצומה.

מאסר על תנאי הוטל על שתי אחיות במחלקת יולדות בצפת

מאת מנחם הורוביץ

עונשי מאסר על תנאי נגזרו אתמול על שתי אחיות במחלקת היולדות בבית־החולים בצפת, שנאשמו בגרימת מוות מתוך רש־לנות. השתיים מואשמות, כי לא טיפלו ביולדת בבית־החולים, למרות פניותיה. היולדת מתה כתוצאה מדימום.

על שרה מיכלמן נגזרו שישה חד־שי מאסר על תנאי למשך שנתיים, ועל אסתר שחור גזר השופט ארבעה חודשים מאסר על תנאי למשך שנ־תיים.

ערכה את העמוד: [illegible]

פוענחו מעשי התנכלות לערבים

בעקבות מעצרו של תלמיד ישיבת "שובו בנים"

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

זרועות הבטחון, בשיתוף משטרת ירושלים, פיענחו כמה מעשי התנכ־לות לערבים, עקב מעצרו של תלמיד ישיבת "שובו בנים", אריה הלפנבין, שהסגיר עצמו למשטרת ירושלים לפני כשבוע.

הלפנביין משתף פעולה עם החוקרים, ומסר פרטים על מעשים שאירעו במזרח ירושלים לאחר רצח אליהו עמדי ז"ל.

בין המעשים שהודה בהם הל־פנביין: הצתת שני כלי רכב בבעלות ערבית, זריקת בקבוקי תבערה אחרים אל בתי ערבים וגרימת נזק לרכוש.

חקירתו נמשכת, ובימים הקרובים יועבר החומר לפרקליטות לצורך הגשת כתב אישום.

התק"ם הורה לסגור אשראי של קיבוץ מרום גולן

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

קרן התנועה הקיבוצית המאוחדת הורתה לארגון הקניות של הגליל לסגור את כל החשבונות והאשראי של קיבוץ מרום גולן, ראשון הקיבוצים בגולן.

עקב כך שוקלים בקיבוץ, שבו מתגוררים כ־420 חברים, לעזוב את התק"ם.

ככל הידוע, אין תקדים לכך שהתק"ם מחליט להפסיק, בדרך זו, סיוע לאחד הקיבוצים שלו.

מעון ייחודי לנערות במצוקה נפתח בצפון

תל־אביב
מאת חיים הנדוורקר

מעון יחודי לנערות במצוקה, ששם לו למטרה לשקמן בתנאי חיים של עיר גדולה ובאווירה דומה ככל האפשר לחיים רגילים, נפתח אתמול בצפון תל־אביב.

במעון שוהות כעשרים נערות בגילאים 14־17. מיקומו המדוייק של המוסד, הנמצא בבניין מגורים אותו הקצתה עיריית תל אביב, נשמר בסוד כדי לא ליצור דימוי שלילי למקום. כל נערה לומדת במוסד חינוך כלשהו. את המעון מנהלת תמי לרדר.

בדברי ברכתו אמר שר הרווחה, משה קצב, כי החברה הכמוסה נושאים באחריות לכה שקורה לנערות אלה, וכי אסור להתעלם ולגלגל את האשמה כעניין על המשפחות.

ח"כ רן כהן: יש לפטר את חריש בשל נוכחותו בחקירת כספי

מאת צבי הראל
סופר "הארץ"

ח"כ רן כהן (ר"צ) פנה אתמול לראש הממשלה ולשר המש־פטים בתביעה להחליף את היועץ המשפטי לממשלה בעק־בות פרסום ידיעה, שעו"ד רם כספי התייעץ עם חריש בעת חקירתו של כספי בחדר הח־קירות במשטרת פתח־תקוה.

ח"כ כהן אמר, כי עצם נכונותו של היועץ המשפטי לממשלה לתת עצה לנחקר היא שערוריה כפולה ומכופלת. לא זו בלבד, אמר כהן, שהמשטרה העניקה לכספי הערפה על פני חשודים אחרים, אלא שהשיחה חסרת התקדים שהתנהלה בחדר חקירות של המשטרה פוסלת את חריש מלעסוק ולהכריע בתיק בפרשת משתתפי הפגישה הלילית במשרדו של עו"ד יגאל ארנון בכיכר אתרים בת"א.

כהן אמר עוד, כי כשעד היועץ המשפטי לממשלה אינו מעודכן חברים של חריש, הם סייע להחביר במהלך חקירת המשטרה.

תדמית

מה מתבשל?

מזון ומטבח

קראו החודש
ב- מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים.
המחיר: 2.50 ש"ח בלבד

קראו החודש: ★ כריכונים על מצע ירקות ופירות ★ חסוף ואכול — טכנולוגיה של חטיפים ★ קומקוואט — תפוח זהב זעיר מסין ★ האריזות ומה שבתוכן ★ ארה"ב — יעד שיווקי מועדף ★ כבישות בשר ★ רשימת תערוכות מקצועיות וירידים בנושאי מזון ★ "המוציא לחם", לחמניות ושאר דברי מאפה, ועוד ועוד.

הפצה ע"י: "גד" – חברה להפצה.
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

נושי ובני זאבי

שמחים להודיע על הולדת בנם

דן

אח ליעל

נכד

לרנטי מויאל — למוסיה ואבי

בוסטון 9.2.87

לסמנכ"ל החברה
מיכה רוזנבלט

עם התמנותך לתפקיד
יו"ר אגודת האקטוארים בישראל
ברכות מקרב לב

ההנהלה והעובדים
מנורה חברה לביטוח בע"מ

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

חנות לממכר עוגות

מחפשת עוסק מורשה לאפית ואספקת עוגות בכ־3500 ש"ח לחודש

להתקשר 03-234318

לצוות המחלקה ההמטולוגית בבית חולים כרמל — חיפה

תודה על היחס והטיפול המסור

טוביה ועדית כרב

בתאריך 29 בינואר 1987, באוטובוס מס' 5 בתל־אביב, בקטע הנסיעה בין תחנת נחמני לתחנה בככר דיזנגוף, בשעה 12.00 בבוקר לערך,

אבד שטר בטחון

המנוסח בשפה הספרדית, על סכום של 733,196.74 דולר של ארה"ב.

לשטר אין כל ערך

וכל הסוחר בו שם את כספו על קרן הצבי
המוצא הישר מתבקש להתקשר
לטלפון 03—281750 תל־אביב

מטבחים
דיור 2000

לאמא-זוגלובק שלנו

במלאת 50 שנה לעלותך ארצה

50 שנות בניה ויצירה בארץ

ברכות ממשפחתך האוהבת

זוגלובק
נהריה
בשר ונקניק

תתחדשי

הנחה עד 50%
על דגמי
סתיו-חורף
יפים-יפים

חנות המפעל בקיבוץ צרעה
(ליד בית שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה 7 ימים בשבוע 10.00-16.00
יום ו' 10.00-12.00
טל. 02-918237
אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה

אופנה נשית מאוד
[illegible]
האופנה מקיבוץ צרעה

טיולים זה השטח שלנו

יוגוסלביה 12 יום $1195 9-20.4.87

סיני מגוון טיולים עם גמלים, ג'יפים וטיולי משפחות.

ספרד ופורטוגל 18 יום $1475 6-23.4.87

נפאל 32 יום $1975 2.4-3.5.87

יוון 11 יום $795 7-17.4.87

כרתים 8 ימים $600 14-21.4.87 30.5-6.6.87

קניה 17 יום $1670 8-26.4.87 10 יום $1195 8-18.4.87

איטליה 17 יום $1600 5-21.4.87

מז' תורכיה 15 יום $1065 22.5-6.6.87

מצרים 8 ימים $440 5-12.4.87 14-21.4.87 6-13.5.87

מע' תורכיה 15 יום $1065 6-20.4.87 17 יום $1065 25.5-10.6.87

קול ומרכוס

בטיולינו ניצול זמן מירבי, תכנית מלאה, אמינות מינהלית והדרכה מעולה, כל אלה מבטיחים תמורה מלאה למטיילים.

טלפן וקבל חוזר טיולים לביתך 381044, 03-375063
מח' טיולי חו"ל השפלה 3 ת"א

החברה להגנת הטבע
במרכז הארצי למטייל:
ספרים, מסלולי טיולים, מפות וציוד טיולים ומחנאות - פרטים בתמונה

THE BRITISH COUNCIL AND HABIMAH THEATRE

present

THE WATERMILL THEATRE

with their production of

"THE REAL THING"

by TOM STOPPARD

at

HABIMAH THEATRE: 19 and 21 February at 20.30hrs
20 February at 14.00hrs

JERUSALEM THEATRE: 22 and 23 February at 20.30hrs
Rebecca Crown Hall

KFAR SABA: Municipal Cultural Centre 25 February at 20.30hrs

הלוח הארצי
הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261

המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
6.13 ש"ח כולל מע"מ

חדשות העיר כלהעיר צומת השרון כאן הרום הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

דירות כללי

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. מענה בבוחר פרסום ריהוט בעיתון תקבל גם חוזה ועד"ר חינם, בתקופת הפרסום. כפוף לתנאי המבצע וללא דמי תיווך. "שמאי" ב"ס 02-223342

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2.5—2 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות גג

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

דירות להחלפה

לציבור הדתי

● בבית וגן דירות מרווחות, 5, 4, 3 חדרים
● בהר-נוף 2 דירות 5, 4 חדרים (בסטנדרט גבוה)
● בשכונת בקעה - משכנות כנסר קוטגים 4,5 בסטנדרט בנות גבוה

משהב

מכוניות

מכוניות כללי

אודי

דירות מרוהטות

אמריקאיות

אוטוביאנקי

אוסטין

אלפא

איונצ'נטי

אלפא

אופל

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

סימקה

פולקסוואגן

מזדה

לנציה

מרצדס

מסחריות

פורד

פיז'ו

סובארו

פיאט

סובארו

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

שיטפון
פרסום בטלפון במחירי העיתון

שרות מיוחד באצבע אחת

מודעות ללוח הארצי
פרסמו באמצעות
שיטפון
קבלת מודעות ללוח הארצי
לבעלי כרטיס אשראי "ויזה" ו"ישראכרט"
פרסום שיטה
02-244543, 243076, 244564

חוק הדרכתות שוויון בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

صكنا من الاصل

המשך ירושלים

[illegible]

מנפאואר

[illegible]

עסקים

[illegible]

משרדים

[illegible]

בתי־אבות

[illegible]

בריאות

[illegible]

בריאות ים־המלח

[illegible]

מלווידיות

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

מחשבים

[illegible]

מכירות

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

הזדמנויות מיוחדות

● כלי אנגליה לחדר ה־6 והכלה אלינגה. 561576

וידיאו

[illegible]

טלוויזיות

[illegible]

כליינינה

[illegible]

אבירות

[illegible]

בעלי חיים

[illegible]

הסרות

[illegible]

שמלות כלה

[illegible]

שיעורים פרטיים

[illegible]

מדיחי כלים

[illegible]

מוצרי חשמל

[illegible]

מ ז כ י ר ו ת

אלקטרוניות

[illegible]

מחשבים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מערכות סטריאו

[illegible]

מקררים

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עסקים

תיירות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

בריאות ים־המלח

[illegible]

אזור הדרום — כאן דרום — הלוח הארצי

שידוכים

[illegible]

הסרות

[illegible]

מציעים למכירה

[illegible]

משאיות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

עזרות ומטפלות

[illegible]

פולקסוואגן

[illegible]

פורד

[illegible]

פיאט

[illegible]

פיז'ו

[illegible]

רנו

[illegible]

מסחריות

[illegible]

אופל

[illegible]

מלבוש

[illegible]

סובארו

[illegible]

סוסיתא

[illegible]

סיטרואן

[illegible]

דירות למכירה

וילות ובתים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

3.5 — 3 חדרים

[illegible]

2.5 — 2 חדרים

[illegible]

שיפוצים

[illegible]

שונות

[illegible]

שטיחים

[illegible]

שירותים

[illegible]

קונים

[illegible]

תרגום

[illegible]

תנורי אפיה

[illegible]

בגדים

[illegible]

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

אחורי

[illegible]

לוח קיר

מציעים למכירה

[illegible]

פסנתרים

[illegible]

צילום

[illegible]

קורסים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

שידוכים

[illegible]

שידוכים וזיווגים

[illegible]

חוגים

[illegible]

וידיאו

[illegible]

הלוואות

[illegible]

חנויות

[illegible]

אינסטלציה

[illegible]

בתי־אבות

[illegible]

בעלי־חיים

[illegible]

בימוי

[illegible]

בריאות

[illegible]

חימום והסקה

[illegible]

מבני תעשייה

[illegible]

מחסנים

[illegible]

מגרשים

[illegible]

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

או.אר.אס

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

תינבור

[illegible]

ת.ל.מ

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

עבודת פרך

[illegible]

חבר

[illegible]

למשרד אדריכלים דרוש/ה
1. אדריכל/ית מנוסה
2. הנדסאי/ת או טכנאי/ת מנוסה
להתקשר בימים א־ה
בין השעות 13.00-9.30 טל. 03-2345254

דרוש בחור
תושב אשדוד
לעבודה בימי ד' (כולל לילה)
להתקשר מיום א
לטלפון: 055-21935; 055-22080 לכרמל

לחברת שיווק ארצית
דרושים
* איש מכירות
* דיילות
לאזור ירושלים
ניסיון מוכח במכירות
למתאימים מובטח:
* רכב צמוד * שכר הולם
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33642 ת"א

Unitours ISRAEL LTD
יוניטורס ישראל בע"מ
חברת התיירות הדינמית מציעה לך להצטרף לענף המתפתח ולפתוח חלון לעולם הגדול
Booking Clerk
למחלקת תיירות יוצאת. טיפול בנסיעות עסקיות.
ניסיון קודם הכרחי.
עליה אחרי צבא, עם אופנוע.
כל התפקידים - משרה מלאה
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-246261

אשרז עיבוד נתונים בע"מ
אשרז עיבוד נתונים בע"מ
בית התוכנה למחשבי I.B.M
הטובים ביותר לתוכנה הטובה ביותר
והיותר טובים למכירות באשרז
למחלקת שווק המכירות:
אנשי/נשות מכירות
מעולים/ות
כישורים דרושים:
★ ידע מוכח בתחום המחשבים/התוכנה
★ נסיון מוכח במכירות
★ אנרגיה
★ בעלי רכב
לצוות פיתוח במחלקת תוכנה
דרושים
תוכניתנים בכירים
בעלי נסיון מוכח של 3 שנים לפחות במחשבים:
I.B.M SYS/36
I.B.M MAIN FRAME (VM)
נא לפנות מייד בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל מחלקת כ"א חברת אשרז עיבוד נתונים בע"מ
רח' מקס 30 ת"א [illegible]

למוסד ציבורי בחיפה
דרושה
מזכירה
בעלת כושר ארגון, נסיון בהפעלת משרד.
רצוי בעלת רכב.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
לת.ד. 33010 ת"א 61330
"עבור מזכירה"

מנון דור
שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
תל־אביב, רח' יהודה הלוי 105
טל. 295445
עבור לקוחנו - מפעל טכסטיל באיזור המרכז
דרוש
מנהל/ת חשבונות
סוג 2 ומעלה
בעל נסיון של 3 שנים בנהול מסחרי
המשרה מלאה
לפנות למנון דור טל. 295445, 383875

לשבועון "כותרת ראשית"
סניף חיפה
דרושות
רוכשת מודעות מנוסה
כולל עבודה משרדית
מנהלת חשבונות סוג 2, 3
עם ניסיון מוכח במחשבי אי.בי.אם.
להתקשר בשעות היום לטלפון: 03-295222/412
ובשעות הערב 04-331592, 04-331565 לירום

לחברת שיווק ארצית
דרושים
* איש מכירות
* דיילות
לאזור ירושלים
ניסיון מוכח במכירות
למתאימים מובטח:
* רכב צמוד * שכר הולם
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33642 ת"א

הלוח הארצי   הארץ חדשות

הלוח הארצי — העיר — צומת השרון — תל אביב גוש דן והשרון

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
ZAMLER טל. 235924

דירות למכירה

קבלת מודעות
ללוח "העיר"
לא מכרת — לא שילמת
"רשפים"
טל. 611389, 611623
מכבדים ויזה
ישראכרט ודיינרס

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

קרחת?
פתרון מהפכני
הדבקת שיער בשיטה
אמריקאית חדשנית
המוכר לשיער טבעי
03-297859

חדרים 1—1.5

חדרים 2—2.5

חדרים 3—3.5

4 חדרים ויותר

תל אביב

גוש דן

לציבור הדתי
- בקרית-הרצוג, בני-ברק, דירות 3-4 חדרים ודירות 5 חדרים עם גג צמוד
- בגבעתיים - דירות פאר 5 חדרים, רחוב מודיעין - ריינס
- פתח-תקוה - 3-4 חדרים, לכניסה מיידית
- בתל-אביב - ברחוב עמק-ברכה, דירות מפוארות 4 חדרים 2 דירות בקומה

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
03-664631

מאיא נכסים
טל. 7510223; 7513518

- דירות גג מפוארות בסורמן. סטנדרט גבוה
- דירות גג במבואות־זיכון 4 + 1 (שלושה דיירים) בבניה
- 2 חדרים חדשה ברחוב עמל בגבעתיים מפוארת - בבניה
- 2½ ברחוב שקט במרכז רמת גן מיידי, 50,000 דולר
- במקום היוקרתי ביותר בגבעתיים דירות 4, 4 + גג, 5+1 + גג (בבניה)
- בסביון 3½ מפוארת ק"ג + מעלית מיידי! 115 מ"ר
- בשיכון ותיקים דו משפחתי 250 מ"ר זקוק לשיפוץ. 170,000 דולר
- בבורוכוב-טינסקי בגבעתיים, דירות 4 ר"ג גדולות ומפוארות, בבניה
- ברח' המעפיל 4, גדולים, ק"ג חניה, בבניה
- בארלוזורוב בגבעתיים, דירות 4 חדרים בבניה, 6 דיירים
- דירת גג 1+4 בקרוך קיימת בגבעתיים
- ברח' פנייהגבעה דירת גג 3 + 1 חדשה (לא מקבלן)
- דירות בבניה באזורים שונים ברמת-גן ובגבעתיים
- ברח' תרפ"ב 3½, 100 מ"ר. דרומית בשלבי גמר 75,000 דולר
- בחרות - המבדיל ק"ג 4 חדרים בבניה 110,000 דולר
- בשיכון ותיקים, לצעירים 2½ חדרים ק"ג 90 מ"ר 59,000 דולר
- ברח' שאנן בר"ג, וילה 5 חדרים 550 מ"ר
- בביאליק (פניםי) 4, ק"ג כניסה בעוד 6 חודשים 90,000
- בשיכון ותיקים מגרש 330 מ"ר לבניית קוטג' בודד

מרכז תלמידה
שיעורים
★ מתמטיקה ★ פיסיקה
★ כימיה ★ אנגלית
★ ההנהש ★ לשון ועוד...
שיעורים פרטיים
בבית או במכון
כל המקצועות והרמות
טל. ת"א 03-447404
טל. ים 03-863153
טל. חיפה 04-224140

ביחד
בית הורים "ביחד"
סלומב 10 ר"ג
ביום 03-775534 בערב 03-5518927, 03-5518254

החלה ההרשמה
★ ריכוז שרותים לגיל השלישי המאפשר המשך החיים בכבוד
★ חמש ארוחות ליום והגשת משקאות חופשית 24 שעות ביממה.
★ צוות אחראי מאוד ואדיב של מומחים בטיפול אישי ויחס חם.
★ השגחה רפואית ושרותי אחות.
★ לחצני חרום בכל החדרים.
★ לנרשמים הראשונים תנאים מועדפים !!

— בפיקוח משרד הרווחה —

صكرا من الاصل

2

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● בתחומי ר"ג 2 חדרים + הול ק"ג 03-720794 דולר 42,000 154455127

חולון ובת"ים

4 חדרים ויותר

ראשל"צ

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

2–2.5 חדרים

מכוניות

אוסטין

אופל

אאודי

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

אוטוביאנקי

3–3.5 חדרים

1–1.5 חדרים

נתניה

איזור השרון

לא מכרת
לא שילמת
רק לוח העיר
קבלת מודעות
מ-8.00–20.00
03-371261

ריצת 52 כפר-סבא 052-32343 85

בכ"ס 4 חדרים מעולה, בנין 8 דיירים, ק"ב, ליפט.

10 חודשים. איזור מעולה. בנין 9 דיירים. 052-22976

קוטג' חדש 450 מ"ר קרקע 240 בנוי. 193,000 דולר.

קוטג' 6 חדרים באזור יוקרתי. 165,000 דולר.

קוטג' קרקע 450 מ"ר בנוי 240. איזור יוקרתי. בתהליכי גמר. 185,000 דולר.

ברעננה קוטג' חדש 6 חדרים דו-קומתי, 280 מ"ר קרקע. איזור יוקרתי. כל הקודם זוכה. 138,000 דולר.

● באמבר 4 חדרים, בנין קטן, פינוי גמיש.

● להיום - ברעננה, ברחוב שברץ, דירות 4, 5 חדרים

● בהרצליה - בשכונת מגורים חדשה, מרכזית ושקטה - דירות גדולות (מרווחות) 5, 6 חדרים. בסטנדרט גבוה

● בכפר-סבא קוטג'ים 6 חדרים. ברחובות חלידו ויבנה

משהב

● בכ"ס בהקמה 3 + טלפון, דוד"ש 20,000 052-444188

בכ"ס 4, 140 מ"ר קד בלי, בשדרות, 57,000

● בכ"ס 4 מסודרת, + טלפון + מעלית + מטבח אמריקאי. 052-444188 58,000

● בכ"ס 4 חדשה + מעלית, + דוא + ש"ב 67,000

להשכרה בכ"ס בית פרטי במקום טוב, מיידי. 052-444188

המשך ת"א גוש דן והשרון

● אוסטין 1300 5/83 ראשונה במצב מעולה!!! 03-350088
154437123

● אוסטין 1300 1981 ראשונה כחולה, מצויינת + טסט 03-549808
162801128

● אוסטין 1300 מנוע 1981 1984 נהדרת ראשונה 03-7515520
164043127

● אוסטין 1300 84 אוטומט מיבוא 10000 ק"מ 03-241786
174501128

● רקורד קומבי, 71, 1700. בכיתוב עבודה: 915776 9525412
181104123

● ק"פ, 2001 OK + מזגן, שניה, עבודה 03-622529 ,03-380406
181815127

● אוסטין 1300/5 1984 ביואש פרטית, ראשונה, מיטלי, אוטומטית
185259123

● אוסטין 1300 5/83 ראשונה במצב מעולה
195634123

● אוסטין 1300, 1980 + תוספות, 28 אחוז מתחת למחירון 03-621149
200634123

אינוצנטי

● אינוצנטי 83 ישראלי מצב מכני מעולה + תוספות 524748
163243223

אלפא רומאו

אמריקאיות

ג'יפים

דופין

דייהטסו

ב.מ.וו.

וולוו

הקסטל

מלבס

מרצדס

מיני מיינור

מוריס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

פורד

סוזוקי

סוסיתא

פיאט

פיז'ו

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס באזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א-ד בין השעות 8:00-15:00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.
לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261

חניון אוטו
"מומו"
מציעים למכירה
במבצע!
כל דגמי המכוניות יד שניה ב-80% אשראי
ב-18 תשלומים
רח' פנחס לבון 6
03-813508 ,03-832012

ארוחה מלאה
6.90 ש"ח
★ כוס יין חינם
★ בר סלטים חופשי
★ פיתות חופשי
כביש החוף, תחנת דלק סונול, 2 ק"מ מנתניה כיוון ת"א
טל. 053-57817

קבלת מודעות!
מ-8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד!!!
דחוף
03-611001

בואו וננהג כאחים בדרכים
אבנר - איגוד לביטוח נפגעי רכב

הכנא מן الأصل

2

המשך ת"א גוש דן והשרון

● 2000 505 1983 100,000 ק"מ
18515905א

● 1974, במצב טוב
18554605א

● 1983 .305 ...
19211005א

● 84 ...
19493905ב

● 1981 104 במצב ...
14591509א

● 72,000 ...
17210809א

מנועים

רנו

מסחריות

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

אופנועים

אילת-רכב נגב

ביקוש רכב

חלפי רכב

הצעות עבודה

● לעיתון הארץ דרושים מוכרים/ות
5121331

● דרוש נער מסודר בערב להתקשר 552591
17053105ד

מוכרים/ות

רפוס

הנהלת חשבונות

אחיות

גננים

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתבת

שרטטים ונרפיקאים

רפואת שיניים

עוזרות ומטפלות

מזכירות

סוכנים/ות

חרטים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

גזירה ותפירה

טכנאים / הנדסאים

מחסנאים

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא מכרת - לא שילמת "רשפים" טל. 611623, 611389 מבצבים ויזה ישראכרט דיינרס

דרושה מתקנת אמנותית לסריגים בלבד (רפרודוקה) טל: 828775

שרות עוזרות ומטפלות מטפלות עם/בלי לינה עוזרות-בית, מטפלות לקשישים, נכים וחולים 052-452244 לדינה

קבלת מודעות: מ-8.00 עד 20.00 לוח העיר אשראי מיוחד !!! 03-727630 03-739297 03-738707 לבעלי כרטיסי אשראי

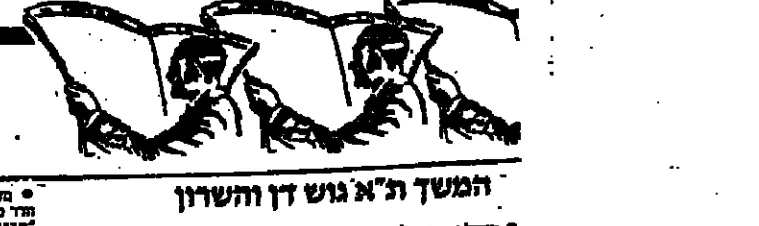

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

• מטפלת מנוסה לפעמים בשבוע 2, תנאים טובים 052-457922 19234105א

• בהרצליה מטפלת לתינוק + נקיון 5 ימים אפשרות לינה

• למשפחה ישראלית בחו"ל דרושה בחורה לעזרה בטיפול בילדים 19533905א

• דרושה מטפלת לתינוקת 4 ימים בשבוע בתל-אביב. המלצות 03-258253 202448093

פועלים/ות

פקידים/ות

מקדמי מכירות

ביקוש עבודה

שמירה ואבטחה

תינוק

שליחים/ות

נקיון

משאבי אנוש

חבר

(חבר המתרגמים)

עסקים

אולמות

מחסנים

בתי מלאכה

חנויות

מגרשים

הלוואות

מכרזים

משרדים

מבני תעשיה

חקלאות

מהפכה גדולה בפרסום המודעה הקטנה

רק בלוח העיר

לא מכרת

לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס באזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א-ד בין השעות 8:00-15:00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.

לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל' 03-371261

מקור ההלוואות

★ הלוואות לשכירים קבועים לרכב חדש ומשומש נכיונות צ'קים ושטרות מסחריים טל: 03-650527/8

קבלת מודעות ללוח העיר

לא מכרת – לא שילמת

"רשפים" טל 611389, 611623

מכבדים ויזה ישראכרט והדיינרס

מכירות ושירותים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש עלפי החוק.

ריפוי והרזיה

ציוד תעשיה

ניקוי ופוליש

חימום והדברה

נופש וקיט

שיפוצים

בריאות

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

הכוונת הארצי / הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

● צבעי מעלה + תעודת אומנות. מומחה לשיפוץ ... 03-781495
181137292

● קבלן בנין ושיפוצים רשום מבצע ... 03-5365095 .03-717819
185720022

● למכירה מיבום הכולל 100 מנוחות קומפלט בהזדמנות 03-803834
163904094

● גבות רעפים שיפוץ ארגזי רוח והחלפת רעפים 03-913269
190905127

● צבעים ופרילים בלבד מבצעים כל עבודות הצביעה 03-789231
200016122

תכשיטים וכלי כסף

● מכשת כסף, עגיל כסף, כתובה, לחופות כלה ... 03-495221
161731022

● תנור להתכת מתכת חרש השיבלי עד 500 מעלות ... 835472
164706127

כרטיסי ביקור

● למכירה כרטיסי ביקור 100 כ"ל בנה ... 03-743237
192017292

● כרטיסים מוגדלים במלבוש ... 03-821615
173326127

אותיות דביקות

● הזמנה עשה שלטים בעבעים ... 03-918390
181548057

ציוד אלקטרוניקה

● רוזם אולם ... 03-625111
165231221

מדחסי אויר

● בחום חדש 20 כ"ס ... 03-470807
162947224

מקרר

● למכירה אמקור 16 ... 03-809452
161449191

● פיליפס 17 ... 889494
162458191

● ... 600 ... 03-7519413 03-7512052
184010191

● למכירה מחשב אמנה ... 052-559869
155117221

● אמקור 14 + תנור ... 03-841587
160805221

● מקרר אמנה 25 + קיוסק ... 7517477
165211221

● בגנול אלקטריק 24 ... 03-411479
163609221

● מקרר סימל ... 820595 .5565150
171403221

● מירית אמקור 2000 ... 052-449949
193044221

● אמקור 18 ... 03-221929
193252224

● ... 03-730561
195026221

● ... 03-416058
200624227

● ... 052-542788
202429224

● למכירה אמקור 15 ... 03-7518825
150345264

● ... 03-21153
184933264

● מקרר אמקור 15 ... 03-777257
190227261

● ... 03-5595554
192305264

● ... 03-831582
161400294

● אמקור 15 ... 03-866477
162429294

● מקרר 6 דלתות ... 03-802824
165920291

● ... 03-794405
172251291

● ... 052-450138
172704294

● 2 מקררים ... 03-919355
201702294

● ... 03-951045
152503021

● ... 04-982446
161154021

● ... 03-831220
180508024

● ... 203213021

● ... 154814051

● ... 03-479795
163723057

● ... 03-924552
164432054

● ... 3.500
164522054

● ... 181435057

● ... 03-925859
190111057

● ... 052-545720
191821054

● ... 03-744045 .03-766329
195738057

● ... 052-912178
200623054

● ... 03-436908
170403094

● ... 03-732261
202606092

● ... 03-227902
150347122

● ... 03-479795
155317122

● ... 721079
164760127

● ... 03-241627
165202122

● ... 052-557469
171827127

● ... 03-453841
172354127

● ... 03-220066
172552127

● ... 03-392573
172649127

● ... 03-382198
173015127

● ... 052-570476
173137127

● ... 03-443866
173723127

● ... 181143127

● ... 03-919707
194642127

● ... 03-894534
195910122

● ... 03-457790
201602127

● ... 052-555956
202022127

מוצרי חשמל

● ... 03-233961
201218194

● ... 03-582230
171639221

● ... 03-593040
171751221

● ... 03-5032825
195256221

● ... 03-918701
203703227

● ... 03-474504
184818261

● ... 03-448332
185855261

● ... 03-321162
192424264

● ... 03-787875
200732464

● ... 191356291

● ... 03-412140
191135294

● ... 052
191700294

● ... 03-428824
191753294

● ... 052-551561
203437294

● ... 03-396769
203648291

● ... 03-426825
184433024

● ... 052-34742
202701021

● ... 03-741454
151635094

● ... 03-5566678
163522094

● ... 770506
164943127

● ... 03-452347
165344124

● ... 03-482852
165544124

● ... 052-28462
182815121

● ... 03-269015
194517124

● ... 052-29962
201346127

צילום

● צילום במקצוע ... 16382122

"מצלמות העיר"
ככר נמיר (אתרים)
טלפונים: 03-280532
03-296318

● ... 997166
150155264

● ... 052-78896
203411297

● ... 03-410374
164939057

● ... 03-725382
164130052

● ... 03-350364
172218094

● ... 03-789925
181340004

● ... 03-738926 03-728869
173240127

● ... 03-295340
195735122

הגבהה והנעלה

● ... 161624291

● ... 03-744619
162146291

● ... 03-297099 03-4736466
203958294

● ... 03-838331
185315022

● ... 21.00-19.00
185910022

● ... 03-438295
153647052

● ... 160248054

● ... 03-403472
161515054

● ... 182159094

קבלת מודעות!
מ-8.00 עד 20.00
לוח העיר
מבצע מיוחד!!!
מודעפון
03-383838

דוחים

● ... 03-477963
161638191

● ... 161841191

● ... 03-844414
182606194

● ... 03-779547
184206191

כלי נגינה

● ... 161554191

● ... 184131191

● ... 184718191

● ... 184812191

● ... 200842191

● ... 155027221

● ... 160018221

● ... 162033221

● ... 162602221

● ... 163249221

● ... 165932264

● ... 163352224

● ... 163537224

● ... 171938221

● ... 174426221

חיות בית

● ... 03-777715
184125191

● ... 03-436217
161600221

● ... 03-449290
171100221

● ... 173030227

● ... 03-496927
191426221

● ... 03-876320
185504261

● ... 153157291

● ... 03-436341
161932294

● ... 03-947403
170116291

● ... 173110291

● ... 191840291

● ... 203033297

● ... 203218294

● ... 203653297

● ... 182423024

● ... 203347021

● ... 153357052

● ... 161822054

● ... 162342054

● ... 162435054

● ... 165640057

● ... 164329051

● ... 171436057

● ... 190151057

● ... 190314057

● ... 191848054

● ... 194038057

● ... 200117051

● ... 211544051

● ... 182138094

● ... 164836127

● ... 164635121

● ... 165106124

● ... 172114127

● ... 172031127

● ... 181216127

● ... 201004121

רוצים לקנות

● ... 152506291

● ... 152548291

● ... 161312021

● ... 163705051

● ... 151508094

מזגני אויר

● ... 034514151

● ... 175532221

● ... 184941261

● ... 190251261

● ... 203549294

● ... 190450057

● ... 190531057

וידאו

● ... 162902154

● ... 174463154

● ... 174538154

יעד מחשבים
בשיתוף
מ.ל.ל מחשבים
שילוב מושלם של
מחשבים תואמים -
SPRING
מבצע מחירים
חסר תקדים.
במוצאי שבת, מצאת
השבת עד חצות ובכל
יום רצוף מ-9.00-20.00
★ **אספקה מיידית**
יעד מחשבים הרצליה, נוה
אמירים, מרכז מסחרי
השופטים 4, 052-550577

מטבעות זהב

● קונה שטרות כסף ומילות מרוסיה לפני שנת 1917 03-719941 בערב
165248057

קופות ומשקלים

● קופה רושמת קסנתה 944 ... 03-809210
162940154

● ... 200010051

אסטרולוגיה

● קורס למתחילים ולמתקדמים ... 03-820869 .03-233551
162504054

● ... 201829091

גרפולוגיה

● ... 195106221

● ... 184050024

מכונות כביסה

● ... 201654021

● ... 161607054

● ... 052-543280
173821057

תנורי אפיה

● ... 200935227

● ... 202030221

● ... 195102291

● ... 202130297

● ... 171839057

● ... 171951057

● ... 172236057

● ... 203610051

● ... 181252094

● ... 164903127

ציפוי אמבטיות

● ... 183222021

● ... 164234051

הודעות לציבור

● ... 174331154

חימום והסקה

● ... 205225151

● ... 195029221

● ... 190104291

● ... 170012094

● ... 183323121

זיפות גגות

● ... 181709094

עיתור

● ... 042045151

● ... 182648194

● ... 163710224

● ... 163746224

קורס בגרות מתמטיקה (3 יח')
ב-300 ש"ח לא כולל מע"מ
הנחה לחיילים
טל. 803619 מ-17:00

● ... 170727221

● ... 171256221

● ... 162602291

● ... 160927021

● ... 181057024

● ... 182141024

● ... 184232024

● ... 202608021

● ... 154334051

● ... 154407051

● ... 161416054

● ... 170510054

● ... 181718054

● ... 181749054

● ... 200133057

● ... 203529051

● ... 151734094

● ... 183057094

● ... 172002127

● ... 190735127

אמנות

● ... 161023151

● ... 143334221

● ... 195421221

● ... 201508224

● ... 153603124

מכונות תפירה

● ... 195505291

● ... 184010024

● ... 190101021

● ... 192816054

● ... 203543051

● ... 201422091

● ... 170639124

מכונות כתיבה

● ... 201925221

● ... 181740024

● ... 161635054

● ... 181922094

● ... 201603091

● ... 164849121

● ... 173540121

טלוויזיות

● ... 203100021

● ... 161901054

● ... 183938054

● ... 181742094

● ... 150545121

מדיחי כלים

● ... 202147221

● ... 170310094

סירות

● ... 140723021

● ... 161659021

● ... 173521094

● ... 152006121

● ... 170403127

● ... 172447127

● ... 172849054

● ... 201218191

● ... 152181291

● ... 152226291

● ... 160031291

● ... 173617291

לא מכרת לא שילמת

קבלת מודעות
מ-8.00-20.00
03-371261

בריזון / תנים / הכרזות

● הכרזות בלי סוף רק בעלוני "קשר" עלון הפנויים/ות ... 03-733994 .04-446023 21.00
173534054

● ... 201028191

● ... 164918221

● ... 166656291

● ... 172808294

● ... 172840291

● ... 170435054

● ... 170600054

● ... 170665054

● ... 170725054

● ... 174423054

● ... 174431057

● ... 200820194

● ... 200456054

● ... 172507094

● ... 173157094

● ... 164834221

● ... 202003091

● ... 171321124

● ... 191249127

● ... 194602124

● ... 173424054

● ... 184939191

● ... 200918191

● ... 164842294

● ... 162730054

● ... 162806054

● ... 170535054

● ... 154701121

● ... 173744121

● ... 191207127

● ... 192028127

● ... 201120124

● ... 173735054

● ... 162032191

● ... 163903224

● ... 165001221

● ... 172658291

● ... 200421294

● ... 202534021

● ... 162702054

● ... 164033057

● ... 170412054

● ... 174057057

● ... 190841057

● ... 200905054

● ... 165549094

● ... 181907092

● ... 165405121

● ... 173902127

● ... 181307127

● ... 201307127

הכרזות בלי סוף

5500 פנויים/ות מכל רחבי הארץ כבר הצטרפו — וזה... משהו!!!
1175 פנויים/ות מציינים עצמם החודש בעלוני "קשר" — וזה... משהו!!!
צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון ושני מיתרים — זה... משהו!!!
עלוני "קשר" עושים את החיים קלים וזה משהו... משהו... גדול !!!
לקבלתם: חייג • עכשיו!!!
04-446023 .03-733994
9:00 - 21:00 (+ שבת)
העלונים נשלחים במעטפות סגורות ללא תו זיהוי השולח.
עלוני קשר עלון הפנויים/ות מס' 1 בישראל

● רי לשבת בביתו זוגות ... 54071 ...
173914221

● ... 174587221

● ... 185309264

● ... 155330294

● ... 184253051

● ... 154734051

● ... 164144057

● ... 191636054

● ... 203719054

● ... 202959054

● ... 203601051

● ... 203435051

● ... 173124094

למשרד מהנדסים
לניהול תיאום ופיקוח
דרוש
מהנדס בעל
נסיון רב
בתאום ופיקוח צמוד
על פרויקטים גדולים
ומורכבים שליטה מלאה
בעברית הכרחית
לפנות לת.ד. 50016 ת"א
סודיות מובטחת

לבית תוכנה מהמובילים בשוק
דרוש/ה
איש/ת מכירות
עם מלפל
נא לפנות לחברת
מימד מערכות בע"מ
טל: 03-202925, 03-297335
לבקש את ירון

למפעל תעשייתי הנמצא במבואותיה הדרומיים של חיפה דרוש
מחסנאי פקיד טכני (מפ"ט)
הכישורים הדרושים:
★ נסיון 5 שנים לפחות, כמפ"ט.
★ שרות צבאי כמפ"ט - יתרון.
★ ידע ונסיון בניהול מחסן ממוחשב.
הערה: העבודה במשמרות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב-יד תוך פירוט קורות חיים וניסיון קודם אל מנהל כא ת.ד. 860 חיפה וציינו על המעטפה - מפ"ט.
- סודיות מובטחת -

לחברה קבלנית
דרוש בחיפה
מהנדס /
הנדסאי בניין
לפיקוח עבודות גמר ומערכות
לבניין משרדים גדול
אפשרי פנסיונר
בעלי ניסיון בלבד יפנו בכתב
יד לת.ד. 2029 מיקוד 46120
אזור התעשייה הרצליה
תוך ציון פרטים וניסיון קודם

לשטיחי כרמל
דרושה
מוכר/ת מקדם/ת מכירות
למחלקות מכירה ברשתות השיווק
* גיל 25-35
* בעלי ניסיון במכירה לרהיטים
בקרית-שמונה — העבודה בשעות ואוירה
בטבריה — לעבודה בשעות ...
נא להתקשר ...
טל 03-362851 ...

למעונות היום באלקנה
דרושות
1. מטפלת מחנכת
בוגרת בית ספר למטפלות + ניסיון בעבודה
2. מבשלת
בעלת הכשרה וניסיון
מועמדות מתאימות המוכנות ...
לטלפון 03-9362353 למנהלת המעון

הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות למכירה

ביה קולקטיבית
[illegible]

ביקוש דירות
[illegible]

קבלנים
[illegible]

דמ"פ
[illegible]

וילות ובתים
[illegible]

5 חדרים ויותר
[illegible]

4—4.5 חדרים
[illegible]

3—3.5 חדרים
[illegible]

2—2.5 חדרים
[illegible]

1—1.5 חדרים
[illegible]

דירות בשכ"ח
[illegible]

קריות
וילות ובתים
[illegible]

גליל
וילות ובתים
[illegible]

דירות למכירה
[illegible]

נצרת
דירות בשכ"ח
[illegible]

וילות ובתים
[illegible]

דירות למכירה
[illegible]

עסקים
[illegible]

חנויות ועסקים
[illegible]

מגרשים
[illegible]

משרדים
[illegible]

מכוניות

מבני תעשיה
[illegible]

דייהטסו
[illegible]

וולוו
[illegible]

טלבוט
[illegible]

סובארו
[illegible]

אוטוביאנקי
[illegible]

אוסטין
[illegible]

אופל
[illegible]

אלפא רומאו
[illegible]

אמריקאיות
[illegible]

ב.מ.וו
[illegible]

אאודי
[illegible]

פורד
[illegible]

פיאט
[illegible]

סוסיתא
[illegible]

סיאט
[illegible]

סיטרואן
[illegible]

פולקסווגן
[illegible]

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	86 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	79 מחיר מומלץ
קטנות																
אוטוביאנקי	16.5	18.4	12.5	13.7	10.8	12.5	9.9	11	8.6	10	7.5	9	6.6	8	5.9	7
מיני מיינור	16.3	16.3	14.3	14.6	12.3	13	10.3	12	8.3	10.8	7.2	9.4	6.4	8.7	5.7	7.8
סיאט איביזה 1.2	18	20.5	15	18.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פולקסוואגן פולו	22.1	23.7	20.3	20.5	17.3	18.6	15.7	17	13.6	14.7	12	11.8	10.2	10.3	8.2	9
פורד פיאסטה	18.1	20.5	15.5	18.1	14.7	16	12.3	14	10.9	12.2	9.8	11.1	8.5	9.6	7.5	8.2
פיאט 127	–	–	13.1	15.1	12.1	13.6	11.1	12	10.1	10.8	8.5	9.7	7.6	8.7	6.4	7.3
פיאט פנדה	–	–	–	–	9.8	14	8.9	12.4	8.2	11	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 55	19.7	21.5	16.6	19.5	14.3	17.5	13.2	15.7	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 70	20.1	22.7	18.2	20.1	15.6	18.6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיג'ו 104	–	–	–	–	13.7	15	11.8	13.6	10.7	12.3	8.9	10.5	7.4	9.4	6.1	8
פיג'ו 205 1.1	20.4	23.8	17.7	20.4	16.1	19	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 4	–	–	13.1	15.1	10.9	13.5	9.8	11.5	8.8	9.8	7.8	8.3	6.7	7.1	6.1	6.4
רנו 5	19.1	22.7	16.1	18.1	13.1	16.8	12.1	14.5	10.9	12.3	9.5	11	8.2	10	7.4	8.3
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	28.9	30	25.9	27.5	20.1	21.6	17.8	19.5	16.4	16.7	12.6	14.6	11.2	13	8.1	7.6
אלפא־סוד 1.2	–	–	–	–	–	–	14.1	17.8	12.1	16.2	9.4	14.6	7.9	13	6.4	10.3
סיאט רונדה 1.2	19.3	18.9	17.9	15.7	15.9	11.9	13.9	9.7	–	–	–	–	–	–	–	–
סיטרואן דיאן	16.2	18.3	14.1	16	12.4	14	11.3	12.4	9.8	11.3	7.3	9.7	6.3	8.1	3.8	6.5
סיטרואן GSA	–	–	20.3	21.6	18.3	19.4	16.3	17.3	13.3	15.1	10.8	13.6	7.6	11.3	6.4	9.7
סימקה 1100	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.1	7.6	6.3	6	4.6	4.9
פולקסוואגן חיפושית	–	–	22.1	19.5	20.1	17.3	17.6	14.6	15.7	12.4	13.6	10.8	11.7	9.7	10.1	8.6
פולקסוואגן גולף 1.3	29.1	32.4	23.4	28	21.4	25	19.4	20	18.1	17.3	16.1	16.2	13.9	14.6	11.3	13
פולקסוואגן גולף 1.6	36.1	39	31.1	34	27.4	29.5	24.9	23.8	21.1	20.5	17.3	18.4	16.2	16.2	14.1	14.6
פורד אסקורט 1.3	21.3	20.5	19.1	18.4	19.6	21.6	17.6	18.4	16.6	15.7	14.6	13.5	9.2	8.7	8.2	7.6
פיאט 128	–	–	–	–	–	–	–	–	8.8	12	7.8	10.3	6.8	9.2	5.9	8.1
פיאט 124	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.9	10	7.9	9	6.7	8
פיאט ריטמו 60	19.7	21.6	16.4	19	14.6	15.1	13.1	13.4	11.9	12.4	10.6	11.2	8.1	10	6.7	9
רנו 12 1.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9.8	10.8	8.8	9.7
רנו 14	–	–	–	–	–	–	13.8	17.3	11.3	14.6	9.3	12.4	7.3	10.8	6.3	9.7
רנו 11 1.1	23	21.6	18.7	18.4	16.1	15.6	13.3	13	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 11 1.4	32.9	24.8	27.6	20.5	22.4	17.8	18.6	15.1	–	–	–	–	–	–	–	–
משפחתיות																
אודי 80 1.3	31.8	31	28.8	27.5	25.1	24.3	22.8	21.6	18.8	19.5	16.6	17.3	12.6	15.5	10.6	14
אודי 80 1.6	40.3	36.7	36.3	32	33.3	28	27.2	24.8	22.8	22.1	19.9	20	15.9	17.8	12.6	16.2
אופל אסקונה 1.3S	29.8	31.3	27.8	27	25	23.8	22.1	20.5	19.8	17.8	–	–	–	–	–	–
אופל אסקונה 1.6	41.7	35.6	39.1	30.2	31.1	26.5	27.7	23.2	21.1	20	18.2	12	15.7	10.8	12.2	9.2
ב.מ.וו 316	42.4	45	41.1	39	38.1	35.6	34.2	33	24.8	27	21.2	23.2	17.4	20.5	15.3	17.2
ב.מ.וו 318i	50.8	56	46.2	48.6	43.1	43.2	38.9	36.7	28.9	29	24.4	24	21.2	21	17.3	17.6
דייהטסו שארמאנט 1.3	22.2	21.6	19.4	18.7	16.8	16.1	15.3	13.5	12.9	12	–	–	–	–	–	–
סובארו 1.3 (1.4)	24.6	24	21.9	21.5	17.2	17	15.3	15	14.3	13	13.2	10.8	11.3	9.7	8.3	8.1
סובארו 1.6	27.1	27	24.8	24	22.6	19	19.6	16.7	16.6	14.6	14.1	11.8	12.1	10.8	10.1	8.6
סיטרואן BX16	33.4	34.5	30.3	31	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פולקסוואגן ג'טה 1.3	29.2	32.5	25.2	28	21.6	24.8	19.1	20	17.1	17.3	14.8	16.2	12.4	14.6	–	–
פולקסוואגן פאסאט 1.6	35.7	35.5	31.6	30.8	26.9	26.5	23.4	23.2	20.4	19.8	17.1	18.4	14.8	16.7	11.3	15
פורד קורטינה	–	–	–	–	–	–	–	–	16.3	12.3	14.1	11.3	12.1	10.2	9.3	9.4
פורד סיירה 1.6	32.1	29.7	30.1	26	26.2	22.7	23.2	19.5	–	–	–	–	–	–	–	–
פורד סיירה 1.8	39.3	42	36.4	37	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט 131 1.3	–	–	–	–	17.1	20.5	15.4	16.7	13.1	14	11.4	12.3	10.3	11.3	7.8	9.7
פיג'ו 305 1.3	25.2	28	22.2	24.3	18.6	21	15.4	17.8	13.3	15	11.3	13.5	9.9	11.8	8.6	10.8
פיג'ו 305 1.6	32.1	35.5	29.3	31.3	27	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.1	21.3	19.5	18.1	16.2	15.4	13.5	13.2	10.8	11.9	9.2	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.4	27.3	22.7	25.3	19	21.2	15.7	17.4	14	14.4	12.5	–	–	–	–	–	–
רנו 16 TX	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7.1	11.5
רנו 18 1.4	–	–	–	–	22.6	17.5	17.6	15	13.6	13.5	10.6	11.5	9.1	9.7	7.9	8.6
רנו 18 1.6	–	–	28.4	25	24.8	20.5	20.6	17.3	16.4	15.2	12.7	12.5	11.7	11.5	9.6	9.7
סאלון																
אודי 100 1.6	–	–	–	–	–	–	–	–	19.7	16.4	17.2	14.6	14.4	13	11.2	11.5
אודי 100 1.8	59.6	65	53.1	58	44.7	52	38.4	44	–	–	–	–	–	–	–	–
ב.מ.וו 518	52	57	45.4	49	42.8	42.5	36.8	33.5	31.8	28	26.6	22	20.9	19	17.9	16.2
ב.מ.וו 728i	110	130	93.4	110	84.4	93	63.3	77	51.1	66	45.6	53	39.5	42	29.7	33
וולבו 240 1.8	43.3	44	41.3	38.5	35.5	32.5	30.4	28.5	26.7	25	22.7	21	20.1	17.6	18.2	15.4
וולבו 240 2.0	66.5	66	57.2	58	49.3	51	40.2	44	33.9	37.5	28.7	33	24.3	27.5	21.2	24.2
וולבו 760	118	126	100	102	80	86	67	70	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 190E	109	107	96	90	84	76	67	65	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 200	114	112	98	95	84	72	66	62	53	50	41	40	36.7	35	32.2	31
מרצדס 280S	153	165	140	138	130	115	117	100	107	84	85	63	70	55	58	45
פיאט 132	–	–	–	–	28	21.5	23	18.4	18.7	15	14.4	13	9.4	10.8	8.4	8.7
פיג'ו 504 1.8	39.7	36.5	36.4	30	31.6	25	25.2	21	22.4	18.5	19.1	15.5	15.7	13.2	12.2	11.6
פיג'ו 505 1.8	42.2	47.5	40.2	40.5	34.6	32.5	29.1	27.5	23.6	23.5	20.1	20	16.9	17	–	–

"מחיר שוק" משקף את המחירים בשוק המכוניות

"מחיר מומלץ" הוא המחיר המומלץ ע"י מבחני "אוטו" עפ"י קריטריונים של איכות.

הופיע קטלוג אוטו 1987

כל המכוניות כל המחירים

450 מכוניות · 120 דגמים · 12 מבחנים · 140 עמודי צבע

صكنا من الاهل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך חיפה

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

פיז'ו

רנו

מנועים

מסחריות

ביקוש עבודה

פעוטות

תינוקות

הלוואות

שעורים

קורסים

בריאות

רהיטים

וידאו

כלי נגינה

מקרר

יד שניה

עוזרות ומטפלות

עתיקות

חיות בית

מכירות

טלפון אחד
שווה הרבה כסף

משכורת יסוד +
עמלות גבוהות

רוכש/ת מודעות
אם אתה איש מכירות טוב
בעל חוש מסחרי, חרוץ ומתמיד
התקשר ל־03-5121115

מוסד גרמני בישראל
מחפש
עוזר מנהלי עם נסיון
דרושה שפת־אם גרמנית וידע מושלם בשפה העברית
נא לפנות אל 02־699371 מ־9.00 עד 13.00

לכל־בו "שפע זול"
רח' סוקולוב 38 הרצליה
דרושים:
★ 2 קופאיות עם ניסיון (בעלות הופעה נאה)
★ עובד/ת מעדניה (בעל הופעה נאה)
★ עובדת לתמרוקיה (בעלת הופעה נאה)
★ עובד למחלקת ירקות וחלב
★ עובד/ת נקיון
נא לפנות במקום, "שפע זול" - רח' סוקולוב 38 הרצליה, בשעות העבודה

לחברת קוסמטיקה בין לאומית
דרוש/ה
רכז/ת אזור עצמאי/ת
לאשדוד ואשקלון
★ יכולת אדמיניסטרטיבית ★ ניסיון במכירות
נא לפנות בצרוף קורות חיים
לת.ד. 3195 ת"א 61031

לפרוייקט תקשותי באזור השרון
דרושים:
מקדמי מכירות
מעולים בעלי רכב
עדיפות לבעלי ניסיון ותושבי השרון
נא לשלוח קורות חיים בכתב לת.ד. 316 כ"ס
טל. 052־450857
למתאימים רווחים מצויינים

חברת החשמל לישראל בע"מ
למוסד בחיפה דרוש/ה:
מכונאי/ת רכב
דרגה מקצועית 3 של משרד העבודה
המעוניינים יפנו בכתב אל מחלקת כח אדם המשרד הראשי חיפה ת.ד. 10 חיפה 31000

למוסד לילדים בירושלים
דרושה
מזכירה לחצי משרה
נדרש ידע ונסיון בניהול משרד ובהדפסה
לפנות בין 09.00 — 12.00 לפנה"צ
טל' 02־430998

מכון אדם
ייעוץ למשאבי־אנוש
עבור אחת מלקוחותינו
חברה מבוססת וגדולה באזור עכו
דרושה
מזכירת אגף
כלכלה וכספים
התפקיד:
* מתן שירותי מזכירות, כולל הדפסה לסמנכ"ל ולמחלקות האגף
* כפיפות ישירה לסמנכ"ל כלכלה וכספים
הכישורים הדרושים:
* ניסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה
* יכולת ניהול עצמאי של משרד
* הדפסה עברית ואנגלית; ניסיון במעבד תמלילים וורדמיל – יתרון
* 12 שנות לימוד לפחות
נא לפנות אל מכון אדם, שמשון 1, חיפה 34614, תוך פירוט קורות חיים, נסיון בעבודה ומספר טלפון
–סודיות מובטחת–

דרושים במכתשים
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
דרוש
אגרונום
לתפקיד איש שדה והדרכה לעבודת פיתוח ושיווק של חומרי הדברה.
השכלה: אקדמאית בחקלאות (בוגר או מוסמך), כושר הבעה בכתב ובעל פה. בעל רשיון נהיגה חובה

מועמדים יפנו
בכתב יד
ובצרוף קורות חיים
ותאור נסיון קודם
לאגף משאבי אנוש
ת.ד. 60 באר־שבע, 84100
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי
באזור חיפה
דרושים/ות
מהנדס מכונות
* צעיר ונמרץ
* ניסיון קודם אינו הכרחי
מבקר איכות
* בעל רקע טכני וניסיון של שנ־תיים בתעשייה
* בוגר קורס ביקורת איכות
על המועמדים להיות
בוגרי צבא עד גיל 30
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המס' 10 ע"ג המעטפה

למשרד אדריכלים
דרוש/ה
אדריכל/ית
בעל/ת נסיון
של 3 שנים
טלפון: 03־330684

למפעל "אדרת" שומרון
מול קרני שומרון
דרוש **תפטר**
בעל נסיון
(הכנת שטיחים בעבודת יד)
7:00–15:00
לפנות במקום
או טלפון 052־39540

אורדן תעשיות בע"מ
דרושים
למפעלינו ברחבי הארץ
דרושים
★ למפעל אורדן פיתוח ויצור הנדסי – ראשל"צ
טכנולוג ראשי
כישורים ודרישות התפקיד:
מהנדס מכונות בעל ידע נרחב בענף המתכת. ידע בהליכי שיבוב כולל CNC, תכנון כלים וייצור מתקנים. הכנת גליונות ניתוב, שליטה בשפה האנגלית, נסיון של 10 שנים בתפקיד דומה.
★ למפעל מתה בכרמיאל
מהנדס תכנון במשרד טכני
כישורים ודרישות התפקיד:
מהנדס מכונות בעל ניסיון בעיבוד שבבי ו/או עיבוד פלסטי של מוצרי פלדה ואלומיניום
★ למפעל רום כרמל בעירת הכרמל (ליד חיפה)
מנהל אבטחת איכות
כישורים ודרישות התפקיד:
מהנדס/הנדסאי מכונות, הכרת תקנים אמריקאים וצהליים, שליטה באנגלית טכנית, רקע ונסיון בתעשיית המתכת.
טכנולוג ליציקות מדויקות בתחום הפלדה והמתכות
כישורים ודרישות התפקיד:
מהנדס/הנדסאי חומרים. בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה.
★ למפעל הצור – ממעלי מוצבת בראש פינה
מנהל משרד טכני
המועמד שיבחר יהיה אחראי לנשא אחזקה ופיקוח בכפיפות למהנדס המפעל
כישורים ודרישות התפקיד:
מהנדס מכונות 5־8 שנות נסיון בתעשיה, ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות למח' משאבי אנוש, אורדן תעשיות בע"מ, רח' הפלדה אזור התעשיה נתניה 42378 טלפון: 053־38071
תנאים טובים למועמד המתאים
תנתן עזרה בדיור ובהעברת המטלטלין לאזור הצפון
– סודיות מובטחת –

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
האגף הדתי
דרושים:
לעבודה חינוכית בארץ עם נוער וסטודנטים מחו"ל, בקיץ תשמ"ז — 1987
תקופת העבודה: סיון עד אלול — יוני־ספטמבר
משלושה ועד שישה שבועות
1. מדריכים/מדריכות
בעלי הכישורים הבאים:
— השכלה תיכונית ומעלה
— כושר להקניית ערכים יהודיים
— נסיון חינוכי במסגרות בלתי פורמליות
— שירות צבאי/לאומי
— ידיעה אחת מהשפות הבאות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית, הולנדית
המדריך יידרש לשהות עם קבוצתו 24 שעות ביממה
2. מורי/ות דרך לאיזור ירושלים ו/או צפון הארץ
א. מוסמכים/ות או בוגרי/ות קורסים בידיעת הארץ (צה"ל, החברה להגנת הטבע)
ב. דוברי אחת השפות הבאות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית, הולנדית.
ג. בעלי רקע מסורתי.
3. חובשים/ות קרביים בצה"ל
א. ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)
ב. שומרי מסורת
נא לפנות אישית למכון חזקיהו, רחוב חזקיהו המלך 15 ירושלים (מאחורי בית־אלישבע) טל' 669979, 666941 בצירוף תמונה.
אין ההסתדרות הציונית מתחייבת לקבל כל הצעה שהיא.

מלון שרתון פלאזה ירושלים
לקראת פתיחת עונת התיירות 1987
דרושים עובדים לתפקידים הבאים:
★ **מלצרים וברמן** בעלי נסיון קודם דוברי אנגלית ובעלי הופעה נאה
★ **מלצריות** דוברות אנגלית בעלות הופעה נאה
★ **קציני בטחון** דוברי אנגלית, בעלי הופעה נאה
העבודה במשמרות כולל שבתות וחגים
★ **פקידה** לעבודה משרדית במחלקת המשכורות
★ **מרכזנית** דוברת אנגלית למשמרת לילה 4 פעמים בשבוע
המעוניינים יפנו למחלקת כח אדם במלון בימים א' – ה' בין השעות 10.00 — 15.00, רח' המלך ג'ורג' 47 ירושלים טל' 02־228133

דרושות
דיילות מכירה
באזור חיפה
★ 3–4 פעמים בשבוע
★ שעות גמישות
להתקשר החל משעה 09.00
04־670696

הלוח הארצי הארץ חדשות

דרוש
קונדיטור מעולה
תנאים טובים למתאים
טל' 02-222885
02-226717

למעבדת אופסט גדולה
דרוש
מבקר איכות מנוסה
03-837155
לפנות ליהודה או דני

אקדמאי/ת
נמאס לך מהשיגרה?
דרוש/ה
★ איש/ת מכירות מעולה
★ עצמאית ודינאמית
★ רכב פרטי
★ יכולת לניהול מו"מ
יש לנו אתגר בשבילך
לפנות 02-231444

עבור לקוחנו
חברה גדולה
דרוש
איש תחזוקה
המישרה חלקית
(חצי יום)
רצוי פנסיונר
רצוי נסיון קודם
מתמצא בעבודות
חשמל. אינסטלציה
ונגרות
לפנות למכון דור
טלפון 03-295445

למשרד פרסום
ותיק ומקצועי
דרוש
איש דינמי
לקידום
שבועון דתי
בשפה האנגלית
ועוד...
אנו ממתינים לך
בטלפון
02-222404

לחברת שירותים ארצית
דרוש
מנהל סניף בירושלים
על המועמד להיות
בעל ניסיון
במכירות רצוי
בענף הביטוח.
נא לפנות היום ובימים
א' רב' משעה 09.00-
13.00 לטלפון:
03-260288 למסירת
פרטים אישיים

AVIS
לאריס השכרת רכב
דרושים
דיילי/ות השכרה
● מעל גיל 21
● שנה רישיון
● ידע באנגלית — שפות נוספות יתרון
נא לפנות לאריס
רח' הנביאים 46 חיפה

כימוביל בע"מ
דרושים:
נהגי סמיטריילר
העונים לדרישות הבאות:
1. מגורים באזור חיפה/קריות
2. גיל 28 ומעלה
3. 5 שנות נסיון בנהיגת נגרר/תומך.
מתאימים העונים על הדרישות הנ"ל בלבד
מתבקשים לפנות
לטלפון 04-722237 לשמואל.

לחברת בניה
דרוש
מנהל עבודה
עם נסיון
02-639977, 02-699005

לחברה העוסקת במוצרי עיצוב פנים יוקרתיים
דרוש
איש מכירות
□ ידע בסיסי באנגלית.
□ הדרכה תנתן במקום.
אינטרנובה, בר"ר ריפוד
גורדון 24, חיפה

רשות הנמלים נמל חיפה
דרוש/ה
תכניתן/ית COBOL
מנוסה ליחידת מחשב המבוססת על
מספר מחשבים ורשת תקשורת ענפה והמפעילה
יישומי עיבוי מתקדמים.
נסיון של 3 שנים לפחות.
הכרת HP — 3000 יתרון.
המעונינים מתבקשים לפנות למחלקת כ"א ת.ד 33539 חיפה.

עלית
לסניף השיווק בגליל
דרושים/ות
אנשי מכירות
למכירת חבילות שי
★ בעלי רכב
★ קשרים עם ועדים ומוסדות יתרון
נא לפנות 06-936306

עיריית כרמיאל
לעבודה בעירייה דרוש/ה
הנדסאי חשמל ו/או חשמלאי ראשי
בעל רשיון לעסוק בעבודת החשמל 3 x 200A
מועמדות יש לשלוח בכתב למזכיר העיר
עד לתאריך 27.2.87 לעיריית כרמיאל
מיקוד 20100
ברוך ונגר
ראש העירייה

לחברה העוסקת בניהול ושיווק פרוייקטים
בענף הבניה למגורים
1. מנהל מכירות בכיר — אקדמאי
נסיון של 5 שנים בתחום המכירות, עדיפות לנסיון בענף המגורים
2. מנהל חשבונות ראשי
בעל השכלה על תיכונית בתחום החשבונאות, רצוי רו"ח בעל יכולת לנהל מערכת חשבונות עצמאית לעסקות בניה גדולות. נסיון מעשי של 5 שנים לפחות
תנאי השכר יותאמו לכישורי המועמד הנבחר
המעוניינים יפנו הצעותיהם בכתב לת.ד. 8583 ירושלים

למצפה הושעיה ישוב קהילתי כפרי
דרוש/ה
מזכיר/גזבר
★ בעל נסיון
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב-יד
אל מזכירות הושעיה ד.נ. נצרת-עילית 17915

למפעל גדול בענף המתכת בירושלים
דרושים
★ **חשמלאי תעשיה מוסמך.** רקע באלקטרוניקה, נסיון בתעשיה — שנתיים מינימום
★ **עובד בית מלאכה מכני,** בוגר בית-ספר מקצועי במגמת מכניקה עדינה, עם נסיון 3 שנים לפחות. עדיפות לבעלי נסיון באלקטרואוירוה ובמבלטים
★ **עובד בית מלאכה מכני,** בוגר בית ספר מקצועי במגמת מכניקה עדינה, נסיון שנה אחת לפחות
★ **מכוני מכונות יצור עדימות,** בוגרי בית-ספר מקצועי במגמת מכניקה, עדיפות לבעלי נסיון בהפעלה וכיוון של מכונות מדויקות
מועמדים יתקשרו לטלפון: 02-717225 ולבקש את יורם / אביקם

דרושים
איש ארגון מעולה
רצוי אקדמאי בעל ידע בשיווק
לניהול וארגון צוותי הפצה
פקידה בכירה
רצוי אקדמאית בעלת ידע בשיווק
למשרה מלאה
רק בעלי הנתונים המתאימים יפנו
לטל' 662244 ,668296 ,668276

דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת — איש חינוך
או אדם ללא תואר אקדמאי אך מוכשר)
כישורים דרושים:
• בעל מרץ ויוזמה
• יכולת ארגונית וגישה טיפולית
• למשרה מלאה בעבודת שיקום מרתקת.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים
לת.ד. 4868 חיפה 31048 עבור משרה
מס' 694
סודיות מובטחת

לעומרון פיתוח בע"מ
דרושים לעבודה מיידית:
● **קבלני צבע + ציוד ונסיון**
● **קבלני טיח ואבן**
● **אינסטלטורים**
● **חשמלאי בנין**
טל' 04-211356/224300

שי-טל
שיווק מתנות וחפצי נוי
בע"מ ת.ד. 2107 חיפה
לרגל הרחבת פעילותנו דרושים/ות לעבודה מיידית:
1. סוכן מכירות מנוסה
צעיר ודינמי, רצוי בעל רכב
2. איש מכירות
באולם תצוגה. בעל הופעה נאה
3. מחסנאי מנוסה
אנו מציעים שכר הוגן ועבודה באווירה נעימה
על המעומדים/ות לפנות בכתב יד בלבד בצירוף המלצות ופירוט קורות חיים לת.ד. 2107 חיפה
ולציין המשרה המבוקשת ומספר טלפון להתקשרות
סודיות מובטחת

אופנת כל-בו שלום
מרכז פנורמה שד' הנשיא, חיפה
דרושות: **מוכרות-קופאיות**
למשרה של 5 שעות במשמרת
לתאום פגישה נא לפנות
לטלפון: 04-389127

לחברה העוסקת בייעוץ, פיתוח והדרכה דרושים:
1. פסיכולוגים.
2. סוציולוגים.
3. אנשי מדעי ההתנהגות
4. אנשי הדרכה
בעלי נסיון רב בתכנון והרצת סדנאות בנושאים שונים
לפנות בצירוף קורות חיים נסיון קודם
(מודפסים) והמלצות לת.ד. 313 קריית חיים

פיברוניקס
אתה בחברה טובה
דרוש/ה:
ראש אגף אבטחת איכות
ליפיברוניקס", חברה עתירת ידע העוסקת בנושא רשתות תקשורת על סיבים אופטיים, דרוש "האדם" שיוביל את נושא אבטחת האיכות בחברה כולה וזאת תוך שימת דגש על נושא האיכות בכל האספקטים והתחומים של עשיה בחברה.
האדם המתאים יקבל את תפקיד ראש אגף אבטחת איכות, יהיה חבר הנהלה ויהנה מתנאים טובים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"ם, חיפה 31905.
סודיות מובטחת
פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

האגודה למען הקשיש טירת-כרמל
מכרז
למנהל/ת
מרכז יום לקשיש במשרה מלאה,
אחראי/ת מנהלי ומקצועי למרכז יום לקשיש
כישורים:
★ בוגר/ת אוניברסיטה בעבודה סוציאלית או במדעי ההתנהגות, בעל/ת נסיון בעבודה קהילתית וניהול
דרגה: על פי הכישורים של המועמד/ת
נא לפנות בכתב יד ובצירוף כל המסמכים
לגבי אהובה כרכי — מנהלת הלשכה לשרותים חברתיים במועצה המקומית טירת-כרמל,
ת.ד. 49, מיקוד 30200 לא יאוחר מתאריך: כ"ח שבט תשמ"ז, 27.2.1987.

למשרד גדול

דרושים
[כרזה חלקית]

לארגון יהודי בי"ל
עוזר/ת למנכ"ל ועורך/ת פירסומים
במשרד בירושלים
כישורים נדרשים:
★ תואר אקדמאי
★ כושר כתיבה מעולה בעברית ונסיון בעריכה
★ שליטה מלאה באנגלית. שפות נוספות יתרון
★ נסיון בארגון ויחסי ציבור
פניות בכתב בלבד בלוני קורות חיים, אל
ת.ד. 4293 ירושלים 91042

ילדים זה שמחה!
לכל-בי ירושלים דרושות:
1. מוכרת
2. מקדמת מכירות
3. יועצת מכירות
לצלצל 720899 לליאורה
טוב לגדול עם כל-בי

למוסד רפואי פרטי
בירושלים
דרושה
טכנאית רפואית/ אחות

התחלת עבודה מיידית
לפרטים טל' 02-660585

מרכז אזורי לקשיש
שירותי דיור, בריאות וחברה — עכו
דרוש/ה
אח/ות מוסמך/ת
לתפקיד אחראי/ת מחלקה
עם ניסיון של 5 שנים עבודה (יתרון)
בניהול צוות עובדים וטיפול בקשישים
מועמדים למשרה הנ"ל יפנו טלפונית 04-915605-8
בין השעות 8.30 — 15.00 למזכירות,
לקביעת מועד לראיון

למפעל גדול באיזור מגדל העמק
דרושה:
מזכירה בכירה
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית כולל ניסוח
★ ידע וניסיון בהפעלת ציוד משרדי מתקדם
★ ניסיון מוכח של 3 שנים לפחות בתפקיד דומה
★ שעות העבודה 07.00-15.00
★ תנאים טובים / שכר גבוה למתאימה.
לפנות מנהל כח אדם ת.ד. 1278 קרית טבעון

דרושים
לשרות פרלמן
1. טכנאי אלקטרוניקה
לתיקון מיקרוגל
2. טכנאי מומחה
בעל ידע בתיקון
מוצרי בית וחשמל
פרטים טל' 02-248449

לפנימיה טיפולית בירושלים
דרוש
מורה/מדריך חקלאות
למשרה חלקית בשעות הצהריים
עדיפות לבעל נסיון
לפנות בכתב לת.ד. 16017 ירושלים

דרושה:
מנהלת חשבונות סוג 2,3
בעלת נסיון ברישום תיקוב. פקודות יומן בתשלומים לספקים והתאמות שונות.
חרוצה, בעלת יוזמה למשרה מלאה.
המתאימות יפנו
לטל' 04-70516 לריקי

קפיטן לעיר שלם
מנהל לסופר (דרוג-סטור)
הפעילות במקום הינה בשעות
09.00—24.00, כולל מוצ"ש וחגים
בעל נסיון בתחום הנ"ל יפנה למנכ"ל
במקום (אגון) בימים א'—ה'
בין השעות 1500-0815
לטלפון 02-667057

כימאי
BS/MS או הנדסאי/לבורנט
נדרש בפעלות חדשני בכימיה תרופתית.
תנאי עבודה טובים!!
אי. אר. טי. קרי ת הטכניון, טל' 04-225175

עיריית תל-אביב-יפו
מינהל החינוך, הנוער והתרבות

עיריית תל-אביב יפו
מינהל החינוך הנוער והתרבות
מרכז קהילתי "בית-דני"
שכונת התקוה, טל' 378277
דרושים
• סגן מנהל "בית-דני"
כישורים נדרשים: אקדמאי (רצוי במדעי החברה), בעל ניסיון מוכח בניהול חינוכי, כושר ניהול צוות.
תאור התפקיד: אחריות לכח אדם וניהולו, אחריות לביצוע התקציב, יזום, תכנון וביצוע פעולות חינוכיות ומנהליות.
• מדריכים/ות חברתיים
• מדריכות משחקיה חינוכית
• מדריכים/ות לחוגים (טקטיים)
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ל"בית-דני" סימטת כביר, שכונת התקוה ת"א, ת.ד. 19080, ולציין "מועמדים לעבודה"

לחברת או.אר.אס.
דרושים:
אחיות
מוסמכות/מעשיות
למשרה של 20 שעות שבועיות, משעות הבוקר, אפשרי פנסיונריות
אנא פני לחברתנו:
אבן ישראל 5 ירושלים, 02-242152, 02-245561

דרושה
שרטטת מכונות
בעלת נסיון רב
נסיון בשרטוט ממוחשב - יתרון
לפרטים לפנות 03-5562556

דרוש רתך ארגון לאלומיניום
טלפון: 727771, בין 16.00 — 7.00.

לחברת אחים תותי בע"מ
דרושים/ות
עובדי/ות נקיון יהודים
לעבודה משעות הבוקר
לפנות טל' 02-822234

רל אלקטריק תעשיות בע"מ
דרושים:
*** הנדסאי חשמל**
*** חשמלאי תעשיה**
טל' 06-720011,791536

למפעל מתכת
במפרץ חיפה דרוש:
הנדסאי מכונות
הכישורים הדרושים:
• תכנון והכנת שרטוטי עבודה
• ניהול צוות עובדים
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים
לת.ד. 10168 מפרץ חיפה
סודיות מובטחת

למלון שולמית
דרושה:
פקידה
לביקורת מחסן לחצי משרה
נא לפנות טלפונית 04-242811 לנורית.

למתנ"ס מעלות — לחדר כושר
דרוש/ה
מדריך מוסמך
בוגר קורס + תעודות
תחילת העבודה: מיידית
לפנות לרמי שלמון רכז הספורט במתנ"ס
טל' 979812

להברה מסחרית גדולה דרושים/ות
מנה"ח
בעלי סוג 2 ונסיון של מספר שנות עבודה
רצוי סוג 3
המועמדים חייבים להיות
בעלי השכלה תיכונית מלאה וידע באנגלית
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב
לת.ד. 4868 חיפה 31048
עבור משרה מס' 691

רנגד מאגרים בע"מ
עבור לקוחתנו
חברת אלקטרוניקה עתירת ידע
גדולה ומבוססת העוסקת במגוון
מוצרים וטכנולוגיות
דרוש
מהנדס לצוות פיתוח
מערכת תקשורת מתוחכמת
הכישורים הדרושים:
מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה בעל נסיון 5-3 שנים בפיתוח מערכות תקשורת SPREAD SPECTRUM וטכניקות עיבוד אות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי מפורט לת.ד. 45680, חיפה, עבור מספר 715.
הודעה זו מיועדת לנשים ולגברים כאחד

DEXON דקסון
מפעל לתהפות - טירת-הכרמל
דרושים
מזכירה אנגלית למנכ"ל
MOTHER TONGUE ENGLISH
EXPERIENCE IN INDEPENDENT
CORRESPONDENCE
SELF MOTIVATED
עובד/ת ביקורת איכות
12 שנות לימוד לפחות
שליטה טובה באנגלית
מחסנאי
12 שנות לימוד
שליטה טובה באנגלית.
רשיון ג' + רשיון מלגזה.
עדיפות לבעל נסיון קודם.
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומס' טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

למחסן רהיטים גדול ב"אזור"
דרושים
עובד מחסן
בוגר 10 שנות לימוד לפחות
בעל רשיון נהיגה
משרה מלאה
מרכיבים עצמאיים
להרכבת ארונות קיר
בעלי טנדרים להובלה
לפרטים נוספים 03-255223
(משה נצר)
הוורים
רשת הרהיטים הגדולה בישראל

לחברת גסטטנר בירושלים
דרושים/ות
1) פקיד/ה להנהלת חשבונות לעבודה מעניינת עם מחשב במחלקת הנהלת חשבונות
2) פקיד/ת גביה טלפונית לטיפול במערך לקוחות מגוון
פרטים בטלפון 02-245831

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש
עוזר למנהל סניף
הכישורים הדרושים:
★ השכלה על-תיכונית (רצוי בתחום מנהל עסקים).
★ ניסיון מעשי בניהול צוות עובדים גדול.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.
★ יחסי אנוש ויכולת ניהול משא ומתן.
עם גורמי חוץ בעל"פ ובכתב.
★ גיל עד 50.
★ מגורים באזור חיפה
נא להתקשר לטל' — 662161, פנימי — 307

לקראת שנת הלימודים תשמ"ח
דרושים — בבי"ס תיכון בחיפה,
כתות י', י"א וי"ב
מורים מנוסים למקצועות:
מתמטיקה, ספרות ולשון, תנ"ך,
ערבית, כלכלה ומינהל.
המעונינים ישלחו בהקדם תולדות-חיים
למזכירות הפדגוגית, ת.ד. 6283 חיפה.
(31062)

מנהל/ת חשבונות
לסוכנות נסיעות
רצוי נסיון בענף וידע באנגלית ומחשבים
לפנות בכתב עם קורות חיים, המלצות, נסיון
ומשכורת מינימום המבוקשת
ת"ד 3604, ירושלים

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושים
חשב שכר
ידיעה טובה ונסיון מוכח
של חשובי משכורות במגזר הציבורי
לעבודה מיידית
מזכירה רפואית
בוגרת קורס
נא לפנות טלפונית בימים א'—ה'
טל' 02-446226 ,447136
או בכתב, למחלקה לגיוס עובדים
קרית הדסה, 12000, ירושלים 91120

עמית עיצוב מערכות ייצור ותכנון בע"מ
סניף חיפה
דרושים:
מהנדסי/ות תעשיה וניהול
עדיפות לבעלי נסיון של 3-1 שנים
המועמדים יפנו בכתב-יד בצרוף קורות חיים
לעמית בע"מ, חיפה, רח' דישראלי 54,
מיקוד: 34334
"סודיות מובטחת"

לסוכנות ביטוח מובילה
דרוש
עוזר למנהל
לאזור הצפון
הכישורים הדרושים:
● דינאמי, חרוץ השואף להתקדם
● מעל גיל 26
● נשוי
● רצוי בעל רכב
עדיפות תינתן לבעלי ניסיון קודם בענף הביטוח
נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים לת.ד. 5268
ק. ביאליק
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה **פקיד/ה למחלקה המסחרית / ייצוא יבוא**
הכישורים הדרושים — ניסיון בתהליכי ייצוא
שליטה מלאה בעברית ובאנגלית כולל
הדפסה וטלקס, עדיפות למתגוררים
בקריות. לקבלת פרטים להתקשר
לטלפון 04-720147

לחברת שרות ארצית
למוצרי חשמל ואלקטרוניקה
דרושים
*** למעבדות השרות בחיפה**
טכנאי טלוויזיה / וידאו
לשרות פנים / חוץ (רצוי בעלי רכב)
*** למעבדות השרות בתל אביב**
טכנאי טלוויזיה
רק בעלי נסיון יפנו בכתב יד לת"ד 4627,
חיפה 31046 עבור "שרותי"
תנאים טובים למתאימים
— סודיות מובטחת —

דרוש
מהנדס מכירות
למכירת שערים ומתקני הרמה
בעל נסיון, ידע והכרת השוק;
השולט בעברית, אנגלית וגרמנית.
נא לכתוב אל:
דורון גוסינסקי,
גוסינסקי — "ממאדק",
חברה להנדסה וייצור בע"מ ת.ד. 10033,
מפרץ חיפה 26110

☆ **מבלטן**
למפעל פרטי מתרחב
☆ **עובד דפוס**
מקצועי, תנאים טובים
☆ **טכנאי**
עבד אחראי, נסיון, בוגר בי"ס מקצועי
☆ **תמחירן**
ידע בהכנת משכורות
☆ **עימוד שבבי**
כרסמים בעלי נסיון
"סודיות מובטחת"
קרומי הגליל, בע"מ
גן בתעשיה-הצפן
להתקשר לאבנר 04-977117

בבית חולים "אלישע" בע"מ
מתפנות המשרות הבאות:
*** אח/ות מוסמך/ת**
אחראי/ת מחלקה
*** אח/ות מוסמך/ת**
*** אח/ות מעשי/ת**
לקביעת ראיון נא לפנות לאחות הראשית
שושנה, טל' 04-389121

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

אל-יבה
דרוש
חרט כרסם
בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות
לפנות: 02-536123
(יצחק יה)

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

הכוח האדם · הארץ חדשות

למשרד פרסום וקידום מכירות באזור ת"א וגוש דן דרושים
סוכנים בעלי מוטיבציה
לעבודה עם בעלי עסקים
הכנסה גבוהה 600–500 ש"ח בשבוע
טלפון: 03-285237
כיכר אתרים, משרד 410, ת"א

עבור לקוחנו
דרושה
מזכירה בכירה
ידע בהדפסה על מעבד תמלילים
עברית/אנגלית
יחסי אנוש טובים
לפנות מכון דור יהודה הלוי 108
טל. 295445

למפעל תעשייתי באזור נצרת
דרוש/ה
מתכנת/ת
* 3 שנות ניסיון במפעל תעשייתי
* ניסיון ב־RPG 2
נא לפנות בכתב יד בצירוף פרטים מלאים לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המס' 15 ע"ג המעטפה

מכון דור
עבור לקוחנו
מפעל תעשייתי גדול בענף המזון דרוש
1. מכשירן תעשייתי
ניסיון של 4 שנים במכשור ובקרה
2. מהנדס כימאי
אחראי על תהליך הייצור
ניסיון של שנה
לפנות מכון דור טל: 383872, 295445

תגבור
תנופה ארצית לשירותי כח־אדם
* מזכירה עברית/אנגלית רצוי שפת אם אנגלית + ידע בעיבוד תמלילים, ל־5 ימי עבודה בשבוע 14.00—20.00
* חשמלאי מוסמך בכיר + נסיון רב, לעבודה קבועה
* טכנאי/הנדסאי מכונות, לעבודה קבועה
* מכונאי רכב + תעודות, לניהול מוסך, לעבודה קבועה
* אפסנאי טכני + נסיון, לעבודה קבועה
* מחסנאי לאחר שרות צבאי, לעבודה קבועה
* כתבניות עברית, מנוסות בלבד
* מעבדות תמלילים בעברית, מנוסות בלבד
* מנהלי חשבונות סוג ג—ד, לעבודה קבועה

ירושלים רח' שמאי 2 כניסה
אקומה ד' טל. 02-240435-9

למפעל תעשייתי בגוש דן
דרושים
1. מכונאי אחזקה
בוגרי בי"ס מקצועי
2. מבקרי איכות
בוגרי 10 שנות לימוד
אחראים, רציניים
ומתמידים לאחר
שירות צבאי,
העבודה ב־3 משמרות.
מגורים באזור גוש דן חובה.
המתאימים יפנו למחלקת
כוח אדם טלפון: 03-740851

ירושלמי/ת
אתה/ה פתוח/ה לעסקים!
ברגע זה התחלת קריירה חדשה!!
אם הינך עונה על הקריטריונים הבאים, את/ה בדרך להתחיל קריירה חדשה
הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית או מקבילה
★ גיל 40 — 24
★ דינאמי, נמרץ ומוכן לעבודה קשה
★ רכב יתרון
שיחת טלפון אחת היא הצעד הבא
התקשר/י עוד היום לקביעת ראיון ובדיקת התאמתך
למר זריצקי יצחק
משרד: 02-243262, 02-222557
שבת מהצהריים: 02-430424
(סודיות מובטחת)

לבריזה 87
מזוג אויר לרכב בע"מ
דרושים
עובדים
בעלי רקע טכני ברכב
רצוי מכונאים
חשמלאים יוצאי
חיל־אויר וחיל־הים
לפנות 02-718667

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אותו המין לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש עליפי החוק.

בפיברוניקס
אתה בחברה טובה
לאגף תחזוקה:
דרושים/ות:
1. מפעילת חדר טלקס ודואר.
תאור תפקיד:
— הפעלת מכשירי טלקס ופקסימיליה.
— טיפול בדואר נכנס ויוצא.
— הפעלת IBM-PC להפקת דוחות בקרה
— סיוע בהפעלת מרכזית תדקס 124.

דרישות התפקיד:
— ידיעת אנגלית ברמה גבוהה - רצוי שפת אם.
— נסיון מוכח של שנתיים לפחות בהפעלת טלקס ו־IBM-PC.
— משרה מלאה מ־7.30 עד 16.45 - 5 ימי עבודה בשבוע (עם אפשרות לשעות נוספות).
— מגורים באיזור חיפה.

נא לפנות טלפונית 04-562621

2. איש אחזקה ובינוי
תאור תפקיד:
— נהול צוות עובדים
— אחזקת מבנים והמערכות הקשורות בהם.
— ניהול מו"מ עם קבלני משנה.
— פיקוח על ביצוע עבודות אחזקה.
— בקרת חשבונות.

דרישות התפקיד:
— הנדסאי בנין או טכנאי מיזוג אויר.
— ידע ונסיון מוכח בתפקיד דומה.
— נכונות ליום עבודה ארוך.
— מגורים באזור חיפה.

נא לפנות טלפונית 04-562621
או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"מ, חיפה 31905.
סודיות מובטחת

פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

מדגרות שרייבר בע"מ
דרושים
שני עובדים ללול רבייה
נא לפנות לטלפון 052-27736,7

עיריית כרמיאל
לעבודה בעירייה דרוש/ה
מנהל מחלקה לחינוך תרבות נוער וספורט
כישורים דרושים:
• השכלה אקדמאית, רצוי בתחום החינוך ו/או ההוראה.
• נסיון מוכח בעבודה חינוכית ומינהל חינוכי במשך 5 שנים לפחות.

תנאי העסקה:
העסקה בחוזה מיוחד לתקופה של 18־24 חודשים עם אפשרות כי בתום תקופה זו תהיה העסקה במעמד קבוע.
שיעור המשרה: משרה מלאה
דירוג ודרגה בהתאם לכישורים

מועמדות לתפקיד יש לשלוח בכתב למזכיר העירייה עד לתאריך 27.2.87, לכתובת: עיריית כרמיאל מיקוד 20100
ברוך ונגר
ראש העיר

ORS
או.אר.אס שרותי כח אדם
או.אר.אס - בכירים
• מנכ"ל איגוד חברות
כישורי המועמד:
1. קצין בכיר בצה"ל לשעבר שעסק בתחום כוח אדם, חינוך והדרכה
2. גיל 50־40
3. יכולת מקצועית בהכנת הסכמים, מינוי בוררים, ייצוג חברות, איגודים, ניהול מו"מ עם משרד ממשלתי קרנות פנסיה, מגעים עם חברות מקבילות בחו"ל.
4. ידיעת השפה האנגלית על בוריה. צרפתית ושפות נוספות יתרון.

• מתכנן/ מתכנת
ניסיון של שנתיים לפחות בשפות תכנות, קובול ר אר.פי.גי. עדיף על מחשב יב.מ. 38 (אפשרי גם על יב.מ. 36)

• מהנדס / הנדסאי מכונות
בעל ניסיון של 3 שנים לפחות בתחום פיתוח של מערכות מכניקה עדינה ואלקטרו־אופטיקה

• שרטטים/ות בניין
ניסיון בשרטוט קונסטרוקציות בניין אפשרות לביצוע העבודה בבית לפי שעות.

• מזכירה בכירה
שפת אם אנגלית חובה. הדפסה אנגלית, עיבוד תמלילים יתרון, משרה קבועה.

• איש מכירות / שיווק
למכירה ושיווק של ציוד טכני עדיפות לטכנאי/הנדסאי בעל רכב, עבודה קבועה.

• מזכירה בכירה
הדפסה עברית אנגלית – עיבוד תמלילים, ניהול משרד באופן עצמאי, אנגלית ברמה טובה, יכולת עבודה תחת לחץ, לעבודה קבועה – מאזור חיפה והכרמל.
באו.אר.אס תנאים סוציאליים מלאים
מועמדים מתאימים יפנו לאו.אר.אס. רחוב הרב הרצוג 2 ת.ד. 5346 חיפה טל: 04-643703, 04-644002

לחברת אחזקה גדולה
דרושים
חשמלאים עוזרים
עם נסיון
לעבודה קבועה באיזור המרכז
02-381238, 02-382076

המועצה המקומית מגדל העמק
המחלקה לעבודה סוציאלית
דרוש
עובד לטיפול בנוער וצעירים
תיאור המשרה: עובד תבורות רחוב
דרגה: דרוג עובדי הוראה או עובדים סוציאלים
תיאור התפקיד:
יצירת קשר עם נוער מנותק, סיוע במציאת פיתרונות למכלול הבעיות שנתקלים בהם בתחומי עבודה, לימודים, משטרה וצבא, ובמשפחה הקהילתית. תמיכה וחיזוק במצבי משבר ופיתוח תכניות טיפוליות, לפרט, לקבוצה ולקהילה. פיתוח שרות ומדיניות בישוב.
דרישות המשרה:
1. השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית או בחינוך או במדעי החברה, או בעל תעודת הסמכה כעובד הוראה.
2. ניסיון של שנה לפחות בעבודה עם נוער, רצוי נוער מנותק.
הערה:
העבודה מתבצעת בשעות עבודה מפוצלות, ביום ובערב, בשכונה.
מועמדים מתאימים יפנו אל מנהל המחלקה לעבודה סוציאלית בצירוף קורות חיים. בניין בנק דיסקונט מגדל העמק טל. 065-41565

להבי ישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■

דרושים/ות
הנדסאי/טכנאי/ מכונות בנין
כשורים דרושים:
* נסיון של שנתיים בתעשיה לפחות
* תחומי הפעילות עבודה עם קבלנים, בצוע פרוייקטים קטנים, תחזוקת מבנים וכדומה.

חרש כלים
כשורים דרושים:
* ידע ונסיון בכרסום - בכרסומת רגילה
* בהשחזה - משחזת שטח
* עצמאי בעבודתו תוך שימוש בשרטוטי ייצור.

עדיפות לתושבי נהריה עכו והסביבה
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב־יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד. 330 נהריה 22102 טל: 04-927831

בפיברוניקס
אתה בחברה טובה
פיברוניקס היא המובילה בעולם בתכנון רשת סיבאופטית מהירה, FDDI, המיישמת את נהלי תקשורת ISO. לקבוצת פיתוח מוצרי FDDI
דרוש/ה:
מנהל/ת פתוח מערכת תכנת תקשורת
תאור התפקיד:
1. נהול צוות פתוח תכנת תקשורת
2. השתלבות בצוות נתוח מערכות תקשורת בין MAINFRAMES
3. תאום טכני עם קבוצות פתוח בחו"ל.

דרישות התפקיד:
1. תואר בהנדסת חשמל או מדעי המחשב
2. נסיון בניהול צוות תכנה
3. נסיון בתכנון מערכות זמן אמת
4. נסיון בלפחות אחד מהנושאים הבאים: משפחת 68000, שפת C, LOCAL AREA NETWORKS, פרוטוקולי TRANSPORT/NETWORK

למינהל ייצור דרוש/ה:
מזכיר/ת ראש מינהל ייצור
תאור התפקיד:
1. עבודות משרד ומזכירות
2. הדפסות ועיבוד תמלילים עברית ואנגלית
3. קלידת נתונים ב־I.B.M. PC ובמסוף HP
4. ריכוז טיפול בבעיות עובדי המינהל
5. קשר בין העובדים לבין גורמים מפעלים

דרישות התפקיד:
1. נסיון מוכח בתפקיד דומה
2. ידיעה טובה באנגלית
3. עצמאות וכוח הבעה
4. יחסי אנוש מעולים
5. קפדנות
6. נכונות ליום עבודה ארוך - 5 ימים בשבוע

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט ל"גיוס עובדים" פיברוניקס בע"מ, סוכנות דואר מת"מ, חיפה 31905.
סודיות מובטחת.

פיברוניקס תקשורת סיבאופטית

לכפר הנוער של ויצ"ו נהלל
דרוש:
טבח ראשי
מועמדים יפנו למזכירות בית הספר
טל' 06-566004-5-6

מועצה מקומית עוספיה
דרושה:
רופאת שיניים
למשרה מלאה או חלקית
לפנות למזכירות המועצה המקומית עוספיה
טל' 04-227455, 04-222678

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש:
עוזר למנהל חשבונות
★ נסיון של לפחות 3 שנים בתפקיד דומה
★ ידע בהכנת משכורות במחשב
★ לפחות סוג 3 בהנה"ח, עדיפות למדופלם.
★ עד גיל 35
נא לפנות בכתב לת.ד. 9720 חיפה.

למלון 3 כוכבים בירושלים
דרושים:
★ טבח ראשי
★ מנהלת משק
★ מרכזנית מנוסה
לפנות החל מיום א'
לטלפון: 02-717557 לבקש את כוכי

כרכום תעשיות חומרים מרוכבים כרמיאל בע"מ
דרוש/ה
מהנדס מכונות/ אווירונאוטיקה
כישורים: יכולת תכנון, יישום, וייצור של פרויקטים, רצוי ניסיון בחומרים מרוכבים, שליטה מלאה בשפה האנגלית.
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות מאורגנות למפעל לתושבי חיפה, הקריות, עכו ונהריה
המעוניינים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 114 כרמיאל לידי ריקי נוימן

תעשיות אלקטרוכימיות (פרוטארום) בע"מ
אזור התעשיה הדרומי, עכו, ת.ד. 2357
דרוש:
מחסנאי טכני
הכשורים הדרושים:
• הכרת חלקי חלוף לציוד ורצרת תעשייתית
• הבנת אנגלית טכנית
• נסיון קודם של כ־3 שנים כמחסנאי.
נא להתקשר טלפונית 04-912231 עד 14.00
ולבקש את שוש מאחוקה

Levi's
מתפרת ירכא
יצרנים בלעדיים, של ליוויס בישראל
דרושים:
* מכונאי למכונות תפירה
בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
* מדריכה למחלקת ביקורת־טיב
על המעונינים להתקשר למר שלמה סבג.
טל' עבודה 04-962818, בבית 04-442138

למילוער מחשבים/ תקשורת בע"מ
באזור חיפה דרושים
מתכנתים עם נסיון
על מחשבי I.B.M. 43-X.X, 370, SYSTEM/36, SYSTEM/34
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון להתקשרות
למילוער מחשבים/ תקשורת בע"מ,
ד.נ. אושרת מיקוד 25201 עבור 100

חבר
התוכן הגדול לכוח אדם מקצועי
רח' ינאי 6 י"ם טל' 02-234265-6-7-8

1. כתבנית בעברית
לחצי משרה קבועה
2. מזכירה מעולה
שליטה בעברית ואנגלית
+ הדפסה, למשרה קבועה

למשרד הקרן הקימת לישראל בתל־אביב
דרושים/ות
1. מזכירה בכירה בתל־אביב — 3/87
דרישות המשרה: השכלה על־תיכונית, ידיעת השפות עברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית; מיומנות בהדפסה במכונת כתיבה בשפות הנ"ל; נסיון רב בעבודת מזכירות.
2. עובד אחזקה בתל־אביב — 4/87
דרישות המשרה: בעל ידע ונסיון בעבודת אינסטלציה מים, חשמל ותיקונים כלליים נגרות, צביעה, סיוד וכיו"ב.
רצוי מחזיק ונוהג בגלגי רכב.
מועמדים/ות מתאימים/ות הממלאים/ות אחר דרישות אחת מהמשרות הנ"ל מתבקשים/ות לפנות בכתב, עד ליום 24 בפברואר 1987, בצירוף תולדות חיים מפורט, השכלה ונסיון לת"ד 283 ירושלים, ולציין על־גבי המעטפה "מכרז לתפקיד...".

לאגדלי רמת השרון בע"מ
דרושים לבית מגורים
המכיל 60 דירות ברמת־השרון
איש אחזקה ושירות
רצוי בעל ידע ונסיון בחשמל, אינסטלציה ומעליות.
התפקיד מתאים לפנסיונר
שעות העבודה 7.00-15.00
סטודנט ו/או פנסיונר
לעבודה במשמרות כשוערים בבית המגורים בין השעות 15.00-21.00, 21.00-06.00
רצוי תושב רמת־השרון והסביבה
לפנות בכתב: מגדלי רמת־השרון בע"מ
ה' באייר 14 תל־אביב 62093

לחברה דינמית וצעירה
דרוש
איש מכירות
יעיל ונמרץ
אופי המוצר
שיווקי פירסומי
קורות חיים + המלצות הכרחיות
ת"ד 16036 ירושלים

לנאורים
סניף חיפה וסניף ת"א
דרושים
★ גרפיקאיות
★ ציירי שלטים
★ עובדי פרספקס
★ מתקינים
טל' 04-239808

לתיכון מקיף "השרון" ברמת־השרון
דרוש/ה
ספרן/ית
03-482977
03-475063

---

* **רופאים מעולים למרפאת שניים בעכו**
לפנות לשנטל טל' 04-924387
* **סייעת מעולה למרפאת שניים בנוה שאנן**
לפנות לאורלי או לאילן טל' 04-235044

לסוכנות ביטוח נודעת
בחיפה — דרוש/ה
חתם/ת
מקבלת עסקים
בענף האלמנטרי, בעל/ת נסיון.
תנאים טובים!
נא לפנות בכתב־יד
לת.ד. 1745 מיקוד 31016
סודיות מלאה מובטחת

שטראוס
לקונצרן שטראוס
הנמצא בתנופת התרחבות והמיצר מוצרי חלב, גבינות מעדנים וגלידות בתהליכי ייצור חדישים ובמערכות ייצור מתקדמות ומתוחכמות ובידע בינלאומי
דרושים
1. מפעילים להפעלת מכונות מילוי ואריזה ולמערכות ייצור.
השכלה: • עדיפות לבוגרי י"א שנות לימוד ומעלה.
• ניסיון קודם בתעשייה — יתרון
למתאימים תנאי שכר וקידום הולמים
מגורים: עכו, נהריה והסביבה
2. פקידה — למחלקת יבוא/יצוא
• שליטה מלאה בשפה האנגלית, כולל הדפסה.
מגורים: נהריה והסביבה הקרובה
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד
למחלקת כ"א ת.ד. 5 נהריה 22100
סודיות מובטחת

אלקריון
פרסומאים
דרוש
פרסומאי
רציני עם חוש הומור, בוגר מדעי החברה, בכלכלה ושווק, עם יכולת טיפול עצמאי בלקוחות. רצוי במגמות בעלי נסיון יפנו לקביעת ראיון
לטל. 04-523623

תמר — תעשיות מ.ר. אלקטרוניקה בע"מ
TMR
עם הרחבת פעילות החברה
דרוש
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לתחזוקת מערכות מחשבים וקופות רושמות
• התפקיד כרוך בנסיעות.
• רצוי נסיון קודם בתחזוקת מחשבים.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
ת.ד. 2324 חיפה מיקוד 31022
סודיות מובטחת

אלסינט
לחטיבת הייצור בחיפה דרושות
מרכיבות
בעלות נסיון בתחומים הבאים.
הרכבת מעגלים אלקטרוניים, חיווט מכלולים, כבלים, צמות
אזור מגורים חיפה והסביבה, כולל הקריות
אנו מציעים לך תנאי עבודה מצויינים הכוללים:
חוזה אישי, 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות לעבודה ובחזרה, ארוחות מסובסדות, עבודה באולמות ממוזגי אוויר.
נא להתקשר לגב. חיה קובץ טל: 540601, 04-540249
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

ההסתדרות הציונית העולמית
מחלקת הנוער והחלוץ
האגף למפעלים קצרים
דרושים
מדריכי שבת
לקראת מפעלי הקיץ של הנוער והחלוץ תשמ"ז 1987, דרושים מדריכים לתוכניות שבת ותוכניות אחרות ביהדות לקבוצות נוער וסטודנטים דוברי אנגלית.
יתקבלו מדריכים בעלי ידע ונסיון בהסברה והדרכה בנושאים הקשורים ליהדות, כגון: שבת, תנ"ם, ישראל, ציונות, תפילה וכדו׳. כמו־כן שליטה מלאה באנגלית.
המדריכים צריכים להיות שומרי־מצוות היכולים להוות דוגמא אישית לאורח חיים דתי־ציוני. תינתן עדיפות לרווקים ורווקות בין גילאי 30 — 18, בוגרי צה"ל או שרות לאומי.
מחלקת הנוער והחלוץ תערוך סדנת מיון למועמדים להדרכה, המתאימים יעברו סמינר לקראת הכשרתם לתפקיד.
פרטים נוספים וטפסי הרשמה ינתנו במשרדנו
ברח' קרן־היסוד 19 א' קומה 3 ירושלים טל' 02-266521-2

הארץ

יום ו', י"ד בשבט, תשמ"ז
13 בפברואר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748

ירושלים: רחוב ההבצלת 2 טל' 224245־02, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166־04, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשם שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה זרחי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

התפטר בכבוד, מר חריש

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, קיבל בתקופת כהונתו הקצרה כמה החלטות המעוררות תמיהה, אם לא למעלה מזה. נזכיר כאן החלטות מראשית תקופת כהונתו ומן הימים האחרונים. ביוני 1986 נתן מר חריש את הכשר להחלטה לפנות אל הנשיא, כדי שהלה יתן חנינה לבכירי השב"כ. אמנם היה זה יסוד להניח, מפי גורם ממשלתי בכיר שהשתתף בדיונים, ובעקיפין מפי מר חריש עצמו, שהיועץ המשפטי אינו מתלהב מצעד זה. אך בסופו של דבר נתן את ברכתו להסדר, שהתקבל בעזרת שני עורכי דין מעולים, הה"ה רם כספי ויעקב נאמן. מעט מאוחר יותר עורר עליו ביקורת מפי בכירים במשרד המשפטים, על שביקש מהמשטרה לעכב במשך שבועות ארוכים את חקירתה בפרשה.

בשבוע שעבר החליט היועץ המשפטי לממשלה לא לנקוט צעדים משפטיים נגד קבוצה של רבנים, מהם המשמשים כאבות בתי דין רבניים, שחתמו על גילוי דעת בו קראו לשר הפנים לשעבר להתעלם מהחלטת בג"ץ בעניין גיורה של שושנה מילר, ולשר הדתות — להורות לרבנים שלא להכיר בפסיקה זו. זה היה מקרה מובהק של בזיון בית הדין מצידם של עובדי ציבור, המקבלים את שכרם מקופת המדינה ואמורים, כדבר מובן מאליו, לכבד את חוקיה ואת פסיקת בתי הדין שלה, וחייב צעדי תגובה נמרצים מצד הגורם המשפטי הבכיר, הממונה על שמירת החוק במדינה. במקום זה החליט מר חריש לפנות לשר הדתות, כדי שישקול אילו צעדים משמעתיים או אחרים לנקוט — ומשמעות הדבר למעשה, שרשויות המשפט עברו לסדר היום על המעשה התמוה.

אתמול פורסם, כי בחודש נובמבר אשתקד הסכים היועץ המשפטי לשוחח בטלפון עם עורך הדין רם כספי, בעת שהלה נחקר במשרדי היחידה לחקירת פשעים חמורים, בחשד של שיבוש הליכי חקירה. מר כספי הוא אמנם אישיות מוכרת מעט, בעלת מהלכים בצמרת השלטון, אבל גם עם דמויות כאלה אין היועץ המשפטי (שעתיד לקבל את ההחלטה אם להעמידו לדין או לא) אמור לעמוד בקשר טלפוני במהלך חקירתו.

בהקשר זה יש להזכיר גם את האווירה העכורה השוררת בצמרת משרד המשפטים, המהווה רקע לפרישתם של אנשים מטובי המשפטנים בצמרת המשרד. אמנם קשה לחלק את האחריות לכך בין ממלא מקום שר המשפטים אברהם שריר, התורם ללא ספק תרומה נכבדה להעכרת האווירה, לבין מר חריש. יחד עם זאת עובדה היא, שמשפטני צמרת המשרד אינם ניצבים כאיש אחד מאחורי מר חריש נגד מר שריר, אלא סבורים, בדרך כלל, כי שניהם מהווים נטל ולא נכס למשרד.

כבר בעת מינויו התעוררו בקרב אנשים המכירים את מר חריש תמיהות ותהיות על כשירותו לתפקיד הקשה, המצריך בין השאר מידה בלתי רגילה של אומץ לב, יכולת עמידה בלחצים וחוסר כל מורא מפני גדולים וחשובים. ניסיון החודשים שבהם מכהן מר חריש בתפקידו אישר את החששות. אך מדוע להסתמך על הרושם? מסתבר שמר חריש עצמו אינו מאמין גדול בכוחותיו. כאשר שאל אותו סופר "הארץ" איך נראית מבחינתו החלטה מסוימת שהוא קיבל בעניין בעל אופי משפטי, השיב מר חריש במלים: "מי אני בכלל?" ובראיון טלוויזיוני תיאר לפני ימים לא רבים את המשימה שהוטלה עליו באופן שהשתמע כי הוא חש בעליל, שהיא כבדה עליו מנשוא.

אנו מסכימים להערכות אלה של מר חריש, ומציעים שיסיק מתוכן את המסקנה המעשית היחידה האפשרית. לפי קצב הצטברות הראיות בדבר אי התאמתו למשרה, הוא עלול למצוא את עצמו נאלץ לנטוש אותה ממילא, במוקדם או במאוחר, בבושת פנים. מדוע לא להקדים ולעשות זאת בדרך מכובדת?

אין עילה לבחירות

מאת יואל מרקוס

מי שריח בחירות עולה באפו, אינו טועה. ריח בחירות אכן נישא באוויר. ואולי באמת אפשר שמערכת הבחירות הולכת ומתחממת. אך "ריחות" לחוד ובחירות לחוד. לאור: יש דרגת סבירות גבוהה למדי, גם הפעם — כפי שקרה בממשלה ה"מטלטלת" ביותר ב־30 החודשים האחרונים — יתחסלו המשברים בלי שיהיו בחירות מוקדמות והממשלה תוסיף לעמוד על כנה. אולי עד סוף כהונתה הרשמית.

להערכה זו חמש סיבות טובות:

● פיסית ומתימטית, אין רוב בכנסת לפיזורה ולהקדמת הבחירות. כך היה המצב לפני שנה ושום דבר לא השתנה גם עכשיו. עם קיבוצים או בלי קיבוצים, עם ועידה בינלאומית או בלעדיה. בכך היה אפשר בעצם לסכם את כל הניתוח על אפשרות הקדמת הבחירות. אך מאחורי החשבונאות יש גם פוליטיקה וגם זו אינה מבשרת בחירות קרובות.

● מקורות הראות של תהליך הבראת המשק, המדינה והממשלה נתונות בשלב שברירי מאוד. בעת הזאת יהיה זה טירוף להשיב לאחור את גלגלי האינפלציה על־ידי כלכלת בחירות. אמנם אין ביטחה שאם תמשיך הממשלה להתקיים, תימשך ההבראה בקצב הרצוי — אך פיגור בהשגת היעדים או נסיגה קלה עדיפים על התמוטטות טוטאלית של ההישגים.

● אין שום מקום להניח, כי אם יוקדמו הבחירות, לא ימצאו עצמן שתי המפלגות הגדולות שוב במ־ משלה באותה מתכונת. כדאי שנד ביד לעצמנו שהממשלה הזאת לא קמה "כדי להבריא את המשק ול־ אפשר נסיגה מלבנון", כפי שמספ־ רים בהתנהגויות אחרים מראשיה. היא קמה מפני שהיה תיקו בקלפי ולא נותרה לצדדים ברירה אלא להתגד־ בר. לא המפלגה הזאת ולא המפלגה האחרת נתנו (למרבה הצער) סיבה טובה להעדיף את האחת על האחרת בבחירות בפרק זמן זה.

● מעטים מאד — בציבור הרחב ובקרב הפוליטיקאים — ששים להקדים את הבחירות, כשמדובר בקהל הבוחרים. לרבים מהם נוח המצב הנוכחי, לא רק מפני שאינם משתוקקים לעמוד בפני הצורך להכריע שוב בקלפי, כשאינם יודעים על מי ועל מה צריך להכריע, אלא משום שרווחת התחושה שהדו־קיום תיפקד עד כה לא רע במישור הלאומי. ההישגים בעניין לבנון והכלכלה השפיעו בסך הכל לטובה על הפרט.

משמעותית לא פחות מכך היא עמדת הנבחרים לבחירות: רבים מהם, בשני המחנות, מתנגדים להקדמתן. מאחורי ההתנגדות סיבות אישיות בעיקר: אחדים מהם עדיין לא נקלטו או התבססו בעמדותיהם החדשות. אחרים מהם טרם הבטיחו את בחירתם מחדש בתוך מפלגתם. אחרים חוששים שבחירות מוקדמות ישאירו אותם מחוץ לממשלה ולכנסת. לפני שנה, יכול היה שמעון פרס למצוא לעצמו גיבוי מלא במפלגתו להליכה לבחירות מוקדמות. ולמען האמת, חבריו בצמרת אף דחקו אותו להקדים את הבחירות מעמדת ראש ממשלה.

אין זו תמונת המצב היום. אם חל שינוי כלשהו לכיוון בחירות, אולי הוא מורגש דווקא בליכוד. הנכונה שלוי ושרון רוצים בבחירות ואילו שמיר אינו מעוניין בהן כבר אינה משקפת את המצב. שכן בחירות מתוך משבר ממשלתי, כששמיר ראש ממשלת מעבר, אולי יבטיחו לשמיר ארבע שנים במקום השנה וחצי שנותרו לו. היחיד שיכול (אולי) להרוויח מבחירות מוקדמות הוא שמיר — אך כמי שאוהב מי מנוחות, הוא יעדיף בכל מקרה לסיים את כהונתו בשקט.

● לפחות עתה, אין גם עילה עניינית להקדמת הבחירות. המשבר בעניין התקציב יסתיים או לא — קשה להאמין שהמערך ישבור את הממשלה על סיוע כספי לקיבוצים. הרי זה יפעל לטובת המפלגה היריבה. ואילו הפלונטר על הוועידה הבינלאומית קשה להבין או לפחות הוא נראה תיאורטי. הרי הוויכוח בין פרס לשמיר אינו משפטי אלא ענייני. ומבחינה עניינית, הצודק יותר עם שמיר, באמרו שהממשלה (הזאת) לא החליטה על ועידה בינלאומית, מאשר עם פרס הגורס שהממשלה הזאת גם לא החליטה נגד ועידה בינלאומית. מדיניות נקבעת על־פי החלטות ממשלה, או לפחות מתוך הסכמה בין ראשיה. ומאחר שאין לא החלטה ולא הסכמה, מטבע הדברים נקבעת המדיניות על־פי תכתיבו של הפרטנר האומר "לא".

קשה לומר שפרס לא ידע שכך תיראה ממשלת האחדות, אם לא במחצית הראשונה, בוודאי במחצית השניה. שמיר אינו רוצה להיקלע למצב שבהמשכו יצטרך לרוץ על מה תוחזר ישראל בגדה. ולא אתפלא אם ישוב ממסעו בארה"ב מצויד ב"הבנה" כלשהי לעמדתו — שהרי הנשיא רייגן טרוד עתה בדברים רבים אחרים מכדי שיהיה לו ראש לעסוק בתהליך השלום ובוודאי שאין הוא שש להעניק מעמד של השפעה לברית־המועצות. כך או כך, הבעיה העיקרית של ישראל היא חוסר־העזתו של חוסיין להתפשר על עתיד הגדה, וספק אם יבינו את פרס אם יפוצץ ממשלה על ביצה שלא נולדה.

***

קשה להכחיש, שיש אווירה של משבר מתמשך או מצב בו משבר רודף משבר ומשבר ירדוף משבר. קשה גם לומר, שאנו היינו עתה בשעותינו היפות ביותר. מנכ"ל מתקוטט עם מנכ"ל. שר מגדף שר. ראש ממשלה מתכתש עם ממלא מקומו ולהיפך. יש בהלוט הסלמה ברמת ובסגנון הוויכוח הציבורי. כל אלה מעידים, שמערכת הבחירות אכן הוקדמה מאוד, אך אין זה מבשר בהכרח על בחירות. לפחות לא כל עוד תהיה סיסמת פוליטיקאינו: משבר, משבר — אך בפנים נישאר!

תקציב במצור

התחזית הכלכלית ל־1987 תלויה במידת ההשפעה שתהיה לשיקולי הגורמים המקצועיים

מאת אברהם טל

גזברים מנוסים נזהרים מלהראות עודף תקציבי או קופתי בסוף השנה; הם יודעים, שכל סימן של רווחה פיננסית מעורר מחשול של תביעות, העלולות להפוך בין־רגע את העודף לגרעון. לכן, גזבר מנוסה עושה כמיטב כשרונו להסתרת העודף, כך יוכל להמשיך ולקונן על המצב הפיננסי הקשה המאיים על איתנותו הפיננסית של הארגון, על עצם קיומו וכו' — ולהגן על קופתו מפני פושטים ובוזזים.

שר האוצר אינו עדיין גזבר מנוסה, מה גם שנתקל במצב שאפילו ותיקי האוצר יתקשו ל־ היזכר בשכמותו: בראשונה מזה שנים, עומד תקציב השנה השוטפת (אפריל 86־מארס 87) להסתיים בעודף, כ־350 מיליון שקל. אין להגזים בחשיבותו הכלכלית של האירוע (עודף העודף תהיה גם השנה הורדה — אין סתירה בדוית בין הדברים) אבל עודף תקציבי הוא עודף תקציבי, וזה מבטא לכאורה רווחה תקציבית. שר האוצר ואנשיו הבליטו בגאווה את הישגם — ויתכן שהגזימו בזה: סביר להניח, שגם הי־ דיעה המשמחת על העודפים ה־ תקציביים שנצברו בקופת האוצר השנה, תרמה לכך, שגורמים שונים — וביניהם המפלגות — שילחו כל רסן וניגשו לפשוט על התקציב החדש.

העודף בתקציב 1986 הוא תוצאה של מיזוג נסיבות, שלא יחזור בשנת התקציב הקרובה. לפי תחזית ה־ אוצר, לא זו בלבד שלא צפוי עודף — אלא שהתקציב אמור להסתיים בגירעון של 1.4 מיליארד שקל (ההורדה, עם זאת, תהיה בהיקף דומה להורדה 1986). יתכן שהאוצר נהג בשמרנות יתירה בעריכת אומדני ההכנסות וההוצאות, אבל יש סי־ מנים שהדבר אינו כך. אחד הסימנים המובהקים: הוראה המתקבלת מבנק ישראל למימון הגירעון היא בסכום המירבי המותר לשנת 1987 על פי החוק. יש סימנים נוספים לכך שהתקציב מתוח בשני צידיו. נציין רק אחדים:

● התקציב מבוסס על הקפאת שכר (לבד מתוספות יוקר מעוקרות חלקית וזחילת השכר), הנחה שמי־ מושה אינו מובטח; ● הובאה בחשבון רמת סובסידיה נמוכה וקבועה למוצרים ושירותים חיוניים, שתחייב התאמות (העלאות מחירים) במהלך השנה: משימה לא קלה נוכח עמדת ההסתדרות; ● התקציב מביא בחשבון קיצוצים והעלאת גביה מן הציבור בסעיפי חינוך, בריאות, רווחה ורשויות מקומיות בסך 112 מיליון שקל, שעליהם אין עדיין הסכמה אופוזיציונית; ● הובאה בחשבון גביה בסך 74 מיליון שקל נטו מאגרת חינוך השנויה במחלוקת: אמורות להתבטל 510 מ־ משרות נוספות בשירות המדינה, מהלך לו מתנגדים האיגודים ה־ מקצועיים; ● הרזרווה הכללית נמוכה משהיתה בתקציבי שנים קודמות.

בכל הסעיפים האלה — ואחרים שלא נמנו כאן — עלולות לחול התפתחויות שיביאו לחריגות ב־ הוצאות ולהקטנת ההכנסות ב־ השוואה לאומדן. מאחר שהחוק מונע מהאוצר הגדלת המימון מבנק ישראל (השקול להדפסה), יהיה עליו לחפש דרכים להגדלת ההכנסות ממקורות אחרים. המקורות המו־ מנים ביותר לעניין זה הם בתחומי שתי הרפורמות האמורות להתחולל בשנת התקציב הבאה: בשוק ההון (הגדלת הנתח שיוקצה למיגזר העסקי) ובמערכת המס (הפחתת שיעורים). קיים איפוא קשר הדוק בין השמירה על מסגרת התקציב לבין המהלכים שנועדו להניח את התשתית להבראת המשק.

ביצוע מדוקדק של התקציב אינו רק תנאי לשמירת היציבות במשק, אלא גם להבראתו והצמחתו, עניין שעליו מדברים נציגי כל המפלגות בגבוהה־הגבוהה מזה כשנ־ תיים כמונח במקום גבוה מאד בסדר העדיפויות הלאומי, ושלשמו נמשך קיומה של ממשלת האחדות הלאו־ מית. אך בימים האחרונים היה נראה שהבראת המשק וחידוש הצמיחה נדחקו לקרן זווית. במקום זה נערכת מיתקפה מעברים שונים על התקציב. הליכוד תובע תוספת להתנחלויות. המערך מאיים ב־ תביעות למען פיתוח הנגב והערבה. אלה גם אלה דורשים את טובת עיירות הפיתוח, ובעקבותיהם באות התביעות הרגילות של אגודת ישראל, ש"ס וכו'.

העונה שבה מניחים את הצעת התקציב על שולחן הכנסת מוקדשת לתביעות כאלה, וגם אם לכשר השנה צביון מפלגתי חריף מהרגיל, אין לראות בכך תופעה חריגה. התביעות בגורל התביעות יבואו לידי ביטוי בפשרות שיעשו הפו־ ליטיקאים. אבל גם הפוליטיקאים חייבים להקפיד על כך, שבמסגרת הוויכוחים יינתן מקום ראוי לשיקו־ לים המקצועיים.

למזלנו, יש מי שישקול שיקולים כאלה: אגף התקציבים הוכיח מאז ומתמיד — וביתר שאת בשנתיים האחרונות — שהוא מפעיל שיקולים עניינים ללא פנייה מפלגתית: והשר הממונה על אגף התקציבים, אם לשפוט על פי גישתו עד כה, מסוגל לקבל החלטות בלי להיות משועבד יותר על המידה לקו הנגזר מבחירותיהם של קיצוני מפלגתו.

ההחלטות על ההקצבות ה־ תקציביות צריכות ליפול לאחר בדיקה יסודית של אגף התקציבים, על דעתו של שר האוצר, ובמסגרת התקציבית הקיימת. ככל שיינתן משקל גדול יותר לייעוציהם של המקצוענים, וככל שההחלטות לא יפגעו במסגרת התקציב, כן יקטן הנזק לתכנית הכלכלית ולמשק בכלל עקב הפשרות הבלתי נמנעות, הצפויות בסיום המיקוח.

***

יש דעה הגורסת שהוויכוחים המדיניים והכלכליים המתנהלים כרגע בין המערך לליכוד אינם אלא הקדמה למשבר שיביא — וראוי שיביא — להקדמת הבחירות. הבו־ חרים־לדבר ישפטו אם הוועידה הבינ־ לאומית, שלא נולדה היא עילה סבירה למשבר ולבחירות חדשות; התקציב והמיקוח על הקצבת כמה עשרות מיליוני שקלים לעניין זה או אחר, אינם בשום פנים עילה לכך.

תיפקודה של ממשלת האחדות הלאומית בתחום הכלכלי איננו אופטימלי — ציון הסמסטר שלה הוא "טעון שיפור". עם זאת קשה להעלות על הדעת היבט כלשהו בתחום הכלכלה, שבו ממשלת מפלגה אחת תתפקד בהכרח באופן אפקטיווי יותר מהממשלה הנוכחית. האם ממשלת מערך או ליכוד תיטיב לקצץ בתקציבי המשרדים? האם תצליח יותר בהפעלת הרפורמות הדרושות במערכת המיסוי ובשוק ההון? האם תוכל ביתר קלות להי־ מנע מפיתויים, העלאות מחירים והאטת הריבית? אפילו בתחום יחסי העבודה אין לממשלת מערך סיכוי להתמודד טוב יותר עם ועדים, איגודים וההסתדרות — נהפוך הוא, בהתחשב באפשרויות ה־ רעשנית הצפויה מימין. לפיכך אין מנוס ממסקנה שתאכזב רבים ו־ טובים: בתחום הכלכלי, ממשלת האחדות הלאומית היתה ונשארה הרע במיעוטו.

סיסמת השווא של ארנס

שילוב ערביי ארץ ישראל במדינה היהודית: מירשם לכינון לבנון שנייה

מאת א. שוייצר

ארנס: שילוב בלתי אפשרי

לכאורה, היתה זו הופעה ללא דופי. השר בלי תיק משה ארנס, שמונה לעסוק בענייני ערבים, בא לדבר השבוע עם נציגים של ערביי ישראל והציב בפניהם יעד שיש בו לחמם את לבו של כל יהודי: לא עוד מתח דרקים, כי אם שילוב (אינטגרציה) בלע"ח. הוא אמר לשו־ מעי הרצאתו בבית־ברל, פעילים במגזר הערבי שבתוך הקו הירוק, כי שילוב פירושו, שהמשולבים יוכשו כי הם בביתם, כשווים בין שווים בתוך המדינה (היהודית) ושותפים לענייניה.

אך שלא באופן מפתיע, דעתו לא זכתה לקבלת פנים אוהדת. הדעה לא היתה זוכה לקבלת פנים אוהדת גם אילו כוונה במפורש לערביי ישראל שבתוך הקו הירוק בלבד. הדבר עולה מן הדעה ששמע מר ארנס מתוך קהל שומעיו, שסוכמה בצורה המבטאת ביותר מפי ראש המועצה בקה אל גרביה כך: מי רוצה בשילוב בין הסוס ובין רוכבו? הכוונה לא רק, ואולי לא בעיקר, אליהם, כי אם לכל ערביי ארץ ישראל: כל מה שאמר בהתייחסות מוגבלת ותוקף שסעותיה לגבי אלה.

ויתור על יהדות המדינה

צריך לומר אגדה שהלה בגולה אינטלקטואלית כלפי אנשי הרוח האינטלגנציים יותר מתומו של ארנס, שעה שהם מתלבטים בדילמה של הקיום יחד של יהודים וערבים תחת ריבונות ישראל. שוויון בהיבט הפוליטי פירושו כאוירוויזיה וזוהלת של היסוד היהודי; ואפילו באמצע הדרך, כרוך התהליך בטשטוש אופיה היהודי של מדינת היהודים. ואמנם, ארנס העמיד על נכונתה של תחזית זו כאשר הגיעה שעת הדיון בהרצאתו: המשתתפים הער־ בים דיברו על שאיה והתכוונו למתרחש במחנות הפליטים בלבנון; באזני המרצה, לא יכול זה הדבר אלא להישמע כצלצול הקודש.

זו הסתעפות אחת של הדילמה. הסתעפות אחרת היא זו הכרוכה בהפרדה, עד כדי סילוקם הפיזי של הערבים מארץ ישראל. אשר לערביי ישראל שבתוך הקו הירוק, הדבר אינו בא בחשבון מטעמי החוק הישראלי. ואילו מבחינתם של ערביי השטחים קיימים טעמים משר כבים, מקצתם פוליטיים־מעשיים, מקצתם מוסריים, העושים את ההפרדה או את הניתוק לבלתי אפשריים. בעייתיות של הקיום יחד של שני העמים צריכה להדיר שנת אמיתה, מעיניהם של היהודים למעניהם? עבור חסידי הסיפוח — פורמאלי או מעשי — מבונם של השר ארנס, הוא יכורת מבוי ללא מוצא, פשוט כמשמעו.

חסידי הסיפוח המצויים פותרים את הבעיה ע"י התעלמות ממנה. כאשר לוחצים עליהם, הם נוהגים להשיב, כי עלייה המונית של יהו־ דים תספק את התשובה, או שערביי השטחים יסרבו לקבל אזרחות ישר־ אלית ובכך יוציאו את עצמם מן המשחק. אך יש בתשובות אלו צי־ פייה לנס או משחק מתבאים בפוליטיסטיקה משפטית רב ערכי, שמולקו הגדול נשללות זכויות אזרח רק מחמיר את מצבו של המיעוט השליט.

נוסחה לכינון לבנון שנייה

השילוב, שמר ארנס מדבר עליו כמוצא, במשמעו של שוויון הזכויות של ערביי ארץ ישראל עם המדינה היהודית, מבוסס על משקל האומרה אני מאמין כיוון שזה בלתי אפשרי. סיפוח לא רק שלא יפתור את הבעיה, אלא יחמיר אותה: מה שאפשר לעשות ביחסי רוב מיעוט של 25:75 אחוזים כדי להחליק את חיכוכי הקיום יחדיו, מן הנמנע לעשותו ביחסי שוויון מספרי.

ישראל תונה על בשורה את קשיי השילוב המתעוררים גם כאשר מדובר בבני עם אחד, הקשורים אלה באלה במסורת משותפת ותודעה מחודדת של אחוות הגורל. עד עצם היום הזה לא הושלם תהליך מיזוג העדות היהודיות. אף על פי שהושקעו בו מאמצים בלתי נלאים, הון עתק והמלגה בגאווה ליקרנה. והרי שילוב ערבים בחברה היהודית היה מתנהל על רקע של זרות — ביחו לרגע, שאיך שהוא אפשר יהיה להתגבר על איבתו של הנכבש כלפי הכובש — בכל ערכי הקיום, הב־ העידה של דינמיקה שהמדינה קולטים ונקלטים יהודים שבגשו והתעצמו בתהליך מיזוג הגלויות. ומעל לכל, קיימת הנטייה הטבעית של ערביי ארץ ישראל להתמזג בסביבתם הערבית: כלום מוטל בספק, לאיזה צד ייטו?

שילוב, ובמיוחד שילוב עם סיפוח, הוא מרשם לכינונה של לבנון שנייה בארץ ישראל השלמה. ישראל כמדינה יהודית המגלמת את בער־ לתו העצמית של העם היהודי, עולה בקנה אחד רק עם חברה סגורה כלפי סביבתה: היא יכולה לקלוט מגורשים מבחוץ כפרטים בודדים. והיא מסוגלת — אולי — ליצור דפוסי קיום־יחדיו עם עדה זרה תחת גג ריבוני אחד. אם זו בשל מידותיה, איננה מאיימת על שלטון היסוד הי־ הודי־הדומיננטי שבה. מר ארנס ודו־ מיו יצטרכו, ידעו או לא, להשלים עם האמת הקיומית: הבחירה היא בין ישראל יהודית בחלק מארץ ישראל ובין ארץ ישראל השלמה ללא מדינה יהודית.

בסוגריים / נחמיה שטרסלר

ומה עם הקפה?

בהודעה לעיתונות ששלח ה־ שבוע משרד התעשייה לעי־ תונים, כתוב שאחרי בדיקה מעמיקה וקפדנית של כלכלני המשרד, הוחלט לייקר את הקפה, האורז, הסוכר, הריבות, הגפרורים, הלבידים ועוד ועוד — כדי למנוע הפסדים כבדים לתעשייה. נשמע הגיוני. אך מדוע אין אותה הירות שורה על כלכלני המשרד, כאשר מדובר במחיר הקפה?

מנובמבר 1984 ועד היום התייקר הקפה בישראל שבע פעמים. ערב עונת עסקות ה־ חבילה, בספטמבר 1984, היה מחירם של 200 גרם נס קפה 0.973 שקלים. היום מחירם 6.41 שקלים, כלומר פי 6.6.

באותה תקופה ממש ירד מחיר הקפה העולמי ירידה תלולה בבורסות העולם. ממחיר של 2500 לירש"ט, ל־1,550 כיום. גם אם לוקחים בחשבון את פיחות השקל כלפי הלירש"ט מאז, אין הצדקה למחיר כה גבוה.

ב"עלית" טוענים — וזה נכון — שב־1984 רכשה החברה את הקפה העולמי מתוך למכוונה הלתורנית, במחיר גבוה יותר, כך שהירידה מאז איננה כה חדה. עלית תבעה אפילו ממשרד התעשייה להעלות את המחיר, אך גם הוישובים "הקפדניים" שבעשו במשרד התעשייה מצ־ ביעים על כך שהמחיר מופרז.

או למה הם מחכים?

מסווירי עד פרץ, הפקה ישראלית

מאת גדעון סאמט

ישראל בקליפת־אגוז, זה מה שיש שם בטלוויזיה. מאחורי המסך. על המקרע עצמו מסתי־ רה את התמונה האמיתית התע־ רובת המטושטשת של השאלות מפוקפקות מהתרבות האמרי־ קאית, האירופית פלוס המבנה הרגילה של ערביות ויצירה מקומית קלושה. אנחנו צריכים להמתין להתפרצות כמו זו של השבוע, אלימה ואותנטית, כדי לקבל מרשות השידור את ההפקה הישראלית באמת.

רק בהשתלשלות הזאת של רגשות, נקיה מוליקיים הב־ רוניים של בימוי ותסריט, נתבדת דראמה מקומית מהסוג שהטל־ וויזיה מצליחה להביא לנו לעתים רחוקות בלבד.

יש בהפקה הנוכחית מרכיבים שנאמר עליהם כבר הכל: השפ־ עות המתנוטל — הערבות של עדין אחר — שלטון הוותיקים, הסיפור הישן של לסגורה־בבי־ לבנות־מודרן, פוליטיקה קטנה בוועד המנהל, הנבטת המרדודית־ הפרימת של הישראלי הנזעם, וכמובן הרים למצב המשק ויחסי העבודה.

אבל מעיני משקיף סבלני לא ייעלמו תופעות חביבות יותר. האם זה מקרה, למשל, שאנחנו רואים כאן שוב ושוב מפגש של סווירי מול פורת, קיקה מול קיפוק; את הבוחמין הבהול מול העניבה, את האמור מול המוד־ בביבלי? כלומר, את המעמדיות והתסכול המפעפעים מתחת ל־ שוויוניות הישראלית.

מדוע משתוללים כך הסי־ ווירים הקוקים ואינם רואים קצף על שפתותיהם של היבינים הסאורים: כי השודים במעט כולם צעירים, "יורמים", צחי־ לשון, אשכנזים, שנבחרו לתפ־ קידיהם כיוון שהמקבע המסורה הזה הוהש הזיוהשת, שפה תקנית והיעוד־מבטא. גם כיוון שהטל־ וויזיה היא מוסד חדש שגייס אנשים צעירים תוך כדי התפ־ תחותו הבטיחו להם קידום וה־ הילה.

שלא יספרו לי הטכנאים שרק כסף לנגד עיניהם. הם נרגזים גם כיוון שבעודף־התהילה הם יוש־ בים מאחור ועיניהם כלות בר־ אותם את העיתונאים זוכים בכל מבות של מוניטין שלא ישולמו בכסף. הטכנאים רוצים, ללא הצדקה, פיצוי על חלקם בהי־ עשיית התהילה. הם מאפילים את המסך בידיהותר מפני שהם, מעצם תפקידם, מאפלים בזירה שמעתה־הזרקורים האנת.

וגם אין זה מקרה שלהט היצרים של הטכנאים פרץ במלוא עוצמתו דווקא בזמן כהונתו של אורי פורת. סיבה אחת היא, שפורת איש עיקש ובוטה, שהגיע להישגים בולטים בגיוס בתי־הדין לעבודה ובית־ המשפט העליון לפסיקות עקרו־ ניות חשובות נגד הטכנאים. הם נכשלו בכל הערכאות. בעליונה ביותר אמר להם השופט מאיר שמגר, שהפסקת שירותים כמוה כתעמולה הפוגעת בחופש הציבור לדעת. הוא קבע שאין לאיש־ועד שום חסינות ואין הוא רשאי ליטול את החוק לידיו בגלל מעמדו הבכיר, יותר מכפי שהוא זכאי לעבור באחר אותם.

מתברר שפעלה כאן גם סוציולוגיה מאלפת אחרת. המנ־ כ"לים לשעבר של רשות השי־ דור, יצחק לבני ויוסף לפיד, היו שונים מאוד מהטכנאים בסגנונם — משכילים שנונים, אינטלקטו־ אלים ישראלים שהטכנאים יכלו אמנם לשנוא אותם, אך התי־ יחסו אליהם במידה רבה יותר של כבוד וריחוק מכפי שהם מר־ כבים לגלות כלפי אורי פורת.

אפשר היה השבוע לשמוע מטכנאי הטלוויזיה דיבורים כגון זה: הרי פורת הוא "שלנו" כמונו, בשר מבשרנו, עם צמיד על היד ושרשרת־זהב בצוואר, פותח לחולצת ארוכות. שהוא יתעלל בנו כך?! מכנו הם לא מוכנים לקבל את זה. יש לפניהם אפוא הזדמנות מיוחדת להזהלל בשר־ רשיה התובנים של המעמדיות אצלנו, ההיבט הבשו — הר־ מכוזש תבוסה — מאחורי הרבה ממאבקי המרירות הנוצצים בסכ־ סוכי עבודה.

וישנו המצב הקשה של המנה־ לים הישראלים, גם הוא פרק מתוך המסכת החברתית. לא רק הביורוקרטיה, שלנו. לא מפר־ בנים למנהל. כשם ששרים פרי־ בתוחמים שונים, אינם מוכנים לקבל איזושהי מרות, פורקים את עול החוק והסדר על ימין ועל שמאל, כך הם בים לנהל: בכל שימצצם יותר את סמכויו־ תיו כן יתרבו כלפיו האלימות, הדרבנות והאיבה.

מי הוא שיאמר לנו מה לעשות? והמער יראה לו את כוח זרועו!

השיטה הישראלית, עם מסו־ רת סוציאליסטית עשירה, מל־ כתחילה לא נתנה בידי המנהלים שלה במשק הציבורי (ובמידה רבה גם בפרטי) סמכויות מס־ פיקות להשליט מינהל תקין. ומנהלים רבים, יש להוסיף, נתנו שם רע לניהול. כאן זה לא אמריקה יאמרו העובדים, שמנו־ דים לאמריקה בכל מובן אחר. הם יורדים אליה בהמוניהם כדי להיות שם כנועים וצייתנים לשיטה, אשר כאן אינם מוכנים לקבל על עצמם.

פורת הוא מקרה בולט: מנהל שאינו יכול לפטר עובד, בגלל חוק מסורס. לפני 14 שנה הוזמן לכאן המנכ"ל לשעבר של הבי־ בי־סי, סר יו גרין, לבחון את הטלוויזיה לאחר אחד ממשבריה הסדירים. מסקנתו העיקרית היתה שיש לחזק את הסמכויות של מוסדות הרשות ושל המנ־ כ"ל. אבל פורת, מלבד היעדר סמכויות, מבודד מסיבות נוס־ פות.

הוא ניצב שם כיום כמעין גרי־ קטור מקומי ב"חצי היום", המשמש רק באקורה האישי (וב־ לשונה, חברי הוועד המנהל מושכים את מרכולתם הפלי־ טית והאישית. הם קורצים לעב־ ר הוועדים: מי מביניהם שרבבה, למשל, להיות המנכ"ל הבא של רשות השידור לא השתגע להתבכסך עם העובדים.

יש לו פה גדול, לפורת, כמו לעובדים, והוא כינה את מעשי־ הם שיטות חיזבאללה. הוא לא הגזים הרבה, אם משלים כאלה מתורים: מבחינת יחסי העבודה, כבירות היינו ולבנון דמינו. נורמות המשמעת הרוסות. סבי־ בות הניהול מפוקשות. השיטה היא של "דחילק, עשה טובה".

אבל בטלוויזיה, כמו במוסדות רבים אחרים, לא היתה ואין כיום אותה מידה של רצון טוב האווירה של צוות אשר יכולים לכפר על היעדר נורמות וסמ־ כות. יש בה מרירות וסגנון של מטעיביצר. וכאשר הפקרות ב־ משמעת באה יחד עם כישלון ביצירת אספרי־דהיקוד, הוי ב־ ריא של ארגון יוצר, התוצאה היא מלחמת־כנופיות.

* * *

מישהו אמר: למה לסגור רק את הטלוויזיה? באותה מידה צריך לסגור את המדינה. הרעיון הראשון לא מוצלח הרבה יותר מאשר השני. אבל יש בדיבורים האלה הד צלול למכשלות השיטה אצלנו. כמובן לא רק ברשות השידור. בתוך המראות על צמיחה אנחנו שוקעים בביורך שרירים.

זאת חברה מפנות עריין, למרות הישגיה. היא שרויה מב־ חינות רבות בעולם מושגים פרוםיםוריני, פיאודלי, שבו — אין פלא — קני־המידה נקבעים לעתים קרובות מדי על־ידי עוצם זרועם של סודרי ויפת, קיקה ושפירא, באבאדבוקי ד פרץ.

נמשכת המכירה של דירות וקוטג'ים בשלב ב'

■ שני בנייני איכות נוספים!!!
■ קוטג'ים צמודי קרקע.

קוטג'ים 6 חדרים (אכלוס מאי 1987) ויעוץ בתכנון פנים ינתן (וטיפול אדריכל פנים מנוסה.
הדירות המוצעות 6,5,4 חדרים בתכנון חדשני ובסטנדרט גבוה במיוחד.
■ חניה מקורה ומוארת עם שער חשמלי, המופעל בשלט רחוק.
■ כניסה ישירה מהחניון בצמודי חניה (בכל ירושלים רק ב"מקוס בצמרת").
■ צלחות לקליטת שידורי טלוויזיה מלוויינים.
■ הסקה פרטית.
■ מחסן
■ חדרי מגורים גדולים במיוחד עם חלונות צרפתיים

חדר מגורים של אחת המשפחות המתגוררות ב"מקוס בצמרת".

מכירות — "מקוס בצמרת", מרכז כלל קומה 9, טל. 02-244623, 233687, 244842
ובאתר הבניה טל. 02-664506

מכבים מרשים:
ambassador
אמבסדור

ערבות בנקאית צמודה.

מקוס בצמרת שכונת היוקרה של ירושלים

מכذا في الاصل

صكنا من الاحل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

נץ ממריא לוושינגטון

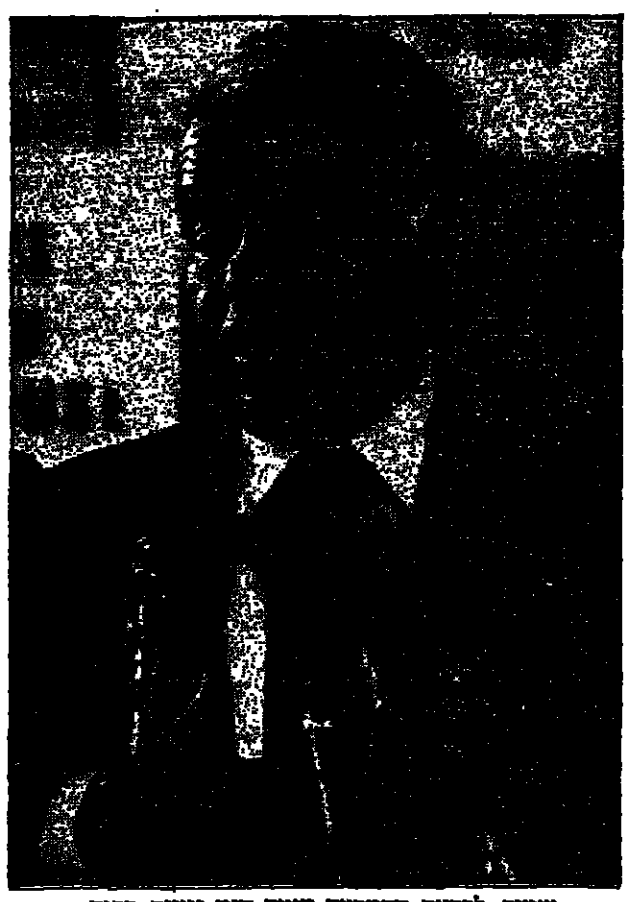
שמיר: לקראת ההמראה יעטה הנץ נוצות רבות

מבריק שהונח על שולחנו של יצחק שמיר סיפר, שבמכון ברוקינגס האמריקאי עוסקים בימים אלה שלושה פקידים בכירים ברי־מוס בהכנת תכנית הקרויה "ברוקינגס 2 למזרח התיכון". ביל קוונט, הרולד סונדרס ושמואל לואיס מכינים במכון היוקרתי תכנית להסדר באזור, בעבור ממשל דמוקרטי עתידי. אם, כצפוי, היא תזכיר במשהו את תכנית ברוקינגס ה־ראשונה, יתגעגע שמיר לרעיון הוועידה הבינלאומית של ממשל רייגן. די שישאל את שר הביטחון שלו (ואז ראש הממשלה) יצחק רבין, מה היתה תגובתו לפני 11 שנה לאותה תכנית, שכללה בין השאר את המונח "מולדת לפלשתינאים".

שמיר מתברך ביחסים מצויינים עם הממשל האמריקאי, אולם בחדרי חדרים, בתידרוכים לקראת הביקור, הוא מקבל את התמונה האמיתית. רונלד רייגן, שאותו יפגוש ביום רביעי, הוא נשיא ברחמים, שאין לו ציפיות רבות מעצמו. ישראל והמזרח התיכון מזכירים לו את סיוטי אירנגייט, וספק אם הוא יידע לדקלם שתיים־שלוש מתוך עשר נקודות ההסכמה המפורסמות בעניין הוועידה הבינלאומית.

שמיר עצמו מבין, שעד אוקטובר '87 תהיה וושינגטון שקועה בחקירות ושהשנה הבאה תעמוד כולה בסימן בחירות. על כן ביקש לפגוש מועמדים רפובליקאים ודמוקרטים אפשריים לנשיאות. הפעם מייחסים בפמליה חשיבות מיוחדת לשיחות עם אישים משני בתי הנבחרים ומשתי המפלגות. בפרק התכליתי, שיתמקד בישיבת עבודה עם שר החוץ ג'ורג' שולץ ועם שר ההגנה כספר ויינברגר, יתאמץ שמיר, כמנהגו, לעגל פינות, לא לצייר חיצים. במקום ניירות במגנון "תכנית מרשל" או תכנית למלחמה בטרור, הוא נושא באמתחתו גלולות הרדמה.

לקראת ההמראה יעטה הנץ נוצות רבות, אך אירועי השבוע החולף מלמדים כי אין זו אלא תפאורה.

אין זה מנהגו של שמיר לצאת למלחמת חורמה בביצה שטרם נולדה. על כן יש מקום להתייחס ברצינות לטענה שהשמיע שמעון פרס בפורומים שונים נגד ראש הממשלה, כי הוא עושה ביודעין לחיסול סיכוי המסתמן לקידום תהליך השלום. זה החל בפגישה הראשונה של שמיר עם השליח ריצ'רד מרפי, בסיבוב שיחותיו באזור בחודש שעבר. ראש הממשלה ביקש ממרפי לשוב אל המלך חוסיין ולבדוק שנית אם אין הוא מוכן להי־כנס למו"מ בלי המכביירים. מרפי דיווח לפרס על סימני ריכוך אצל שמיר, ויצא ברחיפות לרבת־עמון. הפגישה השניה עם שמיר היתה צוננת. רוה"מ שמע מפי מרפי שחו־סיין ישתף פעולה, אך הוא זקוק לוועידה הבינלאומית כערובה לי ביטחונו. שמיר הגיב בהרצאה ארוכה בגנות הוועידה, שתוביל לדעתו בהכרח לנסיגה כוללת ולהקמת מדינה פלשתינית. הוא התהלך עם צרפת ובריטניה ואף רמז כי אינו סומך על כך שארה"ב תדאג לאינטרסים של ישראל כאשר תעמוד במהלך הוועידה מחלוקת עם הערבים.

מרפי שב הביתה ודיווח לשולץ על עמדתם של הצדדים, לרבות שני הצדדים הניצים בתוך ממשלת ישראל. אנשי מחלקת המזרח התי־כון שכנעו את שר החוץ שלהם, כי היוזמה למו"מ ישיר בחסות ועידה בינ"ל היא התכנית המעשית היחידה ואין בלתה. הם טענו שניתן למצוא אף פתרון לבעיית הייצוג הפלשתיני על ידי בחירת פלשתינים הרוגלים בפתרון קונפדרטיבי. שולץ כבר היה בסרט הזה בחורף אשתקד, כאשר הבקיקים של שרי הליכוד נגד הוועידה ליוו את ראש הממשלה הקודם, שמעון פרס. גם אז הבין שולץ שוועידה היא כורח המציאות וחזר על שני הנאומים הידועים לשר־תועה של בריה"מ בוועידה.

שמיר ינסה, אפוא, לשכנע את שולץ עד כמה אין זה בריא לאמריקה לאפשר לרוסים דריסת רגל במזרח התיכון, דבר ששולץ אינו שש לקראתו ממילא. רוה"מ יסביר מדוע, לדעתו, רע הדבר ליהו־דים, ואין ספק שיצליח לשכנעו שאיתנו — עם ראש ממשלת ישראל — אין מה לדבר על "קשקשי" שכזה. משם יתפרץ שמיר אל דלתו של הנשיא רייגן, הפתוחה לרווחה בפני כל זולל רוסים. אפשר בהחלט, ששמיר יצליח להוליך מהנשיא הבטחה דו־משמעית בגנות ועידה בינ"ל בשיתופה של בריה"מ. אליבא דפרס, במעשה זה יוסל שמיר שב־תיים של מגעים מיגעים עם ירדן, שהולידו התקרבות רבה לקראת משא ומתן. אליבא דשמיר, הוא יראה בכך הצלחה חשובה במערכה נגד מזימה של המערך להתפשר על שטחים. כאשר נשאל השבוע שמיר כמה זמן יכולה הממשלה להתקדם בדרך זו, נאנח ואמר: "שאלה טובה, שאלה טובה".

סופר והטלפון השבור

אברהם סופר: הפעם איש מנוסה

מאז ישב בתיק אריאל שרון נגד "טיים", אין השם אברהם סופר מרפה מישראל. הוא בילה כאן לא מכבר ימים רבים במאמץ לסיים את גיבוש שטר הבוררות בסכסוך טאבה, אולם כאשר נודע כי היועץ המשפטי של משרד החוץ האמריקאי מופקד על בירור חלקה של ישראל באירנגייט, נזכרו כאן דווקא בפרשת פולארד. ההחלטה שלא להעניק חסינות לישראלים שהפעילו את איש הצי האמריקאי מלמדת שלא בכדי התלונן המשפטן היהודי המתון, שישראל "האכילה אותי לוקשים". הוא נשלח לכאן לראיין את רפי איתן ואנשי הלק"ם, ולא נקפו ימים רבים עד שהתברר כי — בלשון המעטה — הסיפור שקיבל לא היה מלא.

עכשו הוא לא יראה אלא את מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין. אין ספק שהשניים, תלמידי חכמים המשפטנים מפולפלים, ימצאו לשון משותפת. ספק גדול אם מכוח ניסיונו המר עם חקירת ישראלים, יקנה סופר מיד את כל התשובות לשאלות הרבות והסבוכות.

סופר לא נשלח הפעם מטעם הממשל לברר מעשים פליליים של ישראלים בארה"ב. משימתו הלא־כתובה היא להעתיק את האשמה בפרשה פלילית בארצו לארמה זרה. פולארד סיכך ארבעה ישראלים שפעלו הרחק מעינו של הדרג המדיני. באירנגייט פעלו שלושה ישראלים, פחות או יותר, בשליחותו של הדרג המדיני. שלושתם לא חששו למסור השבוע לרובינשטיין את גירסתם בלוויית מסמכים וע־דויות. הרביעי, היועץ לטרור עמירם ניר, שירותי בהלל בין שלושת ראשי הממשלות, כלווין שאיבד את הקשר עם מתקן השילוח, נלקח "לתוכירות הממשלה במעט בכוח".

מפרטיכל השיחה עם סגן הנשיא ג'ורג' בוש אפשר ללמוד משהו על להיטותו של ניר להרפתקה.

מקורות יודעי דבר צופים, שב־קרוב מאוד יעדכנו מסמכים נוס־פים שיביכו את ישראל. איש בדרג המדיני הבכיר אינו מבטיח גם, שהעניין ייגמר בשאלונים של רובינשטיין ובמשחקי הטלפון השבור בין סופר לארבעה.

תדמית חיובית ודרא"פ

עדיפויות ההסברה של משרד החוץ בעידן שמעון פרס את יוסי ביילין — קובע מסמך של המחלקה — הן לפתח תדמית בסיסית חיובית של ישראל על כל רכיביה. התכנים, לפי הסדר, הם: דמוקרטיה, פלורליזם חבר־תי ומחשבתי, חתירה מתמדת לשלום, היכולת להתמודד עם אתגרים יוצאי דופן (ציונות, עליה, ביטחון, כלכלה ועוד) וישראל כמדינה תורמת (שת"פ עם העולם השלישי).

משרד החוץ אינו חוסך מא־מצים להעביר את המסרים הללו לרחבי העולם, בתקציב זעום של פחות מחמישה מיליון דולר. הוא עושה זאת בעזרת מאמרים, סרטי וידאו, חוברות, תדרוכים וכדומה. אחד הנושאים עמם נאלצים אנשי ההסברה להת־מודד באחרונה הוא יחסי ישראל עם דרום אפריקה. בנייר־העמדה שהגיש האגף לביילין מסופר, בין שמונה נושאים אחרים שעמם מתמודדת מחלקת ה־הסברה, על הצורך להשיב להסברה עוינת: "המאבק בני־סיונות הדה־לגיטימציה של יש־ראל — ציונות־גזענות, השוואת ישראל עם דרא"פ".

נושא יחסי ישראל עם דרום אפריקה רודף את ישראל כבר שנים. עם התקרב מועד הדיווח לקונגרס האמריקאי על קשרים צבאיים של מדינות המערב עם משטר האפרטהייד, מתקשים אנשי ההסברה לעמוד בפרץ הביקורת. הנושא הזה מופיע במ־קום בולט בתידרוכים בכתב ובעל פה לקראת ביקורו של ראש הממשלה בוושינגטון. ש־מיר אומר שהוא מקווה לטוב, מכיוון שגם הממשל האמריקאי אינו מרוצה מפעילות־היתר של הקונגרס נגד מעט הנוצנות. רוה"מ מסתפק לפי שעה במתן תמיכה למדיניות "הפרדת פרו־פיל היחסים". פרופיל היחסים — לא היחסים עצמם.

סיבוב בעולם

יפן: האמונה בעתיד ורוד יותר לאיראן הדוחיקה עד לטוקיו, שם נועדו השבוע ראש הממשלה נקסונה עם סגן שר החוץ האיראני לאריג'אני. דיווח שהגיע מטוקיו מלמד, שיפן מגלה עניין רב ביחסים עם איראן ומעמיקה זאת בהערכה כי לא רחוק היום שמנהיגות מתונה יותר תתפוס את מקומם של האייתוללות. יפן מבקשת איפוא להדק את קשרי הסחר עם איראן, דבר שאינו עולה בקנה אחד עם מאמצי ישראל ויהדות ארה"ב להסיר את החרם היפני על יבוא סחורות מישראל.

אוסטרליה: בעוד ירושלים מחפשת דרכים להפיס את דעתו של משרד החוץ האוסטרלי לקראת מועד סיום כהונתו של השגריר פליינרט, מחזר שר הפנים האוסטרלי אחרי השכנים. בשיחה עם עמיתו הסעודי, הנסיך נאיף, אמר השר האוסטרלי כי ישראל חייבת לסגת מכל השט־חים. הוא דיבר בזכות הפלש־תינאים להגדרה עצמית ואף למדינה משלהם. המארח האוס־טרי הציג את עירונתיה הטובים של ויכה לפתרון של שלום במזרח התיכון.

דנמרק: שר החוץ של דנמרק, אלמן ינסן, ביקר אף הוא בימים אלה במדינות המפרץ ונוצל זאת כדי לגנות הובלת נשק באניות דניות לחימוש הלוחמים במלחמת איראן־עיראק. באותו זמן התגלה בקו־פנהאגן, שאונייה דנית העמיסה נשק בסעודיה בעבור עיראק. דובר הרדיקאלים לענייני זכויות האדם השקיע ממון רב באונייה שעסקה בהובלת נשק ותחמושת למזרח התיכון, ואילו בפרלמנט תמך אותו עסקן בהצעה מרחיקת לכת לאסור הובלת נשק באוניות דניות ליעדים שמחוץ למדינות נאט"ו וסקנדינאוויה.

קפריסין: בתוך הידיעות בעיתונות הקפריסאית על פעי־לות חיל־הים הישראלי נגד תנועת המחבלים מלרנקה לביי־רות, בלטה ידיעה שסיפרה על מבריק ברכה ששיגר שר החוץ שמעון פרס לאגודת ידידות קפריסין־ישראל. במבריק, שנש־לח לרגל כינוסה החגיגי של האגודה בניקוסיה, הדגיש פרס את "השכנות הטובה" בין ישראל לקפריסין, הידידות המסורתית השוררת ביניהן ותמיכה באגודות האי.

בריטניה: הציים הפוע־לים בים התיכון מקיימים ביניהם תיאום על פי סיכומים שהושגו (בעיקר עם ארה"ב) לאחר חטיפ־תה של "אכילה לאורו" והקשר למצב בלבנון. כך דווח ברב־שיח סגור שהיה בלונדון בעניין ביט־חון הים התיכון. מפקד חיל־הים האיטלקי הציע ליצור מסגרת לפעולה משולבת של כל המדי־נות החותרות ליציבות הים התי־כון. לדעתו אין נאט"ו עונה על הצורך בשיתוף פעולה בין הציים המשייטים בו, כתחליף ליוזמה של מדינה אחת או מדינות בוד־דות. איטליה חוששת מהתנהגות אמריקאית פזיזה בים התיכון ומציעה שהבריטים יגבירו את מעורבותם על מנת לשמש גורם מרגיע. מפקד חיל הים הבריטי לא התבייש לומר כי "האינטרס שלנו אינו מה שהיה פעם".

קוסטה ריקה: באמצע החודש תכונס כאן פסגת אמרי־קה המרכזית. נשיא ניקרגואה לא הוזמן ועל כן משמיצים שופרות התעמולה שלו את הכינוס ומא־שימים את המארגנת ואת הש־כנות סלוואדור, הונדורס וגוא־טמלה, כי הן "בובות אמריק־איות". המפגש בעקך בקריאה למדינות האיזור לגלות מעורבות רבה יותר בפתרון המשבר המס־שך ולא להישען רק על מדינת מאוצה לו.

שיחת השבוע / לילי גלילי

עם: אודי אליצור, מזכיר תנועת "אמנה"
ועם: דן שביט, מזכיר לשעבר של כפר סאלד
על: התק"ם, גוש אמונים ודימויים הדדיים

שביט: גוש אמונים — עיוות הצדק
אליצור: תק"ם — אובדן תחושת השליחות

שביט (מימין) ואליצור: הא בהא תליא

התק"ם וגוש אמונים נגררים זה בזה בכמי עירבה בויכוח על התקציב. אם כי הניכור הציבורי הבעייתי, נראה עתה כמכנה המשותף העיקרי ביני־הם. תאמר: תק"ם, ורבים יגיבו באסוציאציה מיידית: כלאם, מפקלטים. תאמר: גוש אמו־נים, האסוציאציה תהיה: כוח תורני; מתנחלים. הייתי רוצה לשמוע את מערכת האסוציא־ציות הפרטית שלכם על שני הנושאים.

שביט: "גוש אמונים" זה עיוות של צדק, משטר כיבוש, רודנים, גבעות צחיחות, ידוי אבנים, מלים גדולות, צדקניות, שמערפלות אמת, כמו "ישוב ארץ ישראל", המסתירות אמת אחרת.

אליצור: התק"ם אומר לי: ישוב הארץ, טבנקין, כוח יצירה. תק"ם אומר לי גם התמסרות האובדן תחושת השליחות, הפי־כת הזמן הצמיחה לאינטרס סקטוריאלי; בריכות שחיה ונ־סיעות לחוץ לארץ, סגירות חברתית־אריסטוקרטית. דווקא ההסתבכויות הכלכליות האחרו־נות של הקיבוץ, נראות לי כתאונה, בה הנהג ודאי לא היה צודק, אבל גם לא היה חכם.

שביט: תק"ם אומר לי: תנועה שנמצאת בריאקציה קשה על המהפכה של עצמה, מהפכה חברתית גדולה שעוברת שלבים קשים של התפוררות פנימית. הקיבוצים נדמים בעיני כשבים האחרונות לשורה של כלובי זהב, שהיושבים בם מביטים על הנעשה בחוץ מתוך נטייה גוברת להסתגרות, להתנהגות תמרית, גם בדרכים קלות.

אליצור: מה אומר לי גוש אמונים באסוציאציות? מתת אי־דיאולוגי חריף, חריף מדי, יכולת לתרגם חזון לעשייה. אבל "גוש אמונים" אומר לי גם מידה מסוימת של יהרה, וסכנה לאבדן שמן בלמים.

המתנה הלאומי, אולי בניסיון להקנות לגיטימציה נרחבת (ועתה גם צידוק לתביעה הכספית), אוהב להציג את גוש אמונים כ"חלוצים של ימינו", (מה שלא מנע התקפות הפתה מחודשת על הקיבוצים השבוע). גם אתה אודי, רואה את עצמך דור ההמשך לתנועת ההתיישבות הקיבוצית?

אליצור: ההתיישבות כולה היא בעיני מקשה אחת, דבר אחד, המבטא את הצמיחה של המפעל הציוני. אני רואה בנו מפין הרחבה של אותו מפעל, ואיני מצפה מהתק"ם שיתן לי את ההכרה הזאת. די לי בכך שאני רואה עצמי כממשיך דרך של הזרם המגשים בציונות. במובן זה גם נגעת ללבי מצוקתם הכספית של הקיבוצים, אין לי דבר נגד הסיוע להם.

שביט: לא כך אני רואה את הדברים, והתיזה של "החלוצים של ימינו", אינה מקובלת עלי. בכלל, חלוציות עצמה היא לא ערך. השאלה היא, בשליחות איזה אידיאות היא פועלת. הם חלוצים למעשה פוליטי־חברתי שאני לא שלם אתו. מצד שני, אם תעירי אותי בלילה, ותשאלי אותי: "עם מי יש לך את המחלוקת הכי גדולה במדינת ישראל", לא אגיד "גוש אמו־נים". מנסים בכל מחיר ליצור די־כוח מלאכותי בין שני גופים שאינם מקוטבים. הויכוח העיק־רי שלי כאן הוא עם כל מה שנקרא הניסיון לחזור ליהדות גלותית, עם הבורסה כדרך חיים, עם כספים קלים. במובן זה אני באמת רוחש לאודי כבוד, אבל הייתי רוצה שאת האנרגיות העצומות האלה ישקיעו בשלי־חויות שאין לי אתן מחלוקת קשה כל כך, שמעוררות אצלי חרדה עמוקה כל כך.

בפי שון מציג את הנושא, המחלוקת שלו אתך מתמקדת בעיקר בדרך שהוא תופס את יחסך לאוכלוסיה הערבית.

אליצור: שאלת הערבים, היא שאלה שהדור שלי לא יפ־תור, ולא טוב לאינטרס היהודי שיפתור אותה. טוב להמשיך להשאיר אותה פתוחה. רב הבעי־יות הגדולות של העולם הן כאלה. בעיית האיבה הערבית לישראל, אני מעדיף לראות אותה בקונטקסט של בעיית תאונות הדרכים, או העבריינות. אלה בעיות שאף אחד לא מציע להן פיתרון. אין פיתרון פוליטי לבעיית התחרות בין העם הפ־לשתינאי לעם היהודי על ארץ ישראל. התחרות הזאת עדיין לא הוכרעה, ואני לא מאמין בקיומו של פרס שני בתחרות הזו. אבל הכל תלוי בעיקר בנו, בהחלטה שלנו. כל עוד אין החלטה כזאת בינינו, אין לצפות שהערבים יבואו ראשונים ויגידו: "ויתרנו לכם".

שביט: אני לא מצמתנו כל כך גדול, ולא יפה נפש גדול. בציבור, לעמיתי בשמאל, אני מוכן להגן על האמירה שמטרי־טוריה הזאת יותר שלנו. אבל אני חסיד גדול של התיזה שאומרת: גרימת עוול מינימא־לי. אני מחפש דרכים להפרדת כוחות דרך תוכניות של פשרה. מנתי גדול הטריטוריה הוא פונקציה של הצלחת הציונות! אי אפשר להגשים ציונות לאורך שנים על בסיס לא מוסרי כזה.

אליצור: גבולות נקבעים גם על ידי גבולות היכולת. יהודה ושומרון הם בעינינו כן בגבולות היכולת.

אתה מבדיז פה על איזו עמדת עליונות. כלומר: ההבדל בינך לבין שביט הוא בעניין בטיחות היכולת שלכם, בשעה שלו נמוכה משלך.

אליצור: בצניעות, אני מוכן להסכים עם זה. הוא חושב שאנ־חנו יכולים להחזיק בתוכנו רק איזה 700 אלף ערבים בגליל ובנגב ובירושלים. אני חושב שאפשר יותר.

שביט: זו טעות. זה לא ש"אינני יכול" להחזיק ביהודה ושומרון; אני פשוט לא רוצה.

לתוך הויכוח ביניהם, השר ליבר הפוליטיקאים פרטנר שלי־שי, עיירות הפיתוח, כששני הצדדים טוענים: "כולה שלי". אלה מאשימים כי ה"התנחלוי־ות על חשבון העיירות". האלה עורכים חשבון היסטורי עם יחס התנועה הקיבוצית לעיירות הפיתוח. מה יחסכם האישי לנושא?

אליצור: בעיני, זו משום הסתה. אין לי שום רגשי אשמה כלפיהם. תמיד אומרים עלינו שאנחנו על חשבון הכל. שבגין רמז בזמנו משהו בכיוון הזה על הקיבוצים, קמה יללה כל כך אדירה, שהוא מיד בלם את העניין. אם מחפשים שבחים בשבילנו, הרי שאפשר למצוא שבח בכך שבמודע בלמנו את ניצול הגל הזה נגד הקיבוצים על רקע המתח העמטי כלפיהם. אני אישית, כמה וכמה פעמים הודרתי אנשים מהעיך הזה. את עיירות הפיתוח, אני רואה כקרובות אלינו במעמד הוולונ־טרי, ושנינו הולכים למהלך צמיחה סימולטנית.

שביט: גם לי אין רגשי אשמה כלפי עיירות הפיתוח, אם כי לעתים לא נעים לי לראות את ההבדל שבין הקיבוץ שלי לקרית שמונה הקרובה. כל ימות השנה אנו יושבים בכלובי הזהב שלנו, ולעת בחירות באים לאנשים האלה, שלא מכירים אותם כלל, ואומרים להם מה טוב להם לחיים. לא הייתו סוב־לים כמובן אם הם היו באים אלינו עם אותה אמירה. בכלל, לקיבוץ יש כל הזמן נטיה פאטרנליסטית, שאינה מקובלת עלי.

נראה ששני הצדדים מנסים לקבוע בעלות עתידית על הגבם הזה. הגוש אמונים נראה כמתנשא זיקה למשהו שהוא בקונצנזוס הרחב. עם זאת, רבים מתשיבים לראות בבני הגרעינים איום מבפנים, או לפחות איום ממשי. קשה להיות עם זה?

אליצור: זו עמדה כל כך בסיסית וארוכה, שכבר התרגלנו אליה. הרי גם אני רואה בך, בשמאל, איום על שלומי, על שלום ילדי, אבל יש הבדל בלגי־טימציה. אצלנו יש השתוקקות לדיאלוג עם התנועה הקיבוצית, לשמוע מה יש לנו ללמוד מהם. מן הצד השני, יש חוסר נכונות לנהל אתי ויכוח, או שנודדים את הויכוח לסמטה אפילה הד־מונית של הלגיטימציה. בת־חילה זה הפריע לי; היום למדתי לחיות עם זה.

שביט: אני מגלה הבנה לחברים שאינם מסוגלים נפשית לראות בגוש אמונים פרטנר לדיאלוג. הוא מגלם עבורנו אישוש גלגול קצאי בהיסטוריה היהודית, מאותם אלמנטים ש־הביאו עלינו הרס וחורבן. אין בסיס לדיאלוג כלשהו, כשמא־דאולוגיה של גוש אמונים מקופלים בשבילנו מרכיבים הרסניים ומסוכנים מדי.

אודי אליצור, בן 40, תושב עופרה מאז 1975, אב לשישה, שימש בעבר כמזכ"ל אמנה, והוטביה פנימית היתה אתו עתה לתפקיד מזכיר התנועה. דן שביט, בן 42, אב לשלושה, נולד וגדל בכפר סאלד, בן למייסדי הקיבוץ. שביט, סופר שכבר קנה לו שם בספרו "אנה ואני", יעשה את השנה הקרובה בתל אביב דווקא. שם יעסוק בכתיבת רומן חדש בדמי פרס ראש הממ־שלה לספרות שהוענק לו השנה.

הפגשנו אותם לראשונה במשרדי גוש אמונים. שביט ביטא אי נוחות מסוימת. את אליצור מצאנו יושב בכורסת מנהלים מסקאי, ועובדה זו לא היתה ראויה לציון, אלמלא מצא הוא עצמו צורך חוזר ונשנה בשיחה להתנצל על הכורסה, ולהסביר כי נר־כשה באיזה שוק מפשפשים בסכום מגוחך. על שולחנו, שני ספרים: "אורות" של הרב קוק, וספרו של א. ד. גורדון. שביט, יאמר מאוחר יותר, עיצבו את תמונת עולמו, אם כי כל אחד במישור אחר ובמידה שונה.

הפגשנו אותם, משום הזי־קה של "הא בהא תליא", שיצרה המערכת הפוליטית בין התק"ם להתנחלויות ב־מאבק על התקציב. גופים שאין ביניהם סימטריה, ודרי־שה כספית שאינה סימטרית, כבולים במעין משפט שלמה מעוות. ביקשנו לשמוע את דעתם זה על זה, כנציגים של שני גופים התופסים בקוטבים זה מזה פוליטית, ומשמשים עתה כלי לשיסוי הדדי. לא מצאנו סטריאוטי־פים: לא שפם והכובע טמבל, לא זקן וקלקליטקה. הכיפה הסרוגה שהבחינה ביניהם בעבר, הפכה אחרי '67 לפער עמוק. כפי שזה נראה עתה נשחק גם הפער הזה בדרך קיום של עשרים שנה.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

מחפשים עילה לפירוק הממשלה

ייתכן שבעוד כמה חודשים יהיה מי שיצביע על השבוע החולף כשבוע שבו התגבשה באופן סופי ההחלטה במפלגת העבודה, להביא לפירוקה של ממשלת האחדות הלאומית. בקרב ראשי המערך שוררת פחות או יותר הסכמה, כי במצב שנוצר אין טעם להמשיך ול־קיים את ממשלת האחדות. המגוד לוקח הציבורי היא בעניין תזמון פירוק השותפות, והעילה שתביא לכך.

קבוצה של שרים, ובראשה שמעון פרס, עזר וייצמן ומשה שחל, סימנו השבוע את הקו הפוליטי שינקטו שרי העבודה כדי להביא את המחלוקת על תקציב המדינה להיות לעילה לפירוק הממשלה. וייצמן הכריז על כך בגלוי. פרס ושחל ריבדו ברמזים עבים.

לעומתם, רבין ובר־לב והמזכ"ל עוזי ברעם מצדדים אמנם בפירוק הממשלה, אולם טוענים כי אין זה הזמן, וכי אישור תקציב המדינה, הסיוע הכספי לתק"ם או להתנגד לזיות אינם עילות מספיקות לכך. הם טוענים, כי אין לדחוק לליכוד כספה שתלכד אותו מבחינה פנימית סביב משבר פירוק הממשלה. עדיף להמתין להתגוששות הגדולה במ־חנה הירוק, הצפויה בעת כינוס המושב השני של ועידת חרות במוצאי מארס.

באחת הישיבות האחרונות של "שריגי" העלה הרעיון לנסות להסיט את הויכוח עם הליכוד מענייני תקציב וסיוע לתק"ם, לעניינים מדיניים כגון הוועידה הבינלאומית. פרס לא נטל חלק בויכוח שהתנהל בין השרים בי־שיבה זו, אולם למוחרת יום שיחה עם יוסי שריד. זמן קצר לאחריה הגיש שריד למזכירות הכנסת הצעה לסדר היום בעניין הוועידה הבינלאומית.

תוכניתו של פרס וכוונתו של שריד היו, ששר החוץ ישיב על ההצעה בכנסת. אולם במזכירות הממשלה הוחלט כי את עמדת הממשלה יציג דווקא ראש הממ־שלה. בכוחו יום שלישי ניסו אנשי שמיר לשכנע את שריד לחזור על הצעתו, מאחר שהדיבור עשוי לגרום נזק לשמיר בעת ביקורו בארצות הברית. שריד סירב, שמיר השיב, ומפלגת העבודה הצליחה להעביר את הויכוח עם הליכוד מענייני תקציב לוועידה הבינלאומית. סי־עות האופוזיציה הודיעו להגיש אתמול הצעות אי־אמון בממשלה, והמחלוקת החדשה מקבלת תנופה. בעוד שמיר עושה את דרכו לארצות הברית.

לבטי לוי

נסיעתו של שמיר לארצות הברית בשבוע הבא תביא להפוגה במירוץ הפנימי בתנועת החירות לקראת כינוס המושב השני של ועידתה. סגן ראש הממשלה, דוד לוי, הוועם על התארגנות שרי התנועה נגדו, הת־ייעץ אתמול שב עם מקורביו כדי לגבש דרך מאבק לקראת הוועידה. לוי הוא שיקבע בסופו של דבר אם המושב השני של ועידת התנועה יתנהל על מי מנוחות, או שישבו ההתנהגות שאפיינו את המושב שהיה אשתקד.

אפשרות אחת העומדת בפני לוי היא לקבל את הכרעת נשיאות ועידת חירות בדבר סדר היום של הוועידה. סדר היום כולל את בחירתו של שמיר כיו"ר התנועה וה־הנהלה, בחירת חברי הוועידה כחברי מרכז, אישור הסכם האיחוד עם המפלגה הליברלית, ובחירת ראשי מוסדות התנועה. לישיבת הנשיאות שקבעה את סדר היום לא הופיעו נציגיו של לוי. הם קבלו כי שמיר ואנשי מחנהו חזרו בהם מסיכום מוקדם עמם, כי לוי "יבחר במושב הקרוב למ"מ יו"ר התנועה וההנהלה, וכי ייתנו לאחד מראשי מחנהו להתמודד על ראשות אחד ממוסדות התנועה.

אם יחליט לוי לקבל את הכרעת הנשיאות, הוא יבקש להתמודד על תפקיד יו"ר מרכז התנועה. לתפקיד זה נושא עיניים גם אריאל שרון, ובמקרה כזה צפויה התמודדות מסקרנת ביניהם. מי שיכריע את הכף יהיו אנשי שמיר בתנועה, המחלקים בתמיכתם במחנה לוי מצד אחד, ובמחנה שרון מצד שני.

האפשרות השנייה העומדת בפני לוי היא להוביל למאבק בחזית מיד בתחילת המושב, לערער על הצעת הנשיאות לסדר היום ולהציע להוע־ידה סדר יום אלטרנטיבי, שבו תיכלל ההצעה לבחירתו למ"מ יו"ר התנועה וההנהלה, כדי לבקש את הכרעת הוועידה.

במצב דברים זה יפעלו נגדו במשותף השרים שרון וארנס, והוא צפוי לעורר נגדו רבים מצירי הוע־ידה. הדבר יוביל את הוועידה לעי־מות קשה, שאין לדעת אם לוי ייצא מחוזק ממנו. אפשרות נוספת היא, שבימים שיוותרו לאחר שובו של שמיר מארצות הברית ייעשה ניסיון למצוא פשרה על סדר היום של הוועידה, או על חלוקת כוחות שתניח את דעתו של לוי. אם יהיה כך, ולאיש זה סביר שבני יהודה, צפויה ועידה חגיגית ביותר, שתציג את אחדות התנועה לקראת המאבק נגד מפלגת העבודה.

סוף..סוף, גם לך יש מקום לאכול.
hippopotame
★ אנחנו מתאימים עם הארוחות העיסקיות
★ מסעדה צרפתית — מוקדות, סטייקים ודגים במבחר המבנים
רח' ירמיהו 12 ת"א טל' להזמנות 03-448729

מוסד ציבורי מחפש בשכירות
באזור תל־אביב והסביבה
כ־ 20 חדרי משרד בשטח כולל
כ־ 400 — 450 מ"ר + מקומות חניה
בהצעות נא לפנות אל טלפון:
03-205256
ללא דמי תווך

בנק הספנות לישראל בע"מ
הודעה ללקוחותינו
החל מיום שני 16.2.87, יועלה שער רבית החובה בחשבונות חח"ד ב־12% לשנה.
שער הרבית הבסיסית הנומינלית יהיה 31% לשנה.
שער הרבית הבסיסית האפקטיבית יהיה 35.33% לשנה, על בסיס רבעוני.
שער תוספת הרבית על חריגה ממסגרות האשראי המאושר יהיה 12% לשנה

SELL YOUR PRODUCTS IN JAPAN
NOW! Need help in promoting your products!! We can help you do that. Send your brochures with cover letter to A. winkler, P.O. Box 4270, Acco, not later than 20.2.87.

יש חיי לילה בתל־אביב!
פיצה + יין + משלוח = 19 ש"ח בלבד
של הבית
גרנד רוזה כרמל
משפחתית
מבצע
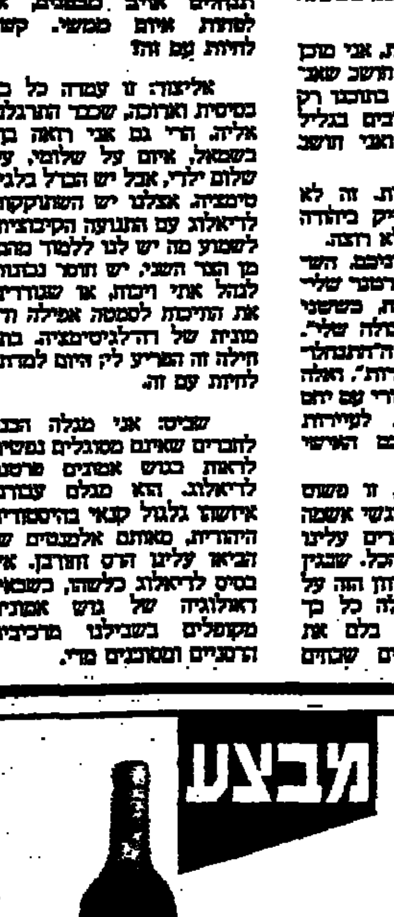
חשוב למתפנקים/לעובדי לילה/למסיבות
אפשר לקבל בכל שעות הלילה - אחרי שיחת טלפון קצרה את הפיצה המשפחתית הטובה בעיר רק עם גבינות תנובה ובקבוק יין גרנד רוזה של כרמל - היין המוביל - חינם, במשלוח זריז - הפיצה נשארת חמה חמה! וכל הפינוק הזה רק ב־19 ש"ח.
פיצות מיוחדות (בצל, פטריות, זיתים, גמבה) רק ב־24 ש"ח
כרמל
חנו פיצה
רק עם גבינות תנובה
משלוחים כל הלילה 23 88 40
רח' אבן גבירול 111 תל־אביב (מול השקם)

24 שעות ביממה
מודעות לוח ומשפחתיות
הארץ
מודפון
לבעלי כרטיסי אשראי
03-383838

רגע לפני התקף־לב

משרד הבריאות פועל כבימי העלייה השנייה. בלי חקיקה שתענה על צרכי החברה של שנות ה־90 לא תבוא הישועה לרפואה הציבורית

מאת רומן פריסטר

זה שבועיים משותקים השרה ארבלי־אלמוזלינו והשר נסים משותק מתבואים ילדותי. היא מבקשת להסביר לו את סכנת ההתמוטטות המאיימת על הרפואה הציבורית, והוא מתחמק מפגישה. שרת הבריאות מבקשת תוספת של מאה ויותר מיליוני שקלים, ושר האוצר רוצה לקצץ 500 משרות בשירות הבריאות הממלכתי ולהביא לייעול המערכת. "הוא שכחה שקיבלתי משרד העובר בלי מיושב ובלי אמצעי ניהול מודרניים, כמעט כמו בימי העלייה השנייה", קובלת אלמוזלינו. פקידים בכירים באוצר ומספר לא מבוטל של פרופסורים לרפואה סבורים שגם תפיסת העולם המנחה את שרת הבריאות אבד עליה הכלח.

לא בבדי רוחה שר האוצר את הפגישה עם שרת הבריאות. אמצעי 120 מיליוני השקלים שקיבלה קופת חולים של ההסתדרות נהיר לו שאין מנוס מלהוריק עשרות מיליונים נוספים לגופה החולה של הרפואה הממלכתית. אך המחלוקת בין השניים אינה מחלוקת תקציבית בלבד. ברקע אורב העימות הרעיוני הלא־גבוע: מי צריך לשאת בהוצאה גדולה ההולכת זו. המדינה או האזרח.

הפרופ' דוד ברזילי, יליד הארץ, לשעבר דיקן בית הספר לרפואה בחיפה ואחד הרופאים הבכירים בתחומו, מכיר את נקודות התורפה המכשילות עתיד הדור לרפואה השתורה דווקא. כרבים אחרים, הוא מקיים ומבין כי בהשוואה למדינות כמו ארה"ב או אנגליה, הרפואה הציבורית שלנו טובה למרות כל פגמיה. אך אין ההכרה הזאת יכולה להצדיק את המחדלים.

במשך שנים רבות לא השכיל משרד הבריאות לחזות התפתחויות ולהיערך לקראתן: האוכלוסיה מזדקנת ועם הזדקנותה גדלה והולכת הדרישה למיטות בבתי חולים גריאטריים. הנתונים על כך מופיעים בכל שנתון סטטיסטי. החולים המבוגרים המתאשפזים בבתי החולים הכלליים מביאים אתם מטען של מחלות משולבות, כתוצאה מכך, זמן האשפוז מתארך.

התרופות גם הן נעשות יקרות יותר. רמת המודיה עולה בתמורה ויחד אתה גדלות גם התביעות לשיפור רפואי מתוחכם ויקר. רוב המבוטחים מגדירים את רגליהם מהמרפאות כי אין להם אמון ברופאיהם. מספרים על חולים המחכים לסגירת המרפאות כדי שתהיה להם עילה לפנות ישירות לחדרי המיון של המרכזים הרפואיים הגדולים.

"הבעיה המרכזית נעוצה בהתפוצצות הידע", אומר פרופ' ברזילי. "מדברים על היישנות טכנולוגית בענף המיחשוב. אך רוב שהתופעה בתחום המדע הבסיסי והמיכשור הרפואי המודרני שבעתיים. תוך שלוש־ארבע שנים נעשה החדש למיושן. אנחנו משקיעים הון עתק בטכנולוגיות חדישות ולבסוף מסתבר שאין תקנים לאנשים שיפעילו את הציוד המודרני בצורה יעילה. המדינה רוחצת בניקיון כפיה וטוענת שהטומוגרפים הממוחשבים, מכשירי האולטרה־סאונד והמכשור הנדרש היום למחלקות האונקולוגיות, נרכשו ברובם מכספי תרומות ואין זה מעניינה להחזיק או להפעיל אותם.

"גם אם נקבל את הטענה הזאת, אין בכך כדי לפתור את הבעיה. המיכשור היקר קיים, והישראלי סבור ששום דבר אינו יקר מדי בשביל הבריאות שלו. והוא דבק, כמובן, ברעיון זה גם כשהמדינה אינה יכולה עוד לעמוד בנטל המימון. גם בשוודיה מתחילים האחראים לרפואה ציבורית להבין שהם מתקרבים לקצה הגבול. בארץ אנו נקרעים כבר עכשיו בין שני עולמות: בין יכולתה הכבירה של הרפואה המודרנית, לבין היכולת להתמודד עם זרם החולים המבקשים ליהנות ממנה. אני מציע שלא נשלה את עצמנו: גם אם נשיג את התוספת התקציבית שדורש משרד הבריאות, אין בה תשובה למחר. עקומת ההוצאות תמשיך לעלות."

ד"ר משה משיח, מנהל מחלקת אשפוז במשרד הבריאות מגלה, כי חברת הביטוח המבטחת את הציוד הרפואי של בתי החולים הממשלתיים, אומדת את ערכו בכ־200 מיליוני דולר. אין ספק שבמציאות שווה הציוד הזה הרבה יותר, אלא שבתי החולים אינם נחפזים לדווח על כל רכישה. "אפילו אומדן חברת הביטוח הוא הנכון, ואפילו בהתייחס בהסתייגות להערכותיו של פרופ' ברזילי תקבע שהמיכשור המתוחכם מתיישן תוך עשר שנים, יהיה סכום הפחת השנתי 20 מיליוני דולרים. בהצעת התקציב לשנת 1987 מיועדים לכל ההוצאות הקשורות בציוד ומיכשור 5.5 מיליוני דולרים. מי יכסה את הפער התמידי הזה? רבים שואלים. שאלות כאלה אך לאיש מהפוליטיקאים אין אומץ לקום ולענות."

השנה — מסבירה שרת הבריאות — מסתכמת השתתפות הממשלה באחזקת בתי החולים שלה באחוז אחד מתקציביהם. זה שנים מתפתחת מערכת הבריאות הממשלתית בעיקר הודות לפילנתרופיה. יהודי שנפטר בקבורה ציווה 6 מיליוני דולרים המאושפזים בנייה ב'אסף הרופא'. יהודייה שהלכה לעולמה ציוותה 2.5 מיליוני דולרים לבית החולים בחדרה. ירושה גדולה מאנגליה מסייעת ל'פוריה' בטבריה. בית היולדות בתל־אביב מחפש תורם נדיב שיאפשר את העברתו, מאחר שהמבנה שהוא שוכן בו אינו עומד בתקנים בטיחותיים. "אם תפרוץ דליקה בבית היולדות בקריה לא נוכל לטעון שלא ידענו", אומר ד"ר משיח. הוא מזכיר כי יש הסכם חתום בין אגודות שוחרי בתי החולים העוסקות באיסוף התרומות לבין הממשלה, כי האוצר יוסיף שקל אחד על כל שקל שיבוא ממקורות אחרים. אך זה שנים אין הממשלה מקיימת את חלקה בהסכם.

כספי התרומות אינם מאפשרים פיתוח מבוקר. לעתים הם אינם מרפים לכיסוי הצרכים האמיתיים, וקורה שבחשבון הסופי הם אף מוסיפים לבזבוז. אמנם כל תרומה לבית חולים ממשלתי טעונה אישור מטעם משרד הבריאות, אך לפקידיו לא זכור מקרה של סירוב. "איך יכולתי לומר 'לא' למנהל בית החולים, המספר שמישהו נותן מיליון דולר למכשיר טומוגרפיה, או שני מיליונים לבנייה ? אך אף לא גדש אומר למטרה אחרת?", אומר שר הבריאות לשעבר, משה גור. אך יש בהסברים אלה מידה רבה של היתממות. שהרי היה מישהו שהדריך את התורם לאן להפנות את תרומתו, ברוך כלל מנהל בית חולים או מנהל מחלקה, המבקש להעלות את יוקרתו.

הרבה פילים לבנים כאלה מקשטים את שטח בתי החולים של משרד הבריאות. בבית החולים בנהרייה עומדות מעבדות חדשות בטלות קרוב לשנתיים מפני שלא היה כסף להפעילן. מיכשור יקר הוכנס למחלקות אף על פי שהיה קיים בבית החולים הסמוך ודי היה בו לשרת את אוכלוסיית האזור. בביוני השאר במרכז רפואי ע"ש שיבא בתל־השומר מלמדים יותר מכל על היקף התופעה.

העיקר הבריאות הפוליטיקה

הכנסת מעולם לא קבעה את עמדתה בתחום הרפואה הציבורית. לא התייחסה בדרך של חקיקה לעניין מימונה והתירה את העניין למשחק הכוחות הפוליטיים: הממשלה וההסתדרות. במשך השנים צמחו שתי מערכות של רפואה ציבורית: זו של הממשלה וזו של קופת חולים. כל כלכלן רפואה יודע, למשל, שאין צורך בבית החולים אסף הרופא (הממשלתי) ובית החולים קפלן (ההסתדרותי) במרחק של קילומטרים ספורים זה מזה.

לא רק תכנון חסר. חסרה קודם כל מדיניות. משרד הבריאות הנאבק בקשיי הניהול השוטף של בתי החולים אינו נפנה לחשיבה לטווח ארוך. הכנסת והממשלה מעולם לא התעסקו בסוגיה איזה סוג של רפואה ציבורית אנו רוצים, ולמי צריך להגיש את החשבון.

לאנגלים היה אומץ־לב לחוקק חוקים קיצוניים המגבילים את זכותו של האזרח לשירותי דיאליזה. מי שגילו מעל 65 אינו רשאי, למשל, ליהנות מדיאליזה חינם. ספק אם החברה הישראלית מסוגלת לסגל לעצמה כללים נוקשים כאלה. אנחנו מטפלים בפגים שמשקלם מתחת לקילוגרם (350 דולר ליום טיפול), משקיעים מיליונים כדי לעזור לנשים עקרות. "דוגמה שאב־רוק אם יש כסף בקופה. כשבא אלי חולה ואני יכול למנוע אצלו התקף־לב בעזרת ציוד שעלותו אלף דולר" אומר רופא בכיר.

השאלה היא מה עושים בשכל מערכת הבריאות עומדת לפני התקף־לב כללי. מי חייב לשלם תמורת הציוד בשבילה. שרת הבריאות מתנגדת בתוקף לגביית תשלום ישיר מהחולים. לדעתה, המדינה חייבת למצוא את המשאבים הדרושים לקיומה של רפואה ציבורית שוויונית. "לא הייתי חסידה של הורדת מס הכנסה. להיפך. אינני נבהלת מהגדלתו אם זו הדרך לממן את הרפואה הממלכתית", היא אומרת.

יו"ר קופת החולים של ההסתדרות, הפרופ' חיים דורון, מספר על הלחצים המופעלים עליו כדי שיסכים להמיר את המס המקביל (השתתפות המעסיקים בהוצאות הרפואה הציבורית) בתיקצוב ממשלתי — במסגרת המאמצים להוריד את עלות העבודה. "אני רואה את המס המקביל כהישג סוציאלי ממדרגה ראשונה", הוא אומר, "ואני לומד ניסיון בהבטחות־סיכון שבאו משרי האוצר. התבקשנו לבטל את כל ההגבלות שהיו נהוגות כלפי מבוטחים חדשים: התבקשנו להקים בית חולים באילת (על פי הסכם כתוב עם הממשלה היינו אמורים לקבל על כך פיצוי). לא קיבלנו פרוטה. תמיד היו משברים ומצוקות שהצדיקו את האוצר", הוא אומר.

והוסיף מנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר: "אני מתנגד בתוקף להנהגת תשלומים בעבור שירותים רפואיים. הדבר לא ימנע את התופעות השליליות של הרפואה־השחורה. זה רק יתן לה לגיטימציה ויערער את החוסן של החברה. לציבור המיוחסים הנהנים מפרוטקציה יצטרפו מיוחסים יותר — המשלמים".

עם התפטרותו של משה גור מן הממשלה נוצרה בשירותי הבריאות הציבוריים קואליציה רעיונית מיוחדת במינה בין אלמוזלינו, דורון וקיסר. השרה מיהרה להיפטר מהמנכ"ל שחלק על תפיסת העולם שלה ועתה היא מאמינה כי הכוח המשולש יעשה נפלאות. השבוע סיפרה: "הצבענו מן המקור את רעות האשפוז העליונה והפעלנו אותה בכרוב חיפה. בעתיד הנראה לעין ישתפו פעולה בתי החולים הממשלתיים האלה של קופת חולים ברכש תרופות. הרי ידוע שככל שהקונה גדול יותר כך הוא משיג תנאי תשלום נוחים יותר. עכשיו נוכל גם לשבת ביחד ולבחון מחדש את המעלות ואת המגרעות של האשפוז האזורי".

הכבנה הרעיונית תמצא את ביטויה גם בלחץ משותף שיופעל מן הסתם על הממשלה. שאלת מימונה של הרפואה הציבורית יהיה נתון שוב לויכוחי הכוחות הפוליטיים. בלי שגוף מוסמך כלשהו יעשה בדק בית יסודי, ויחליט על הדרך לגשר בין המצוי לבין הרצוי.

אלמוזלינו רוגזת על שרוב עמיתיה בממשלה אינם מעניקים לה את מלוא התמיכה ומפרים בכך את מצב המערך, לדבריה. קודמה בתפקיד, משה גור, מסכים אתה: "אותן הבעיות התשובות", הוא אומר, "שהעליתי בהיותי שר הבריאות, בשיחותי עם מנכ"ל ההסתדרות, היתה השאלה אם החברה הישראלית של שנות השמונים יכולה לשאת במוסדה של רפואה שוויונית מוחלטת. נקודת המוצא שלי היתה, שרפואה שוויונית אינה קיימת עוד. קיסר הרבה לדבר על עקרון העזרה ההדדית, המהווה את יסוד קיומה של החברה שלנו. אבל אי־אפשר להתעלם מן העובדה, שכאשר אנו מדברים על עזרה הדדית, לא בהכרח מתכוונים לאותו דבר. כפי שאי־אפשר להתעלם מן העובדה שבשנים האחרונות היה שינוי במיקומו של החוק: המדינה נעשתה עשירה ואילו חלק מאזרחיה התעשר. אי אפשר לדבר על שוויוניות בלי להתאים את העזרה ההדדית לשינוי זה.

"ההסתדרות רואה בהתאמה כזאת סכנה אידיאולוגית. אני מודה שיש בה ממש. אבל הפתרון הזה עדיף בעיני מהמצב הקיים, שיביא בסופו של דבר לחורבנה המוחלט של הרפואה הציבורית השוויונית. אם אין אנו רוצים להגיע ליום בו לא תוכל עוד הרפואה הציבורית לקיים את הרמה המקצועית הנאותה והרפואה הפרטית תיבנה על הריסותיה, אין מנוס מלהטיל חלק מהמעמסה הכספית על כתפי המבוטחים. ואם אי־אפשר יהיה להשיג את הפתרון בדרך של הידברות בין הכוחות הפוליטיים, על הכנסת ועל הממשלה ליזום חקיקה שתקבע את דרכי המימון של הדבר היקר בחיינו: הבריאות".

(כתבה שלישית בסדרה)

קיבוץ במשבר (א)

בקו העימות הכפול

משגב עם, קיבוץ בקו העימות, שייך לקבוצה א' בחלוקת התק"ם בין הקיבוצים במצוקה, מתמודד עם קשיים כלכליים שנקלע אליהם, כמעט בלי תקווה למוצא

מאת רן כסלו

בימי החורף הגשומים של השנה, משגב עם, אחד הקיבוצים הצפוניים ביותר בארץ, נמצא בעננים. אין זו מטאפורה ספרותית, אלא הגדרה מטאורולוגית ופרוזאית מאוד. ביום ג' בשבוע שעבר, כשביקרתי במשגב עם, היה הקיבוץ כולו שקוע בים של ערפל סמיך, בתוך גשם קר ובלתי־פוסק. "כך אצלנו רוב ימי החורף", אומר צירי (צביקה) ציטלורי, מזכיר הקיבוץ ואחד הוותיקים והמבוגרים בו.

הקור, הערפל והגשם הם תוצאה ישירה למיקומו של הקיבוץ: על רכס הרי הגליל העליון, סמוך לגבול הצפוני. "קר, הר וספר", מגדיר אחד מחברי משגב עם את מצבו של היישוב, והכל בהגדרה זו מדויק עד־להדהים. הטמפרטורות בחורף יורדות כאן לעתים קרובות מתחת לאפס, השלג אינו תופעה נדירה במשגב עם. את טבעו של ההר ממחישים הרגעים שבהם מתפזר הערפל לדקות ספורות, ומבעד לחלון שנקרע בעננים משתקף נוף מסעיר: קרית שמונה, מטולה, כפרים לבנוניים, אפיק הירדן ובריכות דגים לידו — כל זה רחוק למטה, כמו ממעוף הציפור.

ואשר למרכיב השלישי של ההגדרה — "הספר" — אין דבר מדויק מזה. הגדר הצפונית של הקיבוץ היא גם גדר המערכת. חדר־האוכל של הקיבוץ מרוחק 104 מטר מן הגבול. בתי מגורים אף פחות מזה. הקרוב ביותר — 15 מטר מהגבול. בית הילדים (אותו בית ילדים שלפני שבע שנים התבצרה בו חוליית המחבלים) — 50 מטר מן הגבול. קוראים לזה קו העימות ובשביל משגב עם זה קו ממשי מאוד: רק לפני שבוע עפו מעל ליישוב פגזים, שנורו מעבר לרצועת הביטחון הלבנונית ונחתו אי־שם בהרים, בעורפו של הקיבוץ.

אך נראה כי קו העימות הזה אינו מדאיג במיוחד את חברי משגב עם: מבחינה זו, עברו כבר על הקיבוץ זמנים גרועים מאלה. הרבה יותר מדאיג אותם קו העימות השני, שבו הקיבוץ נאבק על שיקומו הכלכלי, ובעצם — על קיומו המשקי בכלל. גם בקו העימות הזה משגב עם נמצא באחת העמדות הקדמיות. קל לנחש ששני הדברים קשורים זה בזה מבחינות רבות.

★ ★ ★

במסמך שהגישה התק"ם (התנועה הקיבוצית המאוחדת) למשרד האוצר, בבקשה לסיוע לקיבוצים שנקלעו למשבר כלכלי קשה, מחולקים הקיבוצים שבמצוקה (55 מתוך 178 קיבוצי התק"ם) לשתי קבוצות: קבוצה א', הכוללת 19 קיבוצים, שבהם המצוקה הכלכלית קשה במיוחד, וקבוצה ב', הכוללת 36 קיבוצי תק"ם, שמצבם הכלכלי אמנם קשה, אך קל בהשוואה לקבוצה הראשונה. כמעט כל המשקים הכלולים בשתי הקבוצות האלו הם קיבוצים ותיקים, שהוקמו מאמצע שנות השלושים ועד לתחילת שנות החמישים; אחדים אף ותיקים מזה. לפי החלוקה הלא־מחמיאה הזאת, משגב עם שייך לקבוצה א'. וגם ברשימת ה־19, מיקומו של משגב עם בשלישיה או הרביעיה הראשונה, שבה המצב הכלכלי חמור ביותר.

בין קבוצה א' לב' מבדילים כמה מאפיינים כלכליים, שהעיקרי ביניהם הוא היחס בין החוב שצבר הקיבוץ לבין תפוקתו השנתית. בכל קיבוצי הקבוצה הזאת החוב עולה במידה ניכרת על התפוקה. במשגב עם היחס פשוט מפחיד: החוב שצבר עד דצמבר הגיע ל־14 מיליון ש"ח. התפוקה בשנה חולפת לא עלתה על שישה מיליוני ש"ח.

מכאן עולים עוד נתונים כלכליים, המתארים את המצב בעיקר, היחס בין העודף שנשאר בידי הקיבוץ אחרי הוצאות הייצור, לבין הוצאות המימון; כלומר, הריבית שהקיבוץ היה חייב לשלם בעד חובותיו. במשגב עם העודף המשקי היה בשנה שעברה 1.5 מיליון שקל. אלא שעודף זה אינו כולל עוד את הוצאות המחיה השוטפת של הקיבוץ: 1.3 מיליון שקל. מכאן שכל הסכום שנשאר לתשלום הריבית וההלוואות שהגיעו לפירעון היה 200 אלף שקל בלבד. מול הסכום הזה עמדו כמיליון שקל שהקיבוץ היה חייב לשלם בעד הריבית בלבד.

למספרים אלה, שמסר לי עוזי אפרת, מרכז המשק של הקיבוץ, משמעות אחת ויחידה: התאבכות הולכת ומעמיקה של הקיבוץ בחובות, שמוצא ממנה אינו נראה באופק. גם אפרת, כמובן, מודע לכך. ומעידים על כך מספרים אחרים: בשנה הבאה הקיבוץ יהיה חייב לשלם כ־1.2 מיליון שקל ריבית, ובנוסף לכך, 2.8 מיליוני שקל להחזר החוב. את הסכומים האלה, או אפילו את הריבית בלבד, לא יהיה משגב עם מסוגל לשלם, אפילו תהיה מהפיכה ממש במקורות ההכנסה שלו. ושום מהפיכה כזאת אינה נראית לעין.

אחד המאפיינים החשובים בחלוקה לקבוצות־המצוקה, והמבדיל ביניהן לבין הקיבוצים המצליחים, הוא היחס בין הכנסת הקיבוץ מהחקלאות ומהתעשייה. בקבוצה א' היחס הוא 40 ל־60 בממוצע לטובת החקלאות. בקבוצה ג' החלוקה היא בערך הפוכה. בקבוצת הקיבוצים המצליחים בתק"ם, משקל התעשייה עולה בהרבה על משקל החקלאות. במלים אחרות: ככל שמשקל החקלאות בקיבוץ רב יותר, כך הקיבוץ עני יותר — מצב פרדוקסלי למסגרת תנועתית־ציונית שהתקמה על ברכי האידיאולוגיה של עבודת האדמה.

במשגב עם היחס בין הייצור החקלאי לייצור תעשייתי הוא 75 לעומת 25 אחוז. 25 אחוז אלה הם מפעל קטן, המעסיק כ־20 עובדים. המפעל מייצר, לפי הגדרה מקצועית, "סריגה צרה": במלים פשוטות: תחבושות, המיועדות לשני הלקוחות הגדולים — קופת חולים ומשרד הבריאות — ותגורות משא. בכל שהמפעל קטן, בחלק מהתוצר שלו הוא כבר מיצה את עצמו: משגב עם מספק כ־90 אחוז מהצריכה בתחבושות בארץ. בתגורות־משא המפעל נאבק במתחרים רבים.

במשגב עם הדיעות חלוקות על המפעל. אפשר לומר שהמחלוקת היא בין העובדים במפעל לבין אלה שמחוצה לו. את העובדים במפעל מייצג מנהלו (בקיבוץ הוא קרוי "מרכז המפעל" ולא המנהל), רפי תלם, מן הוותיקים, שעבר את כל הגלגולים הניהוליים בקיבוץ: כגזבר, כמזכיר וכמרכז המשק. לדבריו, יש לתת למפעל סיכוי, להגדיל את מספר עובדיו בכ־10 ולפרוץ לשווקים חדשים. המתנגדים — והם רבים מן התומכים — טוענים שהמפעל הוא כישלון. אמנם הוא הכפיל בשנתיים את תוצרתו, אך את השנה שעברה גמר בהפסד — מינוס 180 אלף שקל, בלי חישוב הוצאות השקעה. בחישוב אמיתי, ההפסד הגיע לחצי מיליון שקל, טוען צירי ציטלורי, מזכיר הקיבוץ.

★ ★ ★

חולשתו המשקית של משגב עם מכבידה במידה רבה את התאבכותו בחובות הכבדים. אך אינה מסבירה הכל. לדברי צירי, ההתאבכות קשורה באופן־פרדוקסלי בפיגוע הקשה שפגע את הקיבוץ באפריל 1980: חוליית מחבלים התבצרה בבית הילדים וילדי הקיבוץ נהפכו לבני ערובה. אחד הילדים נרצח, וכן נרצח מזכיר הקיבוץ אז, ונפצעו ילדים אחרים. "הפיגוע העלה אותנו לסדר־היום הלאומי", אומר צירי, "וסדר־היום הזה עלה לנו בסופו־של־דבר ביוקר".

משגב עם לא היה אף פעם קיבוץ משגשג. הוא הוקם ב־1945, אך מאז ועד היום הוא סובל מתחלופה של חברים עצומה. יש בו היום כ־120 חבר, אך לפי הערכה זהירה עברו דרכו במשך השנים לפחות 700 איש — חברים בלבד, בלא למנות את המועמדים. "לארבעתם משפיעים ריחוקו של הקיבוץ מריכוזי אוכלוסיה גדולה, והרגשת הבדידות, שהריחוק הזה מפתח. האוטובוס עולה למשגב עם חמש פעמים ביום — והאחרון פוקד את הקיבוץ ב־7 בערב. מאז ועד הבוקר הקיבוץ מנותק (רק באחרונה הוסיף אגד את האוטובוס האחרון הגיע לשם בחמש). האוטובוסים האלה מקשרים את משגב עם רק עם קרית שמונה, לא עם תל־אביב או חיפה.

הריחוק הזה והנוף ההררי המרהיב, הם אמנם הסיבות העיקריות למשיכת האנשים למשגב עם — הדרמטיקה של המקום. אבל כמה זמן די בדרמטיקה להחזיק אדם מול הגבול המאיים, בתנאי חורף קשים ובאמצעי מחייה צנועים? התוצאה: מתוך הגרעין הראשון, שהקים את הקיבוץ ב־1945, לא נשאר אף אחד במשגב עם. הדור הוותיק ביותר הוא דורו של צירי ציטלורי, בן 53, שנכנס למשגב עם ב־1953, עם גרעין נח"ל. גם מהגרעין הזה ומדורו של צירי נשארו במקום רק אחדים. בקיבוץ שגילו 42 שנה, הגיל הממוצע של החברים הוא 30. מתוך כ־120 חברי הקיבוץ, כ־50 רווקים ורווקות (לא הדור השני של הקיבוץ, אלא אלה שהצטרפו אליו).

המשברים הכלכליים החוזרים ונשנים גרמו שהקיבוץ הוותיק הזה עוד לפני 25 שנה לטיפולה של הסוכנות. זה היה המצב, כאשר ב־1980 עלה משגב עם "לסדר־היום הלאומי". ביקרו במקום כל המי־ומי בממשלה ובסוכנות. כולם אמרו שיש לעזור לקיבוץ. הוכנה תכנית משותפת של הממשלה, הסוכנות, התק"ם והקיבוץ עצמו. תכנית יפה לחיזוק הבסיס הכלכלי של משגב עם ולשיפור חיי חבריו. התכנית קיבלה עוד דחיפה כאשר בקיץ 1981 נפגע משגב עם שנית. בהפגזה נהרס חלק מבתיו, חברת הקיבוץ נהרגה בפגיעה ישירה.

לפי התכנית, את רוב ההשקעה היתה הסוכנות אמורה לממן; חלק קטן יותר — הממשלה. "הכסף אמנם לא הגיע, אך אמרו לנו: תתחילו לבצע, את הכסף תקבלו אחר־כך", מספר צירי. אז התחילו לבצע. לקחו הלוואות למימון־ביניים, בנו משכן חדש למפעל, קנו מכונות חדישות להכפיל את הייצור. גם בחקלאות הורחבו (כל שטחי החקלאות של הקיבוץ נמצאים למטה, לאורך הכביש קריית שמונה — מטולה). שטחי הכותנה גדלו מ־1800 ל־3000 דונם. שטח המטעים — מ־250 ל־700 דונם. הכפילו את ייצור הדגים בבריכות. הקימו לול ל־300 טונה בשר־עוף בשנה. נכנסו לשותפות במפעלים אזוריים. הייצור של הקיבוץ עלה מ־1.5 מיליון דולר לארבעה מיליוני דולר.

גם מספר החברים עלה. לפני חמש שנים היו במשגב עם כ־80 חבר. עכשיו 120. כדי לקלוט אותם, היה צריך לבנות. לא רק להם, גם לחברים ותיקים יותר. הקיבוץ עבר ללינה משפחתית — תנאי הכרחי לקליטת חברים חדשים ולצמצום העזיבה של הוותיקים. חלק מהבתים הורחבו. אחרים נבנו מחדש. דירות של 60 מ"ר, במקום 40 מ"ר ופחות מזה.

הקיצור — הצלחה מכל הבחינות. השאלה היא מחיר ההצלחה. לקחו הלוואות בתקופה שההלוואות התחילו להיות יקרות מאוד. רק אחר־כך התחילה ההתחשבנות עם הסוכנות. בסוכנות טענו שהגזימו, והרחיבו יותר מדי. על כיסוי הריבית הקשורה למימון־ביניים, עד לקבלת כסף מהסוכנות, אף לא רצו לשמוע. הוויכוח נמשך עד היום. בסופו־של־דבר הצליחו להוציא מהסוכנות כשני מיליוני דולר — חצי כמענק, חצי כהלוואה לשבע שנים. לדברי צירי, הרחבת הבסיס הכלכלי עלתה למשגב עם כארבעה מיליוני דולר. סכום זה הושקע ברווחה.

★ ★ ★

כשמדברים על רווחה בקיבוץ בכלל ובמשגב עם בפרט, יש להגדיר את המושגים. הרווחה היא בריכת־שחייה מחוממת — דבר המותרות האמיתי היחיד ביישוב. הבריכה המופעלת למשקי כל הסביבה, נבנתה עוד ב־1977, רובה מכספי תרומות. בנוסף לכך, יש מועדון חברים קטן, הפועל בערבים גם כקפטריה, חדר־אוכל שנבנה לאחרונה, והוא כבר קטן מהכיל את כולם. הרווחה היא דירה בגודל 60 מטרים רבועים למשפחה של שלושה־ארבעה ילדים. הרווחה הן שמונה מכוניות העומדות לרשות 120 חברים, אם יתחשק להם לנסוע לעיר הגדולה, לראות תיאטרון, לשמוע קונצרט או לבקר בקולנוע (אין מופעי תרבות בקיבוץ, מחוסר תקציב). הרווחה היא כ־60 שקל תקציב חודשי לחבר — ללבוש, לבילויים, לנסיעות, לריהוט. הרווחה הם הטלפונים בדירות החברים, שהותקנו רק לפני כשנה, בעיקר מסיבות ביטחון (כל ההשקעה — בתרומת ההסתדרות). כל זה בתמורה ל־53 שעות־עבודה בשבוע לחבר, בממוצע שנתי.

צירי ציטלורי, מזכיר הקיבוץ ומן הוותיקים במשגב עם, מרוצה למדי מרמת הרווחה שלו ושל חבריו. גם אחרים מרוצים. אבל לא רמת־החיים היא המפריעה להם, אלא רמת הציפיות: "קשה לראות אור בקצה המנהרה", אומר צירי.

הבנקים והעובדים: מי השולט?

בשבוע בו נדמה היה שלוועדי העובדים של בל"ל השפעה מכרעת על הנעשה בבנק, מביע פרופ' גלוברזון הערכה שיש מקום להרחיב את שיתופם של העובדים בהנהלות

מאת אריה לביא

החלק הפעיל של עובדי בנק לאומי באירועים המסעירים בבנק, הביא לחששות לפיהם הנהלת הבנק מתחילה להיגרר אחרי ועד העובדים. חברים במועצת המנהלים של הבנק הביעו חרדה לא מעטה מכך, הן בדיוני הדירקטוריון והן בדיונים שמחוץ לדירקטוריון.

לא במקרה החליט דירקטוריון בנק לאומי, בישיבתו מיום ראשון שעבר, לקבל את התפטרותו של המנכ"ל, מרדכי איינהורן, לפני ששני נציגי הוועד, לואי רוט ומנשה נגריך, עמדו להשמיע את עמדת הוועד בפני חברי הדירקטוריון. אך הצעד הטקטי שננקט לא היה בו כדי למחוק את הרושם שנוצר. בשיחות פנימיות הביעו בבל"ל לא מעט סיפוק מכך, שרוט ונגריך לא דרשו בדיון גם את התפטרותו של המשנה למנכ"ל, חיים בקסטאום, והמבקר הראשי, יעקב הירש. אך רק מעטים סבורים, שהשניים ימשיכו עוד תקופה ארוכה בתפקידם.

ועד עובדי בל"ל השפיע גם על בנק המזרחי. לפני ההתפטרויות האליטיות של ועדי בל"ל, ספק אם היה מישהו מעלה על הדעת שנציגי עובדי בנק המזרחי יתפרצו לחדר מועצת המנהלים, כפי שעשו בשבוע שעבר, כאשר הגיעו למסקנה שהם נמצאים במבוי סתום בכל הקשור להתקדמות המו"מ על הסכם השכר שלהם. במערכת הבנקאות במוסדים, שהדי פעילותם יבואו לכיסוי מלא רק בעתיד, בכל הקשור ליחסים המורכבים והעדינים של הנהלות וועדים, לא רק בתחומה של מערכת הבנקאות אלא במיכלול מערכת יחסי העבודה.

האם היגררותה של הנהלת בנק לאומי אחר תביעות הוועדים אינה מסכנת את מערכת היחסים שבין מעביד לעובדיו? לפרופ' אריה גלוברזון, מומחה ליחסי עבודה מאוניברסיטת תל אביב, עמדה מפתיעה במקצת. הוא אמנם סבור, שמערכת יחסי העבודה בבל"ל חייבת להזדקק אחר ארוך — אך צורב, כהגדרתו — אך לא בגלל הסכנה שהוועדים יתחילו לשלוט על ההנהלות, אלא כדי להבטיח שהאירועים הללו לא יישנו.

העובדים נפתחו בארצות הקפיטליסטיות. לא במקרה היה מנהיג פועלי פולין, לך ולנסה, חייב לארגן הגנות עובדים ברוטבות למען מעורבות הפועלים בהנהלות. בדרך זו לא רק יגבר אמון העובדים בהנהלות, אלא גם תהיה בקרה טבעית.

בפני המנכ"ל החדש של בנק לאומי, צדיק בינו, ניצבות שורה ארוכה של בעיות איתן יצטרך להתמודד בתפקיד החדש, אך ללא ספק שאחת הקרדינליות שבהן היא הוועד המיליטנטי של בנק לאומי. בעיה דומה ניצבת גם בפני ועד עובדי בל"ל. לא במקרה התקשר השבוע יו"ר הוועד של בנק לאומי, לואי רוט, לעמיתו יו"ר ועד עובדי הבנק של הבנק הבינלאומי, וביקש "ללמוד" את הדרך שבה ניתן להתמודד עם המנכ"ל החדש. רוט, מספרים חבריו, לא שבע נחת כאשר נודע לו שבינו יקבל את תפקיד מנכ"ל הבנק.

מגרעותיו של ועד מיליטנטי

הוועד מיליטנטי, יש להודות, לא תמיד מבטיח "הישגים" לעובדים. למרות שוועד עובדי בל"ל הוא המיליטנטי בין הוועדים בכל הקשור להסכמי שכר, הישגם של עובדי בל"ל מוגבל, אף כי מבחינה ציבורית היו להם הישגים רבים. הפער בין הכנסות הבכירים בבל"ל לבין הכנסות הפקידות, הוא הגבוה ביותר במערכת. ניתן להניח, שאלמלא המיליטנטיות גם לא היו משיגים את מה שהשיגו. אך בסך הכל שכרם של עובדי בל"ל אינו שונה מאשר בבנקים האחרים. לשם השוואה, די להזכיר, שההישג לפיו תושלם הכנסת עובדים ששכרם נמוך מ־700 שקל — לסכום זה, הושג בתחילה בבנק הבינלאומי, ורק אחר כך בבל"ל וכעת גם בבנק דיסקונט.

המנכ"ל החדש של בל"ל ידוע כבנקאי מוכשר, אך לצד זה הוא מנכ"ל שאינו מאפשר לוועד העובדים מרחב מחיה רב מדי. הוא לחם בוועד העובדים של הבנק הבינלאומי בכל אמצעי הלחימה האפשריים. הוא לא התיר את התגבורתו ל"ועד מקצועי", כהגדרתו. בבנק הבינלאומי, בניגוד לבנק לאומי, שם כעשרה מחברי הוועד לא עובדים כלל, חברי הוועד של הבינלאומי, לרבות היו"ר, עובדים. מול משרדים רבים לוועד עובדי בל"ל, יש בבנק הבינלאומי לוועד רק חדר אחד, המשמש גם חדר ישיבות.

בינו גילה בבנק הבינלאומי מאבקים שיכלו להיות לשגרו עונש בוועד העובדים של בנק לאומי. לדוגמה, דרש שיו"ר הוועד תקבל אישור מהממונה עליה כאשר היא צריכה לצאת מהמשרד לצורך מילוי תפקידה. כאשר סירבה, שינה לה שני מכתבי אזהרה המתויקים בתיקה האישי. ההסתדרות הבטיחה להתייצב לימינה, אך נותר פער בין הבטחות למציאות.

בינו יודע לשמור על יחסים הדוקים עם ההסתדרות. לעתים הוא נפגש עם מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, עוד כאשר זה האחרון שימש יו"ר האגף לאיגוד מקצועי. יו"ר הוועד של הבנק הבינלאומי מאיימת כעת שעובדי הבנק הבינלאומי יעזבו את ההסתדרות, מאחר שזו מפרה הבטחות כלפי הוועד. "בבנק היום עם ההסתדרות, שההסתדרות מתערבת בוויכוח", היא אומרת השבוע.

המצב בישיבות ההנהלה לעובדים בבנק הבינלאומי היו סוערים. בינו צעק לא פעם כאשר הוועד סירב לקבל את עמדתו. באחת הישיבות, כאשר כיהן עדיין כמנכ"ל הבנק, צעק בישיבה עם הוועד: "אתם לא תשברו אותי. אני צועק. אני גיבלרטר". יו"ר הוועד, אריכה אברמוביץ, קמה והצעקה: "אתה לא מפחיד אותי". בינו יצא מהחדר בטריקת דלת. "שעורר מהדת באותי", אומרת אברמוביץ.

היחסים בינה לבין המנכ"ל מורכבים ומסובכים. היא החלה לעבוד בבנק לפניו. כאשר עבר מהבנקאות אגוד ומונה למנכ"ל לשיווק, היא ניהלה את השיווק של סניף תל אביב, וכך עבדו יחד. היא מעריכה אותו כבנקאי, אך לדעתה אינו מסוגל לשמור על מערכת מאוזנת עם הוועד. "בינו שונא אותי. הוא רצה להנהיג ועד של שעות הצבאי. על פי תפיסתו, הוא גם אמור לייצג את האינטרסים של העובדים, לכן הוועד לו באופן אישי".

עם זאת, אומרת אברמוביץ: הוא יודע להעריך יריב חכם ושקול, אך אינו מצליח להשתחרר מאפיבתו לומר את המילה האחרונה. אם הוועד של בנק לאומי ישתולל, הוא לא ייתן להם. הוא יפסק על השולחן. עם זאת, מעריכים שבינו ינסה להימנע בתקופה הקרובה מעימותים עם הוועד. גם הוועד של בל"ל וגם בינו יודעים, שבתקופה הקרובה הוא יזכה מאשראי ציבורי רב, כך ששניהם ינסו ככל הנראה לא להיכנס לעימותים שעלולים, לפחות בטווח הקצר, להזיק לשניהם.

מדריך לוועדי הבנקים

● **בל"ל** — הוועד, בראשותו של לואי רוט הוא המיליטנטי ביותר, הנרבה להשתמש בתקשורת כדי להשיג את מטרותיו. כמו־יוסר מחברי הוועד אינם עובדים, אלא מקדישים את כל מרצם למאבק עם ההנהלה. בכל הקשור ליו"ר הקודם של בל"ל, נעזרה בהם להעשה הנהלה כדי להביא לסילוקו של ארנסט יפת מתפקיד המזכיר על הפעילות הבינלאומית, אך הדרך שבה עשו זאת גרמה כמעט לאהדה ציבורית ליו"ר לשעבר של בל"ל, קודם שנודעו הפרטים על תנאי פרישתו.

הוועד נעזר במאבקיו באיש יחסי ציבור והעיתון "פנימי" המגיע לידי עיתונאים עוד לפני שהוא מגיע לידיעת העובדים.

● **הפועלים** — ועד זה, שבראשו עומד אילן שלו, מנהל סניף ארלוזורוב של הבנק, הוא הפחות מוכר בציבור ובגלל זה הוא נחשב כלפי חוץ לנוח ביותר לבנק. בנק הפועלים, שאינו יכול להרשות לעצמו עימותים עם הוועד, משתף את הוועד בהחלטות הנוגעות לעובדים. כך, לדוגמה, יש בוועדת הייעול של הבנק נציג של הוועד. נבחרי הוועד עובדים אף בנים משירותי מוכיחות לצורך מילוי תפקידם. העובדה ששכרם של כל העובדים גלוי, יצרה אווירה נוחה בין ההנהלה לעובדים. בתחום ההלוואות, לדוגמה, יכול עובד מן השורה, בעל ותק, לקבל סכום גבוה מאשר אחד מראשי הבנק שאין לו ותק זה. ההנהלה משתתפת גם במימון תקציב הרווחה של העובדים.

● **דיסקונט** — הוועד, בראשותו של ריקי בכר, מונהג על ידי הוועדים האחרים כהפכפך. בעת העימות בין בנק ישראל לבין הבנק בעניין יישום המלצות בייסקי לגבי רפי רקנאטי, התייצב הוועד לטובת ההנהלה. במאבק האחרון על הסכם השכר גילה הוועד עמדה לא־פשרנית והצליח להגיע להישגים שהפתיעו גם את חברי הוועד עצמו. חלק מנבחרי הוועד אינם עובדים, בדומה למקובל בבנק לאומי.

● **מזרחי** — הוועד התפטר על רקע אי־האמון שהביעה מועצת העובדים בהסכם השכר שהושג. בראש הוועד היוצא עמדה שרה איבר ליברבין, שעובדת במישרה חלקית. חלק מהפעילים בוועד אינם עובדים. הוועד רחש כבוד רב כלפי המנכ"ל הקודם, אהרן מאיר, והשתדל להימנע ממאבקים איתו. מאז מונו מנכ"לים אחרים יש הסלמה במערכת יחסי עובד ומעביד שהגיעה בימים אלה לשיא בעת התפרצות לחדר מועצת המנהלים.

● **הבינלאומי** — הוועד נאלץ לשמור על פרופיל נמוך עקב היחסים המורכבים עם המנכ"ל. הניסיונות לביטוי־יתר עצמי של הוועד, הוכשלו לא מעט בגלל מעמדו האישי של המנכ"ל. בבינלאומי זוכרים את ימי עבר, כאשר המשנה למנכ"ל הממונה על כוח־אדם היה יוסף גוטמן, לשעבר מנכ"ל המשטרה. אז לא היה צורך בהסכמים. מספיק היה לסכם וללחוץ יד, והכל היה מסודר.

● **איגוד** — הוועד של הבנק פועל גם באופן נפרד מהבנק של ההנהלה, בבנק לאומי. בראש הוועד עומד אחד מוותיקי הבנק, יעקב עתרי, המרבה לפנות לבית־הדין לעבודה בגלל סכסוכים עם ההנהלה. בעת הצורך, פועל הוועד "בשיטת הקאסח", כפי שהתבטא השבוע אחד מהפעילים בוועדים, אך בניגוד לוועד עובדי בל"ל, משתדל ועד זה לפעול הרחק מהתקשורת.

● **ברקליס דיסקונט** — הוועד, שבראשו עומד אריה צביק, מתנהג במשפטים ופועל בדומה לבנק איגוד, בשקט. הוא מנחיל להישגים של ועדים אחרים ודורש אותם גם לעובדי ברקליס דיסקונט. כאשר עובדי הבנק הבינלאומי דרשו וקיבלו השתתפות ברווחים, דרשו זאת גם בבנק ברקליס דיסקונט, וגם הצליחו להשיג זאת.

נתוני שכר הבכירים

פרופ' גלוברזון היה, כזכור, מי שפרסם את פרשת השכר המופרז לבכירי מערכת הבנקאות. הוא קבע, שהשכר של הבכירים מגיע עד ל־25 אלף דולר לחודש. בבל"ל איימו לנקוט נגדו צעדים משפטיים, על רקע טענותיו. היו"ר לשעבר אלי הורביץ פיקפק בכישוריו האקדמיים של הפרופסור, שכן הוא לא דיבר בהתבסס על מחקר אלא רק על מימצאים ראשוניים. כעת מתברר, שלפחות לגבי שכירי בל"ל היו הנתונים של פרופ' גלוברזון מוטים כלפי מטה. מרדכי איינהורן, ששכרו היה נמוך לאין שיעור משכרו של ארנסט יפת, השתכר לפני ההפחתה כ־40 אלף דולר בחודש, כמעט כפול מטענתו של פרופ' גלוברזון. כל זה בלי להזכיר את התקבולים הנוספים שאליהם התייחס פרופ' גלוברזון.

כעת אומר גלוברזון, שזה הזמן לבדוק את מערכת היחסים בין ההנהלות לעובדים, אך לא במטרה לנטרל את העובדים מעמדות־המפתח, אלא לקרבם אליהן. זה מהאינטרס של הבנק, אומר פרופ' גלוברזון, שהעובדים יהיו הרבה יותר מעודים ומעורבים בחיי הבנק. "אינני רואה כל פסול ואפם לשתף אותם בשני דברים, לפחות: בגופים המנהלים של הבנק, בלי שגופים אלה יוותרו על תפקודם הפונקציונלי. בדרך זו תהיה לעובדים גם תחושה שהם מבינים את בעיות הניהול. זה טוב לדירקטורים וגם לעובדים, אומר גלוברזון ומוסיף: בארה"ב יותר ויותר גופים משתפים עובדים בהנהלות. קרייזלר של לי איאקוקה היא רק דוגמה לכך. אך לא יהודה, השיטה של יותר מעורבות של

על חסיד, מתנגד וחמור

מאת נדב שרגאי

מעשה בחמור, חמורו של ר' פנחס בן יאיר, שנדרש אליו השבוע ראש ישיבת פוניבז', מנהיג הזרם הליטאי בציבור החרדי ומנהיגה של ש"ס, הרב אליעזר שך. הוא כיבד השבוע את האדמו"ר מלובאוויטש ותנועתו, חב"ד, בכבוד ותארים [illegible].

ומעשה שהיה כך היה:

חמורו של ר' פנחס — גנבוהו לסטים בלילה והחזיקוהו בסתר שלושה ימים במערה שלהם, ולא טעמה כלום ממה שהליסטים נתנו לה. אחרי שלושה ימים — נמלכו להחזירה לבעל הבית, שלא ימות ויסריח המערה. שילחוה לחמור, ונעמד בשער ביתו של אדונו, רבי פנחס, והחל מנעק.

אמר רבי פנחס לאנשי ביתו: פתחו השער לעלובה זו, כי זה שלושה ימים לא אכל דבר. פתחו לו ונכנס. אמר ר' פנחס: תנו לו משהו לאכול. נתנו לפניו שעורים ולא אכלה. אמרו לרבי פנחס שלא אכל. שאל רבי פנחס: השעורים — מתוקנים? (האם הפרישו מהם מעשר — נ.ש). אמרו לו: כן. שאלם: האם הפרישו מן הדמאי (ספק מעושר)? ענו לו תלמידיו: הלא לימדתנו שהלוקח שעורים לשעורה פטור מהדמאי. אמר להם רבי פנחס: מה לעשות לעלובה זו שהיא מחמירה על עצמה הרבה. הפרישו הדמאי ונתנו לו השעורים ואכל.

הרב שך לא היה מוכן השבוע להעניק לרבי מלובאוויטש אפילו את האישור שהעניק לחמורו של ר' פנחס בן יאיר. אותו חמור, כתב פעור־אייזור הרב שך, התנהג לפי ההלכה, ואילו הרבי מלובאוויטש, המיסטיקן ומשיח השקר, אינו מבין דברים שאפילו חמור מבין.

התקפה כהתקפתו של שך על לובאוויטש אינה שכיחה בחוגי החרדים. בדרך־כלל נוקטים לשון שלוחת רסן כזאת רק הפאשקווילים. אלו מודעות־הקיר שלרוב אינן חתומות. בשבוע שעבר מנה הביטאון "כפר חב"ד" רשימה ארוכה של יועצים, שבהם הקיף עצמו שך ושר הפנים לשעבר, הרב יצחק פרץ. ביטאון חב"ד האשים את "הצעירים" כי הם לוחצים על מנהיגם לשוב לממשלה, מתוך שיקולים של אינטרסנטיות צרה, וללא דאגה אמיתית לבעיית רישום גויים כיהודים.

ברשימת "הצעירים" נמנו בנשימה אחת יועציו הצעירים של פרץ, צבי יעקובזון ויוסי שוירגר, מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי, היועץ המשפטי של ש"ס בכנסת, הרב שמחה מירון, ו"בעל ההשקפה" — הרב שך. לאנשיו של הרב שך זה היה עלבון שאין צורך ממנו. שך הישיש המופלג, גדול הדור ומאור התורה שליט"א, בנשימה אחת עם דרדקים, עלמים צעירים ויועצים פרלמנטריים!

היו שניסו למצוא את ההסבר למודעה שפירסם שך ביום ו' שעבר ב"יתד" — ברשימת "הצעירים" ובהתקפות של חב"ד באחרונה על ש"ס, שך והרב פרץ. לדעת חב"ד, עמדתם של אלה לא היתה מיליטנטית ואכזבית דיה, עד שהתפטר הרב פרץ מתפקידו. ואולם הסבר כזה אינו מספק. דברי הרב שך, עם כל חריפותם, אינם בגדר תקדים. עוד לפני חצי שנה יצא הרב שך בהתקפה נגד הרבי מלובאוויטש והצהיר, כי אילו רק היה צעיר יותר, היה "נלחם נגדו באש ובחנית, בחרם ובנידוי ובשמתא, כי הוא מסלף את השקפת התורה, כפי שניתנה בהר סיני".

שך הגיע לישיבת ועד הישיבות, הגוף האחראי, מאז קום המדינה, לשחרור בחורי ישיבות מצה"ל. הרב הישיש נדרש להצעת החוק של ח"כ גאולה כהן, לחייב את בחורי הישיבות לשרת בצבא. והנה במקום להתייחס לשאלה כזו, הסתער שך על מטרה אחרת — חב"ד: "מה אתם מאשימים את גאולה כהן? הרי האדמו"ר הקדוש מלובאוויטש מדבר מגרונה. זאת עבודה זרה. בימים כתיקונם היה צריך להוציא אותו מכלל ישראל".

שך זעם במיוחד על הדעת אנשי חב"ד, כי הם רואים בשירות הצבאי דבר מקודש, וכי אחרי שנתיים של לימודים, לאחר החתונה, הם הולכים לצבא. (אגב, אנשי חב"ד נמנים עם אלה ברחוב החרדי המשרתים בצה"ל, גם ביחידות קרביות).

"ההשקפות של לובאוויטש זרות לכל מי שיושב בשולחן הזה", אמר שך לרבנים הנדהמים. אנשים שונים ניסו למחות אך הוא היסה אותם. "אינני מבין איך קרה בתקופה האחרונה, שאנשים שיושבים פה בשולחן, פתאום נעשו חברים וידידים שלה, עזבו את השולחן ושיתפו עמו פעולה... דרכו מנוגדת הן לתורה והן לדרך החסידות. עלינו להכריז ולומר שאין לו חלק בתורה אתנו".

אכן, האהדה שזוכה לה חב"ד בחוגים רחבים בציבור, ובין השאר אף בציבורו של הרב שך, היא כנראה המכעיסה אותו יותר מכל. מאמרי התעמולה על הרבי מלובאוויטש וניסיונותיו עמוסות התנגדות עקרונית למבצעים השונים שמארגנת חב"ד — "הטנקים" העוברים ברחובות הארץ, הזוכים להנחת תפילין בתחנות העירוניות, מבצעי ל"ג בעומר, וחגיגות לסיום לימוד הרמב"ם, ה"הגמוניזציה", כפי שכינה אותה הרב שך, היא "עבודה זרה ממש". הוא סבור כי קירוב ליהדות בדרך זו מביא יותר נזק מתועלת. חילוני לא יגיע כך להכרה השכלית, כי היהדות היא־היא הדרך האמיתית. יתרה מזאת: החילוני עלול לקבל את הרושם, כי זו מהותה של היהדות — חגיגות, ריקודים והרמת כוסית ולחיים.

שך אינו רוצה שחב"ד תתחרה במוסדות הליטאיים, ואולם חב"ד עושה זאת בהצלחה יחסית. שך היה רוצה לראות חב"ד חלשה יותר בסביבה החילונית, אך ההיפך מזה מתרחש. בצה"ל, עדיין פתוחות הדלתות לפני חב"ד. אלופים במילואים ובקבע מצהירים תדיר בביטאוני התנועה על פעולתם המבורכת של שליחי הרבי.

חברי־הכנסת ושרים מבקרים לעתים קרובות בכפר חב"ד, ואף הנשיא טרח לכבד בנוכחותו טקסי בר מצווה שעושה חב"ד ליתומי הנופלים במערכות ישראל. עדיף לשך, נכון יותר הדרכים של ישיבת "אור שמח", או "עולים" כמתבונן לתורה או החוזרה בתשובה: פעילות שקטה מאחורי הקלעים ופריטה על מיתרי היגיון במקום מיתרי הרגש.

הרב הישיש רואה את מדינת ישראל כהמשך הגלות. בעיניו, החרדים חיים כיום בארץ־ישראל תחת שלטון זר. זה גם מקור גישתו המינימליסטית, העומדת בסתירה מוחלטת לגישה המקסימליסטית של חב"ד. שך סבור שיש להשיג מהשלטון החילוני רק את מה שניתן להשיג, ולא להיכנס למאבקים מיותרים. יש להתמקד במעט ולהגיד תודה על מה שמקבלים. יש להילחם כדי שהיש ישאר בידיים, ולעזוב את העוד — עד לביאת המשיח. אין הוא מאמין בתביעות נוספות לחקיקה דתית, ומכאן גם יסוד הצנון לגולת־הכותרת של פעילות חב"ד: הניסיונות לתקן את חוק מיהו יהודי. לדעתו, החרדים ייצאו ממאבק עם החילונים וידם על התחתונה. בדיוק כמו שאסור להתגרות באומות, כך אסור להתגרות בממשלה, שכן הממשלה כאן היא כממשלת כל גוי.

שך אינו ממהר לגרש ולתות, לאיים בפרישה מהממשלה, מהקואליציה או ממוסדות שלטון אחרים. בדיוק להיפך מחב"ד הלוחצת על חברי השדולה הדתית בכנסת, לקום כאיש אחד ולעזוב את הקואליציה. אילו הדבר תלוי בשך, סביר להניח שהרב פרץ היה ממשיך לשבת בממשלה עד היום. ואולם חב"ד והרחוב החרדי תימרנו את פרץ למצב שבו רישום גרים רפורמים כיהודים או רישומה של שושנה מילר כיהודיה הוא בגדר יהרג ובל יעבור.

הוא סולד, ואינו מסתיר זאת, מהבטיחות הפולחניות של חב"ד, מההערצה העיוורת לרבי, מהדבקת תמונותיו בכל מקום, בריזה, כמו־כבית, בארנק. הוסף לכל אלה את קרבתו של הרב שך לאסכולה הבריסקאית, המדקדקת ומחמירה בהלכה אפילו יותר מה'מתנגדים הליטאים הרגילים'. וכן יש להזכיר בהקשר זה את האופן שבו מתפללים רבים בבריסק — דווקא ביחידות ולא בציבור (כדי שיהיה אפשר לכוון ולהתרכז די הצורך). כך נקל להבין מקורם של כינויים כמו "כת" או "משיחיות שקר", שהדביק שך לחב"ד ביום ו' שעבר.

"קלקלתה מרובה מתקנתה, כתב שך על התקנה שהנהיג הרבי מלובאוויטש, ללמוד מדי יום ביומו הלכה אחת מהרמב"ם, ואסר על בחורי הישיבות לבוא לחגיגות טקס סיום הרמב"ם, שהתקיימו השבוע בבנייני האומה.

הרב טוביה בלוי, ממעצביה הרוחניים של חסידות חב"ד בדור זה, כתב על יום סיום לימוד הרמב"ם, במאמר שפירסם השבוע, כי "באותו יום ילמדו יותר ונאמר כל לומדי הרמב"ם, על שני מסלוליה, את הפרק החותם של הלכות מלכים ומלחמותיהם". במאמרו של בלוי טמון אולי המפתח להבנת חב"ד בעת הזאת: "פרק זה של הרמב"ם", כתב בלוי, "עוסק את המלך המשיח ואת הגאולה, שיביא — בראש וראשונה — לעניין מוחשי, ממשי, מעשי, אקטואלי.

"לאמור: על האמונה בכלל למדנו בתורת החסידות, כי היא עשויה לבוא באופן 'מקיף'. כלומר, באופן של 'מעל הראש', מבלי שתחדור תוך לפרטי הנפש... כך על האמונה בכלל, אך במיוחד מוכיח ומלפת קביעה זו כלפי האמונה בביאת המשיח. כן, הכל מאמינים, אבל רק... מאמינים. בא הרמב"ם ועושה את העניין, כאמור, מוחשי, כאן ועכשיו. כבוד האדמו"ר הראשון הדפיס בהכרזתו התקיפה: 'לאלתר לתשובה, לאלתר לגאולה'. ניתן לומר, כי זהו ביטוי רמב"מי מובהק של ההתייחסות למלך המשיח ולהתגלותו..."

ועל חילוקי הדיעות, כותב בלוי: "יש לקבוע בהרגשת כאב ועצב, כי בשעתו לא מומש העניין, לא כל־כך בגלל התינוקות שנשבו ושהרמב"ם מתייחס אליהם בהומניות רבות באהבה סלחנית, כידוע אלא דווקא — כן — בגלל 'בני תורה'. הרבה מרורות ביותר נאלץ כבוד האדמו"ר לספוג בגלל אישים שלא הבינו את עומק העניין, ואשר מתוך למעשה הקנאה הסתתרה, אין ספק — בהלה מפני המוחשיות שבגאולה, פחד מפני הורדת הגאולה מן הדרגה הגבוהה של 'אמונה', פשוטה ומרוחקת, אל קרקע המציאות המוחשית, של 'הנה, הנה'. במלים פשוטות: אמונה באופן 'מקיף'... ומכאן התשובה — המדויקת ביותר לשאלה: מה רוצה כ"ק אדמו"ר שליט"א בכל מבצעיו הקדושים, שיחותיו הקדושות והדרכותיו: התשובה פשוטה בתכלית — לעשות את התורה כולה לעניין מוחשי וממשי. כאן ועכשיו".

هكذا عن الاصل

صكانا من الاحتل

משאיות המתים מגיעות עם חשיכה

החללים נמסרים למשפחות בשעות הלילה. טקסי אבל פומביים אסורים, אבל מחיר המלחמה הגבוה מורגש בעיראק בכל תחומי החיים

שרות DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

ברחובות האפלים נשמעים קולות ירי. משאיות צבאיות נעצרות ליד בתים מטים ליפול ברובעי העוני קראדה וקאסימיה. חיילים קופצים מהן, פורקים ארגזי עץ ויורדים באווירה. הידיות הן המצוגה האחרונה ללוחמיה המתים של בגדד.

בלילות מחלק הצבא בין המשפחות את גוויות החללים. השלטונות אינם רוצים שעיניים רבות מדי יצפו בטסירת המטען המקאברי. במהלך הקרבות סמוך לעיר הנמל הדרומית בצרה, שגבו מחיר דמים גבוה מאוד, נעצרו בלילות מסוימים משאיות איפ"ה המיובאות מגרמניה המזרחית, לפני יותר מ-500 בתים. שלא כמו באיראן שם האבל על בעל, בן או אח הוא פומבי ותגיגי, בעיראק אסורים טקסי אבל פומביים. על המשפחות אפילו נאסר לפתוח את הארונות. הממשלה אינה רוצה בילולת שבר.

האויל ומספר המתים עלה באורח דרמטי במתקפה האיראנית האחרונה (על-פי אומדנים, אולי עשרות אלפים מאז תחילת השנה), הצבא אינו עומד במשימת ההובלה של הגופות. נהגי מוניות מחויבים לקחת חינם אין כסף גופות מחדרי הקירור הרבים. שם עוזבים הקורבנות שלעתים קרובות השתחתו פניהם עד לבלי הכר — ולהסיעם היישר לבני המשפחה, שעל הרוב נודע להם על מות יקירם רק בעת מסירת הארון. המדינה פסקה — עוד בשנת המלחמה הראשונה — שיש להעניק לכל משפחה שכולה מכונית טויוטה. לעומת זאת, מעלימים השוטרים עין לעתים קרובות כאשר הקרובים תולים דגלי אבל שיריים שחורים, הגם האיסור ועונש הקנסות הצפוי.

נמלטים מבצרה

המלחמה קרובה יותר לעיר הבירה. אין משפחה שאינה מתאבלת לפחות על חלל אחד. אין תחום חיים שלא נפגע בגין הקרבות. השלטונות שעד לאחרונה עוד הסיעו בכנות דיפלומטים זרים למקומות שנפגעו מטילים איראניים, מודיעים כעת רק על נתוני האבידות — המופרזים — של האויב. כאשר אי אפשר להעלים פגיעה ישירה איראנית בבגדד, מכיוון שרבים מדי שמעו את הפיצוץ ועשן נראה ממרחק מאות מטרים, אזי ההודעה היא לאקונית: "היו הרוגים ופצועים". בשבוע שעבר קרא המטה הכללי האיראני בטהרן לאוכלוסיית בגדד לפנות את העיר משום שצפויות "מתקפות כבדות" בטילי קרקע קרקע איראניים.

כך היה העורף לחזית. העיראקים אמנם התרגלו למלחמה, אבל הקשיים ההולכים וגדלים, האיום ההולך ומתקרב, כותשים ושוחקים. לעתים קרובות מדי הם חווים את המלחמה מבשרם. המוני פליטים נמלטים מבצרה צפונה. בעיר הדוסה, השנייה בגודלה במדינה, ברוחק נותרו תושבים. "בצראווי" רבים שוכרים מכונית המסיעה את רכושם למקום מבטחים תמורת 500 דינר. משפחות רבות שוקעות עקב כך בחובות, שכן המשכורת החודשית הממוצעת היא 80 דינר. הממשלה אינה משלמת פיצויים לפליטים: קופת המדינה ריקה.

כמוך לערים הקדושות נג'אף וקארבלה מאכסנים את פליטי החזית במחנות אוהלים ולפחות מאכילים אותם חינם אין כסף. שם הם בטוחים מהטילים האיראניים, שכן חומייני הבטיח אישית לא לגעת לרעה באתרים קדושים אלה לשיעים. אולם רבים ממשיכים לבגדד כדי להתגורר אצל קרובי משפחה. השבח ג'סים עלי מאכסן בדירתו בת שלושת החדרים 12 פליטים. זאת לבד ממשפחתו המונה חמש נפשות.

לאחר שש וחצי שנים נראית המלחמה כבלתי ניתנת לחיזוי. זה מכבר גויסו כמעט כל הגברים הכשירים לשירות צבאי. ברחובות העיר רואים בעיקר נשים. בני הנוער המעטים שנותרו הם סטודנטים או תלמידי תיכון. משרד ההגנה קרא לכל הסטודנטים והפרופסורים להתכונן בקורסים מיוחדים למקרי חירום, כלומר, גם הם צפויים לגיוס קרוב, כדי להתייצב מול גלי המתקפות החוזרים ונשנים של האיראנים. אפילו שוטרים חייבים לצאת כעת לחזית.

במלונות הפאר של בגדד בת חמשת מיליוני התושבים, מרבית העובדים הם זרים. הנערים השליחים ב"מרידיאן פלשתין" הם מצרים. המלצרים אפרו-אסיאתיים ממאוריציוס, סגנה הפיצות בא מטוניסיה. "יש לנו רק שליש התושבים שיש לאיראן", אומר המורה לאנגלית אבו על איס שעדיין לא גויס, "במלחמה כל-כך ארוכה אנחנו לא יכולים שלא להרגיש בתוצאות הדבר". הקריאות הפטריאוטיות להחזיק מעמד המושמעות בטלוויזיה, נתפסות כמנותקות מהמציאות. ההודעות המיוחדות על ניצחונות קטנים כלשהם נשמעות וזולות, כמו למשל: "פצצות הצניק הרסו כליל את בית-החרושת לטרקטורים בעיר (האיראנית) אראק".

מצוקת הכלכלה

שנת המלחמה השביעית מתאפיינת בהידרדרות ברורה של הכלכלה. זה חצי שנה אי אפשר להשיג בחנויות הממלכתיות ביצים. יש מחסור גם בחמאה ובשמן בישול. מכיוון שמאגר מטבע החוץ התרוקן, שורר מחסור בבשר קפוא מברזיל או מאתיופיה, שעד לפני זמן קצר עוד אפשר היה לקנותו במחיר הנמוך של 1.5 דינר (8.5 מארקים) לק"ג. בשר בקר מקומי שאינו מסובסד עולה 22 מארק, מחיר יקר מדי לבעלי משכורות ממוצעות. כדי לחסוך במטבע חוץ, אוסר משרד הפנים על נסיעות לחו"ל. דבר זה פוגע קשות בעיראקים, האוהבים לנסוע בעולם. קודם נסעו רבים מהם לפחות פעם בשנה לטורקיה השכנה, כדי לערוך קניות, או שטסו גם לאירופה, בעיקר לאנגליה, במנוסה מהחום הרצחני בקיץ.

ירידת מחירי הנפט והירידה ביצוא בגלל המלחמה, אך בעיקר הוצאות המלחמה האדירות, הרסו את הפינאנסים של עיראק. אמנם הכנסות הנפט שלה השנה היו שמונה מיליארד דולר. אבל מחיר המלחמה נגד איראן עלה לאין שיעור. מאז הקרבות בפאו ובבצרה, קונה בגדד מברית-המועצות, מצרפת, משווייץ ומאיטליה נשק בכחמישה מיליארדי דולר. מיליארד וחצי נוספים עולה אספקת התחמושת ממצרים. גם מומחים יכולים רק לשער מהו שיעור המילוות שמקבלת עיראק מערב הסעודית, מכווית ומשאר מדינות המפרץ. עד כה הם התכסו מדי שנה בשמונה מיליארדי דולר. אך גם סכומים אלה אינם מספיקים עוד. במשך חצי שנה לא שילם בנק רפידאיין, שלקח על עצמו התחייבויות פרעון-הובאות מטעם הבנק הממלכתי, אף פרוטה אחת לנושים זרים. תשא נתגן על-לוח-זמנים חדש לפרעון החובות. רק עכשיו התחדשו התשלומים.

אולם משרד התכנון ומשרד האוצר נוהגים כאילו אין מצוקה כספית וגם לא מלחמה. בעקשנות הם ממשיכים בפרויקטים ענקיים לפיתוח. קונסורציום יוגוסלאווי-טורקי אמור להתחיל בקרוב בהקמת תחנת כוח גדולה המופעלת על מים בכורדיסטאן העיראקית, שבה נאבקים הכורדים נגד השלטון המרכזי. התשלום יבוא כאספקות נפט עתידיות. חברת הוכטיף מאסן אמורה להשלים עד הקיץ את הקמתו של סכר בצפון מוסול, הנחשב פרויקט המאה. חברת פיליפ הולצמן מקימה רשת של תעלות התפלה, המשתרעת על כמה מאות קילומטרים ואמורה לשלש את שטחי האדמות הראויות לעיבוד. חברת הבנייה שטראבאג השלימה זה עתה את הקמתו של נמל התעופה הבינלאומי החדש בבצרה. החברה בילפינגר את ברגר תשלים בתוך כמה שבועות את הקטע הדרומי של כביש בן שישה נתיבים המשתרע על 1100 ק"מ ומחבר את ירדן עם כווית.

בלילות מוארת בגדד כיום אורות. נמל התעופה הבינלאומי החדש "סדאם אינטרנשיונל איירפורט" מואר באור זרקורים ופנסים פי שלושה מאשר נמל התעופה בפרנקפורט. עם רדת הערב מתמלאות מסעדות הדגים על גדת החידקל בבגדד בסועדים אמידים. בפאבים המוארים באור אדום ברחוב סעדון, המחבר את צפון בגדד ודרומה, יכולים עיראקים צמאים לבחור בין שלושה סוגי בירה — שהראזד, שהאראג'אר ופארידה. אמנם בצום הרמדאן האחרון נאסרה שתיית אלכוהול — כדי לרצות את המוסלמים האדוקים — אך לעומת זאת עלתה צריכת הוויסקי לאחר הצום יותר מהרגיל.

לגבי האיש ברחוב, השפעות המלחמה מורגשות יותר ויותר. בעתיד הקרוב תצטרך הממשלה בכל הנראה לקצץ באורח דרסטי בהישגים הסוציאליים שמשטר הבעת' המחזיק בשלטון זה 19 שנה כה מתפאר בהם: מערכת הבריאות, מערכת החינוך היקרה, ומערכת הטיפול בזקנים הממומנת כולה על-ידי המדינה. אפילו אמצעי חיסכון זעירים, כמו ביטול נסיעות-החינם של עובדי מדינה למקום העבודה שלהם, שעליו הוכרז בקיץ האחרון, נחשבים בעיני העיראקים דרישה מופרזת.

כדי למנוע כל תסיסה, אי-שקט מחריפה מפלגת הבעת' את "הטיפול האידאולוגי". בבתי-ספר ובאוניברסיטאות מטיפים לעמוד מול האויב. הצבא מחזק את ההכשרה הפוליטית שלו על-פי סיסמת הבעת' "אחדות, חופש, סוציאליזם". הקומיסרים של המפלגה שותפים להחלטות על העלאות בדרגות ולתכנון מבצעים צבאיים.

פולחן האישיות של סאדאם חוסיין רושם שיאים חדשים. במשרדים רשמיים שונים אפשר לראות כיום שלושה דיוקנאות של "המנהיג הנבחר". יחידות הביטחון שלשלוחותיו נמצאות בכל מקום, דואג לכך שקורבנות המחסור לא יגרמו ליציאה גלויה של העם נגד המשטר. אך גם האפשרות של ניצחון איראני מרתיעה ומפחידה. התחושות הלאומיות הערביות עדיין חזקות ומסייעות למשטר. "כאשר תסתיים המלחמה", אומר פקיד במשרד החינוך, "נחיה טוב כמו שחיינו קודם. הרבה יותר טוב מהפרסים שתמיד שנאו אותנו הערבים וקינאו בנו".

המדינה מנהלת מלחמת מכאיבות כדי להבטיח את שליטתה. עריקים מוצאים להורג בירייה. גם העונש על צורות מסוימות של שחיתות הוא מוות. באוקטובר האחרון הוצאו להורג על-פי השמועה שבעה סוחרים משום שרקחו תרופות של מים וקמח. תת-מזכיר במיניסטריון הנפט שהיה מעורב במעשי שחיתות נידון למוות. ראש עיריית בגדד הודח בגלל ניהול כושל של העיר.

אופייני לשיטות הנוקשות הוא החוק המיוחד משנת 1984. כל בעל חנות האוגר סחורות, מאבד את חנותו, במקשין מקבל 20% מערך הסחורה. תוכנית הטלוויזיה הפופולארית "פאקיר, מהגנה" (חשוב אתה) משדרת משפטים בשידור חי של פקידי מדינה שסרחו. מדי פעם מוקיעים בטלוויזיה גם עיראקים שהפיצו "את רעיון השוויון של כל תושבי המדינה ללא הבדלי דת". זה מכבר נאסר בצבא, בבתי-הספר ובאוניברסיטאות לדבר בגלוי על חילוקי דעות והבדלים דתיים בין מוסלמים ונוצרים, ובעיקר בין סונים ושיעים, שתי קבוצות האוכלוסייה המוסלמיות בעיראק.

אין לכך שום קשר עם חופש דת. הדיכוי מוצא ביטוי בכל תחום. לא מדובר כלל על פלורליזם של דעות. מלבד עיתונים יומיים מצריים וכמה כתבי-עת מכוויית השכנה, הצנזורים אינם נכונים לאשר יבוא של עיתון כלשהו או ביטאון זר. מי שמעז לפתוח ביקורת גלויה על מפלגת הבעת' ומנהיגה נעצר. ואם הוא מגלה אהדה לשיטה התיאוקרטית של איראן, הוא מתחייב בנפשו. העיתונות העיראקית מפרסמת מדי יום הודעות על ניצחונות, גם כאשר האיראנים נמצאים בעיצומה של מתקפה וכאשר ייתכן שהצלחותיהם ליד בצרה תנחיתו על המשטר העיראקי מהלומה צבאית, פוליטית ופסיכולוגית בלתי הפיכה. והשליט סאדאם חוסיין משנן לבני ארצו כמו בעבר: "גורם הזמן פועל לרעת האויב".

לכידת מלך הקוקאין

הסגרתו של סוחר הסמים הקולומביאני המיליארדר לֶדֶר לארצות-הברית משנה את כללי המשחק. נראה כי מעתה יתערער כוחו של קרטל הסמים השולט באמצעות רציחות ושוחד

שרות Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

נסיך הסמים הקולומביאני קרלוס לֶדֶר ריוואס תיאר פעם את הקוקאין כ"פצצת האטום של אמריקה הלטינית" המכוונת נגד ארצות-הברית, ואת עצמו כגנרליסימו במאבק באימפריאליזם האמריקאי. בשבוע שעבר לקחו פקידים קולומביאניים ואמריקאיים את הפצצה מידיו. בצעד שהדהים את כולם עצרה משטרת קולומביה את סוחר הסמים המיליארדר בווילה ליד מדלין ומיד העלתה אותו על מטוס של המינהל האמריקאי לאכיפה בענייני סמים (DEA). בטרם הספיק לגמור מהמסיבה של הלילה הקודם. הוא הורד מהמטוס ב-1.30 בלילה בטאמפה שבפלורידה, לבוש חולצת טי ומכנסי ג'ינס, ללא מטען. שוטרים אמריקאיים מיהרו להכניסו למכונית, וכאשר עלה היום עמד אחד משלושת האנשים המבוקשים ביותר של דאה"ב בפני שופט שלום פדראלי באשמת הברחה של שלוש טונות קוקאין לקולומביה.

האשמות אלה עשויות לעלות לו ב-30 שנים בכלא אמריקאי. המשטרה ביקשה מהשופט לא לשחרר את לדר בערבות, מכיוון שלדבריה איים לרצוח שופט פדראלי מדי שבוע אם שלטונות ארצות-הברית ישימו עליו אי-פעם את ידם. "זה שקר", הוא צווח באולם בית-המשפט. לאחר שנאמרו לו זכויותיו, הובל מלך הסמים לכלא, מוקף סוכנים חמושים בתת-מקלעים.

בקולומביה ובארצות-הברית הועלו את המעצר על נס כניצחון הגדול ביותר עד כה במלחמה בסמים. "המשחק השתנה עכשיו מבחינתם", אמר פקיד בסטייט דפרטמנט. "רבים מסוחרי הסמים חשבו שאי אפשר לגעת בהם". הם גם חשבו שהם חסינים מפני הסגרה וביצעו שורת רציחות של פקידים קולומביאניים, כדי שמצב זה יימשך. סגן נשיא ארצות-הברית, ג'ורג' בוש, העומד בראש כוח משימה פדראלי נגד הסמים, שיגר מיד מכתב ברכות ואיחולים לנשיא וירחיליו בארקו. "המלחמה שהטרוריסטים האלה של הסמים ערכו נגד ממשלתך גבתה מחיר יקר", כתב בוש. "הם ילמדו שהם אינם יכולים לנצח כאשר אנשים הגונים ואמיצים יוצאים נגדם".

עיתונים בבוגוטה הזועמים עדיין על הירצחו בפקודת ברוני-הסמים של עורך עיתון שיצא למאבק בסמים, עלצו. "מה שחשבנו שהינו בלתי אפשרי", אמר המאמר הליברלי לאיס גיראנדו היראלדו אורטאגה, "קרה לבסוף".

פשיטה על החווה

פקידים קולומביאניים פתחו את מלכודתם בקפדנות והעזה: קודם לכל, פתחו בחודש שעבר 331 קציני משטרה ופקידי ממשל משרדי תים בבירת הקוקאין מדלין. השלטונות התכוננו במשך שבועיים לפשיטה על החווה של לדר וחיכו עד ששמעו כי מתוכננת מסיבת קוקאין ומריחואנה. צבא קטן של חיילים ושוטרים ציפה עד לשעות הבוקר המוקדמות לפני שערך את הפשיטה, בתקווה שבאי המסיבה יהיו מסוממים עד לחוסר אונים. לאחר קרב יריות בן 15 דקות נכבשו האנשים בבית. לדר נהג כשהצנחנו הרגילה כאשר הצטלם לאחר המעצר בחברת אנשיו, רובם שומרי ראש בגיל העשרה. החיוך רוחב נסוך על פניו. "תפסתם אותי, בסדר, אבל נראה מה יעשו עורכי-הדין שלי", אמר.

הסגרתו המהירה מחתה במהרה את החיוך מעל פניו. כלל לא עלה בידו להיפגש עם עורכי-דינו. מסוק צבאי קולומביאני הטיס אותו לבוגוטה. שם הועלה מיד על מטוס אירו-קומנדר של דאה"ב שיצא לארצות-הברית. מרבית הזמן במטוס היה שקוע בשינה עמוקה. כאשר סוכן של דאה"ב הציע לו סיגריה כשהיו מעל פלורידה, הוא נבח שהוא מעשן מריחואנה בלבד. בדיון בשאלת השחרור בערבות טען לדר שהוא עני, שכן נכסיו בקולומביה הוקפאו. ובית-המשפט מינה לו סניגור. היתה זו בהחלט נפילה לסַפק הסמים שהונו נאמד במיליארד דולר ושמס ההכנסה האמריקאי תובע ממנו לשלם מסים מצטברים בסך 100 מיליון דולר.

סוחרי סמים בקולומביה חוששים מהסכם ההסגרה בין שתי המדינות, מכיוון שאינם יכולים לקנות שישחררו את הרכבם התוצה מבתי כלא אמריקאיים (בכסף או בבריחות מאורגנות על-ידי אנשיהם החמושים ובסיוע קציני משטרה) באותה קלות כמו שעשו בבית. הסכם ההסגרה נכנס לתוקפו בשתי המדינות ב-1982, אולם מסע הרציחות השחור של מלכי הסמים הביא לכך שרק 13 מ-100 הנאשמים בסחר סמים נשלחו לארצות-הברית. אף אחד מהם לא היה דג שמן. פקידים קולומביאניים החזיקו במעצר בשלב מוקדם יותר שניים משותפיו של לדר בקרטל במדלין, חורחה לואיס אוצ'ואה ופאבלו אסקובאר. אך עורכי-הדין של אוצ'ואה השיגו את שחרורו תוך חודשים ואסקובאר קנה, על-פי השמועה, את הקצינים שביצעו את המעצר בשלמונים בסך 30 אלף דולר — בסכיכים לקרטל בן מיליארדי הדולרים השולט על 80% מיבוא הקוקאין של קולומביה.

למרות התחייבותו של הנשיא בארקו לאכוף את ההסגרות, פקידים אמריקאיים חששו שרציחתם של מאות שוטרים, שופטים ועיתונאים בידי ברוני-הסמים הרתיעה את הממשלה החדשה. אנריקה פאראחו גונזלס, שר המשפטים שחתם לפני שנתיים על צו ההסגרה של לדר, הועבר למען ביטחונו-הוא לשגרירות קולומביה בבודפשט. הקרטל מצא אותו שם בחודש שעבר, ירה בו ופצע אותו קשה.

מעצרו של לדר סתם את הגולל על מיגוון פעילויותיו הציבוריות הגלויות. בבעלותו היה עיתון בעל תפוצה של 60 אלף גיליונות שתקף דרך קבע פקידים קולומביאניים. והוא אף הקים מפלגה ניאו-פאשיסטית על בסיס ההתנגדות להסגרות. האוקרונים של הקרטל רצחו יותר מתריסר שופטים ידועים שאישרו צווי הסגרה. ורוצחים להשכיר התעשרו מרצח עדים בארצות-הברית, כמו למשל מבריח הסמים ברי סיל שהעיד נגד לדר. על-פי השמועה הציע לדר 350 אלף דולר תמורת הריגתו של מנהל דאה"ב. שבוע לפני מעצרו חולקו אלפי עלונים ברחובי מדלין שהציעו פרס בסך 10,000 דולר תמורת "מידע על הימצאותו" של שותף לשעבר של לדר, שעמו הסתכסך.

שוחר הורשי

עזות-הפנים של לדר משתלבת ב"רעיונותיו" הפוליטיים, המרמזים שאולי צדק יותר על המידה ממוצא דדו הוא. לדר, בנם של מהנדס גרמני וקולומביאנית, הוא מעריץ נלהב של אדולף היטלר וטוען כי השמדת היהודים לא היתה ולא נבראה. הוא גם מעריץ את ג'ון לנון. מול מלון נופש בבעלותו הוא הקים פסל של איש היפואשיות — עירום, על ראשו קסדת קרב ונקב כדור בלבו. הוא גם הכריז על עצמו כמתווך של הקרטל עם תנועת הגרילה השמאלית, ההורשת על חלק מאזורי הכפר שבהם מייצרים את הסם בקולומביה, ועטה איצטלה של מורד הנלחם נגד האימפריאליזם האמריקאי.

במסיבת עיתונאים טלוויזיונית ב-1985 אמר כי סחר הקוקאין הרוחני אינו אלא "זרוע המאבק נגד אמריקה". כן אמר: "האנשים ד השיטה המלמדים ומקדמים את השימוש בקוקאין הם 'פלייבוי', 'פנטהאוז' ו'הניו יורק טיימס'".

לדר פתח בקריירת הפשע שלו בגיל 18 בארצות-הברית. לשם הגיע מקולומביה. התיק הפלילי שלו פותח בהאשמה של גניבת מכונית בדטרויט. הוא שוחרר בערבות, נמלט, וניסה את מזלו במקום אחר בסחר מריחואנה זעיר. כאשר השלים את חניכותו בשוק המריחואנה, עצרו אותו סוכנים פדראליים במיאמי. הם מצאו ברשותו כ-90 ק"ג מריחואנה. לאחר שריצה מחצית מעונש המאסר בן ארבע השנים שנגזר עליו בבית כלא פדראלי, גירשו אותו השלטונות לקולומביה ב-1975. לא עבר זמן רב והוא עשה את המיליון הראשון שלו. הוא השקיע אותו ב-15 חוות בקר בקולומביה, ארבעה מטוסים, מכוניות ואחוזות לאין ספור ומלון בעיר מולדתו ארמניה. למטרות שיגור הסם, כך אומרים, הקים תשלובת באי הפרטי שלו נורמנ'ס קיי באיי באהמה, הכוללת מסלול-המראה מצויד במכ"ם, צי של 19 מכוניות, הוליה של פרוצות וכלבי שמירה.

על-פי עדויות בירון של דאה"ב, פעל לדר באיי באהמה עם איש הפינאנסים הנמלט רוברט וסקו, והקציב כ-100 אלף דולר לשלמונים מדי חודש לפקידים בממשלתו של לינדן פינדלינג, ראש הממשלה, כדי שיתעלמו מהאירועים הבוזים מדי בנורמנ'ס קיי. (וחקירה מקומית טיהרה את פינדלינג, אך כמה משריו נאלצו להתפטר).

לדר יועמד למשפט בג'קסונוויל, באשמת הברחת שלוש טונות קוקאין מנורמנ'ס קיי לפלורידה ולג'ורג'יה ב-1981. על-פי חוק ברוני הסמים (הידוע בשם "הפעלת עסק עברייני נמשך") ועל-פי תנאי ההסגרה שלו, הוא אם יורשע יידון לפחות לעשר שנים ולכל היותר ל-30 שנות מאסר. פקידי דאה"ב טוענים כי הוא ייצא טונה קוקאין מדי שבוע, ואין ספק שהתובעים ידרשו את העונש המרבי. מחכות לו האשמות פדראליות ברבר סחר סמים גם במקומות אחרים.

איש אינו חושב שתפיסתו של לדר לבדה תאט את מהלכו של שוק הסמים האמריקאים המגלגל מחזור של 130 מיליארד דולר לשנה. "אנחנו לא יכולים לומר שהכנו מהלומה משתקת על הקרטלים של הקוקאין בקולומביה", אמר מנהל דאה"ב ג'ון לאון. אבל החוקרים חושבים: "ממשלת קולומביה על אף כל אבדותיה הפסרית, הכריזה על כוונותיה". העלו אפילו השערות שחבר קרטל יריב הוא שסיפק את המודיע שהסגיר את לדר. על-פי השמועה, כמה מעמיתיו של ברון-הסמים לא היו מאושרים מסגנון האישי-תרעד המסוסם שלו. אולם אותם הצפויים להסגרה, כמו אוצ'ואה ואסקובאר, בוודאי מודאגים עתה יותר, בגלל המהירות שבה הסגירה קולומביה את לדר. הלכו הימים כאשר הם יכלו לסייר ברחובות ערי קולומביה בשיירות מכוניות. "תפיסתו של לדר היא חלום שהתגשם", אמר סוכן דאה"ב במיאמי ג'ק הוק. "אולי הטיפוסים האלה קצת יותר פגיעים מכפי שחשבנו".

הם גם בהחלט מסוגלים להלום בחזרה. כפי שניסח זאת לאון, "הם יכולים להיעשות אלימים בכל פינה בעולם". לפני שנתיים שיגרה שגרירות ארצות-הברית בבוגוטה הביתה את ילדי הדיפלומטים במקום, מתוך מודעות לביטחון העצמי המופגן שבו רוצח הקרטל את משפחות יריביו. מאז מעצרו של לדר הגבירו סניפי דאה"ב ברחבי העולם לעמוד במצב כוננות גבוהה, אמר לאון. וגם גופים פדראליים אחרים מתגברים את אבטחתם.

סוכני דאה"ב נראים נחושים בדעתם. התפאר הסוכן בילי יאוט במיאמי: "שום דבר לא יפחיד אותנו עד כדי התקפלות". מעצרו של לדר לא יביא גם את שותפיו בעסקי הקוקאין להתקפל, אבל הרעיון שהוא נמצא בבית כלא אמריקאי יתן להם חומר רב למחשבה.

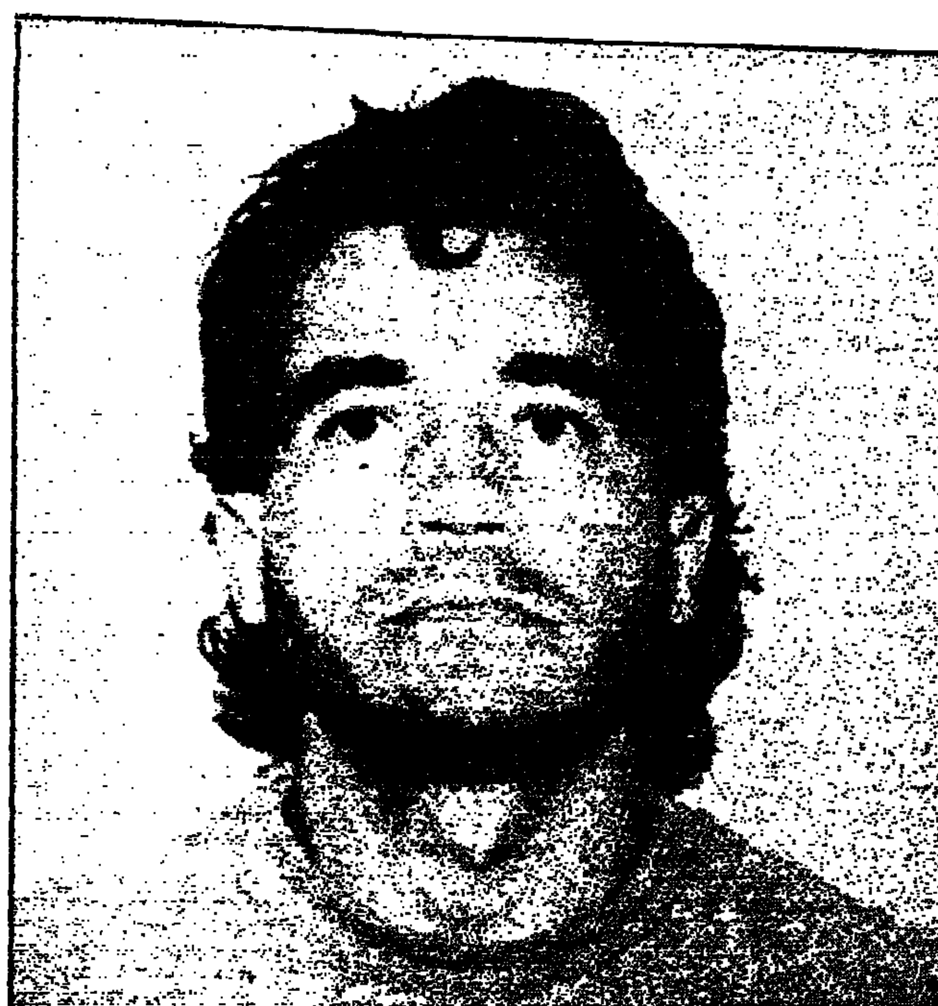

לֶדֶר: סוף סוף בבית כלא אמריקאי

אופיר טורס אומרת:

"סקי זה עיסקי"

אופירטורסקי

תכנית סקי החל מ-$53 לשבוע כדאי!

אופיר טורס, המומחית שלך לסקי ולחופשות חורף אומרת: סקי זה העסק שלנו. אומרת ומקיימת:

יותר אתרי סקי, פינוקי סקי, מגורי סקי, ושילובי סקי טיולים ושעשועים, בכל אירופה.
למנוסה ולמתחיל, לצעירים ולמבוגרים, לבודדים, לזוגות ולמשפחות. כי חופשת סקי באופיר זה לא רק סקי: זה טיולים וקאזינו, ריקודים וספורט, סאונה ומנוחה. ובאופיר טורס תמצא את כולם, במחיר שיחמם לך את הלב!

סקי באוסטריה

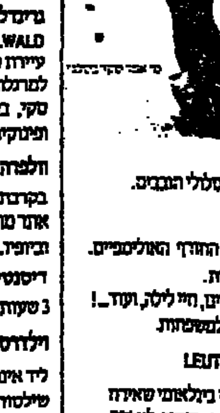

אופיר טורס ממליצה על האתרים הבאים, הסמוכים לערים גדולות, ולאתרי טיול מרהיבים:
נוישטיפט - NEUSTIFT
כפר נופש בינלאומי למרגלות קרחון שטובאי בגרם כיזול, סמוך לאינסברוק. הרכבל הגבוה באוסטריה 3,300 מ'. 90 ק"מ של מסלולי סקי מוארים בלילה, קונצרטים, דיסקוטקים, בילויים והווי מקומי. נוף אלפיני מרהיב. למתחילים ולמתקדמים.
צל אם זה - ZELL-AM-SEE
עיירה אלפינית מרהיבה על שפת אגם. 70 ק"מ מזלצבורג. סקי מעולה, בריכות מחוממות, קזינו, חיי לילה תוססים, מרכזי קניות וטיולים מאורגנים. מסלולים מקצועיים משובחים, ומסלולי הגבעים.
זיפלד - SEEFELD
אתר בינלאומי שאירח את משחקי החורף האולימפיים. 100 ק"מ מסלולי סקי ושפע מעליות. בריכות, מופעים, ערבי חברה, קאזינו, חיי לילה, ועוד...! 25 ק"מ בלבד מאינסברוק. מומלץ למשפחות.
לויטש-זפלד - LEUTASCH/SEEFELD
7 ק"מ מזיפלד התוססת • אתר סקי בינלאומי שאירח פעמיים את אולימפיאדת החורף. אתר יוקרתי, לא יקר, ומומלץ מאוד. בקרבת מינכן, אינסברוק, והסיורים הבוואריה "השווה" ביקור אתר נפלא לאוהבי טיולים. מומלץ ביותר.
זולדן - SOLDEN
אתר מפורסם בין הסקיירים המנוסים. סקי מעולה. כ-80 ק"מ מאינסברוק, כ-3 שעות נסיעה ממינכן. בלב עמק האוטס המרהיב. סאונות, בריכות, שבילי טיולים, מסעדות-צייד, דיסקוטקים ומועדוני לילה, הוקי על קרח, ועוד, ועוד, ועוד.

סקי בשוויץ

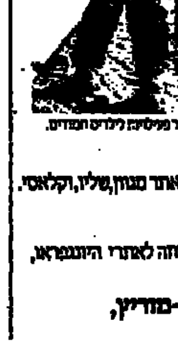

אופיר טורס מציעה לך את כל אתרי הסקי בשוויץ, עם מבחר מלונות ודירות נופש כראויות ביותר. לבחירתך:
דאבוס - DAVOS
אתר קלאסי, עם בריכות שחיה, סאונה, ביה"ס לסקי ועוד, 2½ שעות מציריך.
אנגלברג - ENGELBERG
שעתיים מציריך, אתר מרהיב ביופיו. ביה"ס לסקי, שעשועים ועוד.
גרינדלוולד - GRINDELWALD
עיירת סקי קסומה למרגלות היונגפראו. סקי, בריכות, ספורט, ופינוקים.
וולפרה - VULPERA
בקרבת הגבול האוסטרי, אתר מומלץ באיכותו וביופיו.
דיסנטיס - DISENTIS
3 שעות מציריך, מומלץ ביותר, אתר מגוון, שליו, וקלאסי.
וילדרסוויל - WILDERSWIL
ליד אינטרלאקן, עם תחבורה נוחה לאתרי היונגפראו, שילטהורן, ועוד.
בנוסף: אתרים כמו סן-מוריץ, סילווהפלאנה, ועוד.

סקי בצרפת

בצרפת מציעה לך אופיר טורס מלונות-דירות במחירים נוחים במיוחד. התשלום עבור הדירה, מתחלק בין המשתתפים. בנוסף - מלונות מעולים. האתרים לבחירתך:
שמוני - CHAMONIX
עיירת סקי אלפינית לרגלי המונבלאן. 130 ק"מ סקי ב-500 מסלולים, קאזינו מדליק, מועדוני לילה, ועוד. מרחק נסיעה קצרה מז'נבה - למתחילים ביגוניים עד מקצוענים.
אבוריאז - AVORIAZ
650 ק"מ סקי עם 170 מעליות, גלישה מפתח הסלון. כפר לילדים מעולה ללימוד סקי ולפעילויות כיף. מהאתרים הטובים בצרפת ובאירופה כולה מומלץ למשפחות!!! 70 ק"מ מז'נבה.
איזולה 2000 - IZOLA 2000
אתר יחודי. הדרומי הגבוה ביותר באלפים הצרפתיים, 90 ק"מ מניצה, עם שפע פעילויות חברה, שעשועים ופינוקים מיוחדים. מלונות-דירות מעולים.

סקי באיטליה

BORMIO
אתר בסטייל איטלקי על גבול שוויץ, שנבחר ע"י מומחים לאתר הנותן את מיטב התמורה עבור הכסף. סקי משובח, ונופש עם קלאסה אמיתית.

סקי לצעירים

SCHWANGAU
אופיר טורס מציעה לחבר'ה עד גיל 29 את מיזרון הסקי הבינ"ל לצעירים בשוואנגאו, באלפים הבאוואריים, סמוך לגבול אוסטריה.
אווירה חופשית חופשית של צעירים בראש טוב מכל אירופה.
סאל את מי שכבר כיף, קח את חברתך, ובואו ללמוד סקי, לגלוש, לרקוד ולהנות ממחירים מסובסדים!
ניתן לשלב גם סקנית שכורה, במחיר נדיר.

סקי מ... לונדון!

אופיר טורס מציעה לך הזמנות סקי היוצאות מלונדון לכל אתרי הסקי באירופה במחירים נמוכים ממחיר יציאה מן הארץ. כך מרוויחים גם את לונדון לקניות, לתיאטרון והנאות. ואתה עוד בארץ!

"יועץ סקי" - כל שבוע

אופיר טורס מעמידה לרשותך יועץ מיוחד לסקי, שיתאים לך תוכנית סקי אידאלית. הייעוץ במשרדי אופיר טורס, בית אל-על, ביום ב' בין השעות 16.00-17.00 וביום ו' בין השעות 10.00-13.00.

פרטים והרשמה בכל סניפי אופיר טורס, ואצל סוכן הנסיעות שלך.

אופיר טורס
אופירטורסקי

רוחה של וודסטוק

תושבי השכונה הרב-גזעית בקייפטאון מתנגדים לסיווגה מחדש ונאבקים על הגדרתה כאזור "פתוח", לא גזעי

מאת ספנסר רייס
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

וודסטוק, דרום-אפריקה

אתם יכולים לכנות את השכונה "אפורה". מעורבת. "לא גזעית". על-פי כל הגדרה, וודסטוק, שכונה של מעמד הפועלים ליד המרכז המסחרי של קייפטאון, היא בדיוק מה מקום שהאפרטהייד אמור היה למנוע. בדומה לכמה אזורים עירוניים מעטים בדרום-אפריקה, מתגוררים בשכונה המשתרעת על פני רבע שחורים, לבנים ו"צבעוניים" (בני תערובת), החיים יחד בגלל עצימת-עין רשמית, במקום שמבחינה חוקית מיועד ללבנים בלבד. באחרונה החליטה ממשלת דרום-אפריקה שחלק מוודסטוק יסווג מחדש כאזור לבני תערובת — צעד שלו מתנגדים בתקיפות תושבי וודסטוק בגה שאמור לראות בקריאת תיגר גלויה על לב ההפרדה הגזעית של דרום-אפריקה. מוודסטוק פרורה מתבר "ביחוויק".

אתה יודע שאתה עדיין מתגורר בקייפטאון. בגלל שדרות הבתים הקטנים בצבעי פסטל שמרלותיהם הפתוחות דרך קבע אתה רואה את הרחובות שטופי השמש. נראה שאפילו הלבנים של וודסטוק נוטים לצבעי קשת, לפחות בקיץ. וודסטוק אינה שכונה "נחמדה": מועדוני לילה מפוקפקים ובתי בושת מרצבעים הם הסיבה היחידה לפרסומה בעיר. היא גם אינה פוליטית במיוחד, על-פי אמות-מידה דרום-אפריקאיות. אך די אם תזכיר את חוק אזורי הקבוצות — החוק האוסר על קיומם של אזורים רב-גזעיים כאלה — והכל יגיבו בצורה דומה. "אם פיוו (בותה) יאמר לנו הלבנים לעזוב, הם יצטרכו לסחוב אותי החוצה בקופסה", אומר איוואן קיס, מנהל עבודה בבית-חרושת שיצא לגימלאות. המתגורר ברחוב דאבון בוודסטוק זה 36 שנים. שכנו, אלפרד האודאגה, איש ביטחון פרטי בשורי לבת תערובת אומר: "הממשלה חייבת להתעורר ולעשות משהו בשביל האנשים העניים ולעזוב את היתר מבינינו במנוחה".

למעשה, וודסטוק היא שכונה רב-גזעית כבר עשרות שנים. על-פי מרשם התושבים של 1980 בדרום-אפריקה, קצת פחות מ-40% מבין 19 אלף תושביה סווגו רשמית כלבנים. רוב האחרים הוגדרו צבעוניים. אולם באוקטובר שעבר, בעקבות הערה של בותה שנראתה כאגבית — "וודסטוק צריכה להיות צבעונית" — פורסמה פחות מיום לאחר מכן הודעה פומבית שהממשלה אכן "חוקרת באיזו מידה רצוי" לסווג מחדש חלק מהרובע כאזור לבני תערובת.

צעדים דומים נעשו עשרות פעמים ב-20 השנים האחרונות, בדרך כלל במסגרת שיקום עירוני בקנה-מידה רחב. אולם וודסטוק החליטה לצאת למאבק, לא רק בסיווג-מחדש אלא גם למען הכרה רשמית הוסית תקדים כה כבאזור "פתוח", לא גזעי.

חוק אזורי הקבוצות שריד וקיים

האתגר המקומי למדיניות הארצית מעמיד את וודסטוק בלב מאבק נרחב יותר על עתיד חוק אזורי הקבוצות ומאבק נגד מדיניות גזענית בדרום-אפריקה. בותה אמר לעתים קרובות שתפיסת האזורים הנפרדים לקבוצות אינה "פרה קדושה", והיו שקיוו כי במהרה ייעלם חוק זה מתחום תשיה, בעקבות חוקי הרשיונות (הפסים המפורסמים) והאיסור על נישואים בין גזעים. אולם בנובמבר דחתה ב דו"ח של מועצת הנשיא, שעל-פי השמועה המליץ להעניק לתושבים אפשרות בחירה בסיווג גזעי פתוח, כפי שמבקשים תושבי וודסטוק. ובשבוע שעבר עברו חברי הממשלה שעות נוספות בפרלמנט ומחוצה לו כדי להבטיח במידה רבה יותר את הציפיות. "אנחנו יכולים לרכך את 'אזורי הקבוצות' ואנחנו יכולים לשנות אותם", אמר סבאסמאל דאר מארוהת, סגן שר במשרד הפנים. "אבל אנחנו לא יכולים לבטל אותו כל עוד לא יהיה סדר פוליטי חדש שיעניק תחושה של ביטחון לכל הדרום-אפריקאים".

חלק מהניסיון לעמעם ציפיות משקף את החששותיה של מפלגת השלטון מתנועת הימין הקיצוני כבחירות הבאות. "חיסולם של 'אזורי הקבוצות' יהיה תחילת הסוף של הציוויליזציה בדרום-אפריקה", מכריז דובר המפלגה השמרנית קוני מולדאר, ומבטא את התנגדותה המוחלטת לכל שינוי, יהיה אשר יהיה. הלבנים מפולגים פחות או יותר לשני מחנות שווים בשאלה זו. משאל דעת קהל בקרב אלף לבנים עירוניים שפורסם בשבוע שעבר הראה, שרוב זעום מאוד — בעיקר בערים הגדולות יותר ובקרב קבוצת ההכנסה הגדולות יותר — תומך בשינוי החוק. אך הממשלה לא עשתה שום צעד בכיוון זה, והדבר הוביל לשורה של עזיבות מצד חסידי רפורמות במפלגת השלטון ולמטח של דברי ביקורת מצד האופוזיציה הרשמית. "עידן הרפורמות של המפלגה הלאומית (מפלגת השלטון) מת", אומר רובין קארליל, נציג המפלגה הפרוגרסיבית-פדראלית במועצת הנשיא. "ומצבת הקבר שלו הוא חוק אזורי הקבוצות".

אך בוודסטוק לפחות מקווים אנשים שהתנגדות מקומית נרחבת תמנע כל צעד רשמי לשינוי המצב הקיים. בשמיעת עדויות רשמית בפני מועצת אזורי הקבוצות המקומית לפני חודש, לא תמך גם אחד מעשרות האנשים שדיברו בשינוי סיווגה הגזעי של השכונה. מנהיגי המערכה בת שלושת החודשים למען "וודסטוק פתוחה" שאפתניים יותר, וכבר יצאו במערכה דומה בשכונת אובזרוואטורי הסמוכה. "וודסטוק היא מיקרוקוסמוס של עתיד המדינה הזאת", אומר יו"ר המערכה, חבר מועצת העיר של קייפטאון פיטר מארקין. אך ברחוב דאבון אומר איוואן קיס: "אני פשוט רוצה לחיות ולתת לחיות". זו אולי רוחה האמיתית של וודסטוק.

מגזין / דן מרגלית

"הממשלה תיפול בקיץ"

הממשלה תשרוד בסיבוב הנוכחי. הסיעות היריבות בחזית יניחו ליצחק שמיר לצאת לוואשינגטון בלי התואר "לשעבר". גם שמעון פרס, שכעס במצב הנוכחי, לא יורדת להעיף בחירות מוקדמות.

אך הסוסים כבר אינם מחכים את עגלת האחדות הלאומית. לכל היותר הם יעתנו עד לחודש חרות באפריל. בקיץ — אחרי שלושים בכנסת — יקיץ הקץ על ממשלת האחדות הלאומית.

הבחירות יתקיימו בסתיו. זו המסקנה היחידה שלגביה יש קונסנזוס בבית הנבחרים.

השובל הארוך של יעקובי

שמעון פרס הציע ליצחק שמיר למנות את שר הכלכלה והתכנון גד יעקובי לשגריר ישראל בוואשינגטון. למועמד הליכוד יש סיבה טובה להסכים. אם לא יעקובי — יציג פרס מועמדים בעלי גוון ממלכתי דומה. רק ברמה נמוכה. יעקובי הוא מועמד סביר.

שובל ארוך של עסקנים מייחל לשיגורו של יעקובי לוואשינגטון. אליהו שפייזר מקווה לרשת אותו כמזכיר הכלכלית במפלגה, אבל ישראל קיסר מבקש את התפקיד לעצמו הדרוש.

עזר וייצמן רוצה להיות שר התכנון והכלכלה. אברהם שמיר ילך עמו. לכן גם יוסי ביילין בעד, כדי שממיר יעזוב את משרד החוץ. לזה מחכה גם שמחה דיניץ. אם יעבור וייצמן את משרד החוץ, יהיה דיניץ סגן השר במשרד זה.

גם יעקב גיל בעד השגריר יעקובי. זה יכניס אותו סוף־סוף לכנסת. כך חש ויקטור שם־טוב ממפ"ם. אם ייכנס גיל מהעבודה במקום יעקובי — המועמד הבא של המערך הוא איש מפ"ם בדי יציב. לטובתו יוותר ויקטור שם־טוב להתפטר מן הכנסת. הוא אינו רוצה לעשות זאת לטובת גיל, איש העבודה.

מתי היה יעקובי כה פופולרי בין עמיתיו?

שני יגאל אלון

בצה"ל יש כלל, שאין קוראים שני מתקנים על שמו של אדם אחד. יהיה נכבד ונשוא פנים ככל שיהיה. אך השבוע גילה לי גורם הרגיש לענייני לשון ושמות במערכת הביטחון, שלכל כלל יש יוצא מן הכלל. זה יגאל אלון.

באילנית־סג"ה מצוי מתקן אחד הנושא את שמו של אלון המנוח, שהיה אלוף־במילואים. הוא מוקדש לענייני חינוך. עתה פותחים בפרוזדק כמה עשרות קילומטרים משם עוד מתקן של חיל החינוך, וגם עליו יונצח שמו של אלון.

ההחלטה על כך התקבלה על ידי שר הביטחון לשעבר מנחם בגין לפי הצעת הרמטכ"ל רפאל איתן ב־1980. אז גם אושרה הצעת סגנו מרדכי ציפורי, שמר עולם לא מומשה, לקרוא מתקנים על שמם של דוד רזיאל ואברהם שטרן מאצ"ל ולח"י.

בינתיים החליט שר הביטחון יצחק רבין לקרוא למתקן החדש (ששינה מקום) על שם אלון בלי שימחק שמו מן המחנה הקיים בסג"ה. "רצו כנראה להנציח מעל למקובל את אלון שהיה מנהיגו הפוליטי של שר הביטחון," חשר מקור־המידע שלי, "וזה בשעה שאין אפילו מתקן אחד על שמם של רב־אלופים כיעקב דורי ויגאל ידין." אחרי שפניתי אליהם אמרו מקורות ביטחוניים יודעי דבר כי הוסכם למחוק את שמו של אלון מן המתקן בסג"ה. למה שיישאר שמו על המקום הקיים ויקדיש את המחנה החדש לאישיות אחרת.

הכל או כלום — כלום

אמצעי התקשורת לא רצו לקבוע בחוק איסורים מסוימים בפרסום שם החשודים או נחקרים. הם המיטו על עצמם את התיקון הדרקוני האוסר פרסום שמם של החשודים עד להגשת כתב האשמה. האופוזיציה יכלה להפיל את הצעת החוק הממשלתית. זה היה תלוי באיש מפ"ם אליעזר גרנות. אבל הוא נמנע ולא הרים יד נגד. שהתקשורת תדע שאינה יכולה להתעלם מרחשי לב הציבור, הסביר, עליה להתריין ברצינות על הבעיה. עכשיו — בין קריאה ראשונה לבין שנייה ושלישית — התקשורת כבר תבוא, חש גרנות, ועוד איך תבוא.

גם העשירים בכנסת לא למדו את הלקח. יוסי שריד הציע לעורכי הדין, הכלכלנים ורואי החשבון, כי יורשו להשתכר מן הצד פי שלושה משכרם החודשי כח"כים. הם משכו בכתפם ומשכו את שריד התעלמו מתביעות שאלה כהן ומרדכי וירשובסקי, ולא שמעו לאזהרות מיכאל איתן. התוצאה היתה שוועדת הכנסת קיבלה בבת אחת ארבע החלטות תקיפות ומרחיקות לכת לביצוע כמעט מיידי.

אנשי העסקים מבין הח"כים, שרצו הכל לעצמם קיבלו כלום.

אבן: מה קרה לו

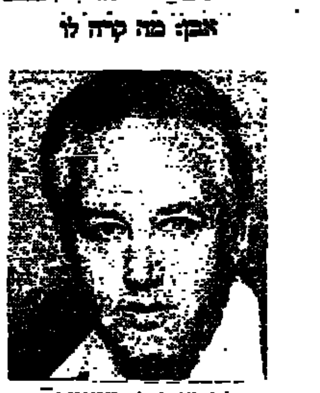

גד יעקובי: מועמד

טדי קולק: הכרזות

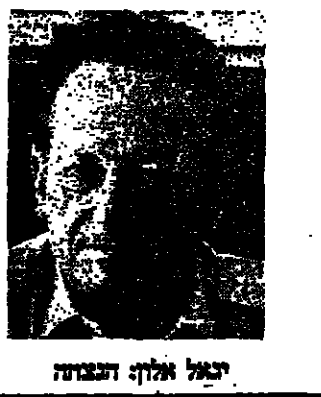

יגאל אלון: הנצחה

אבן חסר, פורת עודף

"המרכז לשלום" פרסם מודעה מרשימה של אישים המבקשים לקדם ב־1987 את השלום. רק שמם של הח"כים חברי "המרכז" נשמט מבצה בתמיה. בירור העלה כי הגורע שבהם אבא אבן סירב לחתום. כדי לטשטש זאת ולחסוך שאלות מורדות הוחלט ב"מרכז לשלום" שאיש מח"כים החברים בו לא יחתום בשמו. מה קרה לאבן? היו לו כמה הסברים: הוא אינו נוטה לחתום בקבוצה של 4־5 ח"כים בלבד, במעמד ראשי שינטש בעצמו את עמדותיו, והרגיל היה גם עניינים מהותיים בהודעות. "המרכז לשלום" השתמש בביטויים ממילון אש"ף כ"זכות ההגדרה העצמית" של הפלשתינים ומימוש שאיפותיהם.

המארגנים קיוו כי נוסח זה יגרום לנכבדים ערבים מיהודה ושומרון להצטרף לחותמים. אך, איש מהם לא חתם, הסביר לי אבן, ובתנאים אלה באמת אפשר היה לפרסם נוסח יותר רך, שישאיר מקום ותקווה גם ליהודים. בכל זאת, הוסיף אבן, "אני אשכח את המודעה ואת החותמים עליה, ביניהם גם חיים גורי, למרות שבעצמי לא חתמתי."

גם למזרחן פרופסור יהושע פורת היתה תקלה. הוא לא נענה להצעת צבי כנה לחתום על המודעה. לא זו בלבד שאינו נוטה לחתום על מודעות־נכבדים עם שוכל של הוגים אקדמאים אלא שלפני כמה ימים התמודד במפלגתו "שינוי" בהצלחה כמי שביקש לאמץ הגדרות כאלה. הסיבה, אמר פורת, מובנת מאליה: מה "עצמי" ב"הגדרה העצמית"? אין לה הגדרה אוביקטיווית, הסביר הפרופסור למזרחנות, זה יכול לחול על ערביי יהודה ושומרון בלבד, או גם על ערביי ישראל, ואפילו על הפלשתינים שבממלכת ירדן. הרי מה, "השאיפות הרשמיות של הפלשתינים היו תמיד להשמיד את ישראל." ב"שינוי" זכה פורת להצלחה. אך לא ב"מרכז לשלום".

מה זה חשוב, שהוא סירב לחתום על המודעה של "המרכז לשלום"? שלשום בבוקר התעורר הפרופסור מן האוניברסיטה העברית לגלות את שמו ברשימת החותמים הראשונה.

עכשיו צריך פורת לא רק להודיע לתומכיו ב"שינוי" שלא שם אותו ללעג חלילה אלא גם לבחון בין החותמים מי באמת הסכים להימנות עליהם. דוד שחם מהמרכז לשלום התנצל. שטעות לעולם חוזרת, וזה מקרה קטן ומצער שאינו מעיב על כ־200 השמות האחרים.

טדי קולק, פן אחר

ב"עירך", שיצא בקרוב מטעם "יד בן צבי" ויוקדש להתיישבות חומה ומגדל, ראיין צבי צמרת את טדי קולק. שכן אחד הפרקים המרתקים בחייו של ראש עיריית ירושלים הסמבטי, דן בעליית קיבוץ עין־גב על הקרקע ביולי 1937. הציונות רצתה אז לקבוע עובדה גמורה לפני פרסום דו"ח ועדת־פיל שהמליצה על הקמת מדינה יהודית לצד ערבית בארץ־ישראל. החשש כי כל מזרח הכינרת יישאר ערבי המריץ את ההתיישבות שם. כך קמה עין־גב.

קולק העלה זכרונות למכביר. על אחת חנה ארלשטיין שהסתירה את הריונה כדי שלא ימנעו בעדה מלהתיישב בקיבוץ המבודד, ובסופו של דבר נהרגה תוך פיקוד על עמדה קרובה ב־1948, ושימשה מקור־השראה לפסלה של חנה אורלוף "אם ובנה", ועל בעיה השמעת אקסואלית, חברים רצו כספים לבלות חופשה מרוחקת בירושלים ובתל־אביב שהיו אז כמו הוליווד, אך לנוכח המצוקה החמרית השיב תדי בבהינת — סגה, בינבאל, כמו־קמא הדד־בוד הקרובים כבר הייתו?

טדי קולק היה שותף לפיתוח יחסים טובים עם ערביי הסביבה. הרופא היהודי שירת את כולם. כשנגנבו בגנות — החזירו. ערב מלחמת העולם השנייה התנהל בעין־גב ויכוח אם להיענות להצעת ערביי המקום להקים ענף משותף להברחות־גבול. טדי קולק הציע להצטרף להברחות המאורגנות עם הערבים, אך אסיפת הקיבוץ הכריעה בעד שמירת החוק.

"חשבתי שמי שיושב על הגבול ולא מנצל את כל האפשרויות ונדבק לעקרונות מוסריים יפים לא מקדם את ענייני המקום. הדבר העיקרי שקבע בשבילי היה קידום העניינים שלנו," הסביר טדי קולק. "אי אפשר היה במעט להעלות יהודים בדרך אחרת... נראה לי כי אנחנו לא צריכים לעשות את עבודת המשטרה הבריטית ולהצטרף למלחמתה נגד ההברחות... אם נהיה באיזו שהיא צורה שותפים בכל להבריח — לא כסף אבל דברים אחרים: נשק, יהודים ועוד דברים... חשבתי כמו כן כי התנגדות להברחות היא תפישה לא מבוגרת. אמנם יפה מאד ומוסרית אך תמימה מדי". עין־גב נשארה מחוץ למשחק.

מתפייסים, מתפייסים

יוסי שריד אינו סולח לגאולה כהן את הצעתה לשדר את השב"כ משמאלנים, אבל הורים שהכריז עליה הלך התפוגג. כשחולה, רצתה מאד לבקר בבית החולים, אבל חששה שמא יתפרש צעדה כתעמולה, או חלילה יכעיס ויזיק לבריאותו, ולא התקרבה. אחר כך הם שיתפו פעולה חרישית בבחירת מבקר־המדינה ובמהלך האוסר על ח"כים להתפרנס מן הצד. מנגד ראש על הזל לזולוף ביניהם.

אלא שאנשים במצב של חרם אינם מסוגלים לבטלו. מנגד ראש עדיין אינו סגנית לאמירת שלום. שיתוף־פעולה מרוחק אינו עדיין שיווה. מי שמסייע להם להתפייס היא תוכנת הרדיו "גלי צה"ל". שניהם הוזמנו להגיש את תכנית הבוקר של התחנה בט"ו בשבט, יום הולדתה של הכנסת. הבוקר ברדיו אינה פוליטיקה, שם אי אפשר לשתף פעולה תוך כדי "ביזוף", ולפיכך מעתה ואילך ההתפייסות שלמה.

ראש השנה לאילן בשנת שמיטה

מאת הרב שלמה גורן

מעמד מיוחד יש השנה לראש השנה לאילן, משום שנת השמיטה. השנה לשמיטת האילן מתחילה בט"ו בשבט, בניגוד לשנת השמיטה לתבואה ולירק המתחילה כרגיל באחד בתשרי. הלכה זו מסבכת את בעיית השמיטה, מכיוון שהפירות שפריחתם תתחיל לאחר ט"ו בשבט השנה, דינם כפירות שביעית עד הקיץ של השנה הבאה, שנת תשמ"ח.

במקומות רבים מזהירה התורה על חובת השבתת הארץ בשנת השמיטה, תוך הדגשה מיוחדת שמצווה זו ניתנה במעמד הר סיני, ככתוב:

"וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור... כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ בשנה השביעית". עונשי גלות וחורבן כבדים מטילה התורה בעוון אי השבתת הארץ בשנה השביעית, ככתוב: "ואתכם אזרה בגויים והריקותי אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה" (ויקרא כ"ו ל"ג־ל"ה). ובסוף דברי הימים ב' מפורש שעונש זה התבצע בשבעים שנות הגלות של עם ישראל בבבל.

לשנת השמיטה שתי מטרות: [illegible] בשני סוגי השמיטה: שמיטת [illegible] ושמיטת כספים. הראשונה מטרתה השבתת עבודת האדמה אחת לשבע שנים, והפקעת הבעלות הפרטית בשנה זו מתנובת השדה ומפירות האילן. השנייה יעודה הפקעת החובות הכספיים שבין אדם לחברו אחת לשבע שנים, ככתוב "מקץ שבע שנים תעשה שמיטה. וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגוש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמיטה לה'" (דברים ט"ו א־ב). אין זה מורטוריום במובן המקובל של דחיית המועד של פרעון החובות, או פריסת הפירעון לזמן ארוך, כי אם ביטול גמור של החובות.

מצינו אזהרה מיוחדת וחמורה, שלא נימנע מלהלוות לעניים לפני שנת השמיטה מחשש של אובדן החובות, ככתוב: "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמור קרבה שנת השבע שנת השמיטה ורעה עינך באחיך האביון ולא תיתן לו, וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא. נתון תיתן לו" וגו' (דברים ט"ו ט').

[illegible]

שתי השמיטות [illegible] השוויון הסוציאלי בין המעמדות, בכך שבשנה השביעית יד כל אדם שווה בתנובת השדה, ובביטול כל השעבודים הכספיים שבין אדם לחברו. ואין צריך לומר שנת היובל, שכולה קודש לחירות האדם ולשוויון אנושי.

על אף חומרת העונש שמטילה התורה על עבירות שביעית, שמטרתה הנהגת שוויון סוציאלי, נמנעו לכאורה הנביאים מלהתריע על עבירות אלה, פרט לרמז אחד בספר ירמיהו ובספר נחמיה. בירמיהו (י"ז ד') נאמר "ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך" — ופירושו על־פי רש"י "על כרחך תשמט ארצך את אשר לא שבתה בשבתותיכם, שאמרתי לכם ושבתה הארץ שבת לה'. ובך אנקם מחמת נחלתך אשר נתתי לך שלא עשית רצוני להשמיטה". לנבואה זו של ירמיהו מכוונים הדברים בסוף דברי הימים ב' הנ"ל — "למלאות דבר ה' בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את שבתותיה" וכו'. כי פרט לנבואה זו אין בספר ירמיהו כל התייחסות למצוות שמיטת הארץ. מכאן התחילה לתרגום יונתן, שאינו מפרש את דברי ירמיהו הנ"ל על שנת שמיטה.

בספר נחמיה (י' ל') מפורש שעולי בבל כרתו ברית ובאו באלה ובשבועה "ללכת בתורת האלקים אשר ניתנה ביד משה עבד האלקים ולשמור ולעשות את כל מצוות ה' אדונינו ומשפטיו וחוקיו". בין שאר המצוות הכתובות בברית התחייבו בני ישראל לשמור את שתי השמיטות גם יחד, שבת הארץ ושמיטת כספים, ככתוב שם (י' ל"ב): "ונטוש את השנה השביעית ומשא כל יד". ונטוש את השנה השביעית — היא שביתת הארץ. ומשא כל יד — היא שמיטת ההלוואות.

ר' יהודה הנשיא הציע להתיר איסורי שמיטה

השבתת האדמה והפקרת הפירות בשנה השביעית העיקו מאד על עם ישראל, ביחוד לאחר חורבן הבית, כאשר השלטון באר"י היה נוכרי וחייבו את החקלאים לשלם ארנונה שנתית מן התבואה גם בשביעית. החקלאים שומרי שביעית לא יכלו לעמוד בכך והושלכו לכלא. כמו שמצינו בתלמוד בבלי (סנהדרין כ"ו א'): משרבו האנסין גובי הארנונה, הכריז ר' ינאי צאו וזרעו בשביעית כדי שיהיה להם ממה לפרוע את הארנונה למלך.

במאה השנייה לספירה היה מצבם הכלכלי של היהודים בשנת השמיטה חמור כל־כך, עד שר' יהודה הנשיא ביקש להתיר לגמרי את עבודת האדמה בשמיטה. ר' פנחס בן יאיר התנגד להצעתו ורבי נמנע מכך. כמו שמסופר בתלמוד ירושלמי במסכת דמאי (א' ג'): רבי (הוא ר' יהודה הנשיא) רצה להתיר שמיטה. עלה אליו ר' פנחס בן יאיר, ושאל אותו ר' יהודה הנשיא מה אפשר לעשות כדי שתהיה לציבור תבואה לאכול בזו השנה? השיב לו ר' פנחס בן יאיר: יש מספיק עשב בשדות לאכול. כגון עולשין הגדל בשדות. וסבר רבי כי אולי לא הבין ר' פנחס בן יאיר את שאלתו, ושאל אותו שוב: מה מצב התבואה? השיב לו שוב: העולשין יפות. והבין ר' יהודה הנשיא שאין הוא מסכים עמו להתיר עבודת האדמה בשביעית.

למרות זאת עודד ר' יהודה הנשיא את החורשים והזורעים בעבירה בשביעית, כמו שמצינו בירושלמי במסכת תענית (ג' א'), שאם היתה עצירת גשמים, כשם שמתריעין, מתפללים ומתענים לירידת הגשמים בשאר השנים, כך לדעת ר' יהודה הנשיא מתריעין עליהם בשביעית, מפני פרנסתם של עוברי עבירה החשודים על עבודת האדמה בשמיטה.

אולם לא כל היהודים נכנעו ועבדו בשביעית. רבים עמדו בניסיון ולא עיבדו את אדמתם בשמיטה; הם שילמו ארנונה למלך או הלכו למאסר. חכמי המדרש העניקו לשומרי נפש אלה תואר כבוד "גבורי כוח", שרק מלאכי השרת זוכים לו.

הצגות תיאטרון הלעיגו על שומרי שביעית

שמיטת הארץ והפקרת השדות בשנת השמיטה שימשה לשונאי ישראל נושא להצגות תיאטרון הומוריסטיות, ששמו את היהודים ללעג ולקלס. כמו שמצינו במדרש רבה איכה (ג' ה') על הכתוב "הייתי שחוק לכל עמי" (איכה ג' י"ד), וכתוב "ישיחו בי יושבי שער" (תהלים ס"ט י"ג) — אלו אומות העולם שהן יושבין בבתי תיטריאות ובבתי קרקסיאות. מאחר שהן יושבין ואוכלין ושותין ומשתכרין הן יושבין ומשיחין בי ומלעיגין בי. מכניסין את הגמל לטיאטריאות שלהן והו[illegible] חלוקין שלו עליו והן אומרין: אלו לאלו על מה זה מתאבל? והן אומרין: היהודים הללו שומרי שביעית הם, ואין להם ירק ואכלו חוחים של זה, והוא מתאבל עליהם.

נראה שכל עוד היה בית המקדש קיים ועם ישראל ישב על אדמתו בריבונות יהודית ועם תשתית כלכלית לאומית, יכולה היתה המדינה להיערך מבחינה כלכלית, לאגור אמצעים ולהקים מפעלים חלופיים להתפרנס מהם בשנת השמיטה. וכמו כן חסך כל יחיד מזון וצידה לשנה זו שאין בה חרישה וזריעה, קציר ובציר. התארגנות זו גם התבססה על איסוף כללי של פירות האילן לאוצר לאומי, הוא אוצר בית דין, לשם חלוקת מזון לנצרכים. לקראת שביעית שרתה ברכה בתנובת השדה ובפירות הארץ. כמו שמבטיחה התורה "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו וציוויתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים" (ויקרא כ"ה כ'). לכן מתאר יוסיפוס פלביוס בספרו "קדמוניות היהודים", ספר ג' 280, בצבעים ורודים את שבת הארץ בשנת השמיטה. הואיל וספרו מיועד לקוראים נוכרים, משתמע ממנו שגם הנוכרים היו יכולים להבין ולקבל את שמיטת הארץ אחת לשבע שנים. כפי שהוא מסביר: "בשנה השביעית נותן הוא לארץ מנוחה מחרישה ומנטיעה כדוגמת המנוחה מעבודה ביום השביעי. שציווה גם עליה. ומה שתוציא הארץ מאליה יהיה לשימוש משותף לכל מי שירצה".

הבעיה הקשה התעוררה עם חורבן הבית השני, כשלא נותרו כלים לבנות תשתית כלכלית משותפת לשנה שלמה. ומאידך גיסא, הרומאים לא התחשבו בהשבתת עבודת האדמה מרצון. הם דרשו כרגיל את הארנונה ושאר המסים הרבים שהטילו על היהודים. רק או שאלו אם אין מקום להתיר את איסורי השמיטה מכל וכל.

אל השקדיות הפורחות בנחל מיצר

מאת אלי אלעד

שילוב של עדרי צבאים המהלכים על גבי המדרונות הנשקפים אל נופי הירמוך, בינות לעצי יער־פארק מרשים, מרבדים של כלניות ושביל־מטיילים מסומן, הם חלק מהמכלול שמציעה השמורה היפה בדרום הגולן

תצפית על הכנרת ממצפה האון

אירוע הטבע המרכזי בשבוע שמירת הטבע אשר חל בט"ו בשבט, יהיה השנה הצעדה שמארגנת רשות שמורות הטבע יחד עם "הפועל" באזור שמורת נחל מיצר, שבדרום הגולן. צעדה זו מתוכננת לשבת ה־14.2, ואם תהיה שבת זו גשומה, תידחה הצעדה לשבת שלאחריה, 21.2. היא תעבור בעיקרה במסלול מגוון, שיציג בצד שפע השקדיות הצומח אחר בעיצבו ועל מדרונותיו של נחל מיצר, את הנופים הנשקפים אל ערוצו השוצף של הירמוך, שבימים אלה עוברות בו זרימות שטפוניות גדולות, ואל הערוצים המדרונות המתנקזים אליו. אלה הם רק אחדים מהמרכיבים הייחודיים של שמורת נחל מיצר, שרק בחלקה תעבור הצעדה.

כדאי מאוד לבוא לכאן בעונה זו של השנה, בחודשים הקרובים של החורף והאביב, כדי ליהנות מיופיו של האזור ומהמגוון שהוא מציג. גולת הכותרת העכשווית היא עדרי הצבאים, המתקיימים כאן במספרים גדולים יחסית ושכיום רגיל אין כל קושי לראותם גם בעין בלתי מזוינת. לשבוע שמירת הטבע המוקדש לנושא "אין חיות רעות", מתוכננים שורה של אירועים ובהם סיורים ללא תשלום וכנסים בכל רחבי הארץ, שבארגונם נוטלים חלק, בצד הרשות והחברה להגנת הטבע, גופי הטבע האחרים.

שמורת נחל מיצר המקיפה כעשרת אלפים דונם, נקראת על שם הנחל המצוי בלבה, שראשיתו במיצר ההרים הצר שנוצר כאן והוא חוצץ בין ערוציו העליונים. זו השמורה היחידה בגולן שרובה אינו בנוי מטלעי בזלת. רק בחלקה התחתון, סמוך לשפכו אל הירמוך, "חותך" הנחל שני דרגשי בזלת.

ייחודה של שמורת נחל מיצר — לבד מעולם החי שלה — ביער־פארק מרשים של אלון התבור המשתרע על פני כ־4,000 דונם, שהשתמר בה. יער זה צוין כבר על־ידי חוקר ארץ־ישראל גוטליב שומכאר, והערכה היא שבמאה הקודמת ובראשית המאה הנוכחית השתרע כאן היער הטבעי על פני שטח גדול יותר. בצד כביש המערכת אפשר להבחין בעצים גיאשים. לצד אלון התבור יש כאן מרכיבים אחרים של היער הטבעי ובהם עצי אלה אטלנטית, שקד קטן־עלים, חרוב, כליל החורש ולבנה רפואי. אל העצים מתלווים מטפסים כמו הבלבל השיח, ולולת מגובה, יערה איטלקית, אספרג החורש ופרסיון גדול.

רוב שטחה של שמורת נחל מיצר משתרע על גבי מדרונות המשתפעים בתלילות אל עמק הירמוך. אלה מכוסים צמחייה עשבונית הכוללת אשחר ארץ־ישראלי, קידה שעירה, מרווה ריחנית, כלך מצוי, והלבלוב מגובשש ורותם המדבר. מדרונות אלה יפים במיוחד בעונה זו של השנה, כשהם מציגים מרבדי כלניות ססגוניות ומקבצים של גבעונית הלבנון. במרס צפויות כאן פריחות של פרגת ארם־צובא.

בצד עדרי הצבאים שמציגה השמורה, כולל עולם החי זוגות של עיט ניצי וזוג העקב עיטי, משפחות של חוגלות, נמיות והעליזיים אחרים.

עדרי צבאים לרוב

הצעדה בשבת הקרובה אמורה להתחיל בכניסה לקיבוץ כפר־חרוב, שבדרום הגולן. למקום מובילים שלושה כבישים עיקריים: הכביש הוותיק והמפותל מאוד המטפס בסרפנטינות חדות מאל־חמה אל גב הרמה ומשם ק"מ אחדים עד לכניסה לכפר־חרוב. יהיה שילוט. הכביש האמצעי — הכביש החדש שטרם נפתח רשמית לקהל הרחב אך נמצא בשימוש של יישובי האזור ויהודי הגולן זה כשנתיים — מתפצל מהכביש המקיף את הכינרת מעט מדרום לעין־גב, לצד מטע התמרים, ומטפס סמוך מאוד למצוק הבולטת של הסוסיתא המתנשאת מעל לעין־גב, אל גב הרמה, שם פונים ימינה, עוברים דרך "המיצר", שנתן לנחל את שמו, עד לכפר־חרוב. הציר השלישי הוא הכביש המטפס מצומת כורסי דרך גבעת־יואב ובני־יהודה עד לצומת אפיק ומשם פונים דרומה (ימינה) לכביש האורך של הרמה.

אנו מטיילים בשמורת נחל מיצר עם סגן מנהל מחוז הצפון ברשות מנחם שני (43), יליד קיבוץ אפיק שבמה בשעתו עם החמישייה הראשונה שעלתה להתיישב ברמת הגולן מיד עם תום מלחמת ששת הימים והמתגורר כיום במעלות.

אורך תוואי הצעדה כ־13 ק"מ. בראשיתה היא עוברת על גבי המדרונות הרחמיים של נחל מיצר ואי אפשר שלא להבחין לאורכה באחת ההצלחות הגדולות — יש האומרים עודף הצלחה — של שמורת הטבע בארץ: עדרים עדרים של הצבי הארץ־ישראלי, שמספרם באזור זה גדל מאוד בשנים האחרונות והם נראים ללא קושי כשהם שועטים או מתגודדים על גבי המדרונות, ומוסיפים לשלווה הפסטורלית גוון ייחודי של תנועה וצבע.

כאן המקום להתייחס לנושא הצבאים. בספירה האחרונה של אוכלוסיית הצבאים המתקיימת בדרום הגולן ובמורדות הכינרת — נחל מיצר מהווה אזור מטוקדי קיומם — נמנו, להפתעתם של אנשי רשות שמורות הטבע, לא פחות מ־4700 פרטים של הצבי הארץ־ישראלי. ההפתעה היתה רבה מכיוון שבמהלך השנה החולפת, מאז הוחלט לאחר התלבטויות רבות ברשות שמורות הטבע להתיר ציד מבוקר (הטעון רשיונות מיוחדים לכל פרט של צבי נצוד) של צבאים בדרום הגולן, זאת כדי לצמצם את אוכלוסיית הצבאים, נקטלו כ־2000 פרטי צבאים. למרות זאת גדלה אוכלוסייתם בכ־1000 פרטים מאשר נמנו 3700 פרטים.

ההחלטה לגשת לדילול אוכלוסיית הצבאים בדרום הגולן נתקבלה הן על רקע הנזקים הנגרמים לחקלאות והן על רקע החשש שמחלת הפה והטלפיים — שקטלה לפני שנה את רוב אוכלוסיית הצבאים שהתקיימה ברמות יששכר שבגליל התחתון — תכה בכל עוצמתה גם כאן. בעקבות תוצאות הספירה, הוחל בגוף המקצועי העליון של רשות שמורות הטבע דיונים אם וכיצד להתמודד עם הבעיה. אחת ההצעות היא להרחיב את מכסי הציד ברשיון, אולם יש המתנגדים לכך וגורסים כי כושר הנשיאה של השטח טרם מוצה ויש לאפשר לטבע לעשות את שלו. מכל מקום, הבאים לשמורת נחל מיצר יכולים להבחין ללא קושי בעדרים של צבאים על גבי המדרונות. מעין אפריקה בזעיר אנפין.

אגב, בעיה לא פחות קשה של עודף הצלחה בשמירת טבע מציבה אוכלוסיית הנמרים המתרחבת של מדבר יהודה והר הנגב. שבה ראוי לעסוק בנפרד.

לטייל בשביל הכחול

בהמשך נפגש תוואי הצעדה עם גדר המערכת העליונה, המתמשכת מכאן דרומה, שלכל אורכה נשקפים כלפי מורד הרי הגלעד (שבתחום ירדן) וערוץ הירמוך. גדר זו והכביש הצמוד לה היוו את גדר הביטחון העיקרית עד אמצע שנות השבעים, עת הושלמה המערכת למטה, לאורך ערוץ הירמוך, והתמקדות מאז במערכת הבטיחה העיקרית. כלפי צפון נשקפים היטב ראשו הלבן של החרמון ומטגותיהם של התלים הבמיוחד תל פארס. לאחר כ־7 ק"מ נוטה מסלול הצעדה מערבה לדרך כבושה ולמעין חצי גורן חוצה את הכביש אל אחת מנקודות התצפית היפות והמרשימות ביותר של הגולן: מצפה האון. גם כאן, על גבי המדרונות התלולים הנגבהים אל הכינרת, נראים עדרי צבאים.

אנו זכינו באחת מחוויות הטבע המרשימות שמציע האזור בעונה זו של השנה: תצפית מקרוב אל להקת עגורים שמנתה כמה מאות פרטים, מסודרים לפי פלוגות ומחלקות על גבי שטחי המרעה של קיבוץ מבוא־חמה. זה שנים אחדות מגיעות לדרום הגולן, לימי החורף, להקות עגורים גדולות.

אנו מציעים שלא להסתפק במסלול הצעדה, שאיננו מציג את כל הנופים הייחודיים של נחל מיצר ודרום הגולן. מוצע לאלה שיבואו לצעידה וגם לאחרים שיפקדו את האזור בחודשים הקרובים, עד לחודש מאי לערך, לנסוע על כביש המערכת הצר המשובש פה ושם, החוצה את השמורה לאורך גדר המערכת העליונה ומדי פעם לעצור ולצפות בתמונות הנוף המרהיבות. כן אפשר לשלב קטע־הליכה ישנה בשביל מסומן בערוץ נחל מיצר. אולם לכך דרושים שני כלי רכב. ראשיתו של השביל המסומן בצבע כחול באזור "המיצר" שהוזכר לעיל, קרוב למצבה. סיומו בכביש המערכת, מעט לפני שהכביש חוצה את ערוץ נחל מיצר. מסלול זה, שאורכו כ־4 ק"מ, מתאים לכל המשפחה בהליכה נינוחה הנמשכת כשעתיים, ומציג את אחד הקטעים היפים והמאפיינים של שמורת נחל מיצר.

מומלץ גם לגשת לשמורת האירוסים של נוב. בשבוע שעבר עדיין נראו שם אחרוני הנרקיסים ובצדם ריכוזים קטנים של הנוריות, חלביות וכתמים בכחול־לבן של בירוניקה מזרחית. הבא בתור לפריחה הוא העירוני הצהוב ולאחריו, בסוף מרס־אפריל, מציגה השמורה את הריכוז היפה והגדול בארץ של אירוס הכינרת הפורח כאן בגושים גדולים של צבע, ויחד עמו ריכוזים גדולים של צבעונים. מומלץ.

א.ס.א. A.S.A
לימודים בארה"ב
יעוץ אישי וטיפול בהרשמה
ימים א', ב', ד' 19.00־16.00
שד' שאול המלך 35 תל־אביב
בית אמריקה חדר 1111
טל. 03-472707

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי – טבריה

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה לתוספת קומת מגורים בקומה ב' בגוש 17202 חלקה 38 בכפר־גין.

מהות ההקלה — תוספת קומה מעל המותר.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

סעיד א. חק — יו"ר הועדה

הבימה התיאטרון הלאומי
הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו
מקיימים בשבת 14.2.87 ב־11.00
מוספשבת

בהשתתפות:
■ סגן השר **רוני מילוא.**
■ **אמיל חביבי** – עורך "אל איתיחאד"
■ **מוחמד בכרי** – בהצגת "האופטימיסט" מאת אמיל חביבי בתיאטרון חיפה.
■ **ניסים עזיקרי**
■ **משה אשרוב** על הצגת היחיד "איינשטיין"
■ קטעים מהצגה חדשה **"עלילות מקס, מוריס ובלה, מורדוך הערבי וזבישק הסוס"** המועלית בבית לסין בשיתוף תיאטרון חיפה. ראיון עם הבימאי **מיקי גורביץ** והשחקן **סלים דאו.**
■ הגיטריסט – **קונסטנטין קנליס.**

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ד'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
בית היוצר לספר הטוב
חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

חברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ

הודעה בדבר הפסקת זרם החשמל

חברת החשמל מחוז ירושלים בע"מ מודיעה על ניתוק זרם החשמל ביום ראשון 15.2.87 משעה (8.00) עד שעה (11.00) בבוקר מעל האזורים הר"מ נווה יעקב, פסגת זאב, רמות, עטרות, גבעון החדשה, גבעת זאב, מחנה ראאפת, בית־אל, עטרת, נוה צוף, חלמיש, עפרה, מחנה רמונים, בעל חצור.

חברתנו מבקשת את סליחת ציבור צרכניה הנכבדים על ההפרעה שתיגרם להם כתוצאה מההפסקה אשר הינה הכרחית לביצוע אחזקה טכנית שוטפת בקווי חברת החשמל לישראל

"יהלום" – החברה לתחזור ופיתוח מתכות בע"מ
ת.ד. 2649 עכו – טל. 04-910685 04-912546

מכרז

לעבודות מיון ועיבוד גרוטאות עבור מפעלנו בעכו.

את טופסי המכרז ניתן לקבל במשרדי החברה בעכו בימים א' – ה' בשעות העבודה הרגילות, תמורת הסך של 200.- ש"ח אשר לא יוחזר.

תאריך סיור קבלנים יערך ביום 22.2.87 בשעה 10.00.
מועד אחרון להגשת המכרז הוא 1.3.87 שעה 12.00
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר ו/או כל הצעה שהיא.
יציאה לסיור ממשרדי החברה הנמצאים בכניסה לאזור התעשיה עכו דרום – מול קיבוץ עין המפרץ.

ממפעלי קבוצת כור

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל

עם סיום כהונתי
בת שבע השנים
בתפקיד יושב־ראש
הועד הציבורי
של לב"י,
ברצוני להודות לכל אלה
אשר עשו במלאכה
ולכל התורמים אשר נתנו
כתף לפעולות הקרן.

ישראל סחרוב

היום יותר מתמיד –
לב"י תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

هكذا عن الأصل

2

תרבות וספרות

גנסין: הקשר־הספרות והקשר־החיים

אורי ניסן גנסין/מחקרים ותעודות
בעריכת דן מירון ודן לאור
סדרת קבצים לחקר הספרות העברית
מוסד ביאליק, 434 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

אותם קוראים הלכודים בקסם דמותו או אישיותו של אורי ניסן גנסין, אף יותר מאשר בקסם סיפוריו, או יותר נכון נוטים לראות את סיפוריו כמעין ביטויים או אף נספחות לקסמו של הסופר העברי המופלא מראשית המאה, יתחילו את קריאת הכרך הזה של "מחקרים ותעודות" מסופו, מן החטיבה המוחתמת אותו שהיא חטיבת זכרונותיה של צילה לוין־דראבקין על אהבת־נעוריה גנסין וחמישה פרקי־זכרונות (שנוסף להם מכתב אל מנחם פוזננסקי שנכתב בשנת 1952) מתורגמים מכתב־יד ביידיש ומלווים בהקדמתו של המתרגם, שלמה צוקר. הקוראים האוטוביוגרפיסטיים הללו יפיקו עונג שלם מזכרונותיה של מי שהתגלתה (על ידי מנחם פוזננסקי) כמחברת השיר "והיה כי ישוב מנודד" שהוא מעין שיאה של הנובלה המאוחרה שחיבר גנסין, בשנת מותו 1913, היא "אצל". שם, כזכור, מיוחס השיר לדינה ברבש, הגיבורה ונשית הראשית, או למצער אחת משלוש הגיבורות הראשיות, של נובלה זו. במשך שנים איש לא חשד בזיהוו של השיר הנודע לא באמת מפרי עטו של גנסין, היותו עיבוד שיר "אותנטי" שנשלח אליו על ידי נערה מאוהבת. גם המחברת, אותה נערה מאוהבת, לא ידעה זמן רב, וזמן רב עוד יותר לא קראה, את הנובלה שבה יוחס שירה לאחת הגיבורות — ועוד יותר תוך מה שהיא רואה כסילוף דמותה שלה הנכפשתה. אף שלא כל קורה של צילה לוין הם קורה של הגיבורה הספרותית דינה ברבש, ויתכן שבמודע ביקש גנסין לשקפה דווקא בדמות השולית של צילי.

היזכרותה לדעת מה המעשה שעשה גנסין בשיר ששלחה לו, ויתר על כן בדמותה שלה בכלל כפי שנתמנה אל־נכון בנפשו, גרמה צער גדול לצילה לוין שאחרי הגירתה לאמריקה נעשתה למשוררת יידיש ידועה למדי. זה כעין כתם על זכרו של גנסין שעמד היה בלבה בכל ימי חייה, שעברו עליה בעד־מות ובכבוד לצד בעל וילדים, אך בכל משכם שאבה תעצומות מזכר אהבת נעוריה החד־פעמית, האהבה הדר־מנטית המחוללת שנקרתה לה.

"לאהוב את גנסין היה כמו להיות מאוהבת בבלתי־אפשרי", היא כותבת ומאריכה בתאורו של המשורר המלאכי־נטיכי. בתאור העושר המסתורין של אישיותו הכובשת שנשים רבות סגדו לה, ואף בתאור התחבולה שחיבלה כדי לבלות לילה אחד במחיצת אהובה בטרם תיסע לאמריקה להצטרף שם לבעלה.

כל הדברים הללו הועלו על הכתב בשנת 1945, כארבעים שנה לאחר ההתרחשויות, אך התאור חי ומרגש מאד, מה שאפשר ליחס לא רק למלאכת הסופרים של צילה דראבקין, שכבר כתבה סיפור על נושא אהבתה לגנסין, אלא גם לאותנטיות המחוללת של התענגות הזאת, לא רק היחידה בחייה אלא כזאת שלא כל אשה זוכה בה, בלשון המעטה. הזכרונות הללו יעצימו אל־נכון את מיתוס האישיות של גנסין שנבנה כבר מן המאמרים האחרים שנכתבו עליו ואפשר גם שהם, הזכרונות המסוימים הללו, יחזקו את טועני הקריאה ה"אוטוביוגרפית" שהרי צילה דראבקין מציגה את עצמה כאן, ובאמינות גמורה, כדמותה של האשה המפתה, ה"אשה־עופר" שלכאורה היא דמות ספרותית טהורה ב"אצל" וגם בנובלות הקודמות של גנסין. על פרשת היחסים הללו בכללותם, לרבות שאלת השיר של צילה־כידי גנסין־לצורכי הנובלה שלו, והנגוהות המאוחרות על כך, מרופסות כמה אירוניות הנר־ליימי־סיות לעילא ולעילא, מתחום הדיאלקטיקה הדינמית שבין "הספרות" ו"החיים", שבפנים אחדות שלה מטפלת מסתו של דן מירון בכרך, וכמו לנגד עינינו נוצרת מעין נובלה נוספת, לארכתובה הפעם, כאת אורי ניסן גנסין ("אצל" או "לאחר" יכול להיות שמה).

עוד יותר, בבחינת מבוא לדיון בחטיבה שהנה עד ניגוד של הכרך, שצילה דראבקין הרושמת את זכרונותיה, האשה הזקנה המתרפקת (אך בעצם זאת לא המלה) על אהבת נעוריה הסוערים, היא גם בעלת חוש ביקורתי לגמרי לא רע. זה מתגלה במכתבה למנחם פוזננסקי שהיה יוזם הזכרונות הללו שלה על גנסין. היא כותבת לו את דעתה על "אצל" שאליו התוודעה בתרגומו לידיש, שנים רבות אחרי שהתרגום הופיע, והספר נכתב בכלל. אין היא נלהבת ביותר מן הספר והיא יודעת יפה להעמידו בהקשרו הספרותי וההיסטורי, בהיותו ביטוי לאפנה ספרותית מסויימת של זמנו — היא עומדת אף על זיקתו לסופר הפולני פשיבישבסקי שעליה מעידה גם התוקעת רוח שיינפלד במאמרה בקובץ על הנשים ב"אצל" ואף בהפלגתה באמרה ש"אין דמות חיה אחת" בסיפור כולו אפשר למצוא טעם. אם גם לבכוונתה להוציא מכלל דמויות חסרות־חיים אלא דווקא את דמותה של צילי אפשר ליחס פניה אישית. בכללו של דבר, אין ספק שהיא לא היתה מסכימה להעניק ל"אצל" מעמד בכורה ביצירת גנסין, ובבוק גמור. ודאי שאפשר להסכים עם דן מירון הרואה ב"בטרם" הישג רב בהרבה מזה של "אצל".

והנה כל מסתו של דן מירון בכרך זה, בלי כל ספק המסה המרכזית בו, הן מבחינת אורכה (היא תופסת למעלה משליש מן הספר כולו) והן מבחינת עיונה, מכוונת כנגד אותם קוראים שבהם דובר תחילה, אלה שימשכו קודם־כל אל קריאת הזכרונות האישיים על גנסין. הוא יוצא כנגד הקריאה ה"אוטוביוגרפיסטית" של כתבי גנסין, הן משום שאין זו קריאה נכונה בעיקרה, והן משום שזו קריאה מדללת ומסלפת מעיקרה. "בניגוד לדעה", הוא אומר, למשל, ביחס לסיפורים המוקדמים של גנסין (עמ' 320), "הרואה בגנסין סופר 'אוטוביוגרפי' בעיקרו, בולט בסיפוריו אלה העדר הכוונה לעצב דמויות המבוססות ישירות על נסיון החיים של המחבר כסופר ולתת ביטוי ללבטיו כאמן או כיוצר ספרות בשפה העברית" (אני מציין שחל כאן שיבוש קל או פליטת־קולמוס והכוונה היתה למתנב "המחבר כאדם" במקום שכתוב "המחבר כסופר"). ובדברי הסיכום למסתו הארוכה מטעים דן מירון את התפקיד שהועיד לה כ"בלם. או, לפחות, אמצעי איזון וסיוג לכל פרשנות שתרגיש בסיפורים רק את האספקטים המימטיים או הפסיכולוגיים. באותה מידה היא תבלום ותאזן את הפרשנות החותרת להצגה בלע־דית של יצירת גנסין כפרווה 'אימפרסיוניסטית' או 'לירית' או 'פיוטית'" (עמ' 367).

במקום שהביקורת הקודמת, ורוב הקריאות הקודמות, הציגו גנסין ביוגרפי, או לירי־אימפרסיוניסטי וכו', מבקש דן מירון, בכיר חוקריו ברורות האחרונים, להציג את גנסין הסופר, ואף את גנסין הליטראט. החיבור "החיים באפו של הצבוי" (על פי ציטטה מתוך "אצל" העומדת כמוטו לחיבור), מציג את גנסין השוזר את יצירותיו לתוך רשתה ארוכת הישג של הספרות העברית והכללית — ביחוד זו האחרונה. מירון מתחקה אחרי מה שהוא מכנה "ההקשר הספרותי" של כתבי גנסין, במובן מסויים של המושג הזה, השונה למדי ממובנו הרגיל. כוונתו לכל אותה "ספרותיות" שגנסין הפעילה במודע בסיפוריו, כשהוא שואב אותה מכלל השכלתו הספרותית, מיצירות בנות הזמן ומיצירות־מופת היסטוריות, ואשר לשם הפעלתה נדרש לכל האמצעים של התייחסות והרמז והזיקה בכלל שיכולה יצירה ספרותית להתייחס בה אל יצירה אחרת. וכך שוקד מירון את האמצעים הללו אחד אחד, לסוגיהם ולתפקידיהם: למן הציטטה על סוגיה דרך הפארודיה אל האנאלוגיה על ריבוי צורותיה, הכל תוך ניתוחים הדוג־מת. תוך שהוא מתמקד על מהדורת גנסין החדשה (שהוכנה בידיו ובידי ישראל זמורה) הוא פותר עשרות רמזיות ליצירות שונות מספרות העולם ומן הספרות העברית: מגלה את ביאליק מצטלב עם המרוזם בפסוקי "בטרם", מפרש את הרמז ל"פאוסט" ב"אצל" וכיו"ב — מפגן מרהיב של ארודיציה רבת־כיוונים שלכמותו (ולכמוה) למדנו לצפות אצל דן מירון. הוא מצליח, בלי ספק, לשכנע את הקורא, ואפילו את ה"אוטוביוגרפיסט" הנגוש ביותר, בהיותו של גנסין איש־ספרות בכל רמ"ח אבריו, ספוג בספרות העולם ונזקק למיטב כליה מימים ימימה, ומעל לכל לפארודיה ולציטטה.

במשך כל התהליך הזה של השכנוע עולות תובנות מפעימות, פה ושם עולה אנאלוגיה המבטיחה בלי ספק הרבה לחוקרי העתיד — כגון אנאלוגיה בין גנסין לג'ויס כפארודיסטים של האודיסיה ואני רואה כבר בעיני רוחי את העבודה הקרויה "ג'ויס וגנסין: הגיבור התועה כאודיסאוס", הנפתחת במלים: "כפי שכבר העיר דן מירון בחיבורו וגו'", ובכלל עולה ומתעצבת דמותו של גנסין כסופר בינלאומי, רב גדול במיוחד ורב־קישורים ברשתה האדירה של ספרות העולם. רק זעיר פה זעיר שם מתגנב איזה חשש ללבו של הקורא המתרשם שגנסין זה הרחוק מרי מגבלותיה של הספרות העברית בת־הזמן ומאפשרותיה המיוחדות,

> דן מירון מצליח במחקרו לשכנע את הקורא, כי מעבר להיבט האוטוביוגראפיסטי, אורי ניסן גנסין הוא איש־ספרות בכל רמ"ח אבריו, ספוג בספרות העולם ונזקק למיטב כליה — כשהוא שואב את השראתו מכלל השכלתו הספרותית, מיצירות בנות־הזמן ומיצירות־מופת היסטוריות.
>
> מחקרים אחרים בספר, ובכללם של דן לאור, עוסקים בהיבטים המגנוניים של הכתיבה הגנסינית, במקורות ההשפעה מהם ינק, ובניתוח סיפורים כמו "אצל" ו"בגנים".

שהוא נעשה "מירוני" מדי, אפילו קלאסי מדי, ודאי קלאסיציסטי מדי. יתכן גם שתוך כדי כך מעמדו נתגדל מעבר לכל מידה, עד שגנסין — הסופר המינורי הגדול — איבד את ממשותו. כדאי, אישא, לתת את הדעת על ההקשר הספרותי במובן הפשוט יותר, שאליו אין מירון מכוון כמעט להתייחס במסתו הגדולה, זה ההקשר של אופנת הכתיבה הסימבוליסטית־דקדנטית פוסט־רומנטית שבהקשרה פעל גנסין. אין ספק שהשפעת הסופר פשיבישבסקי, שאליו מתייחסת רות שיינפלד במאמרה (וכאמור, גם צילה דראבקין מעידה עליה), עשויה להסביר את עולמו של גנסין אולי לא פחות מאשר ההתייחסות של גנסין אל ביכם או אל הגמרוס. יתכן שפן שלם של הדקדנטיזם האגמנטי־כל האווירה ה"שטנית", המלנכוליות־האבודה שבה שר־ויים גיבוריו, מקורה ברומנים הקיטשיים של הסופר הפולני, אותו הנשים האליל האוונגארד של תקופת "סוף המאה", שכיום איש אינו קורא עוד בכתביו. הרבה משותף בין הרומנים של "סטאך הגדול" (כפי שכונה פשיבישבסקי) לבין הנובלות של גנסין — וביחוד האיפיון של האשה בנובלות אלה חב הרבה ל"אשה־שטן" נוסח פשיבישבסקי ובעצם בנוסח כל הספרות של תקופת הדקאדנס שגנסין היה נציג בולט שלה בשפה העברית. את "האשה נוסח גנסין" יש לחפש בתוך הטיפולוגיה שערך חוקר דוגמת מאריו פראץ בספרו הגדול על "האשה, השטן והבשר בספרות הרו־מנטית" (ידוע במיוחד בשם המהדורה האנגלית "הגסיסה הרומנטית"). אכן, קודם שאנו מציגים את גנסין כאיש ספרות קלאסיציסטי, עלינו להזהר בו רומנטיקן מאוחר אפייני. אך את כוונתו הכללית של דן מירון להרחיק את גנסין מן המגבלות של הקריאה הביוגרפיסטית יש, בלי ספק, לשבח.

כמה מאמרים נוספים בקובץ עולים בקנה אחד עם כוונה זו. עבודתו של העורך הנוסף של האוסף, דן לאור, העוסקת בכתיבתו הביקורתית של גנסין, מרמזת על כיוון דומה של הענקת תעודה קלאסיציסטית לגנסין. לאור מגמה, על פי כתיבתו הביקורתית הדלה כל כך (מבחינה כמותית) של גנסין, להראות מעין ארס־פואטיקה המתפתחת בכתיבה האמת, מעין "ביסוס מוקדם של כמה הנחות יסוד שהתקיימו, בצורה זו או אחרת, ביצירתו האמנותית". לאור מבקש להציג את דיוקנו של גנסין המבקר כמי שהולך ומשתחרר מכבלות התפיסה ה"ריאליסטית" של הספרות, האופיינית לביקורת הרוסית מבית מדרשו של בילינסקי (שראה בגוגול "ריאליסט"), ומגיע לידי הבנת האוטונומיה של היצירה הספרותית וחוקיותה המיוחדת לה, תגשמנה רק לכלליה. שוב, הנסיון נעשה ברוב דעת וטעם, ואתה מתפעל למקראו — אך נדמה שיש מקום גם לספקנות מסויימת בשיפוט כלל נסיונות זה של הפיכת הסופר העברי לקלאסיציסט ו"איש־ספרות" גמור.

גם את המאמר הפותח את הכרך, קטע מתוך עבודה נרחבת יותר שכה מתכוון מחברו, איתמר אבן־זוהר, לבחון את הדגמים הרוסיים של הפרוזה העברית של ראשית המאה, אפשר לבחון מבחינת התייחסותו המהותית למסתו המרכזית של דן מירון על ההקשר הספרותי של גנסין (אף שאין כמדומה כל זיקה של ממש בין שני החיבורים הללו). גם אבן־זוהר, כדן מירון, מקבע את גנסין בראש כבתוך מערך ספרותי מסויים. אבן־זוהר בוחן כמה תהלולות טכניות בנסיון בבניית הדיאלוג בעברית, על פי דגמים רוסיים, ולאו דווקא מפורסמים או "קאנוניים". בגרוק מעלה אבן־זוהר את הטענה הכללית שלאו דווקא הסופרים הידועים עוד כיום, או ה"גדולים" בעינינו, הם אלה בעלי ההשפעה המרכזית על הסופר הקורא את הספרות בת־זמנו. ההשפעה עשויה לבוא לעתים מכיוונים שוליים וזוטרים ביותר (בעינינו) גם על סופר שהוא גדול (בעינינו). גנסין מדגים טענה זו לא רק מבחינת התוכן, אלא גם מבחינת הטכן, כאמור. הרבה מן האווירה שלו בכל שניתן להכליל, משותף לכתביו ולכתבי קיטש רבים של הצפיה הדקדאנס האירופי, הנאסטרי הרוסי בפרט. אגב, הרבה אצל גנסין מעלה בדעתי את סיפוריו של ברונו שולץ — גם הוא יורש הדקדאנס המרכז־אירופי הזה, על דמות האשה השטנית המגולית לו, על הנהייה לפריקת־העול הפאגאנית־ניטשיאנית (ביחוד הסיפור "בגנים" עשוי לשמש מקור להשוואה עם סיפורי שולץ אחדים) אך לא רק הוא.

יש לתמוה על שהעורכים בחרו לפתוח את האוסף במדור ה"סוגיות" העוסק ברובו בהיבטים המגנוניים של הכתיבה הגנסינית. ודאי שהיבטים אלה הם חשובים ביותר, וודאי שבהם צפון גם סוד החומה ההוצצת בין הקורא העברי בן ימינו לבין גנסין. מכר אחד שלי, לאחר שקרא כמה עמודים של גנסין, אמר שהוא יהיה מוכן להוסיף לקרוא, אך רק לאחר שיתורגם לעברית! הולצה מסתירה מסכת מרתקת של פאראדוכסים מגנוניים, התהפכות לשוניות ואף תורן־לשוניות, שבהולם ראוי לעמוד עליהן, ועדיין הן מוכנות להערה כוללת. אין גם ספק שעבודות דוגמת "צירופים אדוור־ביאליים כמארגנים מגנוניים של זמן ומקום בסיפורי גנסין" (מאת מאיה פרוכמן) מרימות תרומה חשובה להערה כוללת שכזאת, ואי אפשר בלעדיה. מצד שני ספק אם עבודות פרטניות חשובות שכאלה מקומן באוסף כזה של חיבורים המיועדים לקורא הכללי — נדמה שעבודה כזאת מיועדת למונוגרפיה שאמור לחבר, על פיה ועל פי הדומות לה, את החיבור הכולל המתאר את המגנון הגנסיני וקראה את סגולותיו או את הבחירותיו. רוב מאמרי החלק הראשון, חלקם חלקים של דוקטוראטים וכיו"ב, הם בבחינת חומרי־גלם של חיבור עתידי מאוחד מאד שכזה. יתכן שהיה מקום להביאם אף באוסף מחקרים שכזה, אך למה לפתוח בהם ולהרתיע מיד את הקורא?

(סוף בעמוד 7)

אוגוסט רנואר, "מתרחצות" (1908) — בתצלום — היא אחת משתי יצירות אימפרסיוניסטיות חשובות שנתרמו באחרונה לאוסף מוזיאון תל־אביב. התמונה השנייה היא "דיכרי־סוס" (1905) מאת מוריס פלאמנק. שתי היצירות נתרמו מעזבונו של מאכס בודנר, ניו־יורק, והן מוצגות עתה לראשונה במסגרת האוסף הקבוע של המוזיאון.

אחרי ההתמסרות

שירת חבצלת
מאת חבצלת חבשוש
בהוצאת יחיאל חבשוש, תל־אביב 166
ע', 1986

מאת איל מגד

לתגובה על "שירת חבצלת" נלווה איזה טעם של "טוב יהודה"; שלא בשירים־לעצמם עסקינן, אלא בעיסקת חבילה: או השירים עם הפרשה — פרשת "ההתמסרות", המכתבים לפנחס שדה — או בכלל לא. אפילו דודה של חבצלת, יחיאל חבשוש שערך והוציא לאור את הספר, חוטא בכך. מצד אחד הוא מסמן אצבע מאשימה כלפי שדה בהקדמה לספר, ומצד שני הוא

חבצלת: רגישות טבעית.

טורח להוכיח, בבכתב למערכת הנלווה אל הספר, שחור חבצלת המפורסמת ב"התמסרות". והוא אף איננו מניח לנו להתרשם מהשירים כפי שהם לפני שהוא מקדים מבוא שעיקרו מוקדש לפרשה שבזכותה התפרסמה המשוררת שאיבדה עצמה לדעת. בהבלטה זו של הקשר בין חבצלת לשדה, תוך כדי ההתהלות בשמו של שדה, כדי למשוך תשומת לב לספר, יש יותר מטעם לפגם. שדה עצמו מכנה זאת "עלילת־דם", ואפשר להבין אותו. בשירים עצמם, אגב, יש רק רמז אחד ויחיד לכל העניין בשורה "שנות 1971 ואני ותה כמשל".

מחוץ לשערורייה, חבצלת חבשוש כתבה כמה וכמה שירים יפים וחזקים, והיתה יכולה להתפתח ולהיות משוררת מעניינת מאד. בהשירים שכונסו ב"שירת חבצלת" אפשר רק לנחש את ההתפתחות. בהיותם עזבון, הם לא עברו ניפוי מקצועי או עריכה, ורובם נשארו בהוקות ומוריגלם שיש לעבוד עליהם. נדמה לי, שאת המשפט האחרון אפשר לומר על רוב ספרי השירה שמתפרסמים בארץ, אך בספר זה, מפאת נסיבותיו, גם טמונה הבטחה שאין לטעות בה.

ההבטחה מתייחסת בעיקר ל־100 העמודים האחרונים. 60 השירים הראשונים הם ספר לעצמו, בשל "המהדק", שקשה להוציא מבעד שורות בודדות אשר יעידו על כוחה השירים השלמים, המפוזרים, מרובים בעת. יש בהם מבטיבם של יונה וולך. ולרת, לאה איילון או סקסטון הדוקה. יחד עם הרושם, שאולי המשוררת לא קראה אף אחת מהן. היא כאילו מערבבת, בלי להותיר סימן לכך, את כשרונן של משוררות אלה ברגישותה הטבעית — והוציאה תחת ידה שירים מפתיעים בשלמותם, רק שיר מבוסס בשלמותו ידי־גים ואת:

"כולי כי צוהבת שיר בכל והמזמר/ שיר צובע בקצב הבעין / צליח / בסרק אותם. / הוא תליף, האת תוחה אליה היא בתהלולוע הגו, לאני כאולת להודות. /מעשה שמותי בגם הגו/ מעשה בבית שורפו הודע/ מעשה לא ארכה לרוזיך באופרי כי אפי נגלות / מעשה לא ארכה להטת סריות בבירות הישרוחות/, מה היה יצוק מוזב בבשר שאינגו מגו/. מה יקר ברוח שאליה והא תם הוולך/, כווזה כמילוק מה שעשנו/. מה שעייך ושרת ומיך/, הרק הן בהבטחה שלך. / לאסור אותי בשגעון, לראות אש."

יש כאן מ"כתר התורה" של ולדה — "מעשה שמותי בגם הגר־.מה היה יצוק מוזב בבשר שאינגו מגר"; מהיאוש של אן סקסטון — "הרק הן בהבטחה שלך. לוכוד אותי בשיגעון, לראות אש"; מהייבור החוזר של לאה איילון — "ואני באולצת להודות.."; המפריעת הדרך הגלויה, המושפת, ההולכת עד הסוף של הולך, לטעמי. התכונות הטובות האלה נמנות כאן, ובשירים אחרים, באופן כזה, שנוצר הרושם כאילו חבצלת לקחה מהמיטב של משוררות אלה בלי להתיר מהמספירה שלהן.

היא לא מתיימרת להפוך למיתוס את סותתה להתאבד ואף לא עושה נסיונות בהתאברות — כמו אן סקסטון — והופכת אותם לשירים. בעקשי היא רוממת על העתיד לקרות, אבל בכל זאת רוממת — ותוערת הקץ המתקרב אין בה, בשל כך. צליל אחד של דוף "כעודי לא יכולתי שאת, מותה של החבצלת". היא איננה עושה מעצבה כהנת ואף עסק גדול מעטותה אין כאן. "היה היתה אשה קטנה וכה עיוורת". היא מסכמת בטעם לב. אחרי שהיא מופרת בקול רם: "מה בין כה וכה אני לוקחת/,ביניכם או מאמא /יש איתי ודאי לי. כך או כך/: לא יוצא מה להולך".

מותה הנפש המאוחטה אינם זמרי שירה לגישטיים אצל חבצלת, אלא רק קינה. הנה הוי "מאור כאור וחליתי בנפש/, מאור מאור רע זה היה/, מאור שנאתי מה שר־איתי". במות, אך לא "בלגישטיות". היא שונה תכלית שוני מולך או מסקסטון: "בה לעשות לנשמתי/,מה אומר לה שעת ערב./ הצפרים ששות לעוף, לא מדך איך מאורים / סכתא היתה נכישה צוזקים למהאה הזה,/ יו יו היתה צחוקה, כשאוכל כל כך רועש צועק / יללות. / מה לך נשמה שאת קשואה,/ מבין ללבך מסבך של קרה של מבוזה".

משוררת נבורת שהותירה בעם מרי.

אשר רייך / בכל המובנים

כבר אשר לא באתי בבית הזה,
בחשך הערה שמרתי בזכרוני
רק את מה שלא הבנתי. זה היה
לא מעט מחשך הזה שעברתי בילד נוטה,
כל שבעת הגלים התכבדו בי לזמן אחד.

לא אשר הבר־ילדותי, ילדת המרומית,
שבנתה בי להיות אותה בחושה. של מה
לישר הברושות. עיני העגנים הנושנים
רוכבים מתנינים מתופי השמש, עיני
הרי ירושלים מקיאים אויר אויש
אשר הזרמן משתוקק לאש.

הייתי ילד מסתורי העוקב אחר היקום,
בין מרקך עגן שלא מכאן, לפעמים
אש התלכוד מהתעצמויות אור צמח,
אחר כך כהתפשטה הבהיק מתיזות
של אור עליו, המותו המכמנה של האל
חסר הזהות. זה, יקום מזהם ממשלצות מלציות,
השם נבראו פרות כאותיות בלברה.

מן המקום שבו אני עומד עירן אני
מבנה לפעמים להרים את ילדותי ומתגנבת
השוב להביש באויר קלות המכים עגנים אלה
לדמויות אבות, צורות ומוזמויות שיש להן פנים
כה דומות לשלי. טעמים של מטל המסבה
שנשלח זה מכבר את מי
שאין לשאת על השפתים
את שמו לשוא.

האנטישמיות ותרבות המערב

האנטישמי הנצחי
מאת הנריק ברודר
הוצאת פישר, פרנקפורט, 1986 (גרמנית)

מאת צבי רוזן

הנריק ברודר נולד בפולין, חי למעלה מעשרים שנה בגרמניה המערבית והשתקע לפני שש שנים בירושלים. כאן הוא ממשיך לכתוב בשביל כתבי־עת בשפה גרמנית. הוא גם חיבר ספרים אחרים בנושאים יהודיים. כותרת הספר שלפנינו איננה משאירה ספק לגבי יחסו של המחבר לנושא דיונו: האנטישמיות נתפסת כרגש תמידי ומהווה מעין נורמה התנהגותית של הגויים כלפי היהודים. ברודר מבהיר היטב שאין הוא דן בקבוצות שוליים, כי אם ברוב המכריע של האוכלוסייה הכללית. בדרך זו מופיעה האנטישמיות, גם אחרי אושוויץ וחוויית השואה, כביטוי "נורמלי" של אנשים הגונים ביחס לקבוצה אתנית־דתית שונה מזו שהם משתייכים אליה.

מטבע הדברים מתאר ברודר בראש ובראשונה את האנטישמיות הגרמנית. יש לו נסיון אישי עשיר בתחום הזה והוא, כמובן, מכיר את היחסים בתוך גרמניה יותר טוב מאלה השוררים בארצות אחרות. חבל רק שהויכוח המתנהל בגרמניה בזמן האחרון בין היסטוריונים ופילוסופים מתקדמים מצד אחד, ונאו־שמרנים לאומניים מצד שני, השואפים להשכחת העבר הגרמני הלא־רחוק ולמתן לגיטימציה בצורה זו או אחרת לתקופת הרייך השלישי, לא מצא את ביטויו בספרו. הסיבה לכך נעוצה בוודאי בעובדה שעם סיום הספר הפולמוס הזה היה עדיין בתחילתו.

לטענת ברודר שנאת־יהודים הרווחת בגרמניה בימינו, בתוך המחבר את היחס בינה לבין האנטישמיות, הוא מגיע למסקנה כי קיימת קירבה בין שתיהן, משום שהן מושתתות על יחס של עוינות כלפי הזר הנבדל מן היסוד המקומי. עם זאת קיים גם הבדל משמעותי בין שנאת־זרים לבין שנאת היהודים. בשעה ששנאת־זרים מעוגנת במגע מתמיד עם אנשים שבאו מארץ אחרת, שנאת היהודים כלל איננה מצריכה מגע מעין זה. אנשים שאינם מכירים יהודים, לא פגשו בהם, יכולים בכל זאת להיות אנטישמים קיצוניים. כך, למשל, טוען ברודר. בגרמניה ובפולין אין כמעט יהודים, אך האנטישמיות כתופעה קולקטיווית מוסיפה להתקיים כאילו המליונים שנרצחו בשואה עודם בחיים. יש כאן תפיסה מחשבתית בין הרעיון של ברודר ובין תפיסתו של ז'אן־פול סארטר שטען, כידוע, כי אילו לא היו היהודים קיימים הרי שהאנטישמי היה ממציא אותם. מבחינתו של ברודר האנטישמיות היא רגש המצוי באופן קבוע בקונסטיטוציה הרוחנית של האנטישמי. האנטישמי הוא אנטישמי למען סיפוק תאוותיו ורגשותיו. האנטישמיות היא תכלית לעצמה ואין היא אמצעי שאמור להוליך אל תכלית כלשהי. ברודר מצטט מדבריו של הסופר האוסטרי הרמן באהר שכתב כבר לפני מאה שנה: "האנטישמי הוא אנטישמי כיוון שזה מעוגן בטבעו. אי אפשר לשכנע את האנטישמי שהוא טועה. כאשר מוכיחים לו את טעותו הוא בהכרח יחפש ארגומנטים אחרים. גם אם לא ימצא טיעונים כלשהם, הוא לא יוותר על שנאת היהודים, כי אין הוא יכול לוותר על שכרון האופיום הזה".

המחבר מסתמך על באהר וסארטר משום נסיונם להכליל את האיכות הרוחנית־אמוציונלית של האנטישמיות, וניכרת גם נטייה ברורה לחלוק על התפיסה המארכסיסטית הקלאסית הרואה בגורמים כלכליים וחברתיים את הסיבה העיקרית להווצרותה של האנטישמיות ולקיומה.

לפי הערכתו של ברודר שייכת האנטישמיות לתרבות המערב והיא ירושה חולק מן התרבות הנוצרית. הוא מבליט את העובדה שלא רק אנשי דת וראקציונרים מובהקים היו אנטישמיים, כי אם גם רציונליסטים וסוציאליסטים דוגמת וולטר ופרודהון, פיכטה ומארכס, קאנט ופורייה.

ברודר מחזיק בדיעה שהאנטישמים המשתייכים לימין שונאים את היהודים כיוון שהם מהפכנים, סוציאליסטים וספקנים, נושאי־דגל של רעיונות חתרניים, סכנה לדת השלטת, למסורת ולחברה, ומסתמכים בעניין הזה על דיהרינג, שטקר ומאר. אנטישמיים השייכים לשמאל אינם סובלים את היהודים כיוון שהם בעלי ממון, נצלנים וקפיטליסטים, ומסתמכים בעניין הזה בעיקר על מארכס.

מכל אלה מסיק ברודר, כי האנטישמיות מספקת רגש עמוק שבינו לבין חשיבה לוגית אין ולא כלום. האנטישמיות גם איננה קשורה להתנהגות של יהודים, כי כל התנהגות תקומם את היסודות האנטישמיים בצורה זו או אחרת (הדוגמה לכך היא התזה האנטישמית כי היהודי הוא בעת ובעונה אחת קומוניסט ובעל־הון). ברי גם כי האנטישמיות איננה התנהגות חורגת כי אם התנהגות נורמלית התואמת את הדפוסים המקובלים בחברה.

חלק ניכר מספרו מקדיש ברודר לישראל ולציונות בהקשר לאנטישמיות. הוא טוען, כי הביקורת על צעדים שונים של ישראל היא לגיטימית כל עוד איננה מטילה ספק בעצם קיומה של מדינת ישראל ובצידוקה ההיסטורי של הציונות. אולם החלטות רבות שנתקבלו בארגונים בינלאומיים נגד הציונות ומדינת ישראל חורגות מבקורת מסוג זה. ברוב המקרים האנטי־ציונות היא לבוש טקטי חדש לאנטישמיות הישנה שכל מגמתה לייצא את אושוויץ למזרח התיכון ולמגר את המדינה שקלטה את ניצולי השואה.

כדי להצדיק את היחס העוין לציונות ולישראל המציאו האנטישמים סיסמא מתוחכמת אודות הפלשתינאים: "כקרבן הקורבנות". הדבר הזה בולט במיוחד בגרמניה, בה היסודות האנטישמיים רוצים לתת לגיטימציה לאירועים שהתרחשו ברייך השלישי. הם מעתיקים את ההיסטוריה הגרמנית עד לשטחי פלשתינה ופועלים באמצעים אידיאולוגיים במקום בו הפילדמרשל רומל נכשל מבחינה צבאית. הפלשתינאים הופכים לאמצעי למען השגת אותה מטרה שלא השיג המשטר הנאצי. ניתן להוקיע את היהודים באמצעות הבעיה הפלשתינאית ולהוכיח בדרך זו כי מדינת ישראל, למשל במלחמת לבנון, לא היתה שונה מגרמניה בתקופת השפל שלה. גורל הארמנים, הכורדים, הקמבודים, הבהאים ועשרות עמים אחרים הנתונים במשטר של דיכוי ואפליה, אינו מהווה נושא לדאגה לאנטישמים. מה שבולט בהקשר זה, כפי שמציין בצדק מחבר הספר, היא הלא־אכפתיות כלפי שפיכות דמים הדדית בקרב העדות השונות בלבנון והפלשתינאים מצד כל אלה המגנים את ישראל.

לא כל רעיונותיו של ברודר משכנעים את הקורא. הצגת האנטישמיות בעולם האירופי המערבי בכלל חייבת להיות מוגבלת לפרק היסטורי הקשור בפיזור היהודים בגולה (כידוע, היוותה אלכסנדריה בתקופה ההלניסטית מוקד ראשי לאנטישמיות) ולהתפשטותה של הנצרות. אין ספק כי הנצרות תרמה רבות להפצת רעיונות אנטי־יהודיים והעבירתם מדור לדור. בעולם המערבי נוצרו יחסים מיוחדים בין נוצרים ויהודים שעל טיבם עמד היטב היינריך היינה בשירו "אל אדום": "שנות אלף ויותר עוד / איש אחיו נסבול ברמי, / אתה סובל, כי עוד אנשום, / כי תשתולל סובל אני."

עם זאת ברור לא רק שאין "גנים של אנטישמיות", דבר שגם ברודר מכיר בו, גם אין נטיות אנטישמיות תורשתיות והרגשות אנטישמיים קבועים, המועברים מדור לדור. כל הדיבורים על אנטישמיות המתבססת על תכונות היסטוריות, ביולוגיות או נפשיות, משוללים יסוד, אפילו מסתמכים על ליאון פינסקר, שכידוע תאר את שנאת־היהודים כפסיכוזה תורשתית, שאיננה ניתנת לריפוי.

להיווצרות הרגשות האנטישמיים יש סיבות היסטוריות. הערכה נכונה של השפעת החינוך, המסורת, הדת והכנסייה ביחס ליצירת סטריאוטיפים של יהודים ועל האמונה כי היהודים אשמים בכל החטאים, החל במות אלוהים ועד התרוששות האוכלוסיה הנוצרית, יש בה כדי לראות נכונה מקורות אחרים להיווצרות רגשות של אנטישמיות. אך גם למצב הכלכלי, הסוציאלי והפוליטי נודעת משמעות לא־מבוטלת, לעתים אף מכרעת, בגיבוש רגשות אנטישמיים. אם להשתמש במינוח המארכסיסטי, ניתן לומר כי לבסיס ובניין־על יש, בפרופורציות שונות ומשתנות, השפעה על קיום רגשות־שנאה כלפי יהודים, כאשר לעתים משפיעים יותר גורמים אידיאולוגיים ולפרקים יותר כלכליים וחברתיים. בהקשר זה נודעת חשיבות גדולה או פחותה, בהתאם לנסיבות, גם לאספקט האמוציונלי של ההתנהגות האנושית: קנאה, שנאה, טינה, רוגז, נקמנות — מופיעים לעתים בתרועתם של בני־האדם כבעיות לעצמיות, אם כי לאמיתו של דבר, הם אינם מנותקים מן התנאים הפוליטיים, הכלכליים, החברתיים, התרבותיים והאידיאולוגיים בכללותם של חייהם. על כך עמד בזמנו מקס וובר, וכבר תיקן זאת ויהוה את... על אודות ההשפעה העמוקה המכרעת של הרגשות המוזכרים לעיל, המופרדים מכל מסגרת היסטורית וסוציולוגית, על תפיסותיהם וצורת התנהגותם של בני־האדם. מעניין שברודר, המזהיר במידה רבה על סיפוריו של ניטשה, כלל איננו מזכיר את שמו, כנראה מתוך אי־ידיעת קירבה זו.

כדי לחזק את טענתו כי האנטישמיות היא תופעה של קבע, מביא המחבר עשרות שמות של הוגי־דעות וסופרים. לרשימה זו ניתן לצרף עוד הרבה שמות שלא הוזכרו, אך מאידך ניכרת המגמה להתעלם מכל אלה שייצגו עמדה שונה ולעיתים מנוגדת לזו של האנטישמי, דוגמת לסינג, ניטשה (שהציע לגרש את כל האנטישמים מגרמניה), לבין ועוד. בהקשר זה יש לציין כי גם יחסו של מארכס ליהדות אינו כה חד־משמעי בשלילתו כפי שהוצג בספר. כידוע, זיהה מארכס במאמרו "לשאלת היהודים" את היהדות עם פולחן הממון ועם הסחר, וטען כי האמנציפציה החברתית של היהודים היא בחינת שחרור החברה מן היהדות. בחיבור אחר, "המשפחה הקדושה", הכביר מארכס כי מהות היהדות היא מהותה של החברה הקיימת, וכך זיהה את תכונות היהדות, הכרוכות בממון, עם מהותו של הקפיטליזם. היות שמארכס תבע להעניק אמנציפציה ליהודי גרמניה, ניסח עצומה למען מתן אמנציפציה ליהודי קלן והתייחס באהדה ליהודי ירושלים המדוכאים על ידי הטורקים, אי אפשר להעמידו בשורה אחת עם אנטישמים נוסח מאר ופיכטה, כפי שעניין זה הוצג בספר. אין פירוש הדבר, כמובן, כי חסרים אצל מארכס ביטויים אנטי־יהודיים או אם להשתמש במונח אחר: של שנאה עצמית (כהודי הוא עצמו היה יהודי).

יחסו השלילי לשמאל גורם למחבר להתייחס באותה צורה לתעמולה של הניאו־נאצים, יורשי היטלר, ולתעמולה האנטישמית כפי שזו מופיעה בפרסומים שונים בברית המועצות. אין ספק כי אנטישמים קיימים גם בקרב השמאל הפוליטי, כפי שהם קיימים בשפע בצד הימני של המפה הפוליטית. אולם איני יודע אם ברודר מודע לעובדה כי בדרך בה טיפל בסוגיה זו הוא שותף לרעיונותיהם של ההיסטוריונים הרביזיוניסטים הגרמנים שבנסיונותיהם לתת לגיטימציה לתקופת הרייך השלישי משתמשים בטענה כי פשעי הנאצים (כולל השואה) אינם עולים על אלה של ברית המועצות בכלל וסטאלין בפרט. למרות כל ההשגות מן הראוי לציין, כי הספר נכתב בצורה מעניינת, לעיתים מרתקת, ומעורר אצל הקורא מחשבות נוגות ביחס לאחת התופעות העגומות ביותר בדברי הימים הנוגעת ישירות לגורל עמנו.

העורך: אברהם רמן

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

לילה על העיר, רומאן
מאת ראובן מירן
ספריית הרביל, הוצאת משרד הביטחון, 1987, 134 ע'

תזמון יציאת "לילה על העיר" יחד עם ספריהם של קנז, עוז ויהושע, אינו משחק דווקא לטובתו של ראובן מירן, סופר צעיר, (נ. 1944) מאלה שאוהבים לכנותם "מבטיחים", גם אם עבודה זו מכבר מבוימתו, תקופת הניסיון המוקצבת לסופרי המשמרת הצעירה כדי שיוכיחו את עצמם. אפילו נגמה להתעלם מהמגד־רלים הספרותיים הנ"ל, שהכל רשים בהם עתה, של־עומתם נראה מירן אכן ברחוק כלשהו, ניכר בפרוזה שלו שהיא לא סיימה לגמרי את גיל ההתבגרות שלה.

מירן מתגדר בכך שהוא סופר היפר־ריאליסטי, ויש בכך קסם ומקוריות. אירוניה לפיתויים הקלים של משחקים ואפקטים ספרותיים גרמה שיראו במירן נציג מובהק של מגמה "שורשית" בסיפורת החדשה. אך כפי שקרה תכופות, גם ברזרות קודמים בסיפורת העברית, התגדרה שורשיות זו במסווה לסוריאליזם־גרירא ואולי לארכיבלית לצאת מן המטר הבנאות, או מן הסכימאטי הסטריאוטיפי, אל מחוזות הרישים.

"לילה על העיר" (השם, לעצמו, מעורר אסוציאציה של מסרבן וזל) הוא סיפור של נקמה. הגבר, בסמי ופוגל, שלוש דמויות־שוליים, צלליאות החיים בתוך מציאות הוויית הירושה בירכונות הפלמ"ח ומלחמת השחרור. מתבגבים להתנקש בחייו של העסקן ההסתדרותי דניאל צדיקי, שלהם לצרים בתש"ח והפי־קידו בשורה הקרב כדי להציל את עורו. הגבר, מתכנן לירות בצדיקין באמצע נאום־בחירות אישם כגבב אך התוכנית משתבשת למתנה: צדיקין אינו נרצח, ומי שמשלם בחייו הוא פוגל, שכמו מבריח את המשטרה לירות בו. האם מתוך התעתשה כי ריוירה, הבהירו־ליות, מעריפה את הברו כספי על פניו?

הסיפור נרדש "אקשן" כפי שנוהג לומר בשפת הקו־לנוע, במידה רבה על חשבון הפיתוח של הדמויות, המתנועות בבובות־תיאטרון על ידי אידיאה־פיקס שאינה תמיד מתקבלת על הדעת, תמולות כל יחוד פסיכו־לוגי־אישי. מירן, שביקש מן הסתם לספר באמצעותן על יצרהתם (הפרס העצמי של אנשים החיים על עברם, הצליח לכל היותר בבניית סיפור־מתח טוב, אבל נכשל להלוסין ביצירת הוויה של סימפאטיה של הקורא, עם הדמויות, הנשארות מרוחקות, קרירויות, מעולם אחר.

תרגום

יום אחד בחיים, רומאן
מאת מאנליו ארגטה
מספרדית: יעקב הסון (ברשנתי)
מועדון קוראי מעריב, 1986, 175 ע'

רבקת השפע של המערב, פיתחה כמה מנגנוני הגנה פסיכולוגיים מפני מראות הזוועה והעוולות המתרחשות בחלק העולם הקרוי שלישי. כאשר מציגים לעינינו, כסלווידיה, כמו הרומאן־אמריקאי כלשהו עולה באש ותושביו סבוחים בעינם של השלטון המרכזי על שנמצאו בו אלמנטים חתרניים, מצפה הצופה מכבית לפרשנותי מעוב כלשהו שיאזן את הזוועה ויאמר כי השול אבן גדול, אבל. ה"האבל" הזה מבדיש בין השאר אפיתות שפיתח האדם המערבי כלפי כל מה שיש בידיו להוציאו מן הליתורגיה שלו.

ה"אבל" הזה מן הסתם לא קיים בשביל מי שחי בתוך העול הזה, כותב ערגטה בלבו השבת, מגלה, אבסמה, סופרה הפגיע של אל־סלווארו, כותב על המתרחש בארצו במבנה המלכותיות של המשטר, הבמלוכד, הסוציאליסטי, שלא נוגע כמכתבי בחלק זה של העולם. הרעים רעים עד הסוף, הטובים טובים עד לורא כצווי הזאגר: הרעים הם המיליציות של השלטון המרכזי, המרכזים באכזריות כל ניצוץ של מרי של הכפריים העלובים כלפי בעלי האחוזות העשירים הם מושחתים. בצד הטובים מצויים בני הכפר, המיוצגים ברומאן במשפחה אלמונית, אחת־עשרה, לכאורה חוסה, האב, איכר נכבד מרצה אך מתקומם בתודעתו החברתית, בהרזו להרים עם יתר גברי הכפר, מפסר השוטרים הרודפים אחר כל מי שניצוץ של מאורת חברתית בו. אשתו יודעת הסבל ובשרה להתמודד תחילה עם משא זיכרונות הזוועה ההולפים לעיניה בבני משפחה ומכרים שנהרגו ועונו בידי השלטונות, חיי העוני חסרי התקווה, ואחר כך עומדת פנים אל פנים מול הרוע בהתגלמותו: השוטרים חוזרים לביתה יחד עם מבנה ומאדיריתה להחזות את אחד המחורים שנתפס ועונה באכזריות: להודעתה, האיש הוא בעלה, אך בגבורה טראגית היא מעמידה פנים שאינה מכירה אותו, כפי שהשביע אותה קודם לכן לעשות.

הספר רווס מאורים עד ללא נשוא, בלי שום אישוק ובלי שום אלמנט שיטמן את המלודרמה. כבד הוא משיג את מטרתו ומשיא על הקורא אוויה־נבאים משיות, התרגום מצוין.

זכרונות

איוב בארץ מובטחת, מזכרונות המצרייה הראשונה שביקרה בישראל
מאת סאנה חסאן
מאנגלית: רנה ליטוין
הוצאת עידנים, ספרי ידיעות אחרונות.
283 ע'

ארבע שנים לפני ביקור ההיסטורי של סאדאת בירושלים הגיעה לארץ סנה־תיה־שלום הראשונה ממצרים, בדמותה של סאנה חסאן: צעירה נועזת, ממשפחה מצרית מיוחסת (סבה, אביה ובעלה היו כולם דיפלומטים מצריים בכירים), שאת מרד גיל ההתבגרות שלה הוליכה לרתום למטרה הנעלה של הכרת מוקצות האיבה בין ישראל למצרים. בדרך לא הדך, ובמחיר ניתוק ממשפחתה, פירוד מבעלה, וגלות מארצה. היא משיגה אשרת כניסה לישראל, ומכאן והילך מתגלגלת מסכת היכרויות שעושה חסאן עם כל מגזרי האוכלוסיה הישראלית במשך שלוש שנים רצופות.

"איוב בארץ מובטחת" כתוב בכבות לאינטימיות, ריקנאות של האישים שלכבר בזירה הפוליטית אז, מבגין ועד גולדה ופרס, מתוארים בדיוק, הצריך לומר באיבה, המצוקת לנוכח ה"ציונות" שמבטאים אנשים אלה להדביק בה, תוך אטימות גמורה לכמות ההיפתותה שלה. חסאן חושת את השטרודל הקשה, מאפה ידיה של גולדה מאיר, שנאלצה לבלוע, את שיני הקדמיות של בגין, ולהבדיל את הסכסואפיליות של דיין ושל עזר וייצמן. ישראל, שחשבה אותה לארץ מערבית, מתגלית לה, למן הרגע הראשון, כחלק לא נפרד מהלונה הלבלוק, הנשמה, אירועילות, ואורח המחשבה הקסנופובי של תושביה. היא מגלה כאן חברה חסרת עידון באופן מפתיע, הדושבת על הערכים במנ־זהם סטריאוטיפיים כעל חיות־אדם.

ואף על פי כן, ישראל זו מושכת אותה היא חודרת עד ללב הרתיקן של מאה־שערים, לא לפני שהתוודתה לעולה חדשה, עברה במטבח של מלון המלך דוד, הגב־רבה לקטיף בקיבוץ, למדה באולפן עקיבא, התערתה בתנועות זונות ומרסרים כדי ללמוד על אורחות חייהם. ומכיוון שכלל רומנטיקה אי אפשר, בא סיפור אהבתה הגדולה, הלארטונית כל כך, לקצין ישראלי, המופיע כאן בשם דני: דני הוא אב שכול, המאוה באהבתו לחסאן אלי כבדייה מאשתו השנייה, גילה, שאין היא אוהב אותה. חסאן אינה חוסכת שום פרט מהפרסים האינטימיים.

ספר מתוק, אמיתי, המספק לנו בין השאר מבט לא משוחד על עצמנו מבעד לעיניה של זרה. הממבט אינו מחמיא במיוחד

ביקורת

שירים ופזמונות גם לילדים, לחקר שירת ביאליק לילדים ולנוער
מאת זיוה שמיר
הוצאת ספרית פועלים, סדרת פואטיקה, אוניברסיטת תל אביב, 1986, 192 ע'

המסגרה הציבורית של ביאליק הספרותיות של חייו והאינטימיים מעודדות סקרנויות אידיפאלי, שמס־רתן לקעקע את המסכה של המשורר הלאומי ולגלות את האדם שמאחוריה. האמנם ביאליק "אוהב ילדים", כמי ששיכנו באוזניו בבית הספר, ומשום כך כתב להם שירים, או שהיו לו בשיריו אלה כוונות אחרות? זיוה שמיר, מומחית בביאליק, יצאה למסע בעקבות הסוד, ואף שאינה הראשונה בניסיון לרדת לסוף שירים תמי־מים־לכאורה — כ"בעקבות הגיונה" ו"הכנכניה" היא הראשונה המציבה מודל שיטתי המתיימר להקיף את כלל שירי הילדים של ביאליק.

את הדחף הראשון לכתיבת שירי ילדים סיפקו לבי־אליק רעיונות הנערצות בעניני החינוך העברי, הנצורך להכניס רוחחיים לשיטת החינוך המאובנת של ה"חדר". שירי הילדים הראשונים של ביאליק (הנבורים ברובם) מכוונים בתחום של דוסאות, של האמונה בשיבה לטבע וההשתחררות מכבלי השינון האינטנסיבי, ויש קו ברור המוביל מהם דווקא ליצירתו המבוגרת. שירי הילדים היותר־ידועים של ביאליק הם דווקא השירים שנכתבו לאחריו, לצרכים מו"ליים: שירי ברגוה, שירי עיש, שירי משחק וכו'. בכל אלה ביקש ביאליק ליצור יש מאין, ולפעמים בעקבות שירים קיי־מים באידיש, שירה בעלת נימה של פולקלור.

דווקא האימפרסונליות של שירת הילדים, טוענת שמיר, גרמה שביאליק, שהקפיד כל כך שלא להיחשף לפני קוראיו, מגלה בהאגר המשועשע והפרוזאק הזה, יותר מספק מן הסודות האישיים והאובססיות שלה בנעוריו לילדים משלו מתגלים, למשל, בשיר "אצבע־וני", האובססיה של היקפה מסתתרת מאחורי האופן המסכן בשיר "בנינת היריק".

מה היסודות שבזכותם עברו שירי ביאליק את מוסמכי הזמן, והיו לנכס צאן ברזל של התרבות העברית? התשובה טמונה בעושר הניואנסים שבהם, גם אם אינו נראה במבט ראשון: ביאליק הטביע בשירים יסודות מקאבריים, הירותיים ומאיימים. שמיר מוכיחה כי ביאליק מותיר תמיד את שיריו עם סיום דו־משמעי, סוב־לכאורה, אך לא בלי נימה של אירוניה.

כתב עת

עיתון 77, גליון העשור, מס' 84–85
העורך: יעקב בסר
ינואר־פברואר 1987, 119 ע'

עיתון 77 ראוי בלי ספק לתואר כתב־העת העיקש ביותר של עשר השנים האחרונות. הוא עיקש גם בהופעתו הסדירה, לנוכח הקשיים הכספים שעברה על כל כתבי־העת הספרותיים בימי שלום הליכוד, וגם — ובעיקר — בקו המנחה שלו, שלוי מרמז שמו, שיש בו הד לי־קבוצת 77 הנודעת של צ'כוסלובקיה. גם אם ההסתדרות ומפלגת העבודה פרשו עליו זה מכבר את חסותם (ויעידו על כך הסימפוזיונים המייגעים הנע־רכים לעתים בין דפיו בהשתתפות עסקנים ותיקים), נותר עדיין בעיתון 77 גיבוץ המרד האוונגרדי: יעקב בסר, העורך, מעודד צעירים, עד לרוחות המושבות בקריית ספר, והזאג לדימוי של עיתון "עם יד על הדופק".

גיליון העשור מרחב מאוד ומיטב הכוחות הכותבים הלוחמים בארץ נותנים בו את חלקם. מוליה הביקורת הא.ב. יהושע ועד לאחרוני ה"קבועים" של העיתון: יהודים וערבים, ספרדים ואשכנזים, פמיניס־טיות ושובינסטים. הציטוט שבעטה הוא שיר לא ידוע מעיזבונו של דוד בן־גוריון, שנכתב ב־1926, [illegible] אלישע. הפרית הגדל כותבת על רשמי ביקור רבשניים בפולין ויש עוד שלל נשים שהעורך נתן להן פתחון פה להגיגים שונים על החיים והכלל.

אורי ניסן גנסין

(סוף מעמוד 6)

גם מחזור ה"קריאות" הל להפתיע, רק שני סיפורים "נקראים" בשלוש עבודותיה "בגנים" ו"אצל". על "בגנים" כותב עדי צמח היכוד יפה, אך יותר פיתוח של מאמרים קודמים, ביחוד מאמרו של דן מירון "מה נתגלה לגנסין ברשמת הגנים" (שנדפס בספרו "כיוון אורות"), מאשר תרומה חדשה בעלת משקל מיוחד. לילי רתוק רוזה שיינפלד עוסקת ב"אצל". זה הכל — במה שכן הראוי היה שיהיה המוקד המרכזי של אסופה כזאת.

מן החיבורים שלא הוזכרו עדיין אציין את זה של שמואל ורסס. המחקר הוותיק כותב כדרכו כתוב רויק וטעם, על תרגום שהתקין גנסין לפתיחות הרומן של יעקב ואסרמאן "אנשי צירנדורף" ("בימי שבתי צבי"), מאיר את סיכן של התוספות הגנסיניות ואף מלמדנו לא מעט על ואסרמאן עצמו. מכתר המצויינות מוכירה אף זאת שתרגומיו של גנסין ראויים בכללם לבחינה שלמה יותר, אף יותר משראויה לכך כתיבתו הביקור־תית. הכלום אפשר — זהו חלומי הגדול ביותר באשר לגנסין — שיום אחד יתגלה עוד כתב־היד האבוד, כתב־היד של תרגומו ל"רדיפים והלואה"? בינתיים, מוכר לי מישהו שלשם שעשוע חיבר עמודים אחדים של תרגום כזה בסגנון גנסיני — כבחינת דפים מתוך כתב יד שעיין לא נמצא... בין המאמרים היותר קוריוזיים של הכרך יש למנות את המאמר (שוב, חלק מדיבור־סמיכה, בעצם) של אברהם נדרשטון על דמותו של גנסין כפי שהיא משתקפת ביצירתו של הסופר היידי דוד ברגל־סון. ברגלסון נפגש פעמים ספורות עם גנסין בהיות שניהם בקייב וההיכרות השטחית הטביעה בו רישום עד לבסוף הוא תאר את הסופר ברמותו של אחד מגיבורי הרומן שלו "נאך אלעמען" ("כבלות הכל"). הדברים מרתקים, ואפילו הקשר שלהם לגנסין הוא עקיף בלבד.

למען האמת, רק מסוט הגדולה של דן מירון "חוזים באופן של הגצוי" תכונות של צילה לוידדראבקין — שני הקטבים של הגישות לגנסין — מצדיקים באמת את הרצאתו לאור של הכרך הזה. מידה יתרה של מקריות יש בשאר התרומות שבו. עוד תלונה, לבסוף: בבחינת תעודה צורף לכרך תצלום הגליון היחיד ששרד של עיתון הקיר הסטודנטי "הקשר" שכתבו גנסין וברנר בהיותם תלמידי ישיבת פוצ'פ. טוב כמובן שה־תצלום צורף, אך כלום לא היה אפשר ללוות בתעתיק? רגילה של מה שמצוי בתוכו? מן התצלום אין לפענח אלא מלים בודדות פה ושם. על הכללת תצלומים אחרים יש לי דברי־תוקף בלבד. וביחוד על הכללתו של התצלום שעליו מדברת גם צילה דראבקין בסוכנו־תה [illegible] בו מופיע גנסין גם בכתובת אביו של אלתרמן (!) ולבסוף תצלום טוב של מצבת הקבר, שטעם אמנות מצויה מוצבע בה, של גנסין בבית הקברות הרוסאי [illegible] לפני עשרים שנים אחדות — אני מאמין בבודד לבלום את ההשקפה הביוגרפיסטית על יצירתו, אך גם נפעם בעזרת פרימיטיווי בתכלית מדימוי הקרבה הזאת אל ממשותו — ולו ממשות עצמותיו — של הסופר הזה.

פרס עיריית חולון

עיריית חולון מודיעה על חלוקת הפרס הספרותי ע"ש המשורר משה חיים שפירא ז"ל, לשנת תשמ"ג, ליצירה בתחום הספרות התורנית וחכמת ישראל. גובה הפרס 1000 שקל.

על קבלת הפרס יכולות להתחרות יצירות מוגמרות של לא פחות מ־2 גליונות דפוס. המעוניינים ימציאו את הספרים ב־4 עותקים לעיריית חולון, המחלקה לתרבות עד ה־27.2.87.

ועד חדש במרכז פא"ן

באסיפה הכללית של חברי מרכז פא"ן בישראל, שנערכה בבית־הסופר בתל־אביב, נבחר ועד חדש: הלל ברזל, משה דור, י. ויגודסקי, א"ב יפה, עמליה כהנא־כרמון, אהרן מגד, מרים עקביא, יורם קניוק, חיים תורן.

מעולם הספרות והאמנות

נקמתו של הרומאן

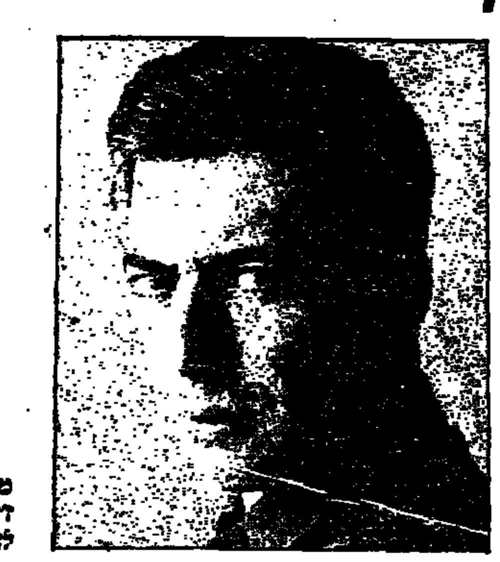
מריו וארגאס ליוסה: תודה לאינקוויזיציה

במאמר המתפרסם במוסף ה ספרותי של ה"טיימס" הלונדוני מספר הסופר הפרואני מריו וארגאס ליוסה, כי במושבות הספרדיות בעולם החדש חל איסור על קריאת רומאנים ופרסומם מטעם האינקוויזיציה, אשר סברה כי יש בהם משום סכנה למוסר האינדיאנים ולהתנהגותם הפוליטית. בעניין זה, כותב ליוסה, צדקו בהחלט. "עלינו ה־ספרים", הוא כותב, "להיות אסירי תודה לאינקוויזיציה על התגלית... ברבר האופי התתרני בטבעו של הספרות".

רומאנים לא נתפרסמו בארצות אמריקה הלטינית עד לתקופת מלחמות העצמאות, והראשון בהם פורסם במכסיקו ב־1816. הנה, האינקוויזיטורים שהחזיקו בשלטון במשך 300 שנה לא השיגו את מטרתם, כלומר: חברה משוחררת מנגע הספרות. הם לא יכלו לשער, כי התיאבון לשקרים משורש עמוק בנפש האדם, וכי שעה שאינו בא על סיפוקו דרך הספרות, יזלוג אל תחומים אחרים, שבהם הלשון הרי משייה להתבטא כחפצה. בדרך זו, על ידי ריכוי האיסור הספרותי "שהתבטא במיתוס" כדברי ליוסה, "כדי להעל את הגודר בשקרי", השיגו האינקוויזיטורים את ההיפך הגמור ממה שביקשו להשיג: אכנם, עולם ללא רומאנים, אבל עולם שבו ביגעה הבדייה את כל התחומים: היסטוריה, דת, שירה, מדע, אמנות, נאומים, עיתונות ואף הרגלי היומיום של בני האדם.

"אנו עדיין קרבנות באמריקה הלטינית של מה שניתן לכנות בשם נקמתו של הרומאן. עדיין יש לנו קושי בהבחנה בין בדיון ומציאות... אבל יש גם רוח מפויים בכך. ספרים כמו 'מאה שנות בדידות', סי־פוריו הקצרים של קורטאסאר והרד־רים של רואה באסטוס לא היו אפשריים אלמלא תופעה זו".

מסורת זו של ספרות פאנטאס־טית מקורה, לדעת ליוסה, ברוחות על כיבוש אמריקה וגילויה, רוחות אשר היו לתושבי העולם החדש כרומאנים אביריים. ליוסה עצמו קרא את הכרוניקה הזאת בעידוד מורהו להיסטוריה באוניברסיטה, אשר פר־סם את "התעודות" ובדק את מהי־מנותן. ליוסה עבד עמו ארבע שנים, כשתפקידו לקרוא את המקורות, בעיקר מיתוסים ואגדות, כאלה שקדמו לכיבוש וכאלה מן התקופה שלאחריה. היתה זו תקופה בלתי נשכחת, מבחינתו. אשר לתעודות, היסטוריה וספרות, מציאות ובדיון היו מעורבים בהן לבלי הפרד. אבל הפאנטסיה והגוזמה, טוען ליוסה, ותשפות לעתים קרובות את האמת על המציאות, צריך רק לדעת כיצד לקרוא מקורות כאלה. הרי אפילו כיום קשה לתפוס את העובדות: כיצד הצליחו קומץ חיילים לכבוש מעצמה אדירה כאימפריית האינקה? הרי הגל הראשון של הכובשים שה־גיע לפרו בפיקודו של פיסארו לא מנה יותר ממאתיים איש, ואלה הב־חיתו מכת־מוות על ממלכה שמנתה 20 מיליון נפש. ואין מדובר כאן בממלכה ברברית־פרימיטיווית, כי אם בתרבות שהגיעה לשיאים בת־חומי האירגון החברתי, הצבאי וההקלאי, שיאים שכמותם לא ידעה ספרד עצמה.

ליוסה טוען, שההישג האדיר ביותר של האינקה לא היה בסלילת דרכים, שיטות השקאה או בארגון אדמיניסטראטיווי, כי אם בהדברת הרעב בממלכה אדירה בגודל. היש בו באבק השריפה או בסוסים או בשריון כדי להסביר את ניצחון הספרדים? הניצחון עצמו הוא רווי מיתוס. פאנטסמגוריה רווית־דם, סי־פור שנשאר בלתי מוסבר ובלתי מגובר עד היום. לדעת ליוסה, מציאות זמננו בעולם החדש עדיין רוויה באליסות ובמעשי תגם של אותם רפים עתיקים — אותם רוכבים מחופשים להיסטוריה שמתוכם נו־לדו בני פרו, בוליביה, צ'ילה, אקוד־דור וקולומביה. ארצות אלה, הוא אומר, הן עצמן יותר בבחינת פיקציה משתף מציאות. אין הן אלא "אוסף מלאכותי של בני אדם בעלי שפות שונות, מנהגים שונים ומ־סורות שונות, שהדבר המשותף להם הוא שנידונו על ידי ההיסטוריה לחיות יחדיו בלא שיכירו זה את זה ובלא שיאהבו זה את זה".

בגלל מצבה המיוחד של אמריקה הלטינית, השרויה בסתירה בין רצון לשמר מסורות ילידיות לבין צורך באינטגראציה וביטול האפרטהייד השורר בה, יש לדעת ליוסה חשיבות להוקיר ולהסקר את ספרות־העדויות על הגילוי והכיבוש, כי ניתן ללמוד מבעד על שורשי הבעיות הקיימות עדיין. "כרכים היסטוריים למחצה וספרותיים למחצה מעין אלה אנו גם חשים את ההבטחה — חסרת צורה, מיסתורית ומקסימה בכל שהיא — כדבר משהו חדש ומפחיד, משהו שאם יהפוך למציאות יעשיר את העולם ויקדם את התרבות... אסור שארצותינו תעלמנה מעל בימת ההיסטוריה בלא שתכתובנה... את יצירת המופת שהכבנו עצמנו ל־הגשימה למן היום שבו נקלענו אל תופינו אותן שלוש ספינות מלחמה".

אי של תרבות

בינואר 1937 נפרד כתב־העת האמריקאי לענייני תרבות וספרות, "פרטיזן ריוויו", מן המפלגה הקו־מוניסטית אשר מימנה אותו ובעשור הבא נתפרסם בו כל מה שהיה חדש, רב־חיוזות ומרגש בספרות האמרי־קאית — ראשית יצירתו של סול בלו, ספריו של ליונל טרילינג וכן שירים מאת ג'יימס אגי, ג'ון בארימן, אליזבת בישופ, רנדל ג'ארל, רוברט לואל, קתרין אן פורטר ודלמור שוורץ. מרי מקארתי כתבה ביקורות תיאטרון נוקבות, והתורמים מפרי עטם לכתב־העת היו בינלאומיים. מכתבים מלונדון נכתבו על ידי ג'ורג' אורוול וארתור קסטלר; אנדרה ז'יד פרסם בכתב־העת את יו־מני המלחמה שלו בצד סיפורים של איגנאציו סילונה, הגיגיה של חנה ארנדט על [illegible] והמבוכות.

כתב־העת ידע לעורר התרגשות. מועצת העורכים היתה נרעשת ומ־תוססת ריב. היא פירוה רעיונות חדשים ודחתה את אלה שנראו לה בלתי רלוונטיים או מוטעים. בקרב השותפים למלאכה "בפרטיזן ריוויו" היו ביניהם של מהגרים יהודים, הצי־כור שלהם מאמריקה תרם לכתיבתם חריפות מיוחדת. ביניהם ליונל טרי־לינג, מן העורכים הידועים של כתב העת — מרי מקארתי ודווייט מקדונאלד.

ההיסטוריון של כתב־העת הזה, טארי א. קוני, כותב בספרו "צמיחת האינטלקטואלים הניו־יורקים" שה־"פרטיזן ריוויו" היה "אי של תרבות באוקיינוס של ברבאריות", כשהכוונה לכל מה שמצוי מחוץ לניו־יורק. העורכים ועמיתיהם היו כולם מורדים פוליטיים מאגף שמאלי זה או אחר ומטרו של קוני מתרכז ביו־כוחיהם, מריבותיהם ואובדן אמונתם בעיצוב חברה אמריקאית חדשה ורי־אריקלית. רובם עשו את הדרך מן הראדיקליזם אל הליברליזם של המלחמה הקרה ובמקרים מסויימים אל הימין, ובאו למסקנה שאמריקה היא מקום נסבל בהחלט לחיות בו, ואכן כמה כיום גם כתב־העת "פרטיזן ריוויו", המוסיף להתקיים כמוציא המאה לאחר התחלותיו המפוארות — כתב־עת נסבל ולא מעניין במיוחד, לדעת מבקר ה"סאנ־דיי טיימס".

קוני מספק לקוראיו פרק מעניין בהיסטוריה של הספרות. מה שחסר בספרו זו תחושת ההתרגשות ה־סוערת האינטלקטואלית, של אותן שנים, כשוויכוח כמו "האמנם המא־שיזם הוא הסדר החדש" הסעיר את דפי כתב־העת. רצינותו של כתב־העת והתעסקותו בשאלות נוקבות היא שהביאה אליו תורמים כמו ת.ס. אליוט, אנדרה מאלרו, פול ואלרי ואחרים.

The Rise of the New-york Intellectuals, Partisan Review and its Circle, 1933-1945
by Terry A. Cooney
University of Wisconsin press.

עכשיו (51–54)

השבוע הופיעה חוברת "עכשיו" מוגדלת 51־54 המחזיקה שש מאות עמודים. בחוברת, שהופעתה פותחת את אירועי שנת־השלושים של "עכשיו", מצויים, בין השאר, פרקים מרומאנים חדשים של א.ב. יהושע, יורם קניוק, יצחק אורפז ודוד שיץ, מחזור־שירה גדול (משירי יאיר הור־בין ומרדכי גלדמן עד משורדי 'מקום'), מסה של גרשון שקד על ס. יזהר, מדור תרגומים ('אנטוניוס וקליאופטרה' בתרגום מ. ויזלטיר, שירה קונקרטית בתרגום ב. הרד שובסקי, מסה איטלקית בתרגום א. אבקוף, ועוד), מדור נרחב של פנים חדשות, מדורי מחקר, מדור של אמנות חזותית, מדורי 'הוד קריאה' ו'דג הדיה', ועוד.

בשער החוברת ציור של אביבה אורי.

כמו כן יצא־לאור השבוע בהו־צאת 'עכשיו' שני קבצי־שירה ראשונים של מחברים צעירים: 'דעל' מאת אלי הירש ו'שומר הגדר' מאת רוני שוברגר.

המדור: רות אלמוג

תערוכות

המוביל והמובל

נחמיה עזז, גלריה מבט, גורדון 21, תל־אביב

מאת נסים מבורך

נחמיה עזז: הישגים הבעתיים חשובים

"אתה חושב שאתה מוביל, ואתה הוא המובל" — דברים אלה, אשר שמם גיתה בפיו של מפיסטו, בפאוסט, מתאימים לזיקה שבין יוצנת הפיסלית של עזז לבין התשאנה המתקבלת. הוא חושב, מן הסתם, שהוא מוביל את החומר בדרך ההולכת אל יעדיו, אך דומה שהוא הוא זה המובל על־ידי החומר אל יעדי־שלו.

מצב זה רצוי וחיובי, שכן אילו היה כל המשתמע משמות העבודות (כגון "אני ואפסי עוד", "מפגש סיזי־פוס", "תקוע לכמאר", "תורם מעט", "במלכודת", וכל כיו"ב) מצליח לקבל ביטוי באמצעות המסלים האלה באמת ובתמים, כי אז ספק אם היו מתקבלים ההישגים ההבעתיים החשובים והטמונים בהם.

הישגים אלה אין להם, איפוא, קשר הדוק אל התימאטיקה הזיא, אלא אל החומר ואל הצורות העוצ־רות, שבושפר מתוכו. אלמלא היו אלה פני הדברים, לא היתה הגריקה בשימוש במוטרים הטובים האלה, המתאימים לייצורם של חפצים רציניים, למסורת פיסולית. בוזהה מידה של אחרות באשר לרוחנית מתכת טובה ומאסיווית, כגון הבד־נוה שממנה עוצב, למשל, נשקם של אכילס, חבריו ויריביו, לטובתם של היוונים תימאטיים. על כן, כאשר עזז מעצב, למשל, מין קבי מאורוס הפוך, כלומר, בעל ראש של סוס וגוף של אדם, הרי שלא בסיפור המסתתר מאחורי טמונה חשיבותה של העבודה, אלא בנפחה ובקסמה והא הרין ברכויות קיפוזות, בנוסח באראקסי, הניצבת בתערוכה. כך גם דמות האשה הכורעת בתנוחה של מעין אבל, העשויה עץ, מרתקת בעיקר מצד הקומפוזיציה שמרכיבים אותה אשה ושני עקביה הצ־מודים אליה.

פסל זה, כשלעצמו, די בו כדי להצדיק את הביקור בתערוכה זו. בהיותו חושף, בצורה הטובה ביותר, את הדרך בה הובל עזז על־ידי החומר אל התוצאה הפיסולית היפה הזאת.

ריכוז מדיטאטיווי

חנה עשת, גלריה הקיבוץ, דב הוז 25, תל אביב

ציורים הם המקרים בהם ניתן, בשנים האחרונות, לצאת בתחושת סיפוק עמוקה מתערוכה המורכבת מתמונות שצוירו לאחרונה. תערוכתה של חנה עשת היא אחד המקרים האלה.

בדרכים מישנות במקצת, כאלה שנכבשו בעשורים הקודמים, ועם זאת טרם גם ליותן, מגיעה אמנות זו להישגים יפים מאוד.

ניתן לאתר אצלה, למשל, סימנים מובהקים לתגובות אינטואיטיביות שלה למראה־עיניה, בנוסח אריה ארוך. גם עקבות של רגישויות כתמיות בנוסח זריצקי, אם גם בני אבות צבעוניות אחרות מאלה שלה, מצויות בעבודותיה. עם זאת, בחלק מן היצירות לשעות, מורגשת נטייה מסויימת למינימליזם בנוסח אורי רייזמן, נטייה המביאה אלמנט של ריכוז מדיטאטיווי לתוך המיכלול המצויין הזה.

חנה עשת הגליזה, איפוא, לבנות על יסודות מורכבים, אלה הנזכרים לעיל, וגם על כאלה השאובים ממקורות ארגוניים לחלוטין, ישות אמנותית עצמאית. וזה באמצעות העימותים המקובלים בין קווים לכתמיות, בין שכבתיות רב־תזוכיה לבין אוורירויות שקופה, ובין מערכות צבעוניות קונטראסטיות למרי.

עבודותיה הן, ביסודן, מופשטות, אף שמצויים בתוכן מאוזים כלשהם, בעלי אופי סימבולי, הלקוחים מעולם הגלה, אשר חשיבותם, מב־חינתה של המציירת, גדולה, מן הסתם, מאשר מבחינתו של הצופה.

חנה עשת: הרישומות של כתם

ספרים טובים

ספרי הילדים של רואלד דאל

רואלד דאל סופר הילדים הפופולארי ביותר במערב. כותב גם למבוגרים. ("לא יאומן כי יסופר" "דוד־אוסוולד"). ספריו שנונים, מבדחים ו"בלתי חינוכיים".

דני אלוף העולם
דני מתגורר עם אביו בקרון צוענים ישן, ליד תחנת־הדלק שלהם. לאביו המכונאי תחביב לילה מיוחד. לאחר שדני מגלה מהו, ואף מציל את אביו — הוא נעשה שותף לפעילות המסתורית ואף הוגה את הרעיון המזכה אותו בתואר "אלוף העולם".

העי"ג
העי"ג, הוא הענק הידידותי הגדול, אינו צד בני אדם — אלא חלומות. את היתומה הקטנה סופי הוא לוכד רק מפני שראתה אותו. ומשום כך הוא מגן עליה מפני יתר הענקים. בסופו של דבר אף מציל את העולם.

צ'רלי בממלכת השוקולדה
חמישה ילדים זכו למצוא בשוקולדה שאכלו את כרטיסי הזהב של וילי וונקה, והוזמנו לסיור בבית־החרושת לשוקולדה ולמפגש עם בני שבט האומפה־לומפה. בסוף יום מופלא, גדוש אירועים מוזרים, נותר צ'רלי עם וילי וונקה, בבית־החרושת האגדי.

צ'רלי ומעופפלית הזכוכית
צ'רלי ובני משפחתו הצטרפו למסעו של וילי וונקה במעלית הזכו־כית שהפכה למעופפלית ופרצה מבעד לגג אל החלל החיצון. הארועים המבהילים נוגעים גם לנשיא ארצות־הברית, ליצורים מחוץ למערכת השמש, לשלושת טייסי החלל שומקלוץ, שוקליף וקליפ־שום, וכמובן — לבני האומפה־לומפה.

ג'ימס והאפרסק הענקי
ג'ימס הקטן גדל אצל דודה צעילה ודודה גרומה — נשים איומות. יום אחד הוענקו לו גרגירים ירוקים — בעלי עוצמת קסם. אדירה — שנפלו אל מתחת לעץ האפרסק. אחד מפירות האפרסק גדל לממדים שאין להם שיעור, וכשחדר לתוכו — החל המסע המופלא.

מר שועל המהולל
שלושת האיכרים, בוצי, בונצי ובני, משתוקקים לשים קץ למשפחת השועלים המתפרנסת מלולי התרנגולות, האווזים, והברווזים. אבל מר שועל מסכל שוב ושוב את מזימותיהם הרצחניות.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

אוניברסיטת בר־אילן

משוררים ומו"לים המעוניינים שספריהם
אשר ראו אור בשנתיים האחרונות
לא זכו בפרס ספרותי

יובאו לדיון בועדת השופטים לפרס וורטהיים,
מתבקשים לשלוח את יצירותיהם:

א. ספר שירה ראשון (ספר ביכורים)
ב. ספר שירה שראה אור בתקופה האמורה; עד י"ז אדר תשמ"ז (18.3.87)

לפי המען: ועדת פרס וורטהיים, מכון קורצווייל, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 236 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

קיבוץ הרדוף
המרכז ללימודים אנתרופוסופיים

כישורים חברתיים ובניית קהילה — קון ואן הוטן
24־26/2 (באנגלית)
ציור — ג'ון סולטר 5־7/3 (באנגלית)
סדנת מבוא לאנתרופוסופיה הרצאות, חוגי דיון, אומנויות בעברית. 25־28/3
קיבוץ הרדוף
ד.נ. נצרת עילית 17930
טלפון 04–965655

ירושלים
רשות הזיכרון לשואה ולגבורה — מרכז ההסברה

יום עיון בנושא:
דוד בן גוריון ושואת יהדי אירופה

יתקיים ביום רביעי, י"ט בשבט תשמ"ז, 18.2.87, באודיטוריום של יד ושם, ירושלים.

התכנית

ישיבה ראשונה: 10.00 – 12.00
פרופ' יואב גלבר – השפעת השואה על תפישתו הציונית של בן גוריון.
ד"ר דינה פורת – בן גוריון ובעיות העזרה וההצלה בתקופת השואה.
ישיבה שניה: 12.30 – 14.30
מר טוביה פרילינג – בן גוריון ויהודי הגולה בתקופת השואה.
מר שבתי טבת – השואה בעיני בן גוריון – הגות ומעשה.

פרטים נוספים בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה
טלפונים: 02–242248־9, 03–216040, 04–640991, 057–33906־7.

מוזיאון ישראל ירושלים
קורס למדריכי מוזיאון מקצועיים בתחום הארכיאולוגיה

הכשורים הנדרשים: בוגרי ארכיאולוגיה (או תלמידי שנה ג') בעלי נסיון בהדרכת מבוגרים שליטה בעברית ובשפה נוספת
ראיונות אישיים: ביום 18.2.87
מועדי הקורס: חדשים פברואר־מרס בימי ג' בשעות 16.00־21.00
ימי סיור באתרים בעיר בימי חמישי בבוקר.
דמי השתתפות 50 שקל.
פרטים בטלפון: 02–698235, 02–633278

هكذا عن الأصل

صكنا من الوحل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

הבאבא־סאלי כמקדם מכירות

את הילולת הבאבא־סאלי ראינו פעמיים, בליל שבת ובמוצאי־שבת. היו רווחים שחששו פן יחמיצו את אירוע השנה ומנו בבקשה שיקרינו בשבילם שוב את כתבתו של גיורא צור. כך, מי שהיה קשה לו לעכל את הבראות בליל שבת, אולי כבר התרגל אליהם במוצאי־שבת.

יש מי שכבנה את ההילולה הזאת עבודת אלילים. אבל ההגדרה הזאת, שהיתה לשגרה, מתרכזת בהיבט אחד בלבד של הדברים. שכן בכל דת יש צד של עבודת אלילים, בבסיליקת סן פטרוס ברומא, המאמינים מנשקים את כף רגלו של פסל קודש, עד שהרגל כבר איבדה את צורתה. וכוהנים מריעים לאפיפיור בכיכר גם הם מצטיידים כעובדי־אלילים.

בנתיבות היינו עדים לתופעה דומה, אבל מתוסף אליה גורם נוסף: הילולת הבאבא־סאלי היא קודם כל הצהרת זהות של העדה המרוקאית. כפי שהוסבר בכתבה, המרוקאים אומרים בפה מלא "זהו שלנו", ולא מתביישים בכך. המוזר מכל הוא שהבאבא סאלי, גם אם היה רב גדול וצדיק נודע, לא היה במארוקו הקדוש היחיד. היו שם רבנים אחרים, גדולים בתורה, ומפורסמים פי כמה, ורק בישראל נהפך לאגדה מסופרת, בהשראת ובצורת החסידים האשכנזים.

אף על פי כן היה אפשר למצוא חן עממי מסוים בהמוני העם המתגודדים בנתיבות, כי חינגה הססגנית הקולנית. יש משהו אותנטי בנשים השמנות, רחבות הגוף והלב, הוללות ללא הרף, ומבקשות לא רק על עצמן ובני־משפחותיהן, אלא על כל עם ישראל. יש משהו פתיטי בגברים התמימים המאמינים בלב שלם שאכן הצדיק ירפא אותם מכל חולייהם ומרעיהם; בחיילים הצעירים המתפללים מתוך דבקות ושכחת עצמם, ובמדליקי הנרות העוצמים עיניים.

אבל אפילו נרצה להתייחס לעניין בסובלנות ובהבנה, איך אפשר להשלים עם טקס ההכתרה ליורשו של הבאבא סאלי, ברוך אבוחצירא, שהופיע מוקף בקהל חסידים ונבאים. המפלסים לו דרך, מפארים את שמו, ושרים לו שירי קודש. זהו איש בעל עבר של פושע, שישב בבית הסוהר, ויש עוד משפטים העומדים תלויים כנגדו. וזה אדם שאפשר לתת בו אמון כלשהו? הרי מושג הקדושה מנוצל בתכלית לעצם אישיותו. האיש הזה עשה שימוש בוטה באביו המת כמקדם מכירות מצוין, והופך את האמונה התמימה בצדיק ובכוחו, לבזאר לאיתמים.

גם אם היו אלמנטים אותנטיים בהילולה, הדיעה שהצדיק הנוכחי הוא ברוך אבוחצירא, מנפצת את אשליית האותנטיות. זאת היחס הסובלני כלפי המוני העם הצוגגים. מוטב היה להם שיפקחו עיניים, לפני שהצדיק הנוכחי יעשה זאת בשבילם.

ברוך אבוחצירא: האיש המנפץ את האותנטיות

היילכו שניים יחדיו?

הופעתו חוצבת הלהבות של השר דוד לוי, בתוכנית הבשומה, היא ללא־ספק חלק מהמאבק הפנימי בחירות. השר פונה בכל כל למעניך, אלא שהודיצים האמיתיים מופנים לכיוון שונה: אל ראש הממשלה יצחק שמיר, האיש שאתו מתכוון השר לוי להתמודד על הכתר גם וכאשר תוחזן ועידת חירות המיוחלת.

לוי, שנהפך למגינם של המתנחלים, יודע שבסיבוב הבא מחכה לו אריאל שרון, ולכן הוא מקדים תקופה למכה ומבטיח את עצמו מכל הכיוונים. אלא שלוי הוא דמות מוכרת וצעדיו צפויים. המריכות בחירות גם בו אין חידושים. החידוש הוא בדמותו של איש הרדיו, דן כנה, שהצטרף, כולו מתמרים, לפמליה של לוי. בחיוך מרוח על פרצופו הוא מתייצב לפני המצלמות בחברון, ונראה כמי שהוצנח למשימה מלוקטת־מיוחדת. מתברר שכבר הוא המנחה של השר לוי ורק לא ברור לאן הוא מנחה אותו. וכשאני צופה בשניים, אני מגיעה למסקנה שמי שאמר "היילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו", התכוון ממש לזיווג זה, שנעשה בשמים לדוד את דן בחצר בחברון.

דיוקן

אילנה דיין — כוכב נולד

נשים עדיין נוטות לראות הישג נשי בהצלחתה של אשה — ושואבות ממנו עידוד ונאוה. הצלחתה של אילנה דיין ב"ערב חדש" (יום ג'), תיחשב ללא־ספק בקטיגוריה זו של הישגים נשיים. דיין היא אשה צעירה, שהקריירה שלה מפריכה את הדיעה המקובלת בחוגי נשים מיליטאנטיים — כאילו הן מופלות לרעה ואינן יכולות להגיע לעמדות־מפתח, שלא באשמתן. מתברר שאפשר להצליח — אם כי לאשה על־פי רוב קשה יותר. אבל אסור להניח לקשיים להרתיע. המתברר שאשה מצליחה יכולה לזכות באהדה רבה, גם מצד עמיתיה הגברים.

ממש כך קרה במקרה של אילנה דיין. עמיתיה, מנחי "ערב חדש", נשמעו שמחים בשמחתה. מעודד היה לשמוע מפיהם, כי הם מאמינים שהגיעה השעה שאשה תתפוס מקום כמנחה בתוכניתם. הרי אין זה תפקיד המיועד לגברים בלבד. הנשים חייבות לשאוף להגיע לעמדות אלה, ולא להסתגר, כדרכן, בתחומים נשיים, או בתחומים המקובלים כנשיים.

אילנה דיין אינה מעוררת יריבות וקנאה: אדרבה, היא מעוררת אהדה רבה. אשה צעירה זו, שעשתה את דרכה בגלי צה"ל, הוכיחה מראשית דרכה כי נועדה להצלחה (אני עוקבת אחריה מכבר). היא אינטליגנטית, בעלת ידע בתחומים רבים, משכילה, מחוננת בכושר ניסוח מגובש ותמציתי, ומעל לכל, היא סמכותית מאד. אם להתייחס לצעירותה, הרי היא בעלת ביטחון והוגת ומגובשים ויוזמות.

אילנה דיין נעשתה בזמן קצר־יחסית כוכב רדיו וטלוויזיה. נשים וגברים אוהבים לאהוב אותה. אין פלא שהתגובות להופעתה הראשונה בטלוויזיה כולן חיוביות, נקיות מצרות־עין, כאילו בירכו הכל מראש.

אפילו ראש־הממשלה, יצחק שמיר, נוטה לה חסד, מחייך אליה בחיבה, מברך אותה על הופעתה הראשונה, בעת ראיון אתו. קשה שלא לשמוח על שהיא הצטרפה אל עמיתיה, מרגלית, דייכר ורשף, ואין היא נופלת מהם. אמנם בתחילת הראיון היה אפשר לחוש בקולה התרגשות־מה, אבל היא מתגברת ומשתלטת על הראיון עם שמיר, כמקצוענית לכל דבר. היא עושה מלאכתה בסמכותיות, כמי שמורגלת בראיונות מסוג זה בגלי־צה"ל. היא עניינית וממוקדת, אינה נוקטת נימה פרובוקטיבית, נראית סקרנית באמת לדעת ולהבין. והיא גם "עוטרת" את המסך בחן רב.

ראש הממשלה למרות כל המתרחש סביבו, המדובר ביום שלישי אחר־הצהריים, משדר שביעות־רצון. הוא מצטייר כמי שבוית מכובב אגו. דומה שהוא רק משתוקק שיניחו לו לשבת בשקט על כס ראש הממשלה, ושלא יבלבלו לו את הראש בשטויות כמקציב, ועידה בין־לאומית, התנחלויות, גזירת חירות וכיוצא באלה עניינים מביכים. הרי נוח לו וטוב לו על הכיסא, אין הוא רוצה לזוז ממנו.

אדם אופטימי, מר שמיר, ועל רקע ההבר בחברון מוכה לו דוד לוי המצב להבות, ולצדו דן כנה — קומבינציה שקשה לעמוד בפניה. מכל מקום, בינתיים שמיר הוא הנוסע לארה"ב, לפגישות עם גדולי עולם, וכאילו הוא אומר: ישתקו הצערים לפני.

אילנה דיין אמנם עקבית וסדורה במחשבתה ובשאלותיה, אך שמיר מצליח להתחמק ממנה, כמו שהוא מתחמק משרי חירות. דיין ממשיכה בראיונות אחרים, קצרים ועניינים, מציגה שאלות מנוסחות בבהירות ובחדות למרואיינים אחרים. אין ספק, "ערב חדש" רכש לו מנחה מקצועית מעולה. דיין מוכיחה שאשה מוכשרת, אינטליגנטית ושאפתנית יכולה להגיע — ואם היא נחמדה כמוה, גם תוכל לזכות באהבה רבה. ב"ערב חדש" נולד כוכב.

אילנה דיין

יש אנרכיה

"אתם רוצים אנרכיה, אז תהיה אנרכיה". מכריז ברוח מיליטאנטית יו"ר ועד הטכנאים של הטלוויזיה, ציון סודרי המפורסם, שכבר הלך לפניו כיורשו של חזי קקה. לא ברור רק, מדוע הוא מדבר בלשון עתיד, כאשר היה עליו לנקוט לשון עבר הווה. ואכן, ניכרים דברי אמת: עכשיו יש אנרכיה כוללת בטלוויזיה. הטכנאים שלה אוחזים את עם ישראל בגרונו.

הסיטואציה מוכרת. קבוצה קטנה של עובדים עושה שבת לעצמה, ובהליכה בשרירות לב כה נראה וכה לא נראה בטלוויזיה, ומי יודע אם הוועד או הוועדים — ובטלוויזיה קשה עד מאוד להתבצא בממסך הוועדים — לא ידידים יום אחד גם לשנות את מנהל הטלוויזיה ומנכ"ל הרשות.

הטכנאים בטלוויזיה רואים בעצמם עליונים על החוק, והם באמו בתפקידם והחליטו להיות כוכבים לשעה. כדי להפגין נוכחות מאיימת הם מסיימים את שידור משחק הכדורסל שהועבר בשידורת מארה"ב, שבע דקות בדיוק לפני סיומו, ומקפיצים ממקומם את ציבור משלמי האגרה.

עלי להודות: לא צפיתי במשחק, וכך גם לא נודע לי על האסון הלאומי שהתחולל ממש מתחת לאפי. אבל אני רק מדמיינת לעצמי כיצד הייתי מגיבה, אילו היו סודרי ואנשיו מאפילים את המסך שבע דקות לפני סיומו של פרק ב"שושלת". אין לי ספק שהייתי מאחלת ליו"ר ועד הטכנאים את כל המכות האפשריות.

אילו היו הטכנאים לפחות טקטיקאים טובים לא היו בוחרים באירוע ספורט כדי להפגין שרירים. למזלם, הרגיזו את אוהדי הכדורסל; אם היו עושים מה שעשו לאוהדי כדורגל, היו ללא ספק שוברים את פרצופם.

אורי פורת, מנכ"ל הרשות, האוהב ספורט מובהק, עומד עכשיו במרכזה של מערכת אלימה. ביום ראשון, שברו הטכנאים את דלת חדרו. למחרת, יום שני, כבר נכבצה הכתובת המפורסמת על המסך, אמנם קולות הומרה של הטכנאים שהתבצרו באולפן "מבט" לא הגיעו לאוזני הצופים. אבל כמי שצופה ב"מבט" מדי ערב, חשתי שמשהו דראמטי מתחולל מאחורי הכתובת הסתמית. עשר דקות לאחר מכן, ניסה יעקב אחימאיר לשווא להסתיר את רגשותיו: אבל פניו המתוחים והחיוורים העידו שהוא רותח מזעם אין אונים. גם אורלי יניב, שאינה מעלה בדרך כלל בעל של חיוך על פרצופה, נראתה כמי שיש לה הפעם סיבה טובה שלא לחייך.

את הטכנאים אין צורך לראות. כולנו חיים בצלם, והם משמשים עדות לכך שקבוצה פראית, יחידה, משולחת רסן, מסוגלת להשתלט על הטלוויזיה, ולשם כך אין צורך אפילו במהפיכה. ואפילו יש צדק בתביעתם, יצרו הטכנאים כלפיהם אנטגוניזם כללי ונמאסו על כולם.

ומה עם השר הממונה על הטלוויזיה? מסתבר שהוא חוגג בטספרה, הנזכר בירת הריבש המאוחר שלו. הצופים, משלמי האגרה, אינם במחול כמותו. להם יש מסך חשוך, והם קורבנות של הפקרות שאין דוגמה לה. במדינה אחרת היה השר הממונה מפסיק את מסעותיו חוזר את דיכוי מפתיע המתוקים. אבל אצלנו, כאמור, חוגגת האנרכיה.

הקסם הנוקשה של פון־שוורצה

"מהי בשבילך תמצית החיים", שאל רם עברון ב"זה הזמן" את גרשם פון־שוורצה, בן אצולה גרמני שהתגייר, חזר בתשובה וחזר בשאלה. השאלה תרגה בלי ספק מטבע הראיון של עברון, שאינו עושה שימוש במלים גדולות. גם פון־שוורצה נרתם במקצת, והודה שאין הוא מסוגל להשיב על שאלה כזאת. החיים בעיניו מורכבים כל־כך, והוא מסמל בדרך חייו את מורכבותם. עברון מסייג את עצמו. בעצם רצה לשמוע מפיו שהתנאי לחיים הוא חירות הפרט, ולהגיע לסיפור חייו המשתמע מאמונה זו.

פון שוורצה הוא אדם מסקרן. יש לי דעות קדומות כלפי גרמנים המגלים את העם היהודי, תמיד נרתעתי מן הילדות שעושים סביב גרמנים אוהבי־יהודים ומעריצי ישראל. יותר מדי אנשים מחפשים אישורים לעצמם אצל לא־יהודים, ומרעיפים אהבה מגוזמת על מי שנותן לנו אותם, ועל עצם חסד שעשו לנו בהסכימם להתחתן בנו. רק באחרונה. הפך ירום קציק את כרבה לאפר, מי שהיתה נספחת התרבות של אוסטריה, לאלילה מקומית בישראל מאמרים מבולבלים מפרי עטו.

פון־שוורצה, לעומת זאת, מב־ליו שלא להרתיע באהבה, הוא מדבר על היהדות שקסמה לו, בין השאר בגלל המצולה שלה הבנויה על לימוד והמה מוסרית. שוורצה מזהיר מפני אותן קבוצות רגשיות־אידיאולוגיות כפייתיות הצומחות בישראל. אין הוא מאשים את צה"ל במיליטאנטיות ולדבריו לא פגש בצה"ל מיליטאנטים. הוא היה אמנם פציפיסט בגרמניה, אך כאן אין עדיין מקום לפציפיזם, לדעתו, "גם אם מתנה אנטאא" שבו שירות, גרם לו טראומה קשה. יש בו כנות הוא אינו מנסה לשאת חן, גם לא בדברי הביקורת עלינו. יש בו קסם נוקשה.

אדם מבוזבז

השופט בנימין כהן מצטייר ב"תביעות קטנות" (יום א') כאדם מבוזבז. איש במותו, בעל מח הדיין וחד מעיר, שהווייתיות מפעפעת בו, היה יכול לשמש באחד התפקידים המרכזיים במדינה גם לאחר יציאתו לגימלאות, במיוחד בימים שבהם פונים למאגר אנשי־השיפוט כדי להביא משם אישים בעלי מוניטין.

כהן, שהודה באחד הראיונות אתו, שאין הוא מסוגל לשבת בטל מעבודה לאחר שיצא לגימלאות, נהנה מן ההופעה לפני המצלמות. מן הידועות היא, שבהליך השיפוטי יש אלמנט מובהק של משחק. אלא שלאחר הבעיות הסבוכות שבהן דן בבית המשפט המחוזי, אין פלא שבחר על פני אירשת לגלגלנות במקצת, כאשר הוא עוסק עתה בפרטי פרטים של אירועות מטבח, והגבולים החוקיים־המשפטיים בין שפה לפינה עגולה. ואכן, התביעות המובאות בתר בית אינן מן הסוג המעורר השראה או התלהבות. אבל כהן עושה את מלאכתו נאמנה, ונהפך לכוכב טלוויזיה.

מכל מקום, ברור שאזניו צורמות ונחמדות, כאשר הוא מאזין לעברית העילגת שבפי ישראלים המופיעים לפניו. עדמות לה גבורת, המרבות עברית נקייה יחסית, ולפתע היא מספרת על "שלוש חלקי משפחים". "שלושה", מעיר לה כהן, אבל זה אינו עוזר. כל מספר יוצא מסורס בפיהם של התובעים והנתבעים כאחד, והמתובה אין להם עוד כל משמעות. כהן נראה כאילו הרים ידיים ואין הוא מעיר עוד.

אבל לא רק ב"תביעות קטנות" כך. כתבים ב"מבט" מדי שדרים, והנה גוף ראשון נהפך בפיהם לגוף שלישי. "אני ימסר ביד", "אני יגיד", וכיוצא באלה. נרמה שהעברית זקוקה לברוד מגיני־שפה שיגנו עליה מפני מסרסיה.

מכתבים למערכת הארץ

אמת מברית־המועצות

"אפילו בכאון רק"ח אסור להפגה בבריה"מ", כותב גדעון אלון ("הארץ", 10.2). ולא היא. בכאון המפלגה הקומוניסטית הישראלית, היומון "אל־איתיחאד" וכן השבועון באידיש "זידר וועג" נמכרים בקיוסקים במוסקווה ובערים אחרות בבריה"מ.

מידע זה, וכל יתר האינפורמציה שמביא גדעון אלון בכתבתו, מבוססים על פרסומי הוועד היהודי־האמריקאי, ויש בה סילופים רבים. אין מונעים בבריה"מ ללמוד את התרבות ואת ההיסטוריה היהודית. אין זו אמת שמאז 1930 לא הודפס אף ספר העוסק בהיסטוריה של עם ישראל. הבמה שנוגע למפעלי תרבות ואמנות, לא מזמן חגג ירחון התרבות "סוביעטיש היימלנד" עשרים שנה לקיומו. תיאטרונים ולהקות באידיש יש בבריה"מ יותר מאשר בארצות הברית.

עוזי בורשטיין
דובר רק"ח
תל־אביב

חברים טובים של אלוהים

מאמרו של גדעון סאמט ("הארץ", 5.2) על האיסור שהוציא רבה של מגדל העמק על נשים להשתתף בהלוויות, היה יכול להיות משעשע, אלמלא היה מפחיד כל־כך.

הביטחון שיש לכמה חכמי־תורה אצלנו, כי הם יודעים בדיוק מה עושה אלוהים לעם ישראל כדי להעניש — ומדוע — הוא תמיד הרגיז. לא שמעתי אותם מסבירים מדוע ברוכה ישראל השנה בגשמים, לאחר קיץ שהיה מאוד "לא־אלוהי". לא שמעתי אותם אומרים שהיהודים שנרצחו בבית־הכנסת באיסטנבול בשבת שעברה נענשו על־לכך ששמרו את השבת.

האין זו חוצפה להתיימר לדעת את דרכי האלוהים?

יונתן דינלובין
תל־אביב

הנאור והפרימיטיבי

"דיר בלקום", כותב הד"ר מיכאל בר־זהר לתושבי מגדל־העמק ("הארץ", 9.2) "העיפו את הג'וג'ו שלכם, לכל הרוחות, כי מי יודע מה הוא הבכדי־נגה שלו מכינים לכם לפעם הבאה".

כלומר, לפי בר־זהר הרב גרוסמן ממגדל העמק פרימיטיבי יותר ממכשפי שבט זולו. ואני על כורחי אני אומר: אין ספק כי בשבט זולו יש יותר דרך ארץ, מוראי סגנון אתר. אצלנו, דוקטורים נאורים משלחים אליסות מתוחכמות לשמה באיש, שהגדיר בכל שפתתו התקשורת, כי לא פסק מה שאמור שפסק.

יצחק מאיר
ירושלים

אין חליל צד

מבקרת מוסיקה ב"הארץ" כתבה (9.2) על נגינתה של יוג'יניה צוקרמן ב"חליל־צד".

מבקרת מוסיקה ב"הארץ" צריכה לדעת שאין דבר כזה "פלוט" בעברית הוא חליל. "חליל אמצע" נקרא חלילית.

גרשון קופר
רמת־גן

דוגמה שלילית

פרישתם של האלופים אורי אור ואמיר דרורי מצה"ל היא דוגמה שלילית לכל סגל הפיקוד.

אם אלופים, מועמדים לתפקיד רמטכ"ל, נוטשים את צה"ל מפני שבמבור מועמד מתאים אחר — מה יעשו קצינים זוטרים יותר, כאשר הם נתקלים באירוע דומה מפעם לפעם?

עו"ד עמירם הדלה
חיפה

מכון לחקר עם עולם

אנחנו על אודותינו.

מי שקרא בעין בוחנת את העיתונות היומית מכיר את גלויי־הדעת אשר מתפרסמים מטעם המכון הנ"ל למען הצבוריות הישראלית. בתור אזרחי־ישראל חשוב לנו לערוך מפקידה לפקידה את ספירת־המלאי בנכסי־חיים שלנו ולקבוע מה הוא המצב הרוחני, החברתי והמדיני של עמנו מתוך מבט לאחור ומתוך הסתמכות על עדות המקרא. כי הרי רק מתוך ביקורת עצמית ניתן למצוא תשובה לסוגיות המעסיקות אותנו ולראות את הנולד הטמון בצפונות העתיד: מי שאין לו כושר לתיקון המעוות במסכת חייו ואינו שואף לגלות את מקור הנגע הפוקד את ביתו ייקלע בתכרת על דרך הכשלון. דוגמה מובהקת לכך היא דרך הייסורים המשתרעת לאורך תולדות עמנו מאחר והאלוהים טרח וטרד לשווא, בפי נביאיו, לתת ישועה לנפש עמו היושב בציון. בהקשר זה חש המכון שלנו תחושה של אחריות כבדה הרובצת עלינו בתור שומרי־ישראל ללא משוא־פנים וללא שגרתיות משרדית. יבורך מי שמכלכל מעשיו בהתאם לדבר אלוהים חיים ולאמת המקופלת בו, כי הרי מעודת ישראל לנהל את חייה מתוך השראת רוח־האלוהים.

הדור הולך שולל אחרי הזיות

במרוצת השנים הלכה וגברה מודעות הציבור עד כמה הרסני הוא לגבי עתיד העם ניוון מדיניות אשר מתעלמת מן האינטרס הלאומי ומשליחות ישראל. טרם עברו ארבעים שנה מאז כינון המדינה, והנה בוקעים ועולים בתוככי העם קבוצות ויחידים המבקשים לעצמם טובת הנאה פרטית. לא אחת נאלץ הנוער הישראלי לשלם כופר על כך. אפילו נגידי אוצר הערכים הנסוכים במסורת ישראל, חיינו הממסד היהודי־אורטודוקסי, טרם עמד על לקח שגיאות העבר. ברי הוא כי חורבן הבית הומט עלינו לפני כאלפים שנה בעקבות חוסר אהבת־האלת וריבוי המתחים בינינו לבין עצמינו. היהדות האורטודוקסית נטשה מכבר את עמדת תביעותה לייצג בלעדית את תעודתה הדתית־לאומית של ישראל, מאחר והיא חותרת לקידום עניניה החומריים מתוך ניצול כוח הכפייה של מוסדות המדינה. הראיה לכך היא בימים אלה הצהרתו הפומבית של חבר הכנסת אברהם שפירא, בתור יושב ראש של ועדת הכספים של הכנסת, לאמור כי לא יביא לדיון הועדה את הצעת הסיוע לקיבוצים, למושבים, לערי הפיתוח ולהתנחלויות העומדים על סף פשיטת הרגל אם לא תמלא הממשלה בראש וראשונה מתוך כספי הצבור את דרישות הישיבות של אגודת־ישראל הנהנות מכסיות־יתר ברשות מוסדות ההשכלה הדתית. אין זה סוד כי הממסד הדתי־אורטודוקסי עושה לצידוק ולחיזוק עמדתו יותר מאשר למתן כבוד הדדי לבריות. כיוצא בזה נאסר על נשי העיר מגדל־העמק, בתוקף סמכותם של הרבנים הראשיים המקומיים, האשכנזי והספרדי, ליטול חלק בטכס הלויה של קרוביהן, על מנת לעצור, כביכול, את זרם הצרות הצרורות הרובצות על העיר. הבאת ספר הזוהר בתור אסמכתא לצעד מוזהים זה, היא ביטוי אופייני ליצר המיסטיקה היהודית, הסוברת כי נוכחות נשים בהלוויות ממיט פורענות על ראשי המתלווים. התופעה מהווה דוגמא של נטיות כלל־עולמית לפנות אל הנסתר ואל השטני כדי לפרש ואף לחשב אירועים שלא ניתן לעמוד על מהותם באמצעים ממשיים. גם בארצות נוצריות אפשר היום לעושי־קסמים לעסוק במלאכתם על מרקע הטלוויזיה או לפני תלמידי בתי ספר וקהל כנסיה. קול הקריאה לנשמת טרומפלדור אשר שודר ע"י הטלוויזיה הישראלית הריהו ראיה חד משמעית לתרגילים ספיריטיסטיים כמון אלה המוצגים לראווה. הקונגרס בשם "מיסטיקה 87" שנערך במדינת ישראל הוא פרי מגמה נפסדת זאת, אשר מנסה להשתית את האמת על יסוד משאל דעת המתים. הרי לא הנשים מזהמות הן, כפי שהצהיר הרב גרוסמן, אלא דוקא אותם "שומרי התורה", המנסים לתת תוקף חוקי להזיות ולאמונות־שוא שלהם, הם הם נטולי־הטוהרה מצות־התורה. כמו כן פולחן המת המתנהל מסביב לקבר באבא־סאלי ז"ל בתור קדוש בעל־קסמים נמנה עם מעגל התופעות הנ"ל.

ישראל הוא עם אשר הולך על דרך לא דרך

מי שמתעלם מן המציאות השוררת בחברה מידרדרת אינו מסוגל להבחין באמת אשר מתגלה על פני השטח. כמו כן, מי שמהלל את דבר האלוהים המשגב והנעלה על ידי יצירת קשר מלאכותי בין תאוות־דרך קטלניות לבין מאוות לקויות לפי השערתו, אינו מבין דבר או חצי־דבר מחזון הישועה של המקרא. מחד־גיסא מתנדפים החרדים על פתח־ביתו של מר רייכמן מטורונטו כדי לקבל מיזו לפתות "אחר זים" המגיעים להם לדעתם ממענק העתק שהוא עומד להעניק; מאידך גיסא ישיבותיהם הזקוקות לסיוע כספי מתרוחות ריב ומדנים בשורות העם נגד מדינת ישראל כישות חילונית, אף על פי שהם נזקקים לשירותיה.

חוסר העקביות של מנהיגנו המדיניים מכל הגוונים גרם לעוות ההכרה המוסרית־חברתית של העם ע"י "חכמי־התורה" בעטיה של תביעתם להגדיר את "מי הוא יהודי" הגדרה מתוקנת. תביעה זאת פירושה זלזול בהגיון ותתירה מתחת אשיות תתופעה, השויון והצדק עליהן מושתתים סדרי מדינת החוק והמשטר הדמוקרטי שלנו. תעלת דופי על יהודים שמגירו דתם מתוך האמונה שבלב ועל אחרים אשר פנו עורף לקצנותם ולטרוניותם של מנהיגי היהדות האורטודוקסית כאילו הם המופקדים הבלעדיים על דפוסי החיים המסורתיים והדתיים של העם ועל מצפונו — הרי יחס של בוז וחרפה כגון זה עומד בסתירה מלאה לעקרונות המקרא דשים בתנ"ך, לפיהם נולד האדם כנשא סגולות בהדרת נפשו וזכויות יסוד כגון החירות והשוויון שאינן ניתנות לביטול במחי יד. זכות אנוש לחיים, לבטחון ולדרור חייבת להוות יסוד מוסד למדינת־חוק, כאשר שואפת נפשו לאמונה טהורה ולחיים דימוקרטיים. אולם השויון לפני החוק עומד בארצנו בסימן שאלה, כל עוד אופיה המשפטי של מדינתנו טרם הוגדר כל צורכו הגדרה עצמית. כבר בימים עברו תבע המכון הנ"ל מתוך פעילותו ציבורית קבל עם ועדה את הפרדת "הדת" מן "המדינה", מאחר וסיפונו המר של עם ישראל למוד המצוקה בתפוצות הגלה מלמד כי משפט המדינה העצמאית בלבד עשוי להגן עלינו מפני שרירות הלב והגזירה. מבחינה זאת הרי רק מדינת חוק ולא "מדינת הלכה" מסוגלת לקיים ולהבטיח את זכויות היסוד של האזרח המוכראות בהכראות פומביות בגין חרויות הדעה, המצפון, האמונה וחופש ההתכנסות. ואילו הממסד הדתי־אורטודוקסי מכוון לחדירה מתוכננת ושיטתית — באמצעות מערכת בתי הדין. שלו ובתוקף סמכותו המשפטית — לתוך מבנה מוסדות המדינה ולהחלפת ריבונותה בסדרי הכפיה הדתית. על פסים אלה מנסה ההנהגה הדתית לעקוף בקיצוניות הולכת וגוברת את העמדות הצבוריות שנתפסה לאור תודעתה ולהקיף תחומים חדשים לבקרים שהם יותר ויותר נרחבים במגמה לשכנע את נציגי העם החילוניים כי אכן השקפת הממסד הדתי בלבד מיצגת לאשורה את דת ישראל סבא. אכן נופלת האחריות עבור משבר הזהות הלאומית של עם ישראל על כתפי ההנהגה המדינית, מאחר ומוטלת עליה החובה הצבורית לפעול בתור נציגות רוב העם בהיקף ארצי־ממלכתי. כתוצאה מכך פעילותם הצבורית של הרבנים הריפורמים והקונסרבטיבים לא ניתנת לביצוע במדינת ישראל, ואפילו בחו"ל נאלצים הם לנהלה בהתאם לבאות עיניהם של הרבנים האורטודוקסים. יתר על כן האמצעים הכספיים העצומים אשר ברשות החוגים האורטודוקסים מאפשרים להם לגייס בשורות התנועה "חזרה בתשובה" צעירים בהמוניהם, וכתוצאה מכך הולך ומתרכז המתנה שלהם בהשגת היעד של מיגור המחנה החילוני הבלתי רצוי של המדינה כדי לפנות מקום למשטר בו שולטים חוסר־הסובלנות, הזלזול והקלון באלות. כמו כן הפלורליזם הנהוג במדינה חייב להדחק לטובת הדימגוגיה הגאונית, והחברה היצרנית חייבת לפנות מקום לארגון טפילים החיים על חשבון הצבור. מובטחת הרוחה הכלכלית למי שיכול להציג לראווה במראהו החיצוני את ההויה הדתית המקננת בלבו, אף אם פועמת בו האמונה במובן המבואר על ידי ירמיהו הנביא (ל"א 34־31). כל עוד ההנהגה המדינית בישראל נכנעת ללחץ החוגים הדתיים־אורטודוקסים הגאוניים והשוללים את הדימוקרטיה, עומדים המדינה ואזרחיה בסכנת ההידרדרות! כתוצאה מדרישת החוגים האלה להענות לצורכיהם הכספיים, סובל העם חרפת הרעב וירידה מבכסים כאות תודה על מלוי חובותיו האזרחיות והצבאיות.

ישראל עומדת מחדש על פי תהום. מצד אחד נזקקת ישראל לעליה חדשה כדי למלא את הפער הנבעה בין הילודה העברית והערבית, ומצד שני מבקשות המפלגות הדתיות לסכל את זכות העליה של בני העם אשר יהדותם מוטלת בספק. קמה כאן השאלה: האם נכונה טענת ארגון האומות המאוחדות לאמור כי הציונות היא זהה לגזענות לאור תכנית הישועה של אלוהים, נועדת אמנם ישראל לשמש מחוז חפצם של צליינים רבים (ראה ישעיה נ"ה 5), אולם החרדים מתיחסים לאחרים כאל שונאי־ישראל ושופכים עליהם חרפה.

מדוע הכנסיה הנוצרית הסתלקה מעולם האהבה?

לא עלה ביד הכנסיה הנוצרית מימי־הביניים להלביש אדרת של סבירות הגיונית את אהבת המשיח היהודי ישוע איש בית־לחם (ראה מיכה ה' 1), מאחר והיא תבעה לעצמה את הזכות הבלעדית לגאולת האלוהים ולפיכך שמרה עברית את מעשה השליחות האוניברסלית שהוא הטיל על עם ישראל. גישה זאת נטולת אהבה הכתה סנורים את הכנסיה וכיבתה בנפש ישראל את זיק ייעודה לגבי אומות העולם. הרי כל מי אשר מתכחש לאהבת "עבד־השם" הסובל את סבלות המשיח (ראה ישעיה, פרק נ"ג) ומהלל את שמו, נידון לירידה ולשקיעה. כפי שהאפיפיור מתכוון לנהל את פעולותיו ברומי בהתאם לרוח היהודי המשיחי שמעון פטרוס (הוא רועה העדה הראשון של הקהילה המשיחית בארצנו, אשר האפיפיורים רואים את עצמם כיורשי סמכותו), כן מדמים בנפשם חכמי התורה להיות נציגי "משה רבנו". שעור קומתו של "אל גבור" מוצא ביטוי מובהק בפרישתו מאיקות בשר ודם לעטור של כבוד ושל הערצה עצמית. הרי פעמי המשיח מוליכים בעקבות ישוע מעמדת ההתכחשות של עמו לעמדת ההענות של עמים אחרים לקריאתו. כפי שקבע משה רבנו לאמור: "ונשארתם במתי מעט" (דברים כ"ח 62; ראה גם ירמיהו מ"ג 28), וכפי שיחזקאל (י' 8; י"ב 16) מזכיר "פליטי חרב" שהותיר האלוהים, כן ניבא צפניה (ג' 12) את השארותו של "עם עני ודל" לאחר מבחני האלוהים.

מגזירה שוה זאת עולה בעליל כי הכנסיה הממוסדת התנכרה מתוך רדיפת השלטון עלי אדמות לאהבת המשיח ישוע לגבי עמו ישראל, ומנעה על ידי כך את הכתרו בתור שכאה בקרב עמו. באופן מקביל נזקקים החוגים המסורתיים בישראל לאותה עמדת המסורת הנוצרית לגבי תפקיד השליחות המקראית של ישראל. עת ממאנים הם לשמור אמונים למדינת ישראל ולגייס את כל הכח הטמון בהם כדי לתמוך ביעד שליחות העם כנושא בשורת הישועה לאור משנתו של ישוע המשיח. אך תמורות המסורת הן מכבידות על שני הצדדים גם יחד ואינן מעודדות גיבוש מודעות חדשה ומתקדמת לערכי החיים אשר באמונה המשיחית. הכנסיה מצידה חוששת מפני התהדרות ישראל במולי שליחות זאת מאחר והיא עתידה "באחרית הימים" להביא את הבשורה לאומות העולם. ואילו ההנהגה "הדתית־לאומית" של ישראל אינה מרהיבה עוז לנטוש. את דרך הייסורים הרת הגורל של העם מפאת אשמתו, מאחר והוא כורת ומקלל את "ישו" — מחלל את שם האלוהים ונכשל במשימתו?

מה פירוש ברכת ישראל למען אומות העולם?

ועתה, כתום גלות שנות אלפיים ודלדול שורות העם בהתפוצותיו, חוזר העם לארץ אבותיו. אולם אין ברכת "הגולה והמנודח" שרויה עליו מאחר והוא איננו "עם קדוש" נושא הכתר של "שר שלום" כדוגמת המשיח (ישעיה ט' 5). הרי הוא נאלץ לפיכך לוותר על שפע נכסי החיים המובטחים לו (ראה דברים כ"ח 11), הוא חייב להוציא את יתרות מטבע זר אשר ברשותו על מנת לשלם עבור יבוא סחורות. כמו כן, במקום לקיים את הכתוב "והלוית גוים רבים ואתה לא תלוה" (דברים כ"ח 12), הוא נאלץ לטרוח כל שנה ולבקש מאוצרות הברית סיוע כלכלי וצבאי חוזר ושנה — ובסופו של דבר התחמושת הנובעת ממקור זה מוצאת דרכה אל קלחת המשטר השטני של ארץ פרס בעזרת שרותי תווך מופקרים.

הרי בך, עם ישראל, תלוי הדבר אם תמשיך להסתפק כזנב של מעצמה עולמית, או תשכיל להפוך למדריך וראש מערכת האומות השואפות לשלום. כל אימת מדינת ישראל — אשר קמה להיות לאומית גרידא אך צפויה לה תהיה רוחנית להשלמת המלאכה — ראה במסכת חיה הצבוריים תחום סגור ומסוגר בד' אמות של לאומנות צרה ומתבצרת בין חומות גיטו רוחני בארצה וביחסה לאומות העולם, נגדעת זרוע שליחותה העולמית. זיקתה הנוקשה להלכה בתור מורשת ישראל כתורשה פיזית אטביסטית מכהה את אמונת־הראיה הרוחנית של העם, שמה לאל את סגולתה להבחין כראוי בבשורת האהבה של ישוע המשיח בתור "עבד־השם", משתקת את כח היצירה וההתחדשות של רוח האלוהים בקרבנו ומונעת את קידום התחיה הלאומית. העולה מזה: **ישראל נקראת לשרת את רצון האלוהים למען כבודו ותפארתו, יהא זה על דרך הברכה או על דרך הקללה לגבי אומות העולם!**

מי שנקלע על דרך התפליה הגאונית — כדוגמת הרב כהנא וקנאים אחרים — תוך השמוש בכח הזרוע והזלזול בכבוד האדם ימיט אסון מחדש על עמנו למוד המצוקה. כלעומתם, קורא האלהים, כדרכו מקדמת דנא, את נשאי עדותו בקרב העם היושב בציון לא מתוך שורות הכהנים רודפי כבוד ובצע, אלא מתוך המון "עם־הארץ". בנסיבות אלה אפשר להבין מדוע קרואי האל נפלו תמיד קרבן בידי מתנגדיהם בתוך עם ישראל.

אם ישתלטו בעתיד על נפש ישראל יצרים כגון תאוות הקנין, התאוה המינית והתאוה לתענוגות החיים, יעמוד העם מחדש במשפט האלוהים ויפול תחת שבטו, מאחר ואין רעה אשר פוקדת את העם ואינה באה מיד האלהים (ראה עמוס ג' 6). האלוהים ומשיחו אינם זקוקים לעם ישראל כי אם ההפך הוא: כולנו נזקקים לחסדי דוד מתת־אל ולברית עולם מחודשת בעקבותיו (ישעיהו נ"ה 3; ויקרא כ"ו 10). פסוקים מן התנ"ך (כגון ירמיהו כ' 1 וכו', או עמוס ז' 10 וכו') מבהירים מדוע התיאלוגים נושאים בכל דור ודור אחריות כבדה לירידת העם בשפל המדרגה.

לאחר השואה ידוע לעם ישראל מה פירוש הסתלקותנו מקרבת האלוהים, אך איש אינו רוצה לתת את הדין על כך, למרות העובדה כי חסד האלוהים היה יכול למנע את התופעה המחרידה. כותב עמוס (ו' 10): "ואמר לאשר בירכתי הבית העוד עמך, ואמר אפס, ואמר הס כי לא להזכיר בשם יהוה". העובדה שאנו יושבים שוב בארץ אבותינו אינה בודאי ממוש הזכות המגיעה לנו בתוקף הבטחת האלוהים: אך פרי חסד האלוהים בלבד. כלעומת זאת עלינו להסמיך מרגש הבושה על יצר הרע המקנן בלבנו, שהוא רחוק מלהיות טוב ומטיב, כפי שמתואר הנביא יחזקאל בדברים כדרבנות (ראה יחזקאל ל"ו 32־31; ל"ט 26; כ' 44־43). אוי לך, ישראל אם אינך מתעוררת מתרדמתך ואינך לומדת לקח מן העבר, כי אלוהים יפקוד אותך שוב כדי להחזירך למוטב!

החרטה היא צו השעה

"העם ההולכים בחשך ראו אור גדול, ישבי בארץ צלמות אור נגה עליהם" (ישעיה ט' 1). "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם יהוה" (ישעיה נ"ט 20).

בעטיה של ישועות הגואל הזה יכרות "נצח ישראל" ברית חדשה עם עמו לעצוב חיים כתקונם שלא יתמו להם קץ מעתה ועד עולם (ישעיהו נ"ט 21). הקרבתו העצמית של ישוע שמה את משאת נפשנו בהישג ידנו, אך רוחו תנוח רק על אותם בני העם אשר יסכימו מתוך הכמעה לקבל את ברכת המינחה הזאת ולפשוט את אופיים הארצי המרושע.

בטחוננו בארץ האבות נתון בידי "שר־שלום", ולא ב"קרניים" שלנו (ראה עמוס ו' 13), או בנשק הגרעיני אשר ברשותנו (ראה הושע א' 7), אך כוחות האפלה מנסים במלוא עוצמתם לדחוף ולהרחיק את עמנו ממעינות הישועה שלו, לכן המאבק הנטוש בין האלוהים לבין השטן עבור נפש ישראל ויעודה הוא ללא הפוגה: יסורי אנוש וטיהור האמונה הריהם תחנות מעבר בלבד על דרך צירוף הנפש וקידושה. אי לזאת שומה על ישראל להישיר עיניה אל מי שבא לחדש את חייה כפי שנאמר: **"אל תזכרו ראשונות וקדמוניות אל־תתבוננו: הנני עשה חדשה... הזכירני נשפטה יחד ספר אתה (מתוך הסינך) למען תצדק" (ישעיה מ"ג 19־18, 26). ותבא הברכה: "קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהוה עליך זרח" (ישעיה ס' 1).**

וזאת להודעה: בהתאם לבקשתך ישלח לך חינם אין כסף חומר הסברה מפורט על דרכו וגורלו של עם ישראל.

מכון לחקר עם עולם
קלאוס משה פילץ, יושב ראש
ת"ד 1275, רמת השרון 47 100